

Boğaz'ın silueti sivilleşiyor

Ertan Altan 03.10.2011

12 Eylül'ün gölgesinden kurtulmak için bütün Türkiye seferber olurken İstanbullular, Orgeneral Necdet Üruğ'un başında olduğu Sıkıyönetim Komutanlığı'nın belirlediği esaslara göre yaşamak zorunda. 12 Eylül zihniyetinin devam ettiği hep söylenir ama İstanbul Boğazı için bu bir vecize değil kapı gibi yasal düzenleme. 1982 yılında İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından hazırlanan **"Boğaz öngörünüm çizgisi"** yani İstanbul Boğazı'nın nasıl görünmesi gerektiği konusundaki 2960 sayılı Boğaz Kanunu, virgülü bile değişmeden yerli yerinde duruyor.

Sovyet füzelerinin nereden vuracağı, Yunan donanmasının nereye demirleyeceği hesapları üzerine kurulmuş bir öngörünüm çizgisi, artık bir mega-şehir haline gelen İstanbul'un ihtiyaçlarını karşılamadığı için Boğaz'da kıyısı olan ilçeler yıllardır sorunlarla boğuşuyor. Kıyıyla ilgili imar planları, artık olmayan Sıkıyönetim Komutanlığı'nın düzenlemelerine takılıyor.

1982 yılında ilk kez yapılan "öngörünüm çizgisi" belirleme çalışmaları 12 Eylül'ün ruhuna uygun bir şekilde olmuş. Kuvvet Komutanlıklarından oluşan askerî heyet, donanmaya ait bir tekneyle Boğaz'ın Karadeniz çıkışından başlayarak Kabataş'a kadar olan bütün kıyıyı fotoğraflamış. Sonra bu fotoğraflar üzerinden kıyıların nasıl görünmesi gerektiğine karar vermişler. Fotoğraflarda gördükleri onlar için bir "cenk sahrası" olduğundan "şehircilik" ölçü alınmamış. Boğaz'a bakan askerî okullar, garnizonlar ve Köprü'yü koruyan füze rampalarıyla radarlar, öngörünüm çizgisinin temelini oluşturmuş.

İstanbul Boğazı'nda kıyısı olan belediyelerin oluşturduğu Boğaz Belediyeler Birliği'nin başkanlığını yürüten Üsküdar Belediye Başkanı Mustafa Kara, Boğaz'ı militarist ihtiyaçlara göre düzenlenmiş bir su yolu olmaktan çıkaracak yeni bir "öngörünüm çizgisi" projesi üzerinde çalışıyor. Yeni siluet uydu teknolojisinin yardımıyla şehir plancıları, topografyacılar ve sivil toplum örgütleriyle birlikte belirlenecek.

Önümüzdeki yıl yapılacak Boğaziçi Sempozyumu'nda gündeme gelecek yeni silüette İstanbullular için hoş sürprizler var. Mustafa Kara henüz proje aşamasında olan Boğaz'ın yeni öngörünüm çizgisiyle ilgili bazı ipuçları verdi. İlk olarak Köprü'yü koruyan radar ve füze rampası dışında Boğaz bütünüyle sivil ihtiyaçlara göre düzenlenecek. Kıyılarda yapılacak yatırımlarda öncelik ticari ve turistik projelere verilecek. Kuleli Askerî Lisesi ve Boğaz'a bakan pek çok askerî tesisin turistik amaçlı dönüştürülmesi düşünülüyor. Bu askerî binalar arasında Selimiye Kışlası da bulunuyor. Mustafa Kara, yeni öngörünüm çizgisi içinde yer alan "Haydarpaşa Port Projesi" ile 1. Ordu'nun Selimiye'den çıkarılarak, tarihî kışlanın turizme açılmasının gündeme gelebileceğini söylüyor. Mustafa Kara'ya göre, bu konuda çekimser olmaya gerek yok. Proje başladığında 1. Ordu'nun taşınması konusunu daha çok tartışacağız.

ŞEHİR FISILTILARI

- İsmi The Marmara Collection olarak tescilleyen İstanbul'un sembol oteli, kendi markasıyla şarap üretmeye hazırlanıyor.
- Modern mimarının ve şehir plancılığının babası Le Corbusier'nin İstanbul ziyaretinin 100. yıl dönümünde, şehir plancıları büyük mimarın Atatürk'e yazdığı ve hiç yayımlanmayan mektubun peşine düşmüş. Mektupta

Atatürk'e mimari öğütler varmış.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

UZAY KUAFÖR'ÜN KALFASI MURAT: Kurtuluş semtinin "Son durak" olarak bilinen Hacıahmet Mahallesi, Şişli ve Beyoğlu taraflarının en karışık (çokkültürlü manasında) muhitidir. Irak'tan kaçan Keldani, Asurî, Nesturi Hristiyanların da yerleşmesiyle beraber, mahalle artık "Küçük Bağdat" olarak biliniyor. Göçmenler için ismiyle müsemma olan Son Durak'ta, yerli Ermeni, Rum ve Süryaniler de yaşar. Mahalle aralarında Afrika'dan gelen Protestan zenciler birer ikişer kilise açmaya başladı şimdilerde. Son Durak'taki otobüs duraklarının arkasında, bütün bu milletlerden adamların oturduğu, her masada ayrı lisanda konuşulan Gençler Kiraathanesi vardır. Onun yanında da Uzay Kuaför. Kalfa Murat doğma büyüme Kurtuluşlu. 26-27 yaşında vardır. Babası da doğma büyüme Kurtuluşlu olan Murat, mahallenin 70'li yıllardaki magazin olaylarının uzmanı. Hayat Mecmuası gibi bir çocuk. Murat'ın babası "Gel tezkere" şarkısıyla ünlenen Esmeray'ın işlettiği Son Durak'taki gazinoda çalışıyormuş. Bu gazino 70'li yıllardaki Türk filmlerinin pavyon sahnelerinin çekildiği yer. Şimdi Star Düğün Salonu olarak hizmet veriyor. Murat o dönemde Yeşilçam'da kimin eli kimin cebindeymiş hepsini biliyor. Ayrıca Kurtuluş'taki Madam Despina Meyhanesi'ne adını veren Madam'dan ilkokula giderken harçlık almışlığı da var.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dalga dalga radyasyon yayılır Çamlıca'nın antenlerinden...

Ertan Altan 10.10.2011

 Dalga dalga radyasyon yayılır Çamlıca'nın antenlerinden... İstanbul Boğazı'nın altından geçecek Marmaray metro hattının en çok heyecan uyandırdığı ilçelerin başında Üsküdar geliyor. Projenin tamamlanmasıyla birlikte Üsküdar'ın çehresi tamamen değişecek. Ancak Koç Holding, Doğan Holding gibi Türkiye'nin en büyük sermaye gruplarına ev sahipliği yapan Üsküdar'ın önemli bir sorunu var. Yeni projelerle yabancı yatırımcılar için de çekim merkezi olan Üsküdar'ın Çamlıca bölgesindeki televizyon vericilerinin yaydığı elektromanyetik kirlilik, Avrupa Birliği standartlarının üzerinde olduğu için, bu bölgede ofis açmak isteyen yabancı şirketler, planlarını gözden geçiriyor.

Konuyu İstanbul Boğazı'nın yeni öngörünüm çizgisiyle ilgili görüştüğüm, Üsküdar Belediye Başkanı Mustafa Kara gündeme getirdi. İsimleri gizli tutuluyor ancak, Üsküdar'da ofis satın almak ya da kiralamak isteyen bazı yabancı şirketlerin ilçede yaptırdığı radyasyon ölçümleri Avrupa limitlerinin üzerinde.

Çamlıca'daki antenlerin yarattığı görüntü kirliliğinin dışında halk sağlığını tehdit eden elektromanyetik kirliliğe ilk dikkat çeken, Sakarya Üniversitesi Elektrik Elektronik Bölümü Başkanı Prof. Dr. Osman Çerezci olmuştu. Baz istasyonlarına karşı mücadeleye de önemli katkıları olan Çerezci başkanlığındaki bir araştırma ekibinin yaklaşık 10 yıl önce Çamlıca yaptığı ölçümler bölgedeki elektromanyetik kirliliğin boyutlarını ortaya koymuştu. O tarihte

özellikle Küçük Çamlıca'da yapılan ölçümlerde elektromanyetik kirlilik 32 voltmetre olarak tesbit edilmiş. Avrupa Birliği'nin belirlediği en üst limit ise 28 voltmetre.

Prof. Çerezci bu hafta bir sempozyum için İstanbul'daydı. Çerezci ve ekibi Çamlıca'daki ilk ölçümü Can Kırac'ın Kısıklı'daki villasında yapmışlar. Ölçüm sonuçlarını da o dönemde ilgili bütün kuruluşlara iletmışler. Prof. Çerezci aradan geçen zaman içinde bölgede ölçüm yapmadıklarını ancak anten sayısı arttığı için kirlilik oranının da yükselmiş olabileceğini söyledi.

Avrupa'da elektromanyetik kirlilik limitleri International Conference on Nanotechnology, Electronics and Photonics (ICNEP) adlı kuruluş tarafından belirleniyor. 28 voltmetre bu kuruluş tarafından belirlenen en üst limit. Birçok Avrupa ülkesi bu limitin çok daha altını üst limit olarak kabul ediyor. Çamlıca'daki veriler özellikle bu bölgede yaşayan binlerce vatandaş tehdit ediyor. Uzmanlara göre her insanın elektromanyetik kirliliğe karşı hassasiyeti birbirinden farklılık gösteriyor. Ancak bu oranlar DNA yapısında bozukluklara ve ölümcül bazı hastalıklara yol açabiliyor.

Üsküdar'daki sorun 2001 yılında Prof. Çerezci ve ekibi tarafından ortaya konmuştu ancak 2007 yılına kadar hiçbir adım atılmadı. Nihayet 2007'de antenleri tek bir kulede toplamak için Ulaştırma Bakanlığı ve TRT tarafından Anten A.Ş. kuruldu ancak Danıştay tarafından proje durduruldu. 2009 yılında ise İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Ulaştırma Bakanlığı Çamlıca Ortak Anten Kulesi protokolünü imzaladı.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve RTÜK'ten edindiğim bilgilere göre, 2012 haziranına kadar Çamlıca'da hem görüntü kirliliğini hem de elektromanyetik kirliliği en alt seviyeye indirecek Ortak Anten için adım atılacak. Umarım başka bir bürokratik engel çıkmaz ve Üsküdarlılar hem sağlığı tehdit eden hem de yatırımcıları kaçırان antenlerden bir an önce kurtulur.

ŞEHİR FISILTILARI

- Yarın gece Nahide'de düzenlenecek "Mekân Oskarları" ödül töreninde davetliler ilk kez kullanılacak "palm secure" adı verilen bir güvenlik sistemiyle mekâna alınacakmış. Biometrik anahtar sistemi olan "palm secure" el izini algılayan bir cihaz. Artık özel davetlerde şifre ya da kart yerine bu sistem kullanılacakmış.
- Açık Kapı Mimarlık Festivali kapsamında Selimiye Kışlası'nı gezen yazar Pınar Öğünç, kışlanın kütüphanesinde en çok okunan kitaplar listesine de göz atmış. Söylediğine göre en çok okunan kitap ağır bir aşk romanı olan David Nicholls'un *Bir Gün*'üymüş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

"ORSO 21" LOKANTASI: "Norso" olan adını yıllar önce "Orso 21" olarak değiştiren emektar lokanta, Tarlabası Bulvarı'nda "iş tutan" bilcümle esnafın karnını uzun yıllar doyurduktan sonra, kepenklerini sessiz sedasız kapadı bir süre önce. Yenilenen Tarlabası'nda hizmet verip vermeyeceği şimdilik bilinmiyor.

“Orso 21”, Roma’da ünlü Via dell Corso’daki “Orso 80” gibi kendisine muzipçe “oseteria” yani “aşevi” adını veren, aslında altın kaşıkla yemek yenen bir mekân değildi. Bizim garip Tarlabası’nda, karakolun biraz yukarısında, korku filmi setini andıran dört katlı bir apartmanın giriş katında gerçek bir aşeviydi.

Tarlabası’ndaki “Orso” tabelasını İstanbul için önemli yapan, yeraltı edebiyatının kutsal kitabı *Ağır Roman*. Metin Kaçan’ın unutulmaz romanında, Arap Sado’nun, Yıkıkköprülü Berber Ali’nin, mekânı olan Orso, kepenklerini indiren kasvetli lokantayla aşağı yukarı aynı yerde “ezelden terso” müşterilerini ağırlıyordu. Orso’nun mekânı, *Ağır Roman*’da yaşıyor. “Orso 21” de böylece kayıtlara geçsin.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başbakan’ın baş mimarından insafa çağrı

Ertan Altan 17.10.2011

Başbakan’ın baş mimarından insafa çağrı Tarihî Yarımada’nın silüetiyle özdeşleşen Sultanahmet Camii’nin minarelerinin arasından yükselen gökdelenlere karşı tepki AK Parti’ye yakın bazı isimlerin de katılımıyla büyüyor. Kısa bir süre önce biraraya gelen **‘İstanbul Sahipsiz Değil’** adlı inisiyatifin, tarihî silüetin korunmasıyla ilgili hazırladığı **‘İnsafa Çağrısı’** bildirisine imza atan binlerce kişinin arasında **“Başbakan Erdoğan’ın baş mimarı”** olarak bilinen, hem AK Parti’nin hem de doğrudan Başbakan’ın pek çok mimari projesini gerçekleştiren **Yüksek Mimar Muharrem Hilmi Şenalp** de var.

AK Parti Genel Merkez Binası’ndan İDO’nun bazı iskelelerine, Başbakan’ın şahsi konutlarından yurtdışındaki cami projelerine onlarca çalışmada imzası olan Hilmi Bey, Başbakan’ın en yakın dostlarından biri. Hilmi Bey’le birkaç gün önce bir telefon görüşmesi yaptım. Açıkçası, **‘İnsafa Çağrısı’** bildirisine imza attığının vurgulanmasını pek de istemediğini, bu bildirinin ortaya çıkmış olmasının başlı başına önemli olduğunu söyledi. Ancak İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Kültür Bakanlığı ve inşaatı yapan ASTAY Gayrimenkul arasında büyük bir krize dönüşen gökdelenlere karşı bir bildiride Hilmi Bey’in imzasının bulunması büyük önem taşıyor.

Hilmi Bey’e ortaya çıkan krizle ilgili Başkan Kadir Topbaş’la görüşüp görüşmediğini sordum. Hilmi Bey’in söylediğine göre Başkan Topbaş son derece üzgün ve soruna bir çözüm bulmaya çalışıyor. Ancak Tarihî Yarımada’nın silüetine karışan gökdelenler artık AK Parti’li çevre ve kurumları da karşı karşıya getirmiş durumda. Kültür Bakanı Ertuğrul Günay’ın geçen eylül ayında İstanbul Büyükşehir ve Zeytinburnu Belediye Başkanlıkları ile İstanbul Sit Alanları Alan Yönetim Başkanlığı’na bir yazı göndererek gökdelenlerin silüeti bozmayacak bir yüksekliğe indirilmesini istediği biliniyor. Fakat bu yazıya rağmen inşaat devam ediyor. Bakan Günay’ın İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nden bazı yetkilileri yaşanan kriz nedeniyle sert bir şekilde uyardığı ve bazı suçlamalar yönelttiği de gelen haberler arasında.

Belediye Meclisi geçen cuma günü toplanarak, İstanbul için **“Siluet Ana Planı”** oluşturulması yönünde bir karar aldı. Kararda artık kentin silüetini bozacak yapılaşmaya izin verilmeyeceği vurgulandı. Haber birkaç gün önce gazetelerde silüete karışan gökdelenlere ilişkilendirilerek verildi.

Belediye Meclisi’ni yakından takip eden bazı kaynaklardan öğrendiğime göre, alınan karar Zeytinburnu’nda yükselen gökdelenlerle ilgili hiçbir yaptırım içermiyor. Yalnızca geleceğe yönelik temenni düzeyinde bir “suluboya” karar olarak tanımlanıyor. Belediye Meclisi toplantısına doğrudan gökdelenlere yönelik bir karar metninin geldiği ancak gündeme getirilmediği de iddia ediliyor. Umarım haksız çıkarım ama bu haliyle **gökdelen krizi tam bir kaosa dönüşmüş durumda**. En büyükleri 36 ve 26 kat olan gökdelenlerin silüete

karışmaması için en az 15 kat tıraşlanması gerekiyor. İnşaatı yapan şirket tıraşlamayı kesinlikle kabul etmiyor. Çünkü inşaat bugüne kadar yasal bir şekilde ilerlemiş. Ancak diğer yandan Kültür Bakanlığı'nın Belediye'ye yaptığı uyarılar var. Eğer yüksekliğin düşürülmesi yönünde bir karar çıkarsa bunun maliyetini kimin üstleneceği de ayrı bir tartışma konusu.

İstanbul'a önemli hizmetler vermiş olan Başkan Topbaş'ın önünde şimdi zorlu bir sınav var.

ŞEHİR FISILTILARI

- Beyoğlu'ndaki masa-sandalye savaşıdan sonra yeni tartışma konusu Taksim Gezi Parkı'na yapılacak **eski Topçu Kışlası. Parka kışla adı altında yeni bir alışveriş merkezi yapılacağı** konuşuluyormuş.

- Ünlü ressam Suat Candemir'in jübile sergisinde en büyük destek Mesut Yılmaz'ın eşi Berna Yılmaz ile cemiyet hayatının ünlü isimleri Çiğdem Simavi ve Berna Tokar'dan gelmiş. Üçlü ünlü ressamın tablolarının birçoğuna talip olmuş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

HARBİYE'DE TRAVESTİLER:

Peyami Safa'nın *Fatih-Harbiye* romanında anlattığı Batı'nın "türlü rezilliklerini" taklit eden semtin 21. yüzyıldaki tekâmül etmiş halidir. Rahmetli mezarından kalkıp Elmadağ'dan Askerî Müze'ye doğru gece vakti şöyle bir yürüse, kendince ne kadar basiretli bir yazar olduğunu düşünüp gururla tebessüm edeceğine eminim.

Artık Harbiye gecelerinin ayrılmaz bir parçası olan travestiler, İstanbul Radyosu'nun karşısında, Notre Damme de Sion'un biraz ilerisindeki Cebel Topu Sokağı'nın başında beklerler. Upuzun boyları, göz alıcı renklerdeki peruk ve makyajlarıyla, karşı caddedeki Hilton'un önünde duran kadın meslektaşlarıyla rekabet ederler.

Peyami Safa'nın bu hali görünce ne yapacağı malum da ben en çok, devrinin İstanbul oğlanlarını kaleminden bal damlatarak anlatan bu ansiklopedinin fikir babası, onların 21. yüzyıldaki halini görse ne yapardı merak ediyorum. Reşat Ekrem Beyefendiciğim, nur içinde yat.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Arap Camii ikinci Ayasofya mı olacak

Ertan Altan 24.10.2011

 Arap Camii ikinci Ayasofya mı olacak **Karaköy'ün Azapkapı tarafında bulunan Arap Camii'nde yaklaşık iki yıldır devam eden restorasyon çalışmaları, Dan Brown romanlarını aratmayacak türden dedikodulara neden oluyor bir süredir. Caminin altındaki gizli odalarda bulunan mumyalar, Hristiyanlığın en eski dönemlerine ait birtakım sembollerin bulunduğu üzeri örtülmüş duvarlar ve daha birçok esrarengiz söylenti...**

Bütün bunlarla ilgili size resmî kurumlar tarafından teyit edilmiş bilgiler aktarmak isterdim. Ancak bir süredir malumat almak için kapılarını aşındırdığım Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün bürokrasisine takıldım.

Şimdi okuyacaklarınız caminin çevresindeki esnaf, bazı dindar yazarlar, sanat tarihçileri ve şehir plancıları tarafından ortaya atılan söylentilerdir. Ancak bazı şeyler vardır ki şuyuu vukuundan beterdir derler. İşte Arap Camii'nin tıpkı Ayasofya gibi çok yakında müzeye dönüştürüleceği söylentisi de bunlardan biri.

717 yılında İstanbul'u fethetmeye gelen Emevi ordusunun kumandanlarından Mesleme Bin Abdülmelik tarafından yaptırıldığına inanılan Arap Camii'nin İstanbul'da ilk ezanın okunduğu yer olduğu düşünülüyor. Yani caminin Müslümanlar için manevi değeri büyük.

Cami, Emeviler'in başarısız fetih girişiminin ardından yüzyıllarca Saint Dominiken Kilisesiydi. 1453'teki fethin ardından tekrar cami yapıldı ve civara yerleşen Endülüslü Araplar nedeniyle de bu ismi aldı.

Bu ünlü camide, 28 Mayıs 2010 tarihinde İstanbul 2010 Kültür Başkenti Ajansı'nın katkılarıyla Vakıflar İstanbul Bölge Müdürlüğü tarafından restorasyon çalışmalarına başlandı. Çalışmaların geçen mayısa kadar tamamlanıp aynı ay içinde Başbakan Recep Tayyip Erdoğan tarafından caminin açılması gerekiyordu. Ancak restorasyon bitmeyince söylentiler de aldı yürüdü.

İddialara göre restorasyon çalışmaları sırasında zeminin altındaki gizli odalarda Hristiyanlığın ilk dönemlerine ait mezarlar, freskler ve bazı yazıtlar bulundu. Caminin bu bölümlerine girmek ve fotoğraf çekmek de yasaklanınca merak büsbütün arttı. Bunlar öyle boş söylentiler de değil üstelik. Arap Camii'nde, 1913 yılında yapılan yenileme çalışmalarında bulunan bazı Hristiyan mezarları halen İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde sergileniyor.

Konuyla ilgili görüştüğüm İstanbul Şehri Kültür Tarihi Araştırmaları Merkezi Başkanı Süleyman Faruk Göncüoğlu da caminin Hristiyan geçmişiyle ilgili ilginç bazı bilgiler verdi. 1999'daki depremde caminin hasar gören duvarlarından Bizans dönemine ait fresklerin çıktığını söyleyen Göncüoğlu bu fresklere ait fotoğraflarının kendisinde mevcut olduğunu anlattı.

Birkaç gün önce Arap Camii'ne gittim. Bütün girişleri sıkı sıkıya kapalı olan caminin içinden delme aletlerinin sesleri geliyordu. Çalışmalar devam ediyor. Çevredeki esnaf caminin müzeye çevrileceğine pek ihtimal vermiyor ama aralarında camide bulunan Hristiyanlık dönemi kalıntılarının ibadet sürerken de sergilenebileceğini söyleyenler var. Caminin girişindeki küçük mescidin cemaatine imamlık eden Müezzîn Cafer Talan'a göre ise bu caiz değil. Çünkü bir Müslüman, Hristiyan sembollerinin önünde namaz kılamaz. Ancak bazı sanat tarihçilerine göre de Hristiyan tarihine ait böylesi önemli kalıntıların bulunduğu bir mekân yalnızca Müslümanların ibadeti için kullanılamaz. Bulunan eserlerin net olarak açıklanması ve caminin müzeye

çevrilmesi gerekiyor. Ayasofya'nın camiye çevrilmesini isteyen bazı Müslüman çevreler ise Arap Camii'nin müzeye yapılması fikrine son derece tepkili.

Bakalım Arap Camii'nin kapalı kapıları nasıl bir mekâna açılacak.

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

- Fotoğrafla enerji tasarrufuna dikkat çekmek isteyen Blue'Safe Mavi Kale markası ünlü fotoğrafçı Banu Gerede'yle anlaşmış. Gerede marka için yalıtım temalı fotoğraflar çekecekmiş.
- Resepsiyonunda ve lobisinde yenilikler yapan The Marmara Collection girişinde bulunan ayakkabı boyacı sandığının tasarımını da değiştirmeye karar vermiş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

TİNERCİ SÜLEYMAN:

"Beyoğlu'nda tinerici dehşeti" başlıklı haberlerde boy gösteren kader ortaklarına hiç benzemeyen bir garip tinercidir. Küçük yaşta girdiği Pınar Selek'in Sokak Çocukları Atölyesi'nde çeşitli işlerde çalışmıştı. Bu atölyede bulunduğu dönemde bağımlılığına ara verse de "Taksim'in Tinerici Süleyman'ı" olarak nam salmasına yetecek bir miktarı koklamaktan hiç vazgeçmedi.

Kırmızı gözleri, gri takım elbisesi ve bitirim tavırlarıyla bir dönem Taksim'deki tinericilerin sözcüsü ve kurtarıcısı konumundaydı. Etrafa saldıranların gözaltına alınmasına nezaret eder, polisle iletişimine yardımcı olurdu. Mis Sokak'ta kendini jiletleyip bir binanın çatısına çıkan tinerici arkadaşını, binanın boş pencerelerinin birinden itfaiyenin kurduğu iskeleye sıçrayarak kurtarması unutulacak bir manzara değildir.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İstanbul'a bir Bizantolog tavsiyesi

Ertan Altan 31.10.2011

İstanbul'a bir Bizantolog tavsiyesi Karaköy'deki **Arap Camii**'nin müzeye dönüştürüleceği söylentileri devam ederken, bu hafta nihayet ulaşabildiğim Vakıflar Genel Müdürlüğü yetkilileri, tarihî camideki restorasyon hakkında açıklama yapmamak için 'ilke kararı' aldıkları bilgisini verdi. Daha önce de camideki çalışmalarda fotoğraf çekilmesini yasaklamışlardı. Vakıflar Genel Müdürlüğü, restorasyona ulusal güvenliği tehdit eden bir çalışma muamelesi yapadursun, benim elime caminin duvarlarında bulunan Bizans dönemi fresklerinin fotoğrafları geçti.

Bu köşede gördükleriniz caminin restorasyonu sırasında duvarlardaki sıvanın altında bulunan ve 13. yüzyıla ait olduğu tahmin edilen İsa ve melek tasvirlerinden ibaret fresklerdir. Restorasyonla ilgili bilgi verilmediği için fresklerin duvarların ne kadarını kapladığını, tam olarak hangi döneme ait olduğunu bilmiyoruz. Dünya mirası olan bu eserlerin ne yapılacağına dair dünyanın Vakıflar Genel Müdürlüğü dışında kalan kısmının hiçbir fikri yok. Ama size bulunan freskler ve bugün Arap Camii olarak bildiğimiz mekânla ilgili en doğru ve de en 'put kırıcı' bilgileri verebilirim. Çünkü dünyaca ünlü **Bizantolog ve Sanat Tarihçisi, alanının yaşayan efsanesi Prof. Dr. Semavi Eyice'den Vakıfların cami ile ilgili vermediği bütün malumatı hatta daha fazlasını öğrenmiş bulunmaktayım.**

Semavi Hoca hoş bir tesadüf olarak, hayatında yazdığı ilkyazının benim de haddim olmayarak feyz aldığı Reşat Ekrem Koçu'nun *İstanbul Ansiklopedisi*'ndeki Arap Camii maddesi olduğunu söyledi.

O halde önce put kırarak başlayalım; Arap Camii'nin 717 yılında İstanbul'u kuşatan Emeviler tarafından yapıldığı bir masaldan ibaret. Cami, 12. yüzyılda Galata'yı ele geçiren Cenevizliler tarafından yaptırılan San Domenica Kilisesi'ydi. İstanbul Türkler tarafından fethedilene kadar hiçbir zaman cami olarak kullanılmadı. Semavi Hoca'ya göre Arap Camii denmesinin sebebi de minareye dönüştürülen çan kulesinin Suriye'deki minarelere benzetilmesi.

Caminin 1913 yılında yapılan restorasyonda duvarları genişletilerek orijinal yapısının bozulduğunu söyleyen Semavi Hoca o yıllarda ilk bulunan fresklerin işte bu çan kulesinin içinde olduğunu söyledi.

Bulunan freskler daha önceki yıllarda pek bilinmiyordu. Semavi Hoca'nın tahmini en önemli ve geniş yer kaplayan fresklerin caminin mihrap tarafında olduğu yönünde.

Bulunduğu söylenen mumyalar ve mezarlara gelince... Caminin zeminin altında yaklaşık 100 kadar aziz mezarı bir önceki restorasyonda zaten bulunarak Arkeoloji Müzesi'ne taşınmıştı. Başka mezar olduğunu sanmıyor. Ama freskler başlı başına önemli.

Cami müzeye dönüştürülmeli mi?

Freskler her ne kadar önemli de olsa Kariye Müzesi'ndekiler kadar değil. Bu haliyle mekânın müze yapılmasına gerek yok. Semavi Hoca aslında, bulunan eserlerin niteliğinden çok böylesi mekânların müze yapılarak ruhaniyetini yitirmesine karşı çıkıyor. Buna Ayasofya Müzesi de dâhil. Müze yapmak yerine Semavi Hoca'nın bir önerisi var. Belki de dünyada yeniden bir ilk olacak şekilde Arap Camii hem Müslümanların mabedi, hem de müze olabilir. Fresklerin üzerinin tamamen kapatılmasına karşı çıkan Semavi Hoca, ibadet zamanlarında bu fresklerinin perdeyle kapatılacağı ibadet dışında açılarak meraklılarına sergileneceği bir sistem öneriyor. Semavi Hoca'nın önerisi çok yakında yepyeni bir turistik alan olarak ortaya çıkacak Karaköy için uygun görünüyor.

ŞEHİR FISILTILARI

• Başbakan'ın açıkladığı Kanal İstanbul projesi için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bürokratik engelleri ortadan kaldıracak yasal düzenlemeler üzerindeki çalışmalarını tamamlamak üzereymiş. Bu kapsamda Anıtlar Kurulu'nun yetkileri de daraltılacaktı. Bazı STK'larda silueti ve tarihî yapıları bozan imar projelerinin hiçbir engele takılmadan inşa edileceği endişesi varmış.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

KAYIŞDAĞI'NDA HİP HOP'ÇULAR:

Crazy Osman'ın, **Karanlık Düş**'ün, **MC Yusuf**'un, **Katliyam-c**'in mekânı Kayışdağı, Anadolu yakasında, Kartal'a doğru İstanbul'un en yüksek noktalarından biridir. Aslında şişelenip Kadıköy'de yaygın olarak satılan **Kayışdağı Suyu**yla ünlüydü. Şimdi merdiven altlarında kurulan kayıt stüdyolarında doldurulan Hip-Hop tarzındaki albümlerle, İstanbul'un bu türe meraklı çocuklarının ilgisini çekiyor. Kayışdağı sanayi siteleriyle, toplu konutların arasında kalmış, farklı sınıfların birbirine yakın oturduğu bir mahalle. Bu sebeple yazılan rap sözleri, öyle **Ceza** gibi, **Sagopa** gibi muhalif taklidi yapan hanım evladı işi değil. Ana-avrat-ot-kubar içlerinden nasıl geldiyse yazdıkları için büyük medyada hiçbir zaman çalınmayacakları garanti. Ama internet ve korsan dünyası onların. Böyle olduğunu bildikleri için pek çok şarkıda pahalı stüdyolarda albüm yapan rapçilere de meydan okuyorlar.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mösyö Haussmann'ın ruhuyla 'yeni Türkiye belediyesi'

Ertan Altan 07.11.2011

Mösyö Haussmann'ın ruhuyla 'yeni Türkiye belediyesi' 1853 yılında Seine ili valisiyken İmparator Üçüncü Napolyon'un emriyle Paris vilayetinin başına geçen Georges-Eugène Haussmann, Fransız başkentine bugünkü şeklini veren barondur. İmparatorun en yakın adamlarından biri olan Mösyö Haussmann, o yıllarda karmakarışık bir şehir olan Paris'e çekidüzen vermek üzere sınırsız yetkilerle donatılmıştı. Henüz belediye reisi seçmek gibi bir âdet de olmadığından, "Burgonyalıları kızdırır mıyım, Ronle'deki hemşerilerim bana oy verir mi" kaygısı taşımayıp Paris'i istediği gibi yıkarak yeniden yapmıştı. Eleştireni çok olsa da dünyanın bayıldığı Paris onun eseridir.

Mösyö Haussmann'ın ruhu Türkiye şehirlerinde dolaşüyor bir süredir. Geçen haziranda yürürlüğe giren '648 sayılı Kanun Hükmünde Kararname' ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Napolyon'un kudretli baronundan aşağı kalmayacak yetkilerle donatıldı. Kararname CHP tarafından Anayasa Mahkemesi'ne götürüldü ama bir hafta

önce *Resmî Gazete*'de yayımlanan Çevre ve Şehircilik Şûrası Yönetmeliği ile yeni düzenlemeler ilan edildi. Van depreminin ardından gündeme gelen tedbirlerle 648 sayılı KHK hükmünü icra etmeye başlayacak. Yönetmeliğin depremlerle ilgili düzenlemelerine destek vermemek mümkün değil. Dayanaksız konutların yıkılması, depreme uygun kentsel dönüşüm projelerinin hayata geçirilmesi konusunda büyük kolaylıklar getiriyor.

Ancak KHK'nın kapsamı bununla sınırlı değil. Milli Parklar Kanunu, Kültür ve Tabiat Varlıkları Kanunu, Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Orman Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun da değiştirilerek Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na geniş yetkiler veriliyor. Üçüncü Napolyon'un Baron Haussmann'a verdiği yetki Paris'le sınırlıydı. 648 sayılı KHK ile Bakan Erdoğan Bayraktar "Türkiye Belediyesi'nin" başkanlığına getiriliyor.

Özellikle Anıtlar Yüksek Kurulu'nun işlevsiz hale getirilmesi, Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'nun yetkilerinin bakanlığa geçmesi gerçekten kaygı verici. Kültür ve Tabiat Varlıkları açısından 648 sayılı KHK'nın sebep olduğu en önemli sorunlardan biri, Tarihî Yarımada'nın silüetine karışan gökdelenler oldu. Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay'ın bu kurullar aracılığıyla yaptığı yerinde müdahale, yeni düzenlemeyle boşa çıkarılmaya çalışıldı. Türkiye'nin doğal ve tarihî değerlere sahip olan diğer şehirlerinin de aynı sorunlarla yüz yüze kalması muhtemel.

Ancak bu noktaya gelinmesinin tek sorumlusu da bakanlık ya da hükümet değil. Şehirlerle ilgili her türlü projeyi 'istemezük' zihniyetiyle reddeden, Galataport-Ofer örneğinde olduğu gibi ulusalcılık ve Yahudi düşmanlığı gayretiyle mahkemelere götüren, yürütmeyi durdurma kararları çıkartan meslek örgütleri de aynı derecede sorumlu.

Şehirler inşaata ve kalkınmaya endeksli şehircilikle statükoculuk arasındaki mücadeleye sahne oldu yıllarca. Mücadele inşaatçıların lehine sonuçlandı. Ancak şehirleri Toplu Konut İdaresi gibi yönetmek mümkün değil. Sosyal olarak mümkün olmayan bir şeyi yasalarla yapmak ileride çok daha büyük sorunlara neden olabilir.

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

- Ronaldo'nun sevgilisi manken Irina Shyak SUNSET Mayo'nun, 2012 yaz katalogu için anlaşma imzalayacakken son anda vazgeçmiş. Ünlü manken bilinmeyen bir sebeple Türkiye'ye gelmek istememiş.

- KİPTAŞ bir İtalyan firmasıyla birlikte Kurtköy'de küçük bir Venedik inşa edecekmiş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

ÇARŞININ NEYZEN BABASI

Beşiktaş maçları öncesinde Akaretler Yokuşu'ndaki Şairler Parkı'nda toplanan Çarşı grubunun yakından tanıdığı ak saçlı aksakallı fanatik Beşiktaşlı, neyzen bir abidir. Hemen herkesle selamı vardır ancak hikâyesini pek az kişi

bilir.

Çarşı'nın ulularından birinin anlattığına göre Neyzen Baba'nın asıl adı Ali Kemal. Ankaralı olan Neyzen Ali Kemal Baba üç-üç buçuk yıl Danimarka'da yaşamış. Artık nasıl başardıysa burada Danimarka Kraliçesi II. Margrethe'in huzurunda ney çalan Neyzen Baba, bu enstrümanı ilk kez duyan kraliçeyi adeta büyülemiş. Çarşı'nın neyzeni olmadan önce bizzat Kraliçe Margrethe'in himayelerinde Danimarka Sarayı'nda ruhsal sorunları olan evcil hayvanları ney çalarak tedavi etmiş. Danimarka faslını yine bilmediğimiz bir sebepten kapatan Neyzen Baba'yı kulüp yönetimi de tanır ve sever. Ancak küp gibi içip gittiği İnönü'de kapıdan çevrildiği de olmuştur.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şeyh Küşteri'nin kayıp mezarı gölge oyununa gölge düşürür

Ertan Altan 14.11.2011

 Şeyh Küşteri'nin kayıp mezarı gölge oyununa gölge düşürür Bayram tatilinde Bursa'daydım. Gelirken kestane şekeri getirmediğim ama **Bursa'nın ünlü Karagöz-Hacivat'ıyla ilgili bugüne kadar pek üzerinde durulmayan bir 'skandalın' haberini** getirdim. Öyle gizlenen ve yeni bir skandal da değil üstelik. Bursalı olsun olmasın pek çok Karagöz meraklısının bildiği ancak üzerinde durmadığı **bir kayıp hikâyesi**. Yaşayıp yaşamadıkları zaten tartışmalı olan hemşerilerimin yansıtıldığı hayal perdesinin Bursa'da kurulduğunu da tartışmalı hale getiren bir kayıp...

Bilinen hikâye; Bursa'da Ulucami inşaatında çalışan Karagöz ve Hacivat herkesi güldürüp işleri aksattıkları için Orhan Gazi tarafından boyunları vurdurulur. Sonra yaptığına pişman olan Orhan Gazi'yi teselli etmek için **Şeyh Küşteri** isimli bir kişi, Karagöz ve Hacivat'ın kuklalarını perdeye yansıtarak herkesi güldürür. İşte bu **Şeyh Küşteri'nin üzerinde kısa bir kitabe bulunan mezar taşı kayıp**.

Karagöz ve Hacivat'ın gerçekten yaşamış kişiler olup olmadığı yıllardır tartışılır. Bursa'da halk, ikilinin 14. yüzyılda Bursa'da yaşamış olduğuna samimiyetle inanır. Yıllarca hiç kimse aksini iddia etmemişti. Ta ki 2004 yılında Atina Olimpiyatları'nın açılışında, Yunan kültürünün bir parçası olarak **'Karagiozis-Hacivatis'** adıyla bir gölge oyunu sergilenene kadar. Yunanistan 'Karagiozis-Hacivatis'i harita ikonu olarak tescillemeye de kalkınca bir tartışmadır başladı. Tescil bugüne kadar gerçekleşmedi. Yunanistan'ın bu aralar Karagöz'le, Hacivat'la uğraşacak hali yok ama bu tartışma tekrar açılır da ortaya belgeler serilirse işimiz zor. Çünkü **Karagöz ve Hacivat'ın Bursa'da bıraktığı izler rivayetlerden ibaret. Tek sağlam delil ise Şeyh Küşteri'nin mezar taşı**.

Bursa'da yaygın inanış, **Karagöz'ün "Bali Çelebizade Kambur Ahmedî Efendi", Hacivat'ın ise "Hacı İvaz" olduğu** ve ikilinin birbirleriyle sürekli "nükteli" bir şekilde atıştığı yönünde. Ancak bununla birlikte **Karagöz ve Hacivat'ın aslında Rum olduğunu öne süren araştırmalar da var**. Bu iki iddiayı da ispatlamak mümkün değil.

Şeyh Küşteri ise İran'daki Küşter isimli bir yerden gelerek Bursa'da bugün şehrin merkezindeki Heykel semtinde yer alan Karaşeyh Mahallesi'ne yerleşmiş. Burada Karagöz ve Hacivat'ı görmüş defalarca dinlemiş ve sonunda onları hayal perdesine yansıtmıştı. Şeyh Küşteri'nin mezarı 1961 yılına kadar bu mahalledeki eski bir evin bahçesindeydi. Halk tarafından türbe gibi ziyaret edilen ev daha sonra yıkılarak yerine bir iş merkezi yapılmış, Şeyh'in mezarı ise Çekirge'deki Karagöz ve Hacivat anıtının altında olduğu öne sürülen mezara törenle yerleştirilmiş. **Kitabeli mezar taşı ise Muradiye Külliyesi'nin bahçesine konmuş ve envanterine de kaydedilmiş.** Ancak iddialara göre Muradiye Külliyesi'nde yapılan incelemelerde mezar taşı bulunamıyor.

Şeyh'in mezarının Çekirge'deki anıta törenle taşındığı da ayrı bir tartışma konusu. Çünkü Bursa'daki en eski Karagözcü olan Şinasi Çelikkol, Şeyh'in Heykel semtindeki mezarını çok iyi bildiğini ancak bu törenle taşıma hikâyesini hiç hatırlamadığını söyledi. Karagöz ve Hacivat'ın mezarlarının bugün anıtlarının bulunduğu Çekirge'de olduğu konusu da şaibeli. Nakşibendî tarikatına mensup Hayali Mustafa Tefik Efendi ile Bahri dergâhı şeyhinin Karagöz'ün mezarıyla ilgili bazı rivayetlere dayanarak bugün anıtın olduğu yere 1892 yılında bir taş diktikleri kesin olarak biliniyor.

Karagöz ve Hacivat'la ilgili bunca rivayetin arasında tek gerçek, ikiliyi hayal perdesine yansıtan ilk kişi olduğu pek çok kaynaktan doğrulanan Şeyh Küşteri'nin mezar taşının Bursa'da olmasıydı. Bursalı Hayalî Şinasi Çelikkol Şeyh Küşteri'nin mezar taşının Muradiye Külliyesi'nde ortadan kaybolduğunu doğruluyor. Çelikkol'a göre taş külliyyede bir yerlerdeyse bile şimdiki karışıklık ve düzensizlik içinde bulmak pek kolay değil.

Bursalı hemşerilerim; Yunanistan krizi atlatmadan o taşı bulmak zorundayız. Sürç-i lisan ettiysek de affola...

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

- İstanbul'a göçün giderek yavaşladığı ve çok yakında durma noktasına geleceğine yönelik araştırmalar konut sektörünü düşündürüyormuş. Sektörde arz talep dengesini tam olarak ortaya koyacak güvenilir araştırmaların olmayışından yakınılıyormuş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

KOZMAOĞLU

Dolapdere'deki Feylesof Sokak'ta bulunan Rum Ortodoks Kilisesi'ne sırtını vermiş dükkânda müşterilerini ağırlayan **İstanbul'un tek domuz kasabıdır.** Arka tarafı soğuk hava deposu olan küçük satış yeri, bir benzincinin bahçesine bakar. Kurucusu Kozmaoğlu Kuzguncuklu bir Rum'dur. **Kozmaoğlu, 1977'den beri Dolapdere'deki dükkânda domuz ürünleri satıyor.** İstanbul'un Hristiyan azınlığına ve konsolosluk mutfaklarına satış yapan Kozmaoğlu, bazı süpermarketlere de kendi markasıyla domuz ürünleri veriyor. Kozmaoğlu'nda şu mamulleri bulabilirsiniz: Pirzola, kaburga, frankfurter, şişlik (kalın sosis), Macar salamı, hususi salam, mortadella, pançeta, krakova (but eti), boyun, jambon, parizer (bağırsağa doldurulan hamuruna yağ eklenen, beyaz renkli sosis), kaburga füme, pirzola füme, bacon füme.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sulukule'yi yeni bir Triana yapabilirdik

Ertan Altan 21.11.2011

 Sulukule'yi yeni bir Triana yapabilirdik Endülüs'ün başkenti Sevilla'da bir mahalle: Triana. Flâmenko'nun doğum yeri. Endülüs Çingene kültürünün yaşatıldığı, UNESCO korumasında bir bölge.

İstanbul'da bir mahalle: **Sulukule**. Bizans'tan bu yana Çingenelerin yerleştiği bir bölgeydi. Birkaç yıl öncesine kadar İstanbul'da Çingene müziği eşliğinde bir gece geçirmek isteyenlerin yolunu tuttuğu bir mahalleydi.

Ancak şimdi orta ve üst sınıftan İstanbulluların toplu konut bölgesi.

UNESCO, Sulukule'yi korumak için bazı girişimlerde bulundu. Yerel yöneticilere uyarılar yaptı ama bu girişimler inşaatları durduramadı. Sulukule'deki dönüşüm Avrupa Birliği'nin Türkiye ilerleme raporlarında da yer aldı. Türkiye'ye 'yerinden etme' ile ilgili uluslararası yasalar hatırlatılarak uyarılar yapıldı. **Dünya çapındaki protestolar ve projenin durdurulması için açılan davalara rağmen, zorla tahliyeler ve yıkımlarla projenin artık sonuna gelindi. Sulukule villaları 2012 martında sahiplerine teslim edilecek.**

Sulukule'de zorla tahliye ve yıkıma karşı çıkan sivil toplum örgütleriyle TOKİ ve Fatih Belediyesi arasında projenin başladığı 2005 yılından bu yana süren bir tartışma vardı. Sulukule'de başlayan bu tartışma giderek bütün kentsel dönüşüm alanlarını kapsayan bir tür **'iki çizgi mücadelesi' halini aldı**. Hükümet ve yerel yönetim, 'çöküntü alanları' olarak tanımladığı Sulukule benzeri semtlerin şehir merkezinde altyapıdan yoksun, suç üreten yerler olmasını gerekçe göstererek, şehre faydalı bir kentsel yenileme yaptığını savunuyor. Üstelik semtin eski sakinlerini de daha iyi konutlara taşıyarak onların daha iyi koşullarda barınmasını sağlamakta övünüyor.

Şehirlerde her türlü yenilemeye karşı çıkan, 'fraksiyoncu' meslek örgütlerini bir kenara bırakırsak, aralarında 'Sınır Tanımayan Otonom Plancılar'ın da (STOP) olduğu çok sayıda sivil toplum örgütü ise, mahallelerin çöküntü alanları olmaktan kurtarılmasına destek verirken, dönüşümün insana, çevreye, tarihe uyumlu olmasını sağlayacak, evrensel ölçülerde bir şehir plancılığını gündeme getiriyor.

Sulukule'de bu ölçülerde bir kentsel dönüşüm için elimize bir fırsat geçmişti. Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar, TOKİ Başkanı olduğu dönemde, henüz Sulukule'deki villaların temeli atılmadan önce, Sulukule'yle ilgili alternatif bir plan yapan STOP'la görüşmek istedi. **Yapılan görüşmede Bayraktar. STOP'un planındaki bazı unsurların kapsanarak projenin bu şekilde tamamlanabileceğini söyledi.** Bayraktar'ın teklifi, Sulukule için çalışan sivil toplum örgütleri tarafından memnuniyetle karşılandı. STOP'un planı mahalleden tahliye edilerek şehir dışındaki Taşoluk toplu konutlarına gönderilen Çingene (ya da pek sevmediğim tabirle Roman) vatandaşların mahalleye dönüşünü, mevcut projedeki alışveriş merkezinin iptal edilmesini, en önemlisi de teşvik ve düzenlemelerle bin yıllık Çingene yerleşiminde, bu kültürün turizme açılmasını içeriyordu.

Sulukule etkili bir teşvik ve tanıtımla tıpkı Triana gibi bir çöküntü alanıyken uluslararası bir çekim merkezine dönüşebilirdi.

Sulukule villalarının teslim tarihi yaklaşırken, STOP sözcülerinden Erbatur Çavuşoğlu'na yeni Bakan Bayraktar'la yaptıkları görüşmeyi sordum. **Bakan Bayraktar, Çavuşoğlu'na STOP'la yaptığı görüşme nedeniyle AK Parti çevrelerinden çok tepki aldığını, alternatif projeden yararlanılmasının mümkün olmadığını, artık Sulukule için yapılacak hiçbir şey kalmadığını söylemiş.** Çavuşoğlu alternatif planlamayı Başbakan ve Kültür Bakanı'na da ilettiklerini ancak onlardan da cevap gelmediğini söyledi. Erbatur Çavuşoğlu da üzülerek Bakan Bayraktar'la aynı şeyi vurguladı: Yapacak bir şey kalmadı.

Artık Sulukule'yle ilgili son sözü UNESCO söyleyecek.

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

- Tarihî Yarımada'da butik otel çılgınlığı başlamış. İstanbul'da kültür turizminin önem kazanması ve tarihî bölgelerde yeni bina yapılamaması nedeniyle restorasyon projeleri butik otellere yönelmiş.

- İstanbul'da deprem ve kentsel dönüşüm tartışmaları sur içindeki ilçelerde emlak değerini düşürmüştü.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

BALO SOKAK

Beyoğlu'nun arka sokakları nostaljisini fazlasıyla yaşayabileceğiniz, tekinsiz bir sokaktır. Sokağın başında, büyük ihtimalle bir tür genelev olan, pencerelerinden silikonlu göğüslerini göstererek travestilerin sarktığı, geleni geçeni içeri çağırdığı tuhaf bir apartman vardır. Sokak bu haliyle bir **Almadovar filmi**ni andırır. Belki Madrid'in **La Movida**sı bile bu sokağın yanında liseli aşıkların el ele tutuşması gibi kalır.

Sokak son yıllarda artarda açılan eğlence mekânlarının sahipleri arasında çıkan silahlı çatışmalarla gündeme geliyor. 2006'da burada çıkan bir silahlı çatışma nedeniyle sokak giriş çıkışa kapatılmıştı. Bu sokaktaki bir mekânda The Smith'le 80'ler karaokesi yapmak için toplananlar da içeride mahsur kalmışlardı. Bir kaç ay önce çıkan bir çatışmada da nohut-pilavcı vuruldu.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AK Parti seçim kaybetmeden İstanbul'u nasıl yıkacak

Ertan Altan 28.11.2011

 AK Parti seçim kaybetmeden İstanbul'u nasıl yıkacak Başbakan'ın Van depreminin ardından yaptığı "Seçim kaybetmeyi göze aldım. Depreme dayanıksız binalar yıkılacak" açıklamasıyla **bütün Türkiye'de kentsel dönüşüm seferberliği başladı**. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı İstanbul'da ve diğer illerde depreme karşı kentsel dönüşümün nasıl yapılacağı ilgili bazı bilgiler verdi. Hazırlanmakta olan yasa taslağına göre, belediyeler, dayanıksız binaların yıkılması ve kentsel dönüşüm konusunda yetkisiz bırakılıyor. Şehirlerle ilgili pek çok yetkiyi Bakanlığa devreden 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile **altyapısı hazırlanan kentsel dönüşüm modeli, Başbakan'a sunulan ve çok yakında Meclis'e gelecek olan yasa tasarısıyla son halini alacak**.

Her ne kadar Başbakan seçimi kaybetmeyi göze aldığını söylese de siyasetçiler, seçimleri öyle kolay kolay gözden çıkaramazlar. **AK Parti çevrelerinde de altyapısı hazırlanan radikal kentsel dönüşüm projesiyle ilgili tartışmalar başlamış durumda**. Her ne kadar yetki yerellerden, Bakanlar Kurulu ve ilgili Bakanlığa devredilse de seçim bölgelerinde seçmenle birebir ilişkide **olan AK Partili belediye başkanları, yaklaşmakta olan yerel seçimlerde kendilerini zor durumda bırakmayacak projeler üzerinde duruyor**. İlleri, ilçeleri başka partilere kaptırmayacakları alternatifler üzerinde çalışıyor.

Aynı zamanda Boğaz Belediyeler Birliği Başkanı da olan Üsküdar Belediye Başkanı **Mustafa Kara'ya göre İstanbul'da 2004'den beri uygulanan 'kentsel dönüşüm', üzerinde çok fazla spekülasyon yapılan son derece yıpranmış bir uygulama**. İstanbullular için **kentsel dönüşümün "Vatandaşı sürgün edip, rant dağıtma" sloganıyla özdeşleştirildiğini** söyleyen Mustafa Kara, Van depreminin ardından hız kazanan ve merkezileştirilen kentsel dönüşüme karşı popülist bir muhalefetin yerel seçimleri etkileyebileceği görüşünde. Kartal ve Maltepe belediyelerinin geçen seçimlerde CHP'ye geçtiğini hatırlatan Mustafa Kara, bu ilçelerin AK Parti açısından kaybedilmesinde kentsel dönüşüm uygulamalarına yönelik muhalefetin etkili olduğunu söyledi.

Kartal'da 2009 yılında ünlü mimar Zaha Hadid'e çizdirilen sahil ve liman projesine karşı ilçede seferberlik başlatan CHP'nin "vatandaş yerinden edecekler" propagandası etkili olmuş, yerel seçimde Kartal Belediyesi CHP'ye geçmişti. Yine Maltepe ilçesinde de seçmenleri CHP'ye yönelten özellikle sahil şeridindeki kentsel dönüşüm projeleriydi.

Sarıyer Belediyesi'nin son seçimde CHP'ye geçmesinde de seçmenlerin benzeri kaygıları belirleyici olmuştu.

TOKİ Anadolu'da sosyal amaçlı, ucuz konutlar yaparken, İstanbul'da gelir getirecek lüks projeler üzerinde duruyor. Üzerinde **lüks konutların inşa edileceği parsellere biçilen fiyatla inşaatlar bittikten sonra daireler için belirlenen fiyat arasında büyük bir uçurum** olduğu için mülk sahipleriyle TOKİ karşı karşıya geliyor. İstanbul gibi her parseli son derece değerli olan bir şehirde bu türden değerlendirme sorunları yaşanması kaçınılmaz. Ancak bir de her beş yılda bir yapılan belediye seçimleri var. Bakanlık kentsel dönüşüm modeliyle ilgili çeşitli açıklamalar yapsa da uygulamada neyle karşılaşılacağı henüz belirsiz. Ancak TOKİ'nin bugüne kadarki uygulamaları, CHP'nin "vatandaş yerinden edecekler" propagandası ve son derece merkezî hale getirilen dönüşüm modeli birarada düşünüldüğünde **İstanbul'un yerel seçimlerde sürprizlere açık olduğunu söyleyebiliriz**.

Mustafa Kara, çok tartışılan kentsel dönüşüm yerine "deprem odaklı yerinde dönüşüm" modelini öneriyor. Mustafa Kara'nın, 39 ilçe belediyesiyle yapılan büyük toplantıda da dile getirdiği öneriye göre, **yıkım ve yenileme çalışmaları merkezî değil mahalle bazında ele alınmalı ve yıkılacak binalarda oturanların yakın parsellere yerleştirilmesi sağlanmalı**. Kiracıların da dahil edildiği bu sistemde kimsenin yerinden

edilmeyeceğini söyleyen Kara'ya göre, şehri daha yaşanabilir bir hale getirecek mevcut kentsel dönüşüm CHP'nin popülist muhalefetine kurbanı oldu. Artık bunda ısrar etmenin anlamı yok.

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

- Beyoğlu Belediyesi "Güzel Beyoğlu Projesi" çerçevesinde binaların dış cephelerindeki görüntü kirliliğinin öne geçmek için çalışma başlatmış. Buna göre dış cephelerdeki tabela, reklâm ve klima gibi fazlalıklar yeni bir yönetmelikle düzenlenecekmiş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

CERRAHİ TEKKESİ

Muhtemelen Reşat Ekrem Koçu'nun *İstanbul Ansiklopedisi*'nde de anlatılan **Cerrahî Tekkesi** yeni İstanbul'un da bir parçasıdır. Sultan III. Ahmed tarafından 1703 yılında Nureddin Cerrahi için açılan tekke Karagümrük'te Canfeda Camii Sokağı'nda halen zikir yapılan, ilahiler söylenen bir mekândır. Halvetî kökenli olan Cerrahîler kol kola girip dönerek zikir yaparlar. Cerrahî Tekkesi ve burada yapılan zikir törenleri yabancı turistlerin de ilgisini çekiyor. İstanbul'daki diğer tekkelerin aksine Cerrahî Tekkesi'nde yabancı turistlerin zikir törenini izleyebileceği bir loca vardır. Harem-selamlık uygulamasının yürürlükte olduğu Tekke'de bu durum yabancı turistler için geçerli değil. Kadın turistler erkeklerin olduğu bölümde törenleri izleyebilirler.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yenikapı Taksim'e rakip olacak

Ertan Altan 05.12.2011

Yenikapı Taksim'e rakip olacak Yapımı devam eden projelerle İstanbul ulaşımının odak noktası haline gelen Yenikapı, çok yakında yeni bir kent merkezi olarak Taksim'e meydan okuyacak. **İstanbul'daki kentsel dönüşümün en önemli etaplarından biri olan Marmaray'ın kalbi olarak tasarlanan Yenikapı'yı yalnızca bir transfer noktası olmaktan çıkaracak düzenlemede artık son aşmaya gelindi.** İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Ulaştırma Bakanlığı İstanbul 2010 Kültür Başkenti Ajansı'nın başlattığı projeyi devam ettirerek yedi uluslararası mimarlık grubuna 'Yenikapı Meydan Projesi' için geçen hafta davetiye gönderdi. Böylece Yenikapı için takvim işlemeye başladı.

Şimdi davet edilen yedi mimarlık grubu arasında bir yarışma yapılacak ve birinci seçilen grubun projesi, **İstanbul'un neolitik dönemdeki merkezi olduğu Marmaray kazılarıyla ortaya çıkan Yenikapı'yı şekillendirecek.** Proje tamamlandığında ise İstanbul, yerleşik yaşamın filizlendiği, Roma'nın en ihtişamlı yıllarının limanını yeni bir şehir merkezi olarak geri kazanacak.

Birkaç gün önce projenin seçici kurulunda yer alan ve Yenikapı'nın bir yarışma ile ihale edilmesi fikrini ortaya atan Korhan Gümüş'le Yenikapı'daki çalışmanın detayları üzerine görüştüm. Yarışmaya davet edilen mimarlık gruplarının hemen hepsinin uluslararası üne sahip büyük gruplar olduğunu söyleyen Korhan Gümüş'e göre projenin yarışma usulü ile ihale edilmesi konusunda şehir yönetimiyle uzlaşmaya varmak olumlu sonuçlar verecek ancak bu yöntemin Marmaray istasyonlarının hepsine birden uygulanamaması Marmaray'ın bütünselliği açısından iyi olmadı. **Çünkü Marmaray gibi devasa bir ulaşım hattının geçeceği bütün istasyonlar tıpkı Yenikapı gibi yeni kentsel alanlar olarak ortaya çıkacak.**

Yine de Korhan Gümüş'ün de altını çizdiği gibi Marmaray'ı vasat bir müteahhitlik işi, Yenikapı'yı bir alışveriş merkezinin projesi gibi gören bir anlayıştan bu noktaya gelmesi en azından Yenikapı için önemli bir gelişme.

Yenikapı için davetiye gönderilen yedi grup arasında seçim yaklaşık beş ay içinde yapılacak. Beş ay sonra ortaya bir 'avan' yani ön proje çıkacak. Yenikapı'da inşaatın başlaması biraz daha zaman alacak. **Yenikapı meydan düzenlemesinin finansmanı ise İstanbul 2010 Kültür Başkenti Ajansı'nın bu iş için ayrılan ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin bütçesine devredilen fondan karşılanacak.**

Peki, proje tamamlandığında Yenikapı nasıl bir görünüm kazanacak?

Günde yaklaşık bir milyon 700 bin kişinin kullanacağı tahmin edilen Yenikapı Meydanı, demiryolu banliyö hattı, yapımı süren tüp geçit ve Levent, otogar, havaalanına uzanan metro ve hafif raylı sistem hattıyla İstanbul ulaşımının kesişme noktası. Ayrıca Bursa, Yalova ve Bandırma'ya hızlı feribot terminaliyle de İstanbul'un Marmara Denizi'ne açılan kapısı. **Tıpkı Marmaray kazılarında bulunan Theodosius Limanı gibi.** Henüz detayları belli olmasa da kesin olan bu meydanın araç trafiğinden arındırılarak tarihî kent kimliğine öne çıkartılacağı bir şehir planlaması yapıldığı.

Yenikapı'da tarihî kimliğin yansıtılacağı en önemli çalışma da 'arkeopark' olacak. Kazı alanında çıkan liman ve gemi kalıntılarıyla Yenikapı Metro İstasyonu'nun yakınında yer alan 100 ada olarak adlandırılan bölgede bulunan rıhtım, dalgakıran, kilise kalıntısı ve en önemlisi de neolitik dönemden kalma taş temel ve mezarlar bu arkeoparkta sergilenecek.

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

- Şişli Belediyesi **Halide Edip Mahallesi**'nde çevre düzenlemesi için proje yarışması açacakmış.
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, köylerde yöresel mimari geleneğini canlandırarak sağlıklı, modern, afete dayanıklı konutlar için proje yürütüyor.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

KILIÇ ALİ PAŞA HAMAMI

Karaköy'den Tophane'ye giderken sağ tarafta kalan hamam Kılıç Ali Paşa Paşa Camii'nin hemen yanındadır. Şimdi harabe durumda olan hamamın restore edileceği söylenmişti ama henüz başlanmadı. **Bu hamamı İstanbul'daki benzerlerinden ayıran önemli bir özelliği var.** 17. yüzyılda Hamamcılar Kethüdası Derviş İsmail Efendi tarafından kaleme alınan *Dellakname-i Dilküşa*, yani *Gönül Açan Tellak Nameleri* isimli ilginç eser, bu hamamın ve de bütün Tophane'nin en ünlü oğlanlarından biri olan **Yemenici Bali Oğlan** için kaleme alınmıştır. İsmail Efendi'ye göre Yemenici'yi Kılıç Ali Paşa Hamamı'na düşüren Darıcalı Gümüş Ali adında bir kulamparaymış. Yanına Zehir Ahmet, Kürt Halil ve birkaç kişiyi daha alıp İsmail Efendi'nin deyişiyle "Bali'nin bal çanağına eşek arıları gibi üşüştüler". İşte bu fiili livata sırasında basılan Yemenci de defterli olup Kılıç Ali Paşa Hamamı'nın yolunu tutmuş.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Selçuklu mimarisi mi dediniz

Ertan Altan 12.12.2011

Selçuklu mimarisi mi dediniz Cumhuriyetin ilk yıllarında Mimar Kemalettin'le, Vedat Tek'le, anlı şanlı *Arkitekt* dergisiyle başlayan "ulusal mimarlık akımı", 60'lı yıllardan itibaren sökün eden köyden kente göçle birlikte uygulanabilirliğini kaybetti. İstanbul, Ankara ve İzmir'e serpiştirilmiş birkaç binadan ibaret kalan ulusal mimari denemeleri yerini, "Laz müteahhit işi" namıyla bilinen bina anarşisiyle, gecekondu cehennemine bıraktı. **Üç büyük şehirde yapılan ulusal mimari eserleri ise Taksim'deki Atatürk Kültür Merkezi ve Saraçhane'deki İstanbul Büyükşehir Belediyesi gibi çok da parlak olmayan örneklerden ibaret.**

Özellikle 70'li yıllardan itibaren Laz müteahhit hükmünü icra ettikçe göçün merkez şehri İstanbul'da, Esenler, Bağcılar, Sultanbeyli gibi "mimari şaheserleri!" yükselmeye başladı. Türkiye geneli için konuşmak iddialı olabilir ama İstanbul için rahatlıkla söyleyebilirim; 1950'li yıllardan 2000'li yılların başına kadar mimari olarak kayda değer tek bir bina bile inşa edilmedi.

Son 10 yılda Türkiye'de altı çizilmesi gereken önemli gelişmeler var. İnşaat sektöründe Karadeniz bölgesinin ağırlığı devam etse de artık "Laz müteahhit" tarihe karıştı. Türkiye'nin, komşu ülkelerde de büyük ihalelere giren inşaat sektörü, yalnızca bina yapıp satmıyor, farklı yaşam tarzlarına yönelik projeler tasarlıyor. Geçen 10 yılda sektöre giren ya da sektörde büyüyen inşaat şirketlerinin hemen hepsinin tanıtımları, "yaşam mimarı", "uygarlık inşa eder", "uygarlığın mimarı".. gibi konut ihtiyacından çok felsefi duruşlara hitap eden sloganlarla yapılıyor. Yeni nesil inşaatçılığı daha iyi anlayabilmek için bakılabilecek en iyi örneklerden biri, İnanlar İnşaat'ın sahibi Yüksek Mimar Serdar İnan. "Mimar S. İnan" mahlasıyla kurduğu internet sitesinde, Türkiye'nin mimari geleceğiyle ilgili makaleler kaleme alan Serdar İnan, çevre ve ekoloji konularında da polemik yazıları yazıyor.

Ancak inşaat sektöründeki bütün bu olumlu gelişmeler ağırlıklı olarak üst gelir grubuna yönelik konutlar için geçerli. Orta ve dar gelirli vatandaşlar için konut inşa eden TOKİ ise son dönemde eski imparatorlukların mimari üslubunu canlandırmakla meşgul.

TOKİ'ye en sık yöneltilen eleştiri hiçbir mimari özelliği olmayan birbirinin aynısı dümdüz binalar yapmasıydı. Uzun bir süre boyunca bu şikâyetlere muhatap olan TOKİ sonunda eleştirileri haklı bulduğunu ilan etti ve yedi

maddelik 'TOKİ Anayasası'na şu maddeyi ekledi: Tarihî doku ve yöresel mimarinin geliştirilmesine...

Bu kararın öncüsü olan uygulama ise Ankara çevresinde başlayarak Anadolu'ya yayılan "Selçuklu mimarisi" adı altındaki apartmanlar oldu. İstanbul'da da Sulukule'de inşa edilen villalar "Osmanlı mimarisi" olarak adlandırıldı. Yakında başlaması planlanan Haydarpaşa Port projesinde de "Osmanlı mimarisi" adı altında binaların yapılacağı açıklandı.

Kendine özgü ekonomik, sosyal, kültürel, tarihsel koşullarda ortaya çıkan bir mimari üslubun bugüne taşınmaya çalışılmasındaki tuhaflik bir yana, özellikle Ankara'da "Selçuklu mimarisi" adı altında yapılan şey, apartmanların dış cephelerine plakalarla tutturulmuş kilim motifleri ve Selçuklu yıldızlarından ibaret. Osmanlı mimarisi denerek Sulukule'de yapılanlar ise bildiğimiz sıradan apartmana cumba eklenmesi.

Eğer "yöresel mimariyi geliştirmek", Ankara'da olduğu gibi apartmanların dış cephelerine kilim desenleri ekleyip bunun adını da "Selçuklu mimarisi" koymak şeklinde olacaksa, artık felsefe ve uygarlık konuşmaya başlayan yeni nesil inşaat şirketlerini "Babai" ve "Celali" isyanına çağırıyorum.

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

- **Kanal İstanbul** projesinin merkezi olarak açıklanan Çatalca'nın bu yıl en az bütçe ayrılan üç ilçe belediyesinden biri olması, Başbakan'ın ilan ettiği projeyle heyecanlanan ilçede hayal kırıklığına neden olmuş.
- İstanbul'a yapılacak dev afet merkezi için açılan proje yarışmasını kazanan **Hırvat Mimar Goran Rako** yarın 100 bin dolarlık ödülünü İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş'ın elinden alacakmış.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ TOPHANE CİVARI

Geçen hafta bir zamanlar Yemenici Bali Oğlan'ın takunya tıkırtılarının duyulduğu Kılıç Ali Paşa Hamamı için restorasyon kararı alındığını ancak henüz çalışmalara başlanmadığını yazarak baltayı taşa vurmuşuz. **Kaptanı Derya Kılıç Ali Paşa Camii ile birlikte meğer bu ünlü hamam da aradan çıkarılıvermiş de sıra harap durumdaki medreseye bile gelmiş.**

Beni bu düzenlemeden haberdar eden Yüksek Mimar Hasan Yirmibeşoğlu, 2012'de Kılıç Ali Paşa Hamamı'nın açılacağını medresenin de restore edilmesiyle Kemeraltı Caddesi ve Sahil bandı arasında bulunan ve şu anda potansiyelinin çok altında kullanılan tarihî bölgenin canlanarak 24 saat yaşayan bir alan olarak şehre kazandırılacağını müjdesini verdi. Böylece bir zamanlar, kalyoncuların, külhanların, bitirimlerin mekânı Tophane yeni bir kültürel odak noktası olarak yeniden İstanbul'a kazandırılacak.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni anayasa şerefine yeni Taksim

Ertan Altan 19.12.2011

Yeni anayasa şerefine yeni Taksim Bu hafta Emek Sineması'ndaki restorasyonla başlayan ve giderek bir ideolojik savaşa dönüşen tartışmada sözü Beyoğlu Belediye Başkanı Ahmet Misbah Demircan'a bırakmayı düşünürken, Mimar Korhan Gümüş'ün haber verdiği Taksim'deki yayalaştırma projesiyle ilgili son gelişmeler, **ilericilik-gericilik, modernlik-geleneksellik mücadelesinde Emek Sineması'ndan çok daha büyük bir mevzinin açılmak üzere olduğunu fark etmemi sağladı.**

Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçişte yeni rejimin temsil alanı olan Taksim Meydanı, Cumhuriyet tarihi boyunca eski ve yeni arasındaki iktidar mücadelesine tanıklık etti. Yeniden yapılması gündeme gelen Osmanlı'dan kalma kışlanın karşısına konan **Atatürk Kültür Merkezi ve yıllarca gerilim kaynağı olan cami talebiyle Taksim'de semboller çarpışıp durdu.**

Türkiye her alanda büyük bir dönüşümün içinden geçerken Taksim Meydanı'nda yine semboller çarpışıyor. Atatürk Kültür Merkezi'nde 2009 yılında başlatılan restorasyonla gündeme gelen "Cumhuriyet'in sembollerini yok ediyorlar" tartışması devam ederken bu kez bütün Taksim Meydanı'nı kapsayan yayalaştırma projesi, Türkiye'nin köklü problemlerini içine kalan bir krize dönüşmek üzere.

1987 ve 1994 yıllarında gündeme gelen ve sivil toplumun itirazları nedeniyle hayata geçirilemeyen Taksim'i yayalaştırma projesi bilindiği gibi İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi'nde oybirliğiyle kabul edildi. Başbakanlık ve İBB tarafından "çılgın projelerden" biri olarak duyurulan düzenlemenin görselleri her yerde yayınlandı. Arkasından itirazlar geldi. **Projeye göre trafik tamamen yeraltına alınacak, metro ve föniküler çıkışları yanlara kaydırılacak böylece İstiklal Caddesi'nden Tarlabası Bulvarı'na kesintisiz erişim sağlanacak,** Talimhane yaya bağlantısı sağlanmış olacak, 98.000 m2'lik bir alan yayalaştırılacak ve otobüs durakları meydana kaldırılacak.

Şehir plancılığı açısından itirazların merkezinde, bir yayalaştırma projesi olarak lanse edilen projenin aslında bir kavşak projesi, bir trafik çözümü olmaktan öteye gitmemesi ve meydanın yakın çevresinden kopararak bir platform haline getirilmesi yer alıyor. **Gerçekten de proje görselleri incelendiğinde Taksim çevresinin şehirden kopuk bir otoban haline getirildiği açıkça görülüyor.**

Ancak bu meydan düzenlemesiyle ilgili sorunun yalnızca bir parçası. Geçen hafta İBB yetkilileri bir grup mimar ve şehir plancısını biraraya getirerek, yayalaştırma projesiyle ilgili bilgi verdi. Sunumu izleyen Mimar Gümüş'ün aktardığına göre, Gümüşsuyu, Sıraselviler, Mete, Cumhuriyet gibi caddelerde yaklaşık yedi metre derinliğinde 70 metre uzunluğunda yarıklar açılıyor, yanlarına bariyerler konuyor, ağaçlar kesiliyor, beton kazıklar binaların dibine çakılıyor. Üst kottaki dönüşler de kaldırımları yiyor.

Başka seçenekler gündeme gelemmez mi diye sorulduğunda ise verilen cevap "hayır" oluyor. Oysa mevzuata göre, Belediye Meclisi avan projeyi Koruma Kurulu'na onaylatmadan, faaliyete geçemez. Ancak İBB üç ay içinde Taksim'e çıkan caddelerde yedi metre derinliğinde yarıkları açmak için iş makinelerini çalıştıracak. Koruma Kurulu'na proje uygulanmaya başladıktan sonra gidilecek. **Yani İBB projenin onaylanacağından emin.**

Bir grup mimar ve şehir plancısı, Başbakan ve Cumhurbaşkanı'na ortak bir mektup yazarak, **Taksim'deki düzenlemenin Cumhuriyet'i kuran merkezî ve antidemokratik zihniyetle benzer bir yöntemle**

yapılmasına itiraz etti. Taksim'i yayalaştırma projesinin sivil toplumu ve şehir sakinlerini dışlayan bir tarzda adeta bir otoban inşaatı gibi ele alınmasına karşı çıkan şehir plancıları, Başbakan ve Cumhurbaşkanı'na, "Türkiye'nin demokratikleşmesinde önemli bir aşama olan yeni anayasanın yansıması olacak bir Taksim Meydanı ortaya çıkaralım" çağrısı yaptı.

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

- Tarihî Yarımada Koruma Planı'na işlenen kayıp, yanmış, yıkılmış, yok olmuş eserler özellikle Süleymaniye ve Zeyrek'te yeniden inşa edilecekmiş.

- **Cercle D'Orient, Emek Sineması** gibi binalarda yapılacak cephe düzenlemelerini yıkım projesi olarak yansıtan sivil toplum örgütlerinin yürüttüğü muhalefet inandırıcılık sorunu yaşıyor.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

EDEBİYATÇILAR TEKKESİ

Fatih'te yaygın olarak bu isimle anılan Cenan Vakfı, adını Kenan Rifai Hazretleri'nin muhterem annesi Hatice Cenan Hanımefendi'den alan Ümmü Kenan Dergâhı'nın da içinde yer aldığı hoş bir konaktır. Fatih'te Altay Camii'nin yanından Hırka-i Şerif'e inen Kırtay Sokak'tadır. 1900'lerin başında yenilikçiliği, modernliği, kadınlarla ilgili görüşleri, entelektüel birikimi ve giyimiyle sıra dışı bir mutasavvıf portresi çizen Kenan Rifai'nin babası Abdülhalim Bey'in satın aldığı bu sevimli konakta irşat faaliyetlerine girişen Kenan Rifai Hazretleri'yle birlikte şeyhülislam ve şairlerin yanı sıra papaz ve patriklerin bile gelip sema ettikleri rivayet olunur. Vakıf'ta bugün musiki dersleriyle edebiyat ve felsefe söyleşileri yapılıyor.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Muhsin Ertuğrul Sahnesi'ndeki gibi özür dileycekler

Ertan Altan 26.12.2011

 Muhsin Ertuğrul Sahnesi'ndeki gibi özür dileycekler İsminden olsa gerek, Emek Sineması'nı da kapsayan alanda yapılacak restorasyon çalışmaları İstanbul'da bir kesimin tepkisini çekti. **Ortaya Emek Sineması'nı yıkmaya çalışan hükümet destekli sermaye ve onu korumak için mücadele eden 'proleter sanatçılar' görünümü kazanan garip bir çatışma çıktı.**

1942 yılında Emekli Sandığı'na devredilince Melek olan adı Emek Sineması yapılan salonda koparılan fırtınanın bir benzerini daha önce Muhsin Ertuğrul Sahnesi'nde ve Atatürk Kültür Merkezi'nde görmüştük.

Birkaç gün önce Cercle d'Orient ve Emek Sineması'nda yapılacak restorasyon çalışmalarına gösterilen tepkiyle ilgili Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay'la konuştum. **Tepkileri "bilgi sahibi olmadan fikir sahibi**

olmak” diye yorumlayan Günay, Muhsin Ertuğrul Sahnesi restore edileceği zaman “Camiye çevirecekler” söylentisi çıkarınların daha sonra özür dilediğini hatırlatarak, Emek Sineması ve Cercle d’Orient binası tamamlandığında da aynı şeyin olacağını söyledi.

Emek Sineması’yla ilgili itirazların temelinde binaların yıkılarak “alışveriş merkezi” yapılacağı iddiası yer alıyor. Kendisine sunulan raporların Emek Sineması için sokaklara dökülenler tarafından okunmadığını söyleyen Ertuğrul Günay’ın sözünü ettiği **“Emek Sineması Fact Sheet” isimli raporda gerçekten de ne sinemanın yıkılması ne de Cercle d’Orient binasının alışveriş merkezine çevrilmesiyle ilgili bir satır yer alıyor.** Projeye ilgili kamuoyuna açıklanmış başka bir plan da yok. O halde niye tepki gösteriliyor? “Emek Sineması bulunduğu yerden üç kat üste taşınacakmış? Yani salon yıkılacakmış” Peki gerçekten böyle mi?

Emek Sineması eylemleri, sanatçı duyarlılığının ötesinde politik bir mevzie dönüşmüşken Günay’ın sözünü ettiği raporda yer alan bilgilerin aralık soğuşunda sinemanın önünde sabaha kadar nöbet tutanları ikna edeceğini düşünmüyorum. Ancak sloganların gürültüsü arasında öne çıkamayan birkaç noktanın altında çizmeden olmaz.

Emek Sineması özgün bir bina mı

Öncelikle Emek Sineması’nın fuayesi olarak kullanılan alan ve sinemayı çevreleyen duvarlar özgün bir binaya ait değil. **Üstelik fuaye ve sinemayı çevreleyen alan binanın taşıyıcı kolonları kesilerek elde edildiği için apartmanın katlarından gelen yükü temellere aktaran hiçbir taşıyıcıya da sahip değil.**

Binada kültür varlığı olarak tescillenen tek yer hiçbir cepheyle doğrudan ilişkisi olmayan sinema salonu. Bununla birlikte salonun 1970’li yıllarda yıkılan özgün localarının yerine yapılan betonarme balkon da diğer yapılarla iç içe olması nedeniyle güçlendirme olanağından yoksun. Salon bu haliyle mevcut deprem yönetmeliğine de uygun değil.

Emek Sineması’nın tahliye merdivenleri, film ve makine odaları, tuvaletleri Melek Apartmanı’nın sahanlığından kazanılmış havalandırma olanağı olmayan yerler. Geriye yalnızca salonunun tavan bezemeleri ve duvar süslemeleri kalıyor. **Yani kültür varlığı olarak tescil edilen esas unsurlar...**

Emek Sineması’nın bu haliyle çevredeki yapılarla birlikte algılanabilecek bir özelliği bulunmuyor. İşte bu salon projede, bulunduğu binanın en üst iki katına, mevcut süslemeler ve mimari tasarımıyla birlikte taşınacak.

Alışveriş merkezi de nereden çıktı

Günay’ın okunmadığını söylediği raporda Emek Sineması’nın olduğu bölüme inşa edilecek 10 cep sineması, kafeterya ve sinema müzesi de yer alıyor. Sinema Müzesi’nde ilk Türk filmi afişleri, ilanları, eski-yeni montaj makineleri, sessiz sinema ile Karagöz Hacivat’ı yansıtan hayal perdelerinin de yer aldığı üniteler tasarlanıyor. Bu bölümde alışveriş merkezi hiçbir şekilde yer almıyor. Aksine İstiklal Caddesi ve Yeşilçam Sokak arasındaki yaya ilişkilerinin bu alanda sağlıklı bir şekilde kurulması hedefleniyor.

Cercle d’Orient binasıyla ilgili Anıtlar Kurulu tarafından onaylanan proje de binanın aslına uygun bir

şekilde restore edilmesini öngörüyor. Projede zemin katta dükkânlar, salonlar ve konaklama mekânları yer alırken, üst katlar, yandaki Melek Apartmanı ve projeye dâhil olan İsketin Apartmanı'nın üst katları aslına uygun bir şekilde ofis olarak düzenleniyor.

Kamuoyuna duyurulan Cercle d'Orient ve Emek Sineması restorasyon planının "Fact Sheet" yani temel veriler raporunda yer alan bilgilerden yola çıkarak bu binaların yıkılacağını söylemek çok zor. Hâlihazırda restorasyonla ilgili başka bir belge de ortaya çıkmış değil.

Bu "Fact Sheet" ile yapılacak bir restorasyonun ardından birileri gerçekten özür dileyecek gibi görünüyor. Umarım aralık soğuşunda sabaha kadar nöbet tutturdukları sanatseverlerden de özür dilerler.

ŞEHİR FISILTILARI

- Enerji tasarrufu için yalıtım temalı fotoğraflar çeken sanatçı **Bennu Gere**de'nin koleksiyonu tamamlandı. Fotoğraflar arasında Gere'de'nin çocukları da var.
- 2012'de piyasalarda beklenen durgunluk özellikle şehrin uzak noktalarında inşaat projeleri yapan yatırımcıları endişelendiriyor.
- İnşaat sektörü Google Earth temelli üç boyutlu proje tasarımlarını sevdi. Bu alanda çalışan firmalar kapasitelerini iki katına çıkardı.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

MANDABATMAZ

Mandabatmaz, bol köpüklü Türk kahvesine verilen isimdir. Bu kahvedeki köpük öylesine yoğundur ki üzerine manda bile binse dibe batmaz demek isteniyor. İstiklal Caddesi'ndeki Saint Antoine Kilisesi'nin hemen karşısında bulunun sokakta yer alan Mandabatmaz Ocağı'nın sahibi Erzincan Irıçlı Cemil Filik 40 yıldan fazla bir zamandır müşterilerine bol köpüklü kahve içiriyor.

1967 yılında Beyoğlu'na ayak baksan Cemil Filik o yıllarda çoğunlukla Acem olan ustalarından öğrenmiş bol köpüklü kahve pişirmesini. Ne kadar ısrar ederseniz edin sırrını kesinlikle söylemiyor. Mandabatmaz kahvesinin ünü İstanbul ve Türkiye sınırlarını da aşmış durumda. Bu aralar Beyoğlu'ndaki masa sandalye krizi nedeniyle işleri biraz kesat gitse de, kahvesinin güzelliği ayakta dikilmek pahasına meraklılarına bu küçük ocağın önüne çekiyor.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kentsel dönüşümde rekabet ortadan kalktı

Özellikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın kurulmasıyla birlikte son derece merkezi hale getirilen kentsel dönüşüm ve yenileme çalışmalarında projelerin ihale yöntemi son günlerde mimarlık çevrelerinin en başta gelen gündemi oldu. Pek çok restorasyon ve dönüşüm alanında bakanlık ve belediyenin müzakereye kapalı tutumu eleştiri konusu olurken Taksim'i yayalaştırma projesinde yaşanan son gelişmeler, mimari rekabeti yok eden merkezîyetçi tutumu bütün açıklığıyla ortaya koydu.

İstanbul'daki bütün kentsel dönüşüm ve yenileme çalışmalarına köktenci bir şekilde karşı çıkan çevrelerin engelleyici tavrını bertaraf edip şehirleri dönüştürmek için yapılan yasal düzenlemeler, ortaya müzakereye ve rekabete kapalı tepeden inmecî bir kentsel dönüşüm iradesi çıkardı.

Bakanlık ve yerel yönetim şehrin bir yerinde kentsel dönüşüm ya da yenileme kararı aldığı anda önce bir firmayla anlaşma yapıyor. Ardından firma dönüşüm yapılacak bölgede yaşayanlarla görüşmelere başlıyor. Anlaşma yapmak istemeyenlerin karşısına 5366 sayılı Yenileme Yasası çıkarılıyor. Yani yerel yönetimin özel mülkleri kamulaştırma ve belirlenen rayiç bedeli üzerinden mülklere el koyma yetkisi.

Kentsel dönüşüm kararı alınan bölgelerde nelerin yapılacağına, alanın nasıl değerlendirileceğine ihaleyi alan firmanın görevlendirdiği mimarlar karar veriyor. Ortaya çıkan proje, koruma kurulu onayına sunuluyor, yerel yönetim zaman zaman akademiye de devreye sokabiliyor ancak bu durum mimari rekabetin ortadan kaldırılmasının önüne geçemiyor.

Dönüşüm çalışmaları yalnızca bir inşaat işi olarak değerlendirildiğinde, etütler de yalnızca bunun üzerinden yapılıyor. Mimari itirazların, alternatif projelerin dışlanması bir yana çalışma yapılacak alandaki nüfusun yapısı, ortaya çıkan sosyal problemler de görmezden geliniyor. Örneğin son beş yılda **Sulukule, Tarlabası, Balat, Ayvansaray** gibi projelerde sonuç bir kentsel dönüşüm değil, yükselen inşaatlar oldu.

Bu statükocu yöntem, bu kez de **Taksim Meydanı**'nı yayalaştırma projesinde uygulanıyor. İstanbul 2. Numaralı Koruma Kurulu Taksim Meydanı'na çıkan tarihî caddeleri birer otobana çevirecek planı geçen 10 ocakta oybirliği ile onayladı. Bununla birlikte 1939 yılında yıkılan **Taksim Gezi Parkı**'ndaki **Topçu Kışlası**'nı da (Yani olmayan bir yapıyı) "korunması gereken kültür varlığı" olarak tescil etti. İstanbul Büyükşehir Belediyesi ise yıkılan kışlanın bir replikasını inşa etmek için ihale açtı. İhaleyi alan yüksek mimar, İstanbul'da özellikle Beyoğlu'ndaki kentsel dönüşüm projelerinde öne çıkan bir isim. İstiklal Caddesi'ndeki **Narmanlı Han**, çok tartışılan **Cercle d'Orient** ve **Emek Sineması** projelerini hazırlayan **Yüksek Mimar Halil Onur, Topçu Kışlası** ve yayalaştırma alanları için mimari projeler hazırlıyor. Halil Onur'la geçen hafta telefonda konuştum. Kışla ve yaya alanları üzerinde çalıştığını ancak henüz ortada somut bir proje olmadığını, Taksim'deki trafik düzenlemesiyle ise bir ilgisinin bulunmadığını söyledi.

Edindiğim bilgilere göre **Taksim Meydanı**'na ilk kazma birkaç ay içinde vurulacak. Ancak hiçbir tartışma süreci yaşanmadan, hiçbir müzakereye girilmeden İstanbul'un bu en önemli meydanında yapılacak düzenleme kabul edilemez. Nitekim Avrupa Birliği mevzuatına göre de bu tür kentsel alanlarda yapılacak düzenlemeler, müzakereye ve rekabete açık olmak zorunda. Pek çok Avrupa şehrinde mimari düzenlemelerde yarışma yöntemi benimseniyor. İhale aşamasına gelmeden önce kent yaşamı, çevre, mimari ve sosyal dokuya uygun projeler arasında yarışma düzenleniyor ve kazanan proje için ihale yapılıyor. Yani bizde olduğu gibi yatırımcının projesine mimar bulmak yerine mimari projeye yatırımcı bulunuyor.

Tarihî bir kışlanın henüz inşa edilmemiş replikasını kültür varlığı olarak tescil etmenin komikliği, kentsel projeleri müzakereye açmamanın nelere yol açtığını göstermek için tek başına yeterli bir örnek. Eğer bu kararı almadan önce sorsalardı "saçmalamayın" diyecek biri çıkardı büyük olasılıkla.

ŞEHİR FISİLTILARI

- Ataşehir’de ihalesi yapılan **İstanbul Finans Merkezi**’nde Bağdat Caddesi, Nişantaşı ve Boğaz sahillerindeki yürüyüş yollarının birer benzeri yapılacaktır.
- İstanbul Milli Eğitim Müdür Yardımcısı **Şerafettin Turan** bütün İstanbul’u dolaşarak 170 tarihî okul binası tesbit etti. Şimdi bu binaların nasıl korunacağı tartışılıyor.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

ÜÇÜNCÜ MEVKİ LOKANTASI

Hasar gördüğü için tadilata alınan **İstiklal Caddesi**’ndeki **Hüseyin Ağa Camii**’nin yanında girince sağdan ikinci sokakta bulunan son derece sevimli bir lokantadır. Dört-beş masası olan küçük bir mekândır. Bu lokantada yemek seçimi ve servis bir hayli ilginç bir şekilde yapılır. Lokantanın menüsünden masada bulunan kâğıtlara seçtiğiniz yemekleri yazıp alt kattaki mutfığa bizzat indirirsiniz. Siparişleriniz hazır olduğunda mutfakla restoran arasındaki küçük asansöre yerleştirip size haber verirler yine bir zahmet kalkıp yemeğinizi masanıza taşırsınız. Etrafındaki berbat esnaf lokantalarından farklı olarak **Üçüncü Mevki**’de lezzetli ev yemekleri yiyebilirsiniz. Kapısında bir tabelası yoktur, o yüzden müşterileri genellikle müdavimlerden oluşur. Lokantayı her gün açık bulmak da pek mümkün değildir. Müdavimleri çoğu zaman kapalı kapısından kös kös dönüp başka lokantaların yolunu tutarlar.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İstanbul sözün gelişi bir açık hava müzesidir

Ertan Altan 23.01.2012

 İstanbul sözün gelişi bir açık hava müzesidir Cumhuriyetin ilk yıllarında İstanbul’a gelen iki ünlü Fransız şehircisi, **Henri Prost ile Le Corbusier** namıyla bilinen Charles-Edouard Jeanneret’nin şehrin imarıyla ilgili birbirine zıt görüşleri vardı. **Le Corbusier, İstanbul’daki, Doğulu, ahşap, mistik, bol ağaçlı yapıya övgüler düzerken Atatürk’ün davetiyle 1935 yılında İstanbul’a gelen ve bugün İstanbul’un günah keçisi haline getirilen Henri Prost tarihî yapıyı koruyarak şehrin ihtiyaçlarını karşılamının yollarını aramıştı.**

Le Corbusier’nin Atatürk’e yazdığı ve içeriği pek bilinmeyen mektupta, modern mimarinin kurucusu bir mimar olarak İstanbul’a yeni hiçbir şey yapılmamasını, var olanların korunmasını önerdiği rivayet edilir. Le Corbusier’nin bir “pürist” ve “oryantalist” olarak gördüğü İstanbul’la ilgili, o dönem pek çok Batılı tarafından tekrarlanarak klişe haline gelen betimlemeleri ansiklopedilerde kaldı. Prost’un İstanbul için hazırladığı ve yalnızca yüzde 40’ı hayata geçirilen imar planı ise hâlâ yaşıyor.

Prost'un planı İstanbul'daki bazı olumsuzlukların sorumlusu olarak gösterilse de şehrin tarihi merkezlerinin korunmasında, bugün silueti bozduğu için çok tartışılan yüksek binalara tarihi yarımada çevresinde izin verilmemesi konusunda çok önemli katkıları oldu.

Le Corbuiser ve Prost'un resmettiği iki İstanbul, şehrin geleceğiyle ilgili tartışmalarda oluşan tarafların fikrî altyapısını oluşturuyor. İstanbul'da "inşaata endeksli pür-liberal şehircilik" ile (Prost'u bu görüşle eşleştirmek pek mümkün olmasa da...) bugün sol tarafından temsil edilen, "bırakın olduğu gibi kalsın" anlayışı son olarak Haliç'e yapılan metro köprüsünde karşı karşıya geldi.

Süleymaniye Camisi'nin siluetini etkileyeceği gerekçesiyle, İstanbul'u Dünya Miras Listesi'nden çıkarılma tehlikesiyle karşı karşıya bırakan Haliç Metro Köprüsü inşaatında yeni aşamaya geçildi. Köprü'nün çelik ayakları Haliç'e getirildi. Çok yakında köprü'nün yükselişini izlemeye başlayacağız. Bu gelişmeyle birlikte köprüye yönelik itirazlar da yeniden gündeme geldi. Köprü Haliç'in üzerinde belirince daha da çoğalacak tepkilerle ilgili bazı noktaları açıklığa kavuşturmak gerekiyor.

İlk olarak Dünya Mirası Komitesi bu köprü nedeniyle İstanbul'u "Tehlike altında yerler listesine alma talebini" gündemden çıkardı. Projeyi yapan mimarlar UNESCO'nun itirazlarını kabul ederek silueti etkileyen yüksekliği 87 metreden 47'ye indirdiler. Projedeki çelik halatları incelterek, ilk projedeki Süleymaniye'yi kapatan boynuzları kaldırdılar. Köprü'nün göz alıcı rengini de belirsizleştirdiler. Yani UNESCO'nun beklentileri karşılandı.

Şimdi de deniyor ki, "UNESCO aslında bu köprüye tamamen karşı. Ama mademki masraf yaptınız bari şu, şu düzeltmeleri yapın da devam edin. **'Bon pour l'orient' yani şarka bu kadarı iyidir, diyerek izin verdi.**" UNESCO Dünya Miras Listesi'nin bugüne kadar uyguladığı yaptırımları gözönünde bulundurduğumuzda burada görev yapan uzmanların İstanbul için böyle düşündüğüne inanmak mümkün değil. Ama maalesef çok değerli tarihçiler bile, üzerinde çok fazla düşünmeden böyle sözler edebiliyor.

Bir diğer itiraz da, "Süleymaniye'yi marke edecek tel askı yerine düz bir köprü inşa edilsin."

Ancak köprüler konusunda deneyimli uzmanlara göre bu düzlük daha fazla ayak anlamına geliyor ve her ayak Haliç'teki koruma altındaki doğal hayatı daha fazla yok ediyor.

Bunlar köprü'nün inşaatıyla ilgili teknik tartışmalar. Asıl tartışma şehri nasıl gördüğümüz. **"İstanbul bir açık hava müzesidir" vecizine kapılarak her türlü yeniliğe karşı çıkanların,** İstanbul'un Le Corbusier'nin dönemindeki oryantalist havaya kapılarak övgüler düzdüğü şehir olmadığını görmesi gerekiyor. Üstelik Batı'da modern şehirciliği başlatan biri olarak İstanbul'la ilgili esrarlı, hülyalı şeyler söyleyen Le Corbusier bize gerçekten "Bon pour l'orient" demiş olmuyor mu?

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

- Tarlabası'ndaki restorasyon projesi için pek çok kişinin yerinden edilmesi AKP çevrelerinde "Beyoğlu'nda seçimleri Kürtler kazanacak" dedikodularına neden oluyormuş.
- Taksim Yayaalaştırma Projesi'ne karşı oluşturulan Taksim Platformu bilinçlendirme çalışmalarına başladı.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

SADRAZAM KEMAL VE UYKULUK

Haliç'in kuzey kıyısındaki tarihî Sötlüce semtinde uykuluğuyla meşhur bir lokantadır ama kebaplardan balığa her türlü yemek de yapılır. Haftanın belirli günleri fasıl geceleri yapılan lokantada 24 saat hizmet verilir. Servis başlangıçlarında dağıtılan içli köftelerden bazılarını içine mavi boncuk yerleştirilir. Bocuklu köfteye denk gelen müşteriye hediyeler verilir. İstanbul'un salaş meyhaneleri arasında gösterilen **Sadrazam Kemal**'den başka Sötlüce'de uykuluk satılan 20 kadar lokanta daha var.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Haydarpaşa'da arkeolojik kriz kapıda

Ertan Altan 06.02.2012

 Haydarpaşa'da arkeolojik kriz kapıda Otel olacak mı olmayacak mı diye yıllardır tartışılan **Haydarpaşa Garı** sonunda kapandı. İki yıl sonra **Haydarpaşa Port**'un bir parçası olarak hizmet vermeye başlayacak tarihî garın ne olacağıyla ilgili tartışılarsa hala devam ediyor.

Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından neredeyse iki ay önce ilan edilen planda **Haydarpaşa'nın hem gar hem otel hem de müze olarak hizmet vereceği** açıkça duyurulmasına, **Taraf** da dâhil birçok gazetede haber olmasına rağmen bazı çevreler, planda sanki yeni bir şey keşfetmişler ve kamuoyunu aydınlatıyorlarmış gibi davranıyor.

Radikal'de geçen hafta çıkan bir haberde yer alan, Haydarpaşa Gar, Liman ve Geri Sahası Koruma Amaçlı Nâzım İmar Planı'nda garın, "Kültürel Tesis, Turizm Konaklama" alanı olarak ayrıldığı bilgisinden hareketle "Garı otel yapacaklar" yalanı bir kez daha ortaya atıldı. Ancak bu plan garın kapandığı gün değil aylar önce ilan edildi ve Haydarpaşa'nın yeni konumu "**Altı gar üstü otel**" olarak formüle edildi. Bu bilgi de kimseden gizlenmedi.

Oysa **Haydarpaşa Port planında asıl kriz konusu**, açıkça ilan edilen "Kültürel Tesis, Turizm Konaklama" alanı değil üzerinde hiç durulmayan, ismine planda hiç yer verilmeden Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'na havale edilen **dünya kültür mirası arkeolojik kalıntılar**.

Deniz kıyısı doldurularak sütunlar üzerine inşa edilen Haydarpaşa Garı'nın hemen arkasında **Bizans İmparatorlarının yazlık sarayı** bulunuyordu. 17 yaşında Doğu Roma İmparatoru olan 395-408 yılları arasında hüküm süren Arcadius döneminde yapıldığı tahmin edilen bu saray, merasim ve seferden dönen orduyu karşılama amacıyla kullanılıyordu.

Sarayla birlikte Haydarpaşa kazılarında bulunması beklenen kalıntılar arasında ünlü Kadıköy Konsili'nin toplandığı **Sainte Euphémie Kilisesi** ile **Saint Christophe Kilisesi** de var. Özellikle Kadıköy Konsili'nin toplandığı Sainte Euphémie Kilisesi Hristiyan dünyası için büyük önem taşıyor. Bu kilisede 451 yılının 8 ekiminde başlayarak 1 kısıma kadar devam eden konsilde Hristiyanlıkla ilgili önemli kararlar alınmış bu kararlar doğrultusunda Hristiyan dünyasında büyük bir bölünme yaşanmıştı. İsa'nın hem tanrı hem insan tabiatlı olduğuna inananlar diofizitler İsa'nın tek bir tabiatı olduğuna inananlar ise monofizitler olarak ayrılıp kendi kiliselerini kurmuşlardı. Hristiyanlık içindeki bu ilk bölünmenin temelleri, yakında temeli atılacak Haydarpaşa Port alanında atılmıştı.

Harem Otagarı'ndan Kadıköy Moda'ya kadar olan alanı turizm ve ticaret merkezi haline gelecek planda toplam dört adet dinî tesis yapılacağı bu tesislerin toplam alanının 15 bin metrekare olacağı belirtiliyor. Ancak bu dini tesislerin niteliğiyle ilgili bir bilgi verilmiyor.

Planda Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'nun izini ile **"gerekli görülen alanda" Müze Müdürlüğü denetiminde kazı yapılacağı** belirtiliyor ancak tarihçiler ve arkeologlar tarafından yerleri kesin olarak bilinen kalıntıların niteliğinden söz edilmiyor.

Oysa planla ilgili 2010 yılının kasım ayında 4 No'lu Koruma Kurulu'nda yapılan bir toplantıda **"Harem bölgesi doğal SİT alanı** ve Haydarpaşa'daki sarayın arkeolojik kalıntılarının dikkate alınmadığı" eleştirisi getirilmiş proje alanında yer alan arkeolojik kalıntılar açıkça belirtilmişti. İBB yetkilileri bu eleştiriye "Plan aşamasında birçok toplantı yapıldığı bu toplantılara akademisyenlerin de katıldığı, bu konuların tarihçiler tarafından da değerlendirilebileceği" yanıtını vermişti.

Ancak planda bu konunun hiçbir şekilde değerlendirilmediği görülüyor. Şimdi İBB'nin şu sorulara cevap vermesi gerekiyor: "Gerekli görülen alanda" kazı yapacak **Müze Müdürlüğü nereleri kazacağını belirledi mi?** Projede yer alan **dört dinî tesis arasında söz konusu kilise kalıntıları ile ilgili bir düzenleme var mı?** Marmaray'da inşaatla birlikte bulunan Bizans limanı ile ilgili arkeolojik bir plan olmadığı için inşaat aylarca gecikmişti. **İBB'nin Haydarpaşa için arkeolojik bir planı var mı?**

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

• **Yıldız Teknik Üniversitesi Senatosu'nun, "ülke çapındaki kentsel dönüşüm çalışmalarının odağında yer alma ve katkıda bulunma konusundaki tavrını"** yayımlamış olduğu yazılı bir metin ile kamuoyuna duyurma ihtiyacı hissetmesi **"Çevre ve Şehircilik Bakanlığı üniversiteleri ketsel dönüşüm çalışmalarından dışlıyor mu"** tartışmalarına neden oldu.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

HAYDARPAŞA GAR MEYHANESİ

Haydarpaşa Garı'nın bütün atmosferini yansıtan tarihî **Gar Meyhanesi** harika mezeleri ve uygun fiyatlarıyla İstanbullulara yıllarca hizmet verdi. Yüksek tavanı, duvarlarını süsleyen çinileri, avizeleri ve ahşap dekorasyonu ile garın ayrılmaz bir parçasıdır. Urla'dan gelen zeytinyağıyla Ege usulü mezeler yapılır. Müdavimlerle, gelip geçen yolcuların birlikte yiyip içtiği meyhanede mezelerin dışında sıcak yemekler de dillere destandır.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Taksim'e fantastik bir cami projesi

Ertan Altan 13.02.2012

Cumhuriyet'in son yıllardaki en büyük krizlerinden biri olan **Taksim'e cami yapılması projesi nihayet gerçekleşiyor**. Yıllarca yersiz laiklik endişelerine neden olan, dindarları baskı altına almanın aracı olarak kullanılan bir projenin gerçekleşecek olması sevindirici ama cami projesiyle ilgili yapılan açıklamalar ve mimari çevrelerden edindiğim bilgiler endişe verici. Cami ile ilgili laik endişeler temelsizdi ama mimari ve estetik endişelerin giderilmesi şart.

Öncelikle caminin gündeme geliş şekli son derece kötü oldu. Yıllarca kriz konusu olan, 28 Şubat'ı destekleyen unsurlardan biri yapılan Taksim'e cami projesi, Mimar Ahmet Vefik Alp tarafından bir televizyon programında açıklanıverdi. Alp "**gizli proje**" olarak tanımladığı cami planı için iki yıl önce Taksim Camii Sanat ve Kültür Vakfı tarafından kendisine görev verildiğini, hazırladığı iki projeden birinin beğenilerek kabul edildiğini söyledi. **Cami Vakfı'nın sahibi olduğu ve Kasımpaşaşpor tarafından işletilen Taksim'deki Sular İdaresi'nin arkasında yer alan otoparka yapılacak**. Camiyle ilgili avan proje çoktan onaylandı. Mimar Alp, projenin Başbakan tarafından inceleneceğini söyledi ancak edindiğim bilgilere göre şu anda uygulama projesi devam ediyor.

Emek Sineması'nda, Taksim yayalaştırma projesinde olduğu gibi cami de ihale yöntemiyle yapılıyor ve böylelikle mimari rekabetin önü kesiliyor. Taksim gibi sembol bir alanda yıllarca kriz konusu olan **bir cami** Alp'in açıkladığı gibi "**gizli proje**"yle yapılamaz. Bu yöntemin Taksim'e cami yaptırmamak için gizli gündemler oluşturmaktan pek farkı yok.

Avan projeden uygulama projesine geçildiği halde caminin mimari planıyla ilgili hâlâ net bilgiler verilmedi. Mimar Alp, içinde dinler tarihi müzesinin yer alacağını, Yahudilik, Hristiyanlık ve Müslümanlığın tanıtıldığı bölümlerin olacağını söyledi. Mimari üslup olarak ise biraz Osmanlı biraz Selçuklu kullanılacakmış. Bütün bunlar modern mimariye de uyarlanacakmış.

Benim edindiğim bilgilere göre ise **Sular İdaresi'nin arkasındaki mevcut otoparkın altına yedi kat inilecek. Dört katta otopark, üstteki üç katta ise alışveriş merkezi yapılacak. Cami bu tesisle bağlantılı olarak Alp'in anlattığı dinler müzesi ile birlikte inşa edilecek.**

Caminin içine dinler müze müzesi yapmaktaki teolojik absürtlük bir yana, **kutsal bir mekânın gelir getirici projelerle birlikte ele alınması mimari eleştirilerin başında geliyor**. Mimari rekabetin önünün kesilmesinin altında yatan da gelir getirici projelere odaklanması. "**Biraz Osmanlı biraz Selçuklu biraz da modern mimari**" gibi detaylar ise **ortada hiçbir mimari ve estetik yaklaşımın olmadığına ispatı**. Mimar Alp, "Belki cami mimarisinde yeni bir ekol yaratılıyor" demiş. Öyle olacağına eminim.

Ahmet Vefik Alp fantastik mimari projeleriyle tanınıyor. Acaba Taksim Camii Sanat ve Kültür Vakfı yıllarca koparılan kıyametten sonra Taksim'e cami yapmayı gerçek üstü bulduğu için ihaleyi Mimar Alp'e verdi?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Beyoğlu'nda serfler ve senyörler savaşı mı çıktı

Ertan Altan 20.02.2012

 Beyoğlu'nda serfler ve senyörler savaşı mı çıktı İstanbul'da özellikle sur içinde yapılan restorasyon ve kentsel dönüşüm çalışmalarında bir kavram öne çıkıyor: **Soylulaştırma**. İngilizce "**gentrification**" kelimesinin karşılığı olarak gündeme gelen bu kavram, **Sulukule, Tarlabası, Galata, Fener, Balat** gibi tarihî semtlerin eski sakinlerini yerinden ederek yapılacak lüks konut projelerini tanımlamak için kullanılırken, son dönemde **Karaköy**'deki butik oteller projesinden **İstiklal Caddesi**'nde yapılan restorasyon çalışmalarına kadar geniş bir kullanım alanına sahip oldu.

Beyoğlu'nun şimdiki "salaş" halinin sürmesinden yana olanların ortak sloganı: Soylulaştırmaya hayır.

Peki, Beyoğlu gerçekten soylulaştırılıyor mu? 50'li yıllarda New York ve Londra'da başlayarak birçok Avrupa şehrine yayılan "gentrification" hareketini "soylulaştırma" olarak tercüme etmek ve bu tercümeyle uygun anlamlar yüklemek doğru değil. Batı'daki "gentrification" uygulamalarını Türkçede "**mutenalaştırmak**" ya da "**nezihleştirmek**" olarak adlandırmak gerekiyor.

Beyoğlu ve çevresindeki dönüşüm, soylulaştırma olarak ele alındığında, inşaatları yapacak şirketlerle mahallelerde yaşayan insanlar bir "sınıf mücadelesi"nin tarafları olarak konumlanmış oluyor. Sınıf mücadelesini yalnızca bir mahallede kazanmak mümkün olmadığı için çoğu zaman yerel yönetimlerin düzeltilmeye muhtaç projeleri köktenci sloganların arasından sıyrılarak hayata geçiyor.

Her şeyden önce İstanbul'un tarihî merkezinde birer "çöküntü alanı" olarak duran bu mahallelerde mutenalaştırma, nezihleştirme anlamında bir "gentrification" çalışmasına ihtiyaç olduğunu kabul etmek gerekiyor. Şehrin en tarihî, en merkezî, en turistik bölgesinde, "Agora"sında çöküntü alanlarıyla ilgili hiçbir politika oluşturmadan yalnızca var olan projelere itiraz ederek kentsel dönüşüme yön verilemez. Daha açık bir örnek vermek gerekirse; **Taksim**'deki son derece çirkin ve faydasız yayalaştırma projesine, "**Taksim'de 1 Mayıs mitingi yaptırmayacaklar**" gerekçesiyle karşı çıkanlarla birlikte yerel yönetimlerin dayatmalarına karşı mücadele edilemez.

Kentsel dönüşümün sıkı bir merkezîyetçilikle uygulanmasının muhalefetteki karşılığı yalanlardan argüman üretmek şeklinde oldu. **Beyoğlu**'ndaki masa krizinde "**dinci hükümet içkiye karşı**" diyerek eylem yapanlar, **Emek Sineması**'nın kolonlarının yıllar önce kesilmiş olduğundan hiç söz etmeyip "**sinemayı yıkacaklar**" diyerek sokaklara dökülenler kentsel dönüşüm karşıtı eylemleri hükümete karşı mücadelelerinin bir parçası olarak görüyor. **Müzakereye kapalı şehir yönetimiyle şehrin sorunlarının çözümünü iktidarın devrilmesinde gören 'devrimci' muhalefet arasındaki mücadele, sağlıklı bir tartışma imkânını ortadan kaldırıyor.**

Beyoğlu ve diğer tarihi semtlerde "soylulaştırma" olarak nitelenen dönüşümün sebebi çok açık. Şehir merkezi çok değerli ve mevcut haliyle değerinin altında kullanılıyor. Hükümetin, yerel yönetimin, sermayenin uluslararası cazibe merkezi haline gelen bu bölgenin değerini arttıracak projeler geliştirmesi son derece meşrudur. Gerçekten de **Beyoğlu'nun değerini yükseltmek, bugünkü "Hindistan" görünümünden kurtarmak gerekiyor.**

Ancak bazı kentsel dönüşüm projelerine katılımcı ve şeffaf olmadığı ya da mülk sahipleri için adaletli olmadığı gerekçesiyle karşı çıkmakla, siyasal mücadelenin bir parçası olarak karşı çıkmak aynı şey değil.

Beyoğlu'nun çöküntü alanlarından bir "Paris Komünü" çıkarma hayalleri kuranlara bir gerçeği hatırlatmak gerekiyor; bu mezbeleliklerde oturan dar gelirli yurttaşlar devrim değil katılım ve adalet bekliyor.

ŞEHİR FISILTILARI

- 27 Mayıs darbesinin ardından Taksim'e dikilen ve 1981 yılında kaldırılan süngü heykelinin bir replikasının yapılmasını isteyenler varmış.
- İstanbul Kalkınma Ajansı 2012 için İstanbul'da hibe yapacağı projeleri yarın açıklıyor.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ BİR MİLYONCULAR

Girişinde **"Ne alırsan bir milyon"** yazan ancak içeri girildiğinde her şeyin de bir milyon olmadığını anladığımız tuhaf dükkânlardır. Paradan altı sıfırın atılmasının üzerinden neredeyse sekiz yıl geçmiş olmasına rağmen bu dükkânlar milyona olan bağlılıklarını bugüne kadar muhafaza edebilmiştir. Kemer, naylon terlik, ayna-tarak gibi olmazsa olmaz birçok ürün bu dükkânlarda bulunabilir. Öyle her şey bir milyon değil dediysek gözünüzde büyütmeyin. Alabileceğiniz her şey, bir değilse de taş çatlasa üç milyondur.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tarlabaşı hasar tesbit raporu

Ertan Altan 27.02.2012

 Tarlabası hasar tesbit raporu Belediyelere derebeyi yetkileri veren 5366 sayılı Kentsel Dönüşüm Yasası'nın İstanbul'daki ilk uygulama alanı **Tarlabaşı** oldu. Yasa Meclis'e ilk geldiğinde bazı iktidar milletvekilleri tarafından **"Tarlabaşı yasası"** olarak nitelendiği de biliniyor. Türkiye'deki bütün kentsel dönüşüm projeleri için geçerli olan bu yasanın Tarlabası'ndaki uygulamaları kamuoyu tarafından en genel hatlarıyla, "dar gelirli vatandaşların mülklerinin satın alınması, yerine lüks konut ve alışveriş merkezi yapılması" olarak biliniyor. Tarlabası Bulvarı'na çıkan sokaklar bir "çöküntü bölgesi" olduğu için bulvarda ve paralel sokaklarda yapılacak yenileme çalışmaları İstanbullulara makul görünüyor. Tarlabası'ndaki düzenlemeye karşı çıkan çevreler de adalet değil "devrim" peşinde olunca, 5366 sayılı yasayla bu sokaklarda yapılanlar bir türlü gündeme gelemiyor.

Tarlabaşı'nda hem kamulaştırılan hem de sahipleriyle anlaşmaya varılan binalarda yıkımlar başladı. Tarlabaşı Mülk Sahipleri Dayanışma Derneği Danıştay'da yürütmeyi durdurma davası açtı ardından da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) başvurdu. Tarlabaşı Mülk Sahipleri Dayanışma Derneği'nin avukatı **Barış Kaşka** kamulaştırma bedeline itiraz eden bir mülk sahibinin açtığı dava Yargıtay'da karara bağlanınca mülk sahibinin bireysel olarak da AİHM'e başvuru yaptığı bilgisini verdi. Çok yakında mağdur edilen bütün mülk sahipleri bu başvuruyu örnek alarak AİHM'de dava açacak. Danıştay'da açılan yürütmeyi durdurma davası ise halen sonuçlanmadı.

Avukat Barış Kaşka'yla davaların AİHM'e taşınmasının ardından, Tarlabaşı'ndaki "kentsel dönüşümün" bir bilânçosunu çıkardık. Tarlabaşı'na duyarlı kamuoyunun gündeminde genellikle bulvara paralel sokaklarda boşaltılan apartmanlar vardı. Buralarda yaşayanlar genellikle dar gelirli vatandaşlardı. Bu vatandaşların büyük bir kısmı Beyoğlu Belediyesi'nin 5366 sayılı yasaya dayanarak yapacağı kamulaştırmadan kurtulmak için Belediye ve işi yapacak GAP İnşaat'la acil anlaşma yoluna gitti. Birçoğu ortalama 50 ila 70 bin TL arasında değişen fiyatlarla dairelerini sattılar. Barış Kaşka'ya göre satış işlemi bir zamanlar İstanbul Üniversitesi'ndeki "ikna odalarına" benzer bir yöntemle yapıldı. Mülk sahipleri kamulaştırma yasasıyla korkutuldu. Acil satışa razı edildi. Satışa razı olmayan ve mülkleri kamulaştırılan 83 kişinin ise açılan bedel davalarını kazandığını belirten Barış Kaşka davaları kazanan mülk sahiplerine mahkeme kararıyla 170-180 bin TL'ye kadar çıkan mülk bedellerinin ödendiği bilgisini verdi. Yani **acil satış yapan mülk sahipleri büyük bir zarara uğratıldı**.

Yine Barış Kaşka'nın verdiği bilgilere göre Tarlabaşı'ndaki **Kuğulu Han**'ın sahipleri Kentsel Dönüşüm kapsamında yaklaşık beş milyon dolarlık bir zarara uğratıldı. 5366 sayılı yasadan önce Kuğulu Han bir Alman şirketi tarafından altı milyon dolara satın alınmak istenmişti. Sahipleri satmadı. Beyoğlu Belediyesi'nin yasaya dayanarak teklif ettiği kamulaştırma bedeli ise bir milyon dolar oldu ve maalesef kamulaştırma gerçekleşti. Tarlabaşı Bulvarı'ndaki **Akdeniz Oteli**'nin akıbeti de Kuğulu Han'la aynı oldu. Otel 990 bin TL bedelle kamulaştırılırken Danıştay'daki yürütmeyi durdurma davasının sonucu beklenmeden faaliyetlerine son verilerek yıkım işlemine başlandı.

Tarlabaşı'ndaki mülk sahipleri açısından bilânçonun zarar hanesinde bu saydıklarımaya benzer pek çok örnek var. Ödeme gücü olmayan dar gelirli vatandaşların yanı sıra Tarlabaşı'nda ticaret yapan işadamları, semtin mimari özelliklerine hayran olup restorasyon yatırımı yapan fotoğrafçılar, gazeteciler, avukatlar, mimarlar... Çok farklı sosyal kesimlerden insanlar aynı yasanın kurbanı oldu.

Mutenalaştırma, nezhleştirme anlamında bir "gentrification" Beyoğlu için acil bir ihtiyaç. Ancak bunun yolu derebeyi yasaları çıkararak adaletsiz kamulaştırmalar yapmak değil.

İyi bir "nezhleştirme" örneği olan **Cihangir**'deki dönüşümün nasıl yapıldığı haftaya kalsın

ŞEHİR FISILTILARI

● **Yıldız Teknik Üniversitesi Senatosu tarafından**, kentsel dönüşüm konusunda üretilen politikaların uygulaması konusunda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na destek verileceği yönündeki deklarasyonu üniversiteyi karıştırdı. **Yıldız Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi ve yardımcıları**, Senato'yu sert bir şekilde eleştirdi. Bölümden 26 öğretim görevlisi kentsel dönüşüm tasarısına da karşı çıktı.

KARAKÖY BALIK PAZARI

Karaköy'deki nalburlar çarşısına kıyasla sahile en çok yakışan işletmedir ancak özellikle sabah erken saatlerde yakından bakınca o kadar da yakışmadığı fark edilir. Buradaki balıkçılar “salaş” tabir edilen gruptadır; ancak salaşlık başka asgari hijyen kuralları başka şeydir. Bir kere buradaki tezgâhlarda balıklar motorlarla Haliç'ten çekilen deniz suyuyla sulanır. Bu kıyıda yüzdüğüne şahit olduğum nesneleri burada saymak istemiyorum. Üstelik sabahları balık getiren araçlar tezgâhların önünden geçerek pazarın sonuna kadar ilerleyebilir. Bu araçların egzozlarıyla balık tezgâhları aynı hizadadır.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Havyar Sokak'tan çıkan adil bir seçkinleştirme

Ertan Altan 05.03.2012

 Havyar Sokak'tan çıkan adil bir seçkinleştirme Kentsel dönüşümün odak noktası Tarlabası'nda, adaletsiz kamulaştırmalarla gündeme gelen “**gentrification**” bir süredir kentsel dönüşüm muhaliflerin en başta gelen gündem maddesi. **Tarlabası'nda mülk sahiplerini son derece mağdur eden kamulaştırmalar, burada yapılması gereken çalışmaların bir tür “soylulaştırma” olarak görülmesine neden oldu.**

Şimdi bu dönüşüme “soylulaştırma” adını takanlar **Tarlabası'nın mevcut haline birtakım nostaljik anlamlar yükleyerek, mahalledeki batakhanelere, mezbeleliklere övgüler düzüyorlar.**

Böyle olunca haksız bir uygulamaya doğal bir karşı çıkış imkânı marjinal tepkilerin gürültüsü arasında kayboluyor.

Oysa **İstanbul'da “gentrification” yeni başlayan bir uygulama değil. Kuzguncuk'ta, Ortaköy'de, Galata'da, Tarlabası Bulvarı ve İstiklal Caddesi düzenlemelerinden sonra Cihangir'de seçkinleştirme alanında pek çok deneyime sahibiz. Özellikle Cihangir'de 1990'ların başından itibaren başlayan seçkinleştirme adil bir model olarak Tarlabası'nda uygulanabilirdi.**

Tarlabası'ndaki mülk sahiplerinin Danıştay'da açtığı yürütmeyi durdurma davası halen devam ediyor. Ayrıca bir mülk sahibi AİHM'e de başvuruda bulundu. Tarlabası'nda başlayan yıkımlar “artık çok geç” duygusu yaratsa da belki de **Cihangir modeli, Tarlabası'ndaki seçkinleştirme için de uygulanabilir.**

Cihangir'deki seçkinleştirmeyi adil yapan bunun sokak ölçeğinde yapılmasıydı. Cihangir'deki seçkinleştirme 90'lı yılların başında bu bölgedeki **fuhuş faaliyetinin** tamamen bitirilmesinin arkasından geldi. Fuhuş ve buna bağlı yasadışı ortamın bitirilmesinin ardından İstanbul'daki aydın ve sanatçı kitlenin tercihleri doğrultusunda bir dönüşüm başladı. Dünyanın belli başlı büyük şehirlerinde yaşanan “**gentrification**” bir “**kültür-sanat aksında**” yer alan **Cihangir'de de benzer parametreler üzerinden gerçekleşiyordu.** Kültür-sanat çalışmalarının yoğunlaştığı yerlere yakınlığı, eskiden şehrin azınlıklarının merkezi olması, 19. ve 20. yüzyıldan kalma apartmanların çokluğu... Bütün bunlar seçkinleştirme için uygun ortam oluşmasını sağlıyordu.

Cihangir'deki dönüşümü adil yapansa mimarların ve sokakların mutabakatıydı. Yerel yönetim ise bu mutabakatı çeşitli etkinliklerle destekliyordu.

Esas dönüşüm ise 90'ların sonunda bazı mimarların ofislerini Cihangir'deki **Havyar Sokak**'a taşımasıyla oldu. Bu sokaktaki durumu rapor haline getiren mimarlar, sokağın projelendirilmesiyle ilgili bir de anket düzenlendi. Destekleyenlerin oranı yüzde yüz oldu.

Arkasından seyahatnameler incelendi, eski haritalar tarandı, sokak sakinleriyle sohbetler yapıldı, oturanların görüşleri projeye dâhil edildi. Projede binalar tek tek ele alınarak tarihî kimlikleri ortaya çıkarıldı. Uygulama bittiğinde sokak bir günlüğüne trafiğe kapatılarak sokak sakinleriyle birlikte kutlama yapıldı. **Havyar Sokak projesi Cihangir'deki pek çok sokak için de bir anahtar işlevi gördü.**

Yani 1990'larda fuhşun, otopark mafyasının, uyuşturucu satıcılarının merkezi olan Cihangir'de katılıma, rekabete olanak veren her sokağın özgün yapısının gözetildiği bir dönüşüm yaşandı. **Cihangir'de elde edilen sonuçlar ortada.**

Aslında bu türden bir seçkinleştirme süreci Tarlabası'nda da başlamıştı. Geçen hafta görüştüğüm Tarlabası Mülk Sahipleri Derneği'nin avukatı Barış Kaşka, Tarlabası'ndaki Levanten mimariye hayran kalan bazı mimarların, gazetecilerin, fotoğrafçıların bu bölgede mülk satın alarak restorasyon çalışmalarına başladığını, Kentsel Dönüşüm Yasası bu şekilde uygulanmasa 10 yıl içinde semtin Cihangir gibi olabileceğini söylemişti.

Peki, Tarlabası'nda amaçlanan aslında neydi? "Gentrificaiton" mu yağma mı?

ŞEHİR FISILTILARI

● **Taksim Meydanı**'nın yayalaştırılmasını ve trafiğin yeraltına alınmasını, **Gezi Parkı**'nda ise yıkılmış olan **Topçu Kışlası**'nın yeniden inşasını öngören projeye karşı yürütülen **çalışmalar tek çatı altında toplanıyor.**

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

FİRZAĞA KAHVESİ

"**Firuzaga Çay Bahçesi**" diye bilinmesine rağmen, gerçek adı "**Asmalı Kahve**" olan **Firuzaga Camii'nin bahçesi** İstanbul'daki sinema dizi oyuncularının egemenliğine geçti. Beğenilerek izlenen *Yalan Dünya* adlı diziye de sık sık konu olan Firuzaga artık **bir zamanların Yeşilçam'ı** gibi bir yer haline geldi. Ünlü kalabalığı, ucuz çayı, ayakaltı olması ve Cihangir'in kalbinde yer alması Firuzaga'yı İstanbul'un en popüler çay ocağı haline getirdi. Yıllar önce masaların çevrelediği musalla taşına konan bir tabut fotoğrafıyla gündeme gelmişti de insanlar aslında bir caminin bahçesinde oturduklarının farkına varmıştı. Bu durum vaktiyle gazetelerde bol bol "işte yaşam ve ölüm" yorumlarının yapılmasına sebep olmuştu.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Belediyenin kendi UNESCO'su var

Ertan Altan 12.03.2012

Belediyenin kendi UNESCO'su var **Haliç'te yapımı devam eden metro köprüsünün altından UNESCO'nun da dahil edildiği büyük bir skandal çıktı.** Aralarında benim de yer aldığım gazeteciler, köprü yapımını takip eden sivil toplum örgütleri ve bir bütün olarak kamuoyu yanlış yönlendirildi.

Levent-Taksim metrosunun Şişhane ve Haliç üzerinden Yenikapı'ya bağlanması için Haliç'e inşa edilmesi gereken metro köprüsü ile ilgili hazırlanan proje, UNESCO ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi arasında bir kriz yaşanmasına sebep olmuştu. **UNESCO Büyükşehir Belediyesi'nin hazırladığı 65 metre yüksekliğinde ve üzerinde boynuzlar bulunan köprü projesine Süleymaniye Camii'nin silüetini bozduğu gerekçesiyle itiraz etmiş, bu projede ısrar edilmesi durumunda İstanbul'un Dünya Miras Listesi'nden çıkarılarak "risk altındaki dünya miras listesine" alınabileceğini ifade etmişti.**

UNESCO'nun bu itirazının ardından köprü projesini hazırlayan **Mimar Hakan Kıran projesinde bazı değişiklikler yapmıştı.** Buna göre 65 metre olan yükseklik 45 metreye indirilmiş ayakların kalınlığı da azaltılmıştı. Köprünün renginde de değişiklik yapılarak ilk projede yer alan altın sarısı beyaza dönüştürülmüştü. **"Altın boynuz"a atıfta bulunan boynuzların köprüde yer alıp almayacağı ise belirsizliğini koruyordu.**

İşte tam bu noktada **basında, yapılan değişikliklerin UNESCO'yu ikna ettiği köprü inşaatının bu şekilde devam edebileceği yönünde haberler çıktı. Projenin mimarı Hakan Kıran "UNESCO'yu bir haftada ikna ettim" diyordu.**

Bir süre sonra *Radikal* gazetesinde yayımlanan bir röportajda (UNESCO gözüyle yeni Haliç, **Ayça Örer.** 06.10.2011) UNESCO adına Prof. Dr. Enzo Siviero'nun yapımı süren metro köprüsüyle ilgili değerlendirmelerine yer verildi. Prof. Siviero bu röportajda Kıran'ın köprü projesini destekliyordu.

Ancak metro köprüsüyle ilgili UNESCO sürecini takip eden mimari çevreler, **Prof. Siviero'nun geçen hafta uluslararası bir toplantıda İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne proje hizmeti verdiği yönünde bir açıklama yaptığı** bilgisini verince, internette yaptığım kısa bir araştırma, **UNESCO'nun metro köprüsüyle ilgili açıklamalarının medyada nasıl karartıldığını** anlamamı sağladı. **Hakan Kıran'ın "UNESCO'yu bir haftada ikna ettim" şeklinde açıklaması gerçeği yansıtmıyordu.** UNESCO köprü projesiyle ilgili eleştirilerini sıraladıktan sonra "Dünya Miras Komitesi'ne 2012'deki 36. oturumda incelenmek üzere 1 Şubat 2012'ye kadar varlığın korunma durumu ve yukarıdakilerin uygulanışıyla ilgili güncellenmiş bir rapor sunmasını talep etmektedir" açıklamasını yapıyordu.

Habervesaire'den **Gökhan Tan** ise, Paris'teki Dünya Miras Merkezi Avrupa ve Kuzey Amerika Bölümü'nden uzman **Junaid Sorosh-Wali**'ye basın müşavirliği yoluyla UNESCO adına açıklama yapan Prof. Siviero'yu sormuştu. Aldığı cevap bir hayli ilginçti: **"Radikal gazetesinde demeçleri yayınlanan gerek Prof. Enzo Siviero'ya ve gerek Prof. Muawiayah Ibrahim'e UNESCO tarafından verilmiş bir görev yoktur. Ancak bu isimlerin Türk yetkililer tarafından atanmış olması en yüksek olasılık. Dolayısıyla UNESCO adına konuşma yetkileri de bulunmamaktadır. UNESCO, bu yanlış bilgilendirme nedeniyle Türk yetkilileri de uyarmıştır."**

Geçen hafta bu skandalla ilgili haberimizin ardından İstanbul Büyükşehir Belediyesi bir açıklama gönderdi. Açıklamada **aralarında Prof. Siviero'nun da olduğu söz konusu uzmanların UNESCO Dünya Miras**

Komitesi'nin danışma organı olan ICOMOS ve ICROM adlı kuruluşların muteber bulduğu kişiler olduğu ve Büyükşehir tarafından davet edildikleri belirtildi. Uzmanların UNESCO adına konuştuğu yönünde çıkan bunca haberi yalanlamayan **İstanbul Büyükşehir Belediyesi bizim haberimiz üzerine yaptığı açıklamada nihayet bu kişilerin UNESCO görevlisi olmadığını açıkladı.**

Dün Uluslararası Anıt ve Çevre Araştırmaları Merkezi'nde (ICOMOS) üst düzey görevlerde bulunmuş, merkezi Roma'da bulunan Uluslararası Kültürel Varlıkları Koruma Araştırma Merkezi'nin (ICCROM) 1981-88 yıllarında genel müdürlüğü üstlenmiş ODTÜ Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi **Prof. Dr. Cevat Erder**'le görüştüm.

Erder'in yönetiminde bulunduğu bu kurumlar, Miras Listesi'nde bulunan varlıkların denetimi için UNESCO'nun güvendiği ve görev verdiği sivil toplum kuruluşları. Erder basında konuşan bu kişilerden UNESCO'nun haberi olmadığını belirterek **İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin adeta kendi UNESCO'sunu kurduğunu** söyledi. Belediye'nin kendi tanıdığı uzmanları basında konuşturduğunu belirten **Erder'e göre, İstanbul risk listesine alınabilir.**

UNESCO Miras Komitesi temmuz ayındaki yıllık oturumunda metro köprüsünü yeniden ele alacak. Köprüye müdahale etmek mümkünken UNESCO'nun projedeki değişikliklere onay verdiği izlenimi yaratıldı. Bu arada inşaat tamamlanma aşamasına geldi.

Ben bu izlenimin yaratılmasındaki payımdan dolayı özür diliyorum.

ŞEHİR FISILTILARI

- Taksim'deki yayalaştırma projesinin Beşiktaş, Aksaray ve Üsküdar'a model olması tasarlanıyormuş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

TAHTAKALE

İstanbul'da ticari dehanın zirveye çıktığı eşsiz bir muhittir. Dünyadaki hiçbir işportacı buradaki tezgâh sahipleriyle yarışamaz. Geciktirici spreyden Viagra'ya, ithal sigaralardan pipo aparatlarına, gizli kamera sistemlerinden Ninja yıldızına kadar her şeyi bulabilirsiniz. Bir arkadaşımın siparişi üzerine "Okinava orağı" sormuştum da "buluruz abi" demişlerdi.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İstanbul, başkent ve kehanetler

Ertan Altan 19.03.2012

 İstanbul, başkent ve kehanetler **"Türkiye; Ortadoğu, Orta Asya ve Balkanları hâkimiyeti altına alarak dev bir ülke olacak. Başkent Ankara'dan İstanbul'a taşınacak. Karadeniz ve Akdeniz artık bir Türk gölü**

haline gelecek. Neo-Osmanlı senaryosu gerçek olacak. Türkiye Osmanlının sahip olduğu topraklara yeniden hükmedecek.”

Bu kehanetler, **Taraf**’ın yayınından sonra adı sıkça gündeme gelen **Stratfor**’un patronu **George Friedman**’a ait. 2009 yılında Türkçeye çevrilen **Gelecek 100 yıl** kitabında, “Yükselen bir süper güç” olarak tanımladığı Türkiye’nin geleceğine yönelik öngörülerıyla dikkatleri üzerine çeken Friedman, bir yıl önce İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin davetlisi olarak geldiği İstanbul’da, kehanetlerini kürsüden de dillendirmişti. Özellikle başkentin İstanbul’a taşınmasıyla ilgili “kehanet” büyük ilgi görmüştü.

Friedman’ın modern kehanetinden bir yıl sonra başkentin İstanbul’a taşınmasıyla ilgili eski bir kehanet gündeme geldi. 18. yüzyılda Hakkâri’de yaşamış bir şair ve bilge olan **Müştak Baba**’nın kehanetlerini **İstanbul yeni baştan başkent olacak** kitabında toplayan **Serhat Ahmet Tan**’a göre İstanbul’un geçen yıl başkent olması gerekiyordu. Ebced düzenine göre şiirler yazan Müştak Baba’nın kehanetlerini önemli kılan Ankara’nın başkent olacağı tarihi bildiği yönündeki rivayet. Süleymaniye’de bulunan bir elyazmasında yapılan ebced hesaplamalarında Müştak Baba’nın Ankara’nın başkent yapılacağı tarihi gün-ay-yıl olarak bildiğine inanılıyor. Müştak Baba’ya göre İstanbul’un yeniden başkent yapılmasının sebebi ise Doğu’dan gelecek bir tehlike.

İstanbul resmen başkent ilan edilmedi ama Başbakanlık tarafından çıkarılan bir kanun hükmünde kararnameyle **Dolmabahçe Sarayı’nda bir Başbakanlık Ofisi açılmasından sonra birçok hükümet çalışmasının burada yapılması** İstanbul’a bir başkent profili kazandırmada önemli bir adım oldu. Ardından **Cumhurbaşkanı Abdullah Gül de Tarabya’daki Huber Köşkü’nü aktif olarak kullanmaya başladı**. Ataşehir’de inşaatına başlanan **İstanbul Finans Merkezi** ile birlikte **BDDK, SPK gibi kurumların İstanbul’a taşınacak olması, birçok bankanın genel merkezini İstanbul’a taşımaya karar vermesi, Merkez Bankası’nın İstanbul’a getirilmesi için yapılan tartışmalar** derken Müştak Baba ve Friedman’ın kehaneti nerdeyse gerçek olacak.

Ancak İstanbul’u finans merkezi yapmak için atılan “yeni Osmanlı” adımlar ve bu adımları destekleyen “kökü dışarıda” kehanetler elbette karşısını da oluşturacaktı. İstanbul’un başkent yapılmasıyla ilgili “**ulusalcı kehanetler**” de birbiri ardına gelmeye başladı. En popülerleri içinde yabancı ve azınlık düşmanlığı da bulunan “**Fener-Balat’ta Vatikan benzeri bir din devleti kuracaklar**” kehanetiydi. Aradan geçen zamanda “**ulusalcı kâhinler**” bununla yetinmedi. **Kentsel dönüşümle ilgili son gelişmeler kehanetlere hemen yansdı:**

- Sürekli İstanbul ve civarında yatırım yapan yabancı sermaye Türkiye’nin diğer illerini yoksul bırakmak istiyor.
- İstanbul’a yerleşen finans çevreleri, bu şehri Hong Kong benzeri bir İst-Kong yapacak.
- İstanbul ve Trakya’yı kapsayan bir Trakya Devleti kurarak AB’ye üye yapacaklar. İstanbul’la bu yüzden ilgililer.
- Kanal İstanbul projesi ile oluşacak ada Türkiye’nin iller düzenini bozacak ve üniter yapıyı tartışmalı hale getirecek.
- Bizans kalıntısı gayrimüslim lobiler İstanbul’un Türk kimliğini silebilmek için güneydoğudan üç milyonu aşkın Kürt asıllı insanı İstanbul’a taşıdı.

Geçen haftalarda bir kehanet de inşaat sektörünü izleyen ekonomi çevrelerinden geldi. 2011’de konut sektöründeki talepte yaşanan düşüş, 2012 ile ilgili alarm zillerinin çalmasına neden oldu. Konut arzındaki fazlalık da inşaat sektörünü endişelendiriyor. Bazı yatırım uzmanlarına göre Kanal İstanbul da, üçüncü köprü de, İstanbul Finans Merkezi de kentsel dönüşüm de konut sektörünü canlı tutmaya yönelik girişimler. **Yani ne İstanbul finansın başkenti oluyor ne de başkent İstanbul’a taşıyor.**

Son olarak, malzeme bulamayan ulusalcı kâhinlere benden bir kıyak: Başbakanlık'ın Dolmabahçe'de ofis açması için çıkarılan kanun hükmünde kararnamenin numarası 666.

Hadi bakalım Kabalistler çözün artık şifresini.

ŞEHİR FISILTI LARI

• Planlama ve mimarlık camiasındaki bir söylentiye göre, Kanal İstanbul projesi açıklanmadan önceki gece bazı uzmanlar Başbakan'ı bu projenin bilimsel olarak imkânsız olduğu konusunda ikna etmiş. Erdoğan ertesi sabah inanmadığı halde çılgın projeyi açıklamak zorunda kalmış. Bir daha da hiç sözünü etmemiş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

BOTANİK BAHÇESİ

Süleymaniye Camii'nin biraz ilerisindeki İstanbul Müftülüğü'nün içinde bulunan İstanbul Üniversitesi'ne bağlı **Botanik Bahçesi**, yüzlerce farklı tür bitkiye ev sahipliği yapıyor. II. Abdülhamid döneminde Osmanlı topraklarının bitki çeşitliliğinin arşivlemek için oluşturulan bir **Herbatorium**'un da içinde yer aldığı Botanik Bahçesi bir ara et yiyen tropikal bitkiler yetiştirdiklerini açıklamıştı. Bunu duyan İstanbullular ellerinde kıymalarla kapısında kuyruğa girmişti.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Arap Camii fırsatı kaçırdı

Ertan Altan 02.04.2012

 Arap Camii fırsatı kaçırdı **Karaköy Azapkapı'daki tarihî Arap Camii'nde bulunan Bizans dönemi fresklerinin sıvayla üzerinin kapatılmasına karar verildi.** 1999 depreminde dökülen sıvaların altından çıkan Bizans freskleri nedeniyle camiyle ilgili yeni bir tartışma gündeme gelmiş, 2010 yılında başlayan restorasyon çalışmaları bir türlü tamamlanmayınca İstanbul'da **"Arap Camii'ni tıpkı Ayasofya gibi müzeye çevirecekler"** dedikoduları başlamıştı.

Bulunan fresklerin en önemli özelliği bugüne dek 15. yüzyılda başladığı düşünülen Rönesans hareketinin İstanbul'daki izlerini yaklaşık bir yüzyıl geriye taşıması. Arap Camii'nin duvarlarında bulunan ve 14. yüzyıla tarihlenen fresklerin ne yapılacağı restorasyon çalışmalarının en önemli konusuydu.

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün en son 1913 yılında restorasyon gören camide başlattığı çalışmalar sonucunda **bilim kurulları bulunan fresklerinin üzerinin örtülmesi konusunda fikir birliğine vardı.** Kurul mekânın

hâlihazırda cami olarak kullanıldığı ve fresklerin korunmasının bu haliyle zor olacağı gerekçeleriyle **fresklerin tekrar kapatılmalarını kararlaştırdı**. Bakımı yapılan freskler, üzerleri koruyucuyla kaplandıktan sonra geçen ay tamamlanan son restorasyonda **alçıpanla örtülerek sıvandı**. Böylece 700 küsur yıl sonra yeniden günışığı gören freskler, belirsiz bir tarihe kadar tekrar sıva altına gömüldü.

Oysa **NTV Tarih** dergisinin aktardığına göre, **Arap Camii'nin sadece belirli bir bölümde bulunan freskleri paravanla ayırarak koruma altına almak mümkündü**. Böylece İstanbul'un tarihindeki en büyük keşiflerden biri olan bu freskler dünyanın kültürel mirasına kazandırılabilirdi. Nitekim **1999 depreminde dökülen sıvaların altından çıkan freskler caminin cemaati tarafından yaklaşık 11 yıl boyunca perdeyle örtülerek ibadet yapılabilmişti**.

Vakıflar Genel Müdürlüğü yetkilileri, tarihî camideki restorasyon hakkında açıklama yapmamak için "ilke kararı" aldıklarını açıklamıştı. Fresklerin üzerinin örtüldüğünü NTV Tarih dergisinin haberi sayesinde öğrendik ancak camideki restorasyonun tam olarak ne zaman biteceği, mekânın ibadete ne zaman açılacağı hâlâ belirsizliğini koruyor.

Arap Camii'nde bulunan fresklerin fotoğrafları ilk kez bu köşede yayımlanmıştı. Koruma Kurulu çevrelerinden öğrendiğimize göre freskler minberin yer aldığı duvarlarla bugün minare olarak kullanılan çan kulesinin içinde yer alıyordu. Muhtemelen alçıpanla kapatılan freskler de bu bölgede. Uzmanlara göre, İstanbul'da Bizans dönemine ait dinî eserlerden koruma altına alınanların sayısı beş-altıyı geçmiyor. **Arap Camii'nde bulunan freskler de günümüze ulaşabilen nadir eserlerden biri. Fresklerde tasvir edilen konular doğrudan doğruya Katolik inancını yansıtıyor. Burada Bizans sanatında yer almayan yalnızca Katoliklere özgü olaylar ve aziz tasvirleri bulunuyor**. Uzmanlar bu durumun hem İstanbul hem de Katolik dünyası için bir ilk olduğu görüşünde birleşiyor.

Fresklerin üzerinin kapatılmasıyla Arap Camii ve İstanbul tarihî bir fırsatı kaçırmış oldu. Dünyaca ünlü Bizantolog **Semavi Eyice'ye göre, Arap Camii'nde bulunan freskler her ne kadar önemli de olsa Kariye Müzesi'ndekiler kadar değil. Bu haliyle mekânın müze yapılmasına gerek yok**. Ancak belki de dünyada yeniden bir ilk olacak şekilde **Arap Camii hem Müslümanların mabedi, hem de müze olabilirdi. Fresklerin üzerini tamamen kapatmadan yalnızca ibadet zamanlarında perdeleyerek, ibadet dışında meraklılarına sergileneceği bir sistem oluşturulabilirdi**.

Fresklerin üzerinin örtülmesi kararı kamuoyuna kapalı bir şekilde alındı. Umarım fresklerin sıvanın altındaki esareti kısa sürer ve İstanbul dünyanın ilk cami-müzesine kavuşur.

ŞEHİR FISILTILARI

Taksim Yayalaştırma Projesi'ne karşı aktif çalışma yürüten Şehir Plancıları Odası'nın bir yönetim kurulu üyesinin, personeli olduğu İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nden atıldığı öne sürülüyor. Geçen hafta Taksim Meydanı için hazırlanan İmar Planlarına yönelik bireysel itiraz dilekçelerini teslim etmek üzere belediye binasına girmek isteyen Taksim Platformu üyeleri kapıda, güvenlik görevlilerinin ve polisin engellemesiyle karşılaştı. Dilekçesini teslim ettikten sonra binayı terk etmesi istenen grubun içinde yer alan bir yönetim kurulu üyesi belediye çalışanı olduğunu belirtince kimlik bilgileri güvenlik görevlilerince kayıt altına alındı. İBB yönetimi, bir hafta içinde söz konusu yönetim kurulu üyesini işten çıkardı.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

FLAMENKO EVİ

Türkiye'nin en önemli Flamenko dansçılarından biri olan **Melek Yel**'in kurduğu Flamenko okuludur. 2002 yılında kurulan okulda Melek Yel'in yönetiminde, danstan müziğe Flamenko'nun bütün alanlarında ders veriliyor. Düzenli aralıklarla Flamenko gösterileri gerçekleştiren atölye, gösterilerinde geleneksel Flamenko'dan güç alan, ancak farklı nefeslere ve açılımlara da olanak tanıyan denemeler sunmayı amaçlıyor

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türk şarapları hem eski hem yenedünyaya ait

Ertan Altan 09.04.2012

 Türk şarapları hem eski hem yenedünyaya ait Bugüne kadar uzaya giden insan sayısı 517. **Şarap konusunda profesyonel olarak ulaşılabilir en üst düzey olan Master of Wine unvanına ise tüm dünyada yalnızca 299 kişi sahip.** İstanbul, Veritas Şarap Eğitim Şirketi'nin organizasyonu ile 299 Master of Wine'dan en ünlü yedisini ağırlıyor bu hafta.

Bu yıl dördüncüsü düzenlenen **İstanbul Masters of Wine** etkinliği için *The Times* gazetesinin şarap yazarı **Tim Atkin**, Japonya'nın tek Master of Wine'ı **Ned Goodwin**, MW unvanı alan ilk iki Amerikalıdan biri olan **Tim Hanni**, 2012 International Wine Challenge'ın eşbaşkanı **Peter McCombie**, 2004'ten bu yana ABD'deki Wines of France kampanyasının sözcülüğünü yapan **Sherly Sauter Morano**, Birleşik Krallık'ta uzun yıllar Fransız, İtalyan ve Avustralya şarap ithalatçılarına danışmanlık yapan **Sarah Abbott**, Smith Wollensky Restaurant Group'un şarap direktörlüğünü de yapmış olan **Christy Canterbury** İstanbul'a gelerek sektör temsilcileri ve şarapseverlerle buluştu.

Dünyanın en nadir ve kıymetli şaraplarından 60'ının açıldığı etkinlikte bugün de Türk kırmızı şaraplarının resmî tadımları yapılarak bu yılın puanları belirlenecek.

İlk gün yapılan tadımlara katılma fırsatı bulduğum etkinlikte, ABD'nin iki Master of Wine'ından bir olan **Tim Hanni** ile Türk şarapları üzerine sohbet ettim.

İlki üç yıl önce düzenlenen etkinliğe katılan şarap uzmanları tattıkları Türk şarapları için "Hayallerimizin ötesinde" yorumunu yapmışlardı. **Aradan geçen kısa sürede Türk şarapları İstanbul'a gelen Master of Wine'ları hayal kırıklığına uğratmadı.**

Hanni'ye göre Türk şaraplarının son yıllarda atağa geçmesinin en önemli sebebi İstanbul'da farklı sektörlerde çalışan bazı girişimcilerin butik şarap üretimine yatırım yapması.

Ege ve Akdeniz kıyılarında bir dönem çalışan ve Türkiye'yi yakından takip eden Hanni'den Türk şaraplarını dünyadaki gelişmekte olan şarap üreticileriyle kıyaslamasını istedim. Örneğin geçen yıl düzenlenen etkinlikte **"Türk şarapları beş yıl içerisinde, Şili şarapları düzeyine gelecek"** yorumları yapılmıştı. Hanni'nin bu konuda Türk şarapseverlerinin yüzünü güldürecek yorumları var: "Aslında Şili şarapları hakkında o kadar da pozitif düşünülüyor. Çok modern ve meyve olarak çok zengin. Şili şarapları hakkında genel yargı, Volvo araba kullanmak gibi; güvenli ama sıkıcı. Her ne kadar Şililer alınsa da maalesef bu doğru. Türkiye için bakacak olursak iyi meyveler kullanılıyor ve Türk şaraplarının bir karakteri var. **Kesinlikle bazı Türk meyveleri Şili meyvelerinden daha iyi diyebilirim. Sizde çok fazla üzüm çeşidi var. Sadece sizde yetişen üzümler var ve bu çok büyük bir üstünlük. Bana göre Türk şarapları en az Şili şarapları kadar iyi."**

Hanni'ye göre dünya şarap sınıflandırmasında Türkiye özgün bir konuma sahip. Şarap atlası Avrupa'yı içine alan eski dünya ve Güney Amerika kıtası ile Yeni Zelanda ve Avustralya'yı içine alan yeni dünya olarak ikiye ayrılıyor. Hanni "Türk şarabı kesinlikle eski dünyada ama Türk şarabının tarihi çok uzun değil, bu açıdan da yeni dünyada. Yani Türkiye hem yeni hem de eski dünyada" diyor.

Ernest Hemingway, İspanyol şaraplarını tek kelimeye "dürüst" olarak tanımlamıştı. Peki, Türk şarapları için tek kelimelik bir tanım mümkün mü? Bütün sohbetimiz boyunca Hanni'yi en çok zorlayan soru bu oldu. Hanni Türk şaraplarını egzotik bulduğunu ancak çok klişe olan bu kelimeyi kullanmaktan da hoşlanmadığını söyledi. Hanni'ye göre Türk şarapları henüz yolun başında. Belki önümüzdeki yıllarda klişe olmayan bir tek kelimelik bir tanım edinebilir.

Ancak Türk şaraplarının Batı'da önemli bir handikabı var: Tanıtım. Avrupa ve ABD'deki Türk restoranları Türk şaraplarını tanıtmıyor.

Diğer yandan daha önce de pek çok şarap uzmanından dinlediğim önemli bir şikâyet var: **Öküzgözü** ve **Boğazkere** Türk şarabına karakter kazandıran çok iyi üzümler ancak Batılıların bu isimleri telaffuz etmesi mümkün değil. Hanni daha önce pratik yaptığı için rahatça söyleyebildi ancak o da **Öküzgözü ve Boğazkere yerine Türk şarap sektörünün Batılıların kolay telaffuz edeceği isimler bulması gerektiği konusunda hemfikir**. Hanni bu durumun bazı Avusturya ve İtalyan üzümleri için de geçerli olduğunu düşünüyor.

Son olarak Türkiye'nin en özel kırmızı şaraplarının puanları bugün belli olacak. Geçen yılın ortalaması 92 olmuştu. Tim Hanni'nin puanı önceden öğrendim. **Ünlü Master of Wine'ın şaraplarımız için bu yıl vermeyi düşündüğü puan 94.**

ŞEHİR FISILTILARI

- "Yenikapı Transfer Noktası ve Arkeopark Alanı Uluslararası Mimari Avan Projesi" Davetli Hizmet Alımı'nda yavaş yavaş sona yaklaşıyor. Finale kalan dokuz ekip İMP'de final sunumlarını gerçekleştirdiler. Değerlendirmeler bugün yapılacak ve sonrasında sonuçlar kamuoyuna duyurulacak.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

SİMURG KİTABEVİ

Beyoğlu'ndaki, Hasnun Galib Sokağı'nda yer alan **Simurg Kitabevi** İstanbul'un tartışmasız en iyi sahafıdır. Müşterilerine karşı her zaman sıcak davranan Simurg'un sahiplerinin özellikle de İbrahim Bey'in bulamayacağı kitap hemen hemen yoktur. Raflarında kedilerin dolaştığı bu kitapevinde hem kitap seçip hem de ikram edilen çayınızı içebilirsiniz. Dışarıdan bakınca sahafa benzemese de İstanbul'un Beyazıt da dâhil bütün bilinen sahaflarından ileridedir.

ertan.altan@gmail.com

İstanbul için yeni tehlike: Konut fazlası

Ertan Altan 23.04.2012

 İstanbul için yeni tehlike: Konut fazlası **İnşaat sektörünü yakından takip eden pek çok kişinin İstanbul için son yıllarda sıkça gündeme getirdiği bir uyarı, sektöre yön veren en büyük kuruluşun İstanbul temsilcisi tarafından da yapıldı. Toplu Konut İdaresi Başkanlığı İstanbul Emlak Dairesi Başkanı Ali Seydi Karaoğlu, İstanbul'da kentsel dönüşümün imar artışı yoluyla yapılmasının ürkütücü sonuçları olacağını söyledi.**

Geçen yılın rakamlarına göre yüzde 11,2 büyüyen inşaat sektörü yaklaşık 1,9 milyon kişiye istihdam sağlıyor. Türk ekonomisinin lokomotifini olan inşaat sektörü bu yıl içinde de büyüme hedefleri doğrultusunda adımlar atıyor. Ancak sektör özellikle İstanbul'da arz ve talep dengesizliği tehlikesiyle karşı karşıya. Lüks konutlar başta olmak üzere 2011'in son çeyreğini arz fazlasıyla kapatan inşaat sektörü için bu durumun 2012'de de süreceği uyarıları yapılıyor.

İnşaat Malzemesi Sanayicileri Derneği'nin (İMSAD), Türk ekonomisi ve inşaat sektöründeki son gelişmeleri değerlendirmek amacıyla geçen hafta düzenlediği bir toplantıda konuşan Ali Seydi Karaoğlu bu konudaki endişeleri resmî ağızdan dile getiren ilk isim oldu. Seydioğlu'nun kentsel dönüşümle ilgili ortaya koyduğu rakamlar, eğer önlem alınmazsa İstanbul'u ve dolayısıyla Türkiye ekonomisini ne büyüklükte bir sorunun beklediğini de gözler önüne seriyor.

Karaoğlu'un verdiği rakamlara göre, **İstanbul'da üç milyon 600 bin konut var. Bu konutların iki milyonu dönüşmesi gereken riskli bina stoku olarak kayıtlı.** Konut sahipleri ve müteahhitlik firmalarının talepleri ve hatta zorlamaları doğrultusunda bir imar artışına gidilmesi durumunda mevcut sayının iki katı civarında bir artış sağlanıyor. **Karaoğlu, "Mevcut iki milyon riskli konut sayısını ikiye katlayarak dört milyon konut yaparsak, iki milyon konutu kime satacağız. Sektör için en büyük tehlike bu" diyor.**

Bu sorun özellikle İstanbul'un cazip merkezlerinde kendisini daha yoğun hissettiriyor. Konut sahipleri ve müteahhitler dönüştürülecek konutların metrekaresini arttırma eğiliminde. Örneğin İstanbul'un merkez semtlerinde 130 metrekaare karşılığı 150 metrekaare pazarlıkları yapıldığı gelen haberler arasında. Dönüşecek konut sayısının fazlalığı gözönünde bulundurulduğunda sonuç gerçekten ürkütücü olabilir.

Tabloyu daha da sorunlu hâle getirecek bir başka konu da bu alandaki istatistiklerin yetersizliği. Geçen yıllarda lağvedilen Konut Müsteşarlığı'nın 2006 yılında yaptığı araştırmalar ilk kez gelecek yıllarda konutta arz fazlası yaşanacağını ortaya koymuştu. Varsayımlara göre 2010 projeksiyonunu oluşturan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) de 2010 yılında Türkiye genelinde yaklaşık üç milyonluk bir konut fazlası olacağını öngörmüştü. 2011 yılının son çeyreğindeki veriler TÜİK ve Konut Müsteşarlığı'nın öngörülerinin doğru çıktığını ortaya koydu. Üstelik bu veriler ortaya konduğunda gündemde henüz kentsel dönüşüm de yoktu. Daha da kötüsü TÜİK verileri yalnızca ruhsatlı bölgeler baz alınarak oluşturuldu. Ruhsatsız yapılar hesaplandığında tablo olumsuz yönde farklılaşabilir.

İstanbul'da beklenen krize benzer örnekler dünyada da yaşandı. En yakın örnek ABD'deki mortgage kriziydi. Londra'da ise benzer bir kriz, ofislerde yaşandı. 1980'lere kadar Londra'da ciddi bir ofis üretimi yapılmadı.

80'lerin sonuna gelindiğinde ise ofis arzının patlamasıyla karşı karşıya kalındı. 2000'lere kadar Londra'nın merkezinde boş ofisler bulunuyordu. Fransa'da yapılan banliyöler kısa bir süre içinde şehirlerin çöküntü bölgeleri hâlini aldı.

Bir şehir değerini sonuna kadar arttıramaz. Bu New York, Londra ve Paris'te olduğu gibi İstanbul için de geçerli.

ŞEHİR FISILTILARI

• **İstanbul 2 Numaralı Koruma Kurulu** tarafından iki hafta önce onaylanan **Galataport** projesi planları çerçevesinde Karaköy sahilinde bulunan **İstanbul Modern Sanat Müzesi**'nin de kaldırılması kararı verildiği iddiası yalanlandı. Ancak müze, planlarda yeşil alan olarak görülen bölgede yapılan binalarda bulunuyor. Binayla ilgili müzakereler sürüyor açıklaması bu yüzden kamuoyunu tatmin etmiyor.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

AHIRKAPI

Geçen yıl izdiham nedeniyle iptal edilen renkli hıdrellez şenliklerine evsahipliği yapan güzel bir mahalledir. Şenliklerin yapıldığı 5 Mayıs tarihi yaklaşırken Ahırkapı'da kutlama düzenlenip düzenlenmeyeceği belirsizliğini koruyor. Geçen yıl izdiham nedeniyle haklı olarak bilet uygulaması başlatmak isteyen Ahırkapı Hıdrellez Şenlikleri Derneği'ne yine haklı eleştiriler yapılmıştı. Ancak Ahırkapı'da her yıl yaşanan izdiham da artık tahammül sınırlarını zorlamaya başlamıştı. Yerel yönetim iki hafta içinde bir çözüm bulursa Ahırkapı sokakları bu hıdrellezde de renklenebilir.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Müzenin kaderini Erdoğan açıklayacak

Ertan Altan 30.04.2012

 Müzenin kaderini Erdoğan açıklayacak Başbakan'ın ofisinin de bulunduğu Dolmabahçe Sarayı'nın Veliaht Dairesi'ndeki **İstanbul Resim Heykel Müzesi**'nin, Karaköy'deki 5 No'lu Antrepo'ya taşınmasının ardından başlayan tartışmalar devam ediyor.

Antrepo'ya taşınan müzede 20. yüzyıl Türk sanatıyla ilgili yaklaşık sekiz bin parçadan oluşan eşsiz bir koleksiyon bulunuyor. Restorasyona alınan Veliaht Dairesi'nin harap durumda oluşu, müzedeki eserlerle ilgili dedikoduları da beraberinde getirmişti. Eserlerin 5 No'lu Antrepo'ya taşınması, eserlerin güvende olup olmadığıyla ilgili şüpheleri arttırdı. Sanat Tarihi çevrelerinin iddialarına göre, Antrepo'ya kaldırılan eserler

yalnızca iki bekçiyle korunuyor. İklimlendirme yapılmayan mekânda eserler neme, farelere, böceklerle karşı korunmasız durumda. Eserlerle ilgili envanter çalışması yapılmadığı da iddialar arasında.

İstanbul 2 No'lu Koruma Kurulu Başkanı Mete Tapan'ın verdiği bilgilere göre **Galataport** proje alanında yer alan, içerisinde **İstanbul Modern**'in de bulunduğu antrepolar müze olarak tescillendi. **İstanbul Resim Heykel Müzesi**'ndeki eserlerin taşındığı 5 No'lu Antrepo **Mimar Sinan Üniversitesi**'nin yetkisine devredildi. Özelleştirme Daire Başkanlığı çok yakında antrepoların özelleştirilmesi için düğmeye basacak. **Tapan** bu dedikodu vesilesiyle **Galataport projesinde yeşil alan olarak yer aldığı için İstanbul Modern'in de bulunduğu antrepoların yıkılacağı söylentilerini kesin bir dille yalanlamış oldu.**

Bana gelen bilgilere göre **iki yıl içinde Mimar Emre Arolat'ın üstlendiği bir projeyle 5 No'lu Antrepo Çağdaş Sanat Müzesi'ne dönüştürülecek.** (İstanbul Resim Heykel Müzesi'nin adının bu şekilde değiştirilmesi de sanat çevrelerinde ayrı bir tartışma konusu.)

Bütün bu iddialarla ilgili **Mimar Sinan Üniversitesi Rektörü Yalçın Karayağız**'la iki görüşme yaptım. Dedikoduların kesinlikle asılsız olduğunu, 5 No'lu Antrepo'da en üst düzeyde güvenlik önlemlerinin alındığını, iklimlendirme ve diğer koruma tedbirlerinin eksiksiz bir şekilde yerine getirildiğini söyleyen Prof. Yalçın Karayağız'la önümüzdeki perşembe günü eserleri görmek için sözleştik. Ancak daha sonra görüştüğümüz Karayağız bu randevuyu iptal etti. Müze konusunda konuşmama kararı aldığını söyleyen Karayağız bu kararına ilginç bir gerekçe gösterdi: "Başbakan Erdoğan'a söz verdim. 10 gün içerisinde 5 No'lu Antrepo'da nasıl bir çalışma yapıldığını bizzat o açıklayacak."

Resim Heykel Müzesi'nin Antrepo'ya taşınmasıyla ilgili süreci başlatan **Cumhurbaşkanı Abdullah Gül**'ün Dolmabahçe'ye geçen yıl yaptığı ziyaret olmuştu. Müzenin harap halini gören Cumhurbaşkanı Gül, Karayağız'a yeni bir yer bulmayı teklif etmiş, böylece 5 No'lu Antrepo'da karar kılınmıştı.

Eserlerin taşındığı Antrepo'dan basına yansıyan ilk görüntüler hiç de iç açıcı değildi. Zaten eserlerin güvenliğiyle ilgili şüpheler de bu fotoğrafların ortaya çıkmasıyla başlamıştı. Sağa sola yığılmış tablolar ve heykellerle ilgili daha sonra bu mekânda nasıl bir çalışma yapıldığı, ne tür güvenlik ve koruma önlemleri alındığı bilinmiyor. Bu konuda konuşmama kararı aldıklarının altını çizen Karayağız'ın tek söylediği mekânın birkaç kez Kültür ve Turizm Bakanlığı müfettişleri tarafından denetlendiği.

Mimar Sinan Üniversitesi'nin yetkisine devredilen müzeyle ilgili üniversitenin en yetkili isminden bilgi almak maalesef mümkün olmadı. Müzenin akıbetini öğrenmek için 10 gün beklemek gerekecek.

ŞEHİR FISILTILARI

● Fatih Belediyesi'nin bilişim teknolojileri üzerine yaptığı çalışmalar **Harvard Üniversitesi** tarafından ödüllendirildi. **Fatih Belediye Başkanı Mustafa Demir, e-yönetişim ödülünü aldı.**

● İstiklal Caddesi'ne döşenecek taşların renge belli oldu: **Tramvay yolu pembemsi, diğer yerler gri ve yeşilimsi mozaik tarzında olacak.**

PERŞEMBE PAZARI

Haliç'te Tarihî Yarımada'ya bakan en güzel sahilde, hırdavat esnafının ağırlıkta olduğu bir caddedir. Bu kadar güzel bir sahilde, üstelik tarihî hanları ve evleri berbat ederek neden ısrarla hırdavat satıldığı merak konusudur. **Galata Surları, Galata Bedesteni, Rüstem Paşa Hanı** (Kurşunlu), **Yelkenci Hanı, Yahya Paşa Çeşmesi, Yunus Dede Türbesi, İbrahim Paşa Camii, Sokullu Mehmet Paşa Camii, Azapkapı Çeşmesi, Koyun Baba Türbesi, Nimetiye Hanı** ve birçok sivil mimarlık örneklerinin bulunduğu alan 1991 yılında SİT alanı ilan edildi. Bölgenin turizme açılmasıyla ilgili bugüne kadar pek çok plan yapıldı ancak bugüne kadar hiçbir hayata geçirilemedi.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hrant Dink Caddesi Sarıgül'ün gündeminde

Ertan Altan 21.05.2012

 Hrant Dink Caddesi Sarıgül'ün gündeminde Şişli'nin Kurtuluş ve Pangaltı bölgesindeki cadde ve sokak isimleri, buralarda yoğun olarak yaşayan gayrimüslim yurttaşlara Cumhuriyet tarihi boyunca nasıl yaklaşıldığının güzel bir örneği.

Pangaltı'da yaşayan birçok Ermeni yurttaşın açık adresi şöyle: Ergenekon Caddesi, Bozkurt Mahallesi, Türkbeyi Sokak. Ermeni yurttaş, çocuğunu da Talat Paşa İlköğretim Okulu'na kaydettirmek zorunda.

Bu isimler elbette tesadüf değil. 1925 yılında **Jacques Pervititch** tarafından çizilen **Pangaltı** ve **Kurtuluş** bölgesi planlarında **cadde ve sokak isimlerinin bilinçli bir şekilde değiştirildiği** görülüyor. Özellikle 1934 yılından sonra semtin gayrimüslim kimliğini yansıtan isimler bütünüyle yok ediliyor. Örneğin **"Feriköy Fırın Sokak"**, 1925 haritalarında **Feriköy-Ermeni Kilise** ismiyle yer alıyor. **Frenk Kilise** isimli sokak **"Satırcı Sokak"** olarak değiştiriliyor. **Moskof Kilise, "Dershane Sokak"** yapılırken **Papaz Köprüsü** yerine **"Yaya Köprüsü"**, **Mimar Andre** yerine **"Koçyiğit"**, **Yanaki** yerine **"Can Eriği"**, **Aya Kırıyaki** yerine **"Teşrifatçı"**, **Papayanni** yerine **"Remzi Baba"** isimleri veriliyor.

Bu sokakların bir kısmı, **Ergenekon Caddesi'**ne bağlanıyor. **Hrant Dink'in Halaskârgazi Caddesi'**nde kurşunlara hedef olmasının ardından özellikle Ergenekon Caddesi'nin isminin değiştirilmesi için yerel yöneticilere binlerce talep gelmişti. Caddenin isminin değiştirilmesi yönünde bir gündem maddesi iki yıl kadar önce İstanbul Büyükşehir Belediyesi Meclisi tarafından ele alınmıştı. Ancak **Ergenekon Caddesi'nin adının Hrant Dink Caddesi'ne dönüştürülmesi önerisi Meclis'in 112 CHP'li üyesinin "evet" oyuna karşılık AKP'li üyelerin oylarıyla reddedilmişti.**

İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi öneriyi gündemden düşürse de Dink'in ölüm yıldönümü olan 17 ocakta Osmanbey'deki AGOS Gazetesi'nin önünde toplananlar, Ergenekon Caddesi'nin başındaki tabelanın üzerine Hrant Dink Caddesi tabelasını asarak, birkaç saatliğine de olsa caddenin ismini değiştiriyor. 2010 yılında başlayan bu uygulama iki yıldır devam ediyor.

Şişli Belediye Başkanı **Mustafa Sarıgül** ile 19 Mayıs öncesinde Osmanbey'deki binalara asılan dev Türk bayrakları ve Atatürk posterleriyle ilgili yaptığımız görüşmede bu konu da gündeme geldi. Halaskârgazi

Caddesi'nde dev bayraklardan biriyle kaplanmış Zabıta Müdürlüğü binasında biraraya geldiğimiz Sarıgül'le malum Kuzey Kore tartışmamızı tatlıya bağlandıktan sonra, konu Kurtuluş'taki milliyetçi (hatta ırkçı) cadde ve sokak isimlerine geldi.

"Şişli'de özellikle gayrimüslimlerin yoğun yaşadığı yerlerin isimleri **Ergenekon Caddesi, Türkbeyi Sokak, Bozkurt Mahallesi**... Bu isimlerin değiştirilmesi için talepler var. Örneğin **Ergenekon Caddesi**'nin adının **Hrant Dink Caddesi** olarak değiştirilmesi isteniyor. Bu cadde ve sokakların isimlerinin değiştirilmesi gündeminizde mi" sorusunu yönelttiğimiz Sarıgül, tam olarak şu cevabı verdi: "Rahmetli Hrant Dink'in şehit edildiği noktayla ilgili talepler vardı. Biz oraya Dink'in anısına bir taş yerleştirerek ölümsüzleştirdik. Bu yönde talepler geliyor. Haklısınız. Bunu gündemimize alıyoruz. Yıllar önce konulan isimler bunlar. Güncelliğini yitirdi ve çok yıpratıldı."

Mustafa Sarıgül'e bu isimlerden kurtulmak için nasıl bir prosedür izlenmesi gerektiğini de sordum. Şişli Belediyesi ekipleri ve mahalle muhtarları cadde ve sokaklarla ilgili talepleri, önerileri belirlemek için yoklamalar yapıyor. Öncelikle bu ekiplere **isim değişikliğiyle ilgili taleplerin bildirilmesi gerekiyor**.

Şişli Belediyesi ilçedeki 1284 sokağın ilk etapta 750'sinde çevre düzenlemesi yapıyor. Şu sıralarda Kurtuluş'un Ergenekon Caddesi'ne çıkan sokakları Münih Belediyesi ile işbirliği halinde arnavutkaldırımlarıyla döşenip güzelleştiriliyor. Sarıgül gündemine alacağına dair söz verdi. Umuyoruz ki bu cadde ve sokakların yalnızca çehresi değil isimleri de bir an önce değişir.

ŞEHİR FISILTILARI

- Mimar Ahmet Vefik Alp'in çizdiği Taksim Camii Projesi'nin camiden çok New Age bir dinin mabedine benzediği yorumları yapılmış.
- 2008'de yürürlüğe giren "Herkes İçin Erişilebilir İstanbul" projesinin tanıtım videosuna engelliler gerçeği yansıtmadığı gerekçesiyle tepki gösteriyormuş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

ASYA FIRIN

Pangaltı'daki küçük dükkânda İstanbul'un en lezzetli poğaç ve kurabiyelerini satan fırındır. Özellikle dereotlu ev poğaçasıyla ünlü olan bu fırında hamura katılan zeytinyağının kokusu yoldan geçenlerin aklını çeler.

Pangaltı'nın isminin nereden geldiğiyle ilgili onlarca rivayetten biri bu semtte oturan bir Levantenin **Pane Galeti** ismiyle bir pasta fırını açıp bir anda meşhur olduğu yönünde. Bir diğeri ise İtalyanca **Pani** (Ekmek) ve **Caldi** (Sıcak) kelimelerinin birleşiminden geldiği. **Asya Fırın**'ın yeri gerçekten çok isabetli.

ertan.altan@gmail.com

Artık İstanbul'da 'Rastafarien Cemaati' var

Ertan Altan 28.05.2012

 Artık İstanbul'da 'Rastafarien Cemaati' var İstanbul'da sonunda bu da oldu; Taksim çevresinde **Rastafarien** inancına mensup, doğal olarak reggae tutkunu ve sayıları hiç de az olmayan bir çevre oluştu. "**Rasta**" ve "**reggae**" deyince aklınıza **Bob Marley**'in müziğini dinleyen, saçlarını tığ ya da balmumuyla ayırıp yapıştıran siyahlar gelmesin. Evet, bu saydıklarımın hepsini yapıyorlar. Ama ben Etiyopya'nın son kralı Rastafari'nin inancına gerçekten bağlı olan insanlardan bahsediyorum.

Son yirmi yıldır Sahra-altı ülkelerden İstanbul'a göç eden Afrikalılar arasında yapılan araştırmalar, İstanbul'daki bütün siyahların ortak bir "Afrikalı Cemaati" oluşturmadığını ortaya koydu. Nijerya, **Gana**, **Senegal**, **Tanzanya**, **Demokratik Kongo Cumhuriyeti** gibi orta ve Batı Afrika ülkelerinden gelen, genellikle ekonomik çok az da siyasi göçmenlerle, **Somali**, **Ruanda**, **Eritre** ve **Etiyopya**'dan gelenler arasında ciddi bir fark var. İlk gruptakiler genellikle Türkiye ve Afrika arasında bavul ticaretine dayalı uluslararası tekstil alışverişiyle uğraşüyor ve bu işlerden bir miktar para kazanabiliyor. Doğu'dan gelenlerse sokaklarda özellikle saat satarken gördüğümüz siyah işportacılar.

Doğu Afrika'dan gelen ve kaçak göçmen durumunda olanlar **Kumkapı**, **Yenikapı** ve çevresinde yaşarken, Batı Afrikalılar ise **Tarlabası**, **Dolapdere**, **Şişli**, **Cihangir** gibi semtleri tercih ediyorlar.

Taksim'deki **Mis Sokak**'ta Rastafarienlerin "Zion"u olarak bilinen **Nayah** adlı bir kulüpte, bahsettiğim ilk gruptan Afrikalılarla buluştum bu hafta. **Kongolu Enzo**, **Güney Afrikalı Abdul** ve **Tanzanyalı Kasım**... Üçü de Rastafarien inancına sıkı sıkıya bağlı, reggae tutkunu Afrikalılar... Enzo, Kasım ve Abdul İstanbul'un ekonomik fırsatlarından bir ölçüde de olsa yararlanmayı başarabilmiş Afrikalıların yeni yeni oluşturduğu "Rastafarien Cemaati" ile tanıştırdı beni. Araştırmalar İstanbul'da birleşik bir "Afrikalı Cemaati"nden bahsedilemeyeceğini ortaya koysa da reggae tutkunu Rastafarienler en fazla ortak özellik gösteren Afrikalı topluluğunu oluşturuyor.

Rastafarianizm Etiyopya'nın son imparatoru olan Haile Selassie'yi tanrının dünyadaki yansıması olarak gören bir düşünce biçimi. Musa'nın yol gösterdiği asıl kavmin siyahlar olduğuna inanılan Rastafari düşüncesinde kutsal ve vaat edilmiş topraklar inancı yani bir "Zion" da var. Rastafari ilahilerinden esinlenen reggae müziği ile tanınan bu felsefe Bob Marley sayesinde bütün dünyada tanındı.

En çok tanınan Rastafarien

Bob Marley'in reenkarnasyonu olarak kabul edilen **Enzo İkah** da ilginç hayat hikâyesiyle, İstanbul'daki Rastafarien çevrenin en çok tanınan ismi oldu. Dört yıl önce kaçak göçmen olarak geldiği İstanbul'da hamallık yapan, Karaman'da mülteci kampında kalan Enzo artık Türkiye'de turneye çıkacak kadar tanınan bir reggae müzisyeni.

29 yaşındaki Enzo, Kongo'nun **Kingshasa** şehrinde doğmuş. Henüz dört aylık bir bebekken Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin diktatörü **Mobutu Sese-Seko**'ya muhalif olan babasının kullandığı uçak sabotajla düşürülmüş. Annesini de aynı suikastta kaybeden Enzo'nun 11 yaşında başladığı müzik zamanla bütün hayatını kaplamış. Afrika'nın tanınan reggae müzisyenlerinin arasına giren Enzo 20'li yaşlarına geldiğinde hükümet karşıtı politik

gruplar arasında yer almış. Kongo Özgürlük Hareketi'ni katılan Enzo, hükümetin sivillere yönelik şiddetini eleştiren **"Vahşi Asker"** adlı bir şarkı yapınca başına gelmeyen kalmamış. Apar topar tutuklanan 10 gün boyunca işkence gören, altın dişleri sökülen Enzo, hapse götürülürken rüşvet vererek polisin elinden kurtulmuş ve Kenya'dan kalkan ilk uçakla İstanbul'a gelmiş. **Enzo artık Türkiye'de albüm yapan ilk Afrikalı** olarak, küçük çaplı şöhretinin tadını çıkarıyor. Dört yıldır yaşadığı İstanbul'u çok sevse de Amerika'ya gitmek için gün sayıyor.

İstanbul'da **Cihangir**'de oturan Enzo, "İstanbul'da Cihangir'deyim. Benim burada son senem sonra ABD'ye gitmeyi düşünüyorum. Türkiye Afrikalı mültecilerin genellikle transit geçiş ülkesi. İstanbul'u çok seviyorum ama gitmek zorundayım. Yeni bir hayata başlamak istiyorum" diyor.

Tekstil ticareti yapan Güney Afrikalı **Abdül** ile Tanzanyalı **Kasım**, ülkelerinde medrese eğitiminden geçen birer Rastafarien. **Kasım geceleri DJ olarak çalışıyor. Abdül ise ülkesine özgü danslar yapan bir akrobat.** Abdül ve Kasım işleri gereği, bütün günlerini **Merter**'de, **Osmanbey**'de tekstilciler arasında geçiriyor. Şimdiye kadar derilerinin rengiyle ilgili bir problemle karşılaşmamışlar ancak saçları ve aksesuarları nedeniyle sorun yaşadıkları olmuş.

ŞEHİR FISILTILARI

- Beyoğlu'nda binasını güzelleştirene sokağa masa çıkarma düzenlemesi, haksız rekabete yol açacağı gerekçesiyle dava edilecekmış.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

MICHAL ALIA KAMAL

Beyoğlu sokaklarının en fotojenik şarkıcısıdır. **Light in Babylon** adlı sokak grubunun solisti olan **Michal**, İran asıllı bir İsrailli. Tünel taraflarında eşi **Jullien** ile birlikte şarkı söyleyen Michal şarkı söylemeye başlar başlamaz geniş bir kalabalığı etrafına toplayabilir. **İstanbul** adlı bir şarkısı da bulunan Michal'i sokakta bulamayanlar, hemen hemen her hafta verdiği salon konserlerinden takip edebilir.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

David Harvey'i artık okumayacak mısınız

Ertan Altan 11.06.2012

David Harvey’i artık okumayacak mısınız İngiliz coğrafyacı, siyasal iktisatçı, sosyal kuramcı ve aktivist **David Harvey**, Bilgi Üniversitesi Santral Kampusu’nda “**Kapitalizmin Krizi ve Kentsel Mücadele**” başlıklı bir konferans verdi. Harvey’nin İstanbul ve Ankara’da çeşitli yerlerde vereceği konferanslarına Bilgi Üniversitesi’nden başlayacak olması İstanbul’da küçük çaplı bir krize neden oldu.

Marksist bir soysal bilimci olan Harvey, toplumsal mücadelelere verdiği destekle kentsel dönüşüm sorunlarının yaşandığı kalkınmakta olan ülkelerde tanınan bir akademisyen. Birçok kitabı Türkçeye çevrilen **Harvey, kentsel dönüşümün son yıllarda hız kazandığı Türkiye’de de dönüşüme çeşitli gerekçelerle karşı çıkanlar için önemli bir referans kaynağı**. Krizin nedeni Harvey’nin Bilgi Üniversitesi’nde konuşma yapacak olması. **Bazı sol çevrelerden mimarlar ve şehir plancılarının oluşturduğu şehircilik hareketleri Harvey’e Bilgi Üniversitesi’ne gelmemesi için bir mektup yolladı**. Mektupta, Bilgi Üniversitesi’nin soylulaştırmadan yana olduğu, sendika karşıtlığı yaptığı, küresel sermayeyle bağlantıları bulunduğu(!), ifade özgürlüğünü engellediği (Galiba üniversite yönetiminin porno film krizindeki tutumunu kastediyorlar) iddia ediliyor.

Harvey’nin geçen cumartesi Bilgi Üniversitesi’nde konuşma yaptığı için ciddiye almadığı anlaşılan **mektup, kentsel dönüşüm ve Bilgi Üniversitesi ilişkisi konusunda ucuz çarpıtmalarla dolu**. Mektupta Bilgi Üniversitesi’nin üç kampusunun da “soylulaştırma baskısı” altındaki işçi sınıfı mahallelerinde olduğu belirtilerek, bu bölgelerdeki kentsel dönüşümün üniversite eliyle yapıldığı izlenimi yaratılıyor. Oysa mektubu kaleme alanlar da biliyor ki **bu kampuslar daha ortada kentsel dönüşümün lafı bile yokken, üniversiteyi kuranların çok farklı bir yaklaşımının sonucu olarak şimdi bulundukları yerlerde açılmıştı. Amaç soylulaştırmak değil akademik alanı yoksulların arasına taşımaktı**.

Harvey’nin konuşma yaptığı Santral Kampusu için de, bir yığın laf kalabalığı arasında **ahlaksızca bir illüzyon yapılıyor**. Harvey’e ahlak dersi verilen mektupta Santral Kampusu’nun “bir zamanlar endüstri alanı olan şimdi ise farklı sermaye gruplarının ağır saldırısı altında bulunan Haliç havzasının sonunda bulunduğu” belirtilerek belediyenin bu bölgelerdeki yıkımları ve düzenlemeleri sayılıyor. Peki, Bilgi Üniversitesi’nin bütün bunlarla ilişkisi... Okulun suçu ağır mı, şöyle deniyor: “Santral Kampusu sadece coğrafi olarak bu büyük kentsel rantın ortasında yer almıyor, ayrıca sosyolojik açıdan bakarsak, üniversitenin çoğunlukla üst-sınıf olan öğrenci profili (burslu okuyanların dışındakilerin ödedikleri aylık üniversite ücreti, aylık asgari ücretin neredeyse üç katı) soylulaştırılmış alanın gerçek ve potansiyel müşterilerini oluşturuyor.”

Yani deniyor ki soylulaştırılan yerlerin potansiyel müşterileri bu okulun öğrencileri olacak. Peki, okulun dönüşüm ve yıkımlarla bir ilişkisi var mı? Hepiniz uluslararası sermayeye bağlı değil misiniz? Zaten kökten ilişkiniz var. Harvey’nin gelmemesi için yazılan ve kentsel dönüşümden Bilgi Üniversitesi’nin sorumlu tutulduğu mektupta okulun haksız yıkımlarla ilişkisi böylece ispatlanmış oluyor.

Gösterdiğiniz delilleri yeterli bulmamış olacak ki Harvey gelip Bilgi Üniversitesi’nin kentsel rantın tam ortasında bulunan Santral Kampusu’nda konuştu. Peki, şimdi ne yapacaksınız? **Harvey’nin kitaplarını bir daha evinize sokmayacak mısınız?** Yapabileceğinize inanıyorum. “**Ne mutlu size bu yaman solculuk ile...**”

ŞEHİR FISILTILARI

- Yeni Çamlıca anteni için proje çizen mimar **Ahmet Vefik Alp**’in Erdoğan’ın **Çamlıca Camii için ön almaya çalıştığı** konuşuluyormuş.
- İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı **Kadir Topbaş**’ın **Piyer Loti**’nin adının değiştirilmesi önerisiyle ilgili sorulara verdiği cevaplardan bu **teklife hiç sıcak bakmadığı** anlaşılmış.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

CİHANGİR CAMİİ

Kanuni'nin küçük yaşta ölen oğlu için yaptırdığı cami bugün İstanbul'un göbeğinde Boğaz manzarasının en iyi seyredilebileceği kamuya açık yerdir. Küçük bahçesine yerleştirilen banklara oturup Sarayburnu'ndan Üsküdar ve Kadıköy'e uzanan manzaraya bakabilirsiniz. Bahçesinde alkollü içki içmediğiniz takdirde size karışan olmaz. Günün her saati bahçeyi kullanabilirsiniz.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Adalet sırası Tarlabası'nda

Ertan Altan 25.06.2012

Adalet sırası Tarlabası'nda Sulukule ve Fener- Balat- Ayvansaray'daki dönüşüm projelerinin İstanbul 4. ve 5. İdare Mahkemeleri tarafından iptal edilmesinin ardından Tarlabası için de sevindirici haberler geliyor. 2008 yılında Danıştay'ın 14. Dairesi'ne götürülen Tarlabası projesinin adli tatil bitmeden karara bağlanması bekleniyor. Gelen haberler Tarlabası'ndaki dönüşüm projesinin yüzde 99 iptal edileceği yönünde. **Sulukule ve Fener- Balat- Ayvansaray'daki iptal kararının gerekçesi Tarlabası için de geçerli: Bu projelerde kamu yararı yok.**

Belediyeleri olağanüstü yetkilerle donatan 5366 sayılı Kentsel Dönüşüm Yasası'nın ilk uygulama alanı Tarlabası olmuştu. Yasa Meclis'e geldiğinde AK Partili milletvekilleri **"Tarlabası Yasası"** nitelemesi yapmaktan da çekinmemişlerdi.

Tarlabası'nda ikna odalarına benzer bir uygulamayla mülk sahiplerine satış sözleşmeleri dayatılırken, mülk sahipleri ve Şehir Plancıları Odası İstanbul 3. İdare Mahkemesi'nde iptal davası açtılar. Tarlabası'nın ardından Sulukule sakinleri İstanbul 4. İdare Mahkemesi'ne başvururken, Fener- Balat sakinleri de 5. İdare Mahkemesi'nin kapısını çaldı.

Ancak bugün Sulukule ve Fener- Balat'ta dönüşümü durduran 4 ve 5 No'lu mahkemelerin aksine İstanbul 3 No'lu İdare Mahkemesi ilginç bir karara imza atmıştı. **Mahkeme Tarlabası'nda inceleme yapan bilirkişinin neredeyse "sosyal-Darwinci ve Malthuşçu" yorumlarına göre karar vermişti. Bilirkişiye göre şehrin merkezinde yer Tarlabası'nın sakinleri genellikle çok çocuklu ailelerden oluşuyordu.** Bu kadar çocuğun şehir merkezinde büyütülmesi uygun değildi. Bu ailelerin mülkleri istimlâk edilerek toplu konut bölgelerine gönderilmelerinde herhangi bir sakınca yoktu. **Bilirkişinin bu yorumları Tarlabası'nda yerinden etmeler ve yıkımlara dayanak yapıldı.**

4. ve 5. İdare Mahkemesi'nin Sulukule ve Fener- Balat için verdiği kararı yorumlayan **Tarlabası Mülk Sahipleri Derneği Başkanı Ahmet Gün** ve dernek avukatı **Barış Kaşka** her iki mahkemenin de verdiği kararda kamu

yararına vurgu yaptığını hatırlattı.

İstanbul 5. İdare Mahkemesi, Fener- Balat- Ayvansaray bölgesinin çöküntü alanı ilan edilerek mevcut kentsel dokunun dikkate alınmadığı, bölgenin tarihî özelliğinin bütünüyle değiştirildiği avan projenin şehircilik ilkesine, kamu yararına ve hukuka uygunluğu bulunmadığı gerekçesiyle iptal kararı vermişti. Kararda Yenileme Kurulu, Fatih Belediyesi ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi kararlarının koruma amaçlı imar planı olmadığı, tescilli yapıların yıkılmak istendiği ve hukuka uygun olmadığı tesbitlerine de yer verildi. **Böylece Fener- Balat- Ayvansaray'da hem kentsel dönüşüm projesinin hem de şirketlerin edindikleri ihalelerle yürüttükleri uygulamaların yasal yükümlülüğü kalmamış oldu. 4. İdare Mahkemesi'nin Sulukule'deki iptal kararında da benzer gerekçeler yer aldı.**

Sulukule ve Fener- Balat kararının ardından görüştüğüm Ahmet Gün ve Barış Kaşka, Danıştay 14. Dairesi'nden beklenen Tarlabası kararıyla ilgili önemli bilgiler verdi.

Kararların ardından Danıştay 14. Dairesi'ne ek bir dosya veren Dernek Başkanı **Ahmet Gün ve Avukat Barış Kaşka, Tarlabası'nda yaşananlarla Sulukule ve Fener- Balat arasında hiçbir fark olmadığını bir ay içinde Danıştay'dan Tarlabası için benzer bir karar beklendiklerini söyledi.** Temmuz ayındaki adli tatilden önce Danıştay'ın kararını açıklayabileceğini söyleyen Gün ve Kaşka'ya göre, Fener- Balat'ta yıkımlar gerçekleşmeden karar veren mahkemeler, Sulukule'de yeni yapılan binaların yıkımı doğrultusunda bir karar vermeyecek ancak eski mülk sahiplerine çok yüksek miktarlarda tazminat ödenecek. Tarlabası'nda da yıkımların kısmen tamamlandığını belirten Avukat Kaşka mahkemenin kısa bir süre içinde karar vermemesi durumunda buradaki mülk sahiplerine de yüksek miktarlarda tazminat ödenmesi gerektiğini hatırlattı.

Danıştay'daki Tarlabası dosyasında mülk sahiplerinin lehine önemli noktalardan biri de 5366 sayılı Kentsel Dönüşüm Yasası'nın 3. maddesi. Bu madde uyarınca mülk sahipleri isterlerse dönüşüm kriterlerine uygun olarak kendi binalarının restorasyonunu gerçekleştirebiliyor. Dernek Başkanı Ahmet Gün, Tarlabası'nda binasını restore etmek isteyen birçok mülk sahibinin Beyoğlu Belediyesi'ne yaptığı yazılı başvurular olduğunu ancak bu başvurulara hiçbir şekilde cevap verilmediğini söyledi.

Tarlabası İstanbul'daki haksız kentsel dönüşüm projelerinin düğüm noktası. Sulukule ve Fener- Balat'ta adalet geç de olsa yerini buldu. Şimdi sıra Tarlabası'nda.

ŞEHİR FISILTILARI

- TOKİ iştiraki olan Emlak Pazarlama İnşaat Proje Yönetimi ve Ticaret AŞ. tarafından sessiz sedasız bir yarışma açıldı: **"İstanbul Yenişehir Mimari Proje Yarışması."** Yarışmada Sabiha Gökçen Havaalanı yakınlarında lojistik bir şehir için projeler hazırlanacakmış.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

SURİYE PASAJI

İstiklal Caddesi'nde Gönül Sokak ve Derviş Sokak'ı birbirine bağlayan heybetli bir pasajdır. 1908 yılında inşa edilen pasajın üzerine çarşı ve konutlar da inşa edilmiş sonra bu mekânların birbiriyle bağlantısı sağlanmış. Şimdi pasajın alt katlarında nostaljik giysiler satan sevimli bir mağaza hizmet veriyor. Girişinde de İstanbul'un

en eski Rumca gazetesi *Apoyevmati*'nin ofisi bulunuyor. Bugün çok bakımsız bir durumda olan **Suriye Pasajı**'nda yangın güvenliğinin bulunmaması bu heybetli binanın sakinleri arasında endişe yaratıyor.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Taksim'de 28 Şubat hesaplaşması

Ertan Altan 02.07.2012

Taksim'de 28 Şubat hesaplaşması Taksim'i yayalaştırma projesinde ihale süreci başladı. Bir ay boyunca ihale teklifleri verilecek, bir ayın sonunda da öncelikle trafiği yeraldına alacak tüneller için asıl ihale yapılacak. Topçu Kışlası ile ilgili ihale ise bundan sonra gerçekleşecek. Ön ihalenin yapılacağı gün Taksim Dayanışması adı altında bir araya gelen gruplar meydana 24 saatlik bir oturma eylemi yapmıştı. Taksim Projesi'ni durdurmak için yapılan çeşitli eylemlerin yanı sıra TMMOB Mimarlar Odası, Şehir Plancıları Odası ve Peyzaj Mimarları Odası, projenin yürütmesinin durdurulması ve iptali istemiyle dava açtı.

Taksim yayalaştırma projesini gündeme getiren ve kamuoyunda bu konuda duyarlılık yaratılması konusunda önemli katkıları olan Taksim Platformu'nun yanı sıra, meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşları, hükümet ve yerel yönetimle meydana yapılacak düzenlemeyi müzakere etmek, ortak bir yol bulmak konusunda çok çaba sarf etti. Ancak bu çabalara bir türlü olumlu karşılık verilmedi.

Geçen mayıs ayında Kadir Has Üniversitesi'nin hükümet ve yerel yönetim temsilcilerini de davet ettiği bir Taksim toplantısı yapılacaktı. Ancak bu toplantı da proje sahiplerinin katılımı sağlanamadığı için önce geçen haziran ayına sonra da eylüle ertelendi. Eylül ayına kadar Taksim'de inşaatın başlaması bekleniyor.

Hükümetin müzakereye kapalı tavrı meydan düzenlemesine karşı çıkan çevreleri yeni bir strateji belirlemek için tartışmaya sevk etti. Taksim Platformu'nun sözcüsü Mimar Korhan Gümüş'le bu konuda bir görüşme yaptım. Korhan Gümüş'e göre, Başbakan Erdoğan'ın Taksim'de yapılacak düzenlemelerle ilgili dediğim dedik tavrının altında 28 Partisi döneminden kalma bir hesaplaşma var. 28 Şubat öncesinde devlet elitleriyle Refah partisi geleneğinin yaşadığı gerginliğin çatışma sahalarından biri de Taksim oldu.

Cumhuriyetin ilanından sonra yeni rejimin temsil ve sembol alanı Taksim, bugün de yeni iktidarın sembollerini sergilemek istediği bir nokta. Sular İdaresi'nin arkasındaki otoparka yapılmak istenen cami de, Gezi Parkı'na yapılmasına karar verilen Topçu Kışlası da iktidarın Taksim Meydanı'na kalıcı bir imza atmak istemesinden kaynaklanıyor. Tıpkı Taksim Cumhuriyet Anıtı ve Atatürk Kültür Merkezi gibi...

Hükümetin uzlaşmaz tavrının sebeplerinden birinin de, yıllarca yerel yönetimlerin gündeme getirdiği projeleri mahkemeye taşıyarak iptal ettiren, yargının bu alandaki yetkisini arkalarına her projeye itiraz eden meslek örgütleri olduğunu not etmek gerekiyor.

Taksim projesine karşı çıkan çevreler arasında da bu kapsamda bir tartışma yaşıyor. Hükümet hiçbir konuyu müzakere etmezken, projeye karşı çıkanlar arasında Taksim'de yapılacak her türlü düzenlemeye karşı olan bir eğilim de mevcut. Hal böyle olunca müzakere yapmayan iktidarla, "istemazük" diyen muhalefet arasındaki gerilim Taksim Meydanı için sağlıklı bir tartışmaya imkân vermiyor.

Tartışma sürerken Taksim Platformu meydanın yayalaştırılmasına karşı mücadelede mecra değişikliği için harekete geçmeye hazırlanıyor. Platform, Taksim'deki sorunun sadece Gezi Parkı'na kışla yapılması ya da meydanın trafiğe kapatılması konularından ibaret olmadığını, bu uygulamaya karşı bir demokrasi mücadelesi verilmesi gerektiğini tartışıyor.

Çok yakında Taksim için mücadele eden çevreler, "bir demokrasi cephesi" oluşturabilir.

ŞEHİR FISILTILARI

Taksim Camii ve Dinler Tarihi Müzesi projesinin mimarı Ahmet Vefik Alp'in, Başbakan Erdoğan'ın projesini beğenmediğini, kendisinin tercihinin klasik bir cami olduğunu söylemesinin ardından Taksim Camii Derneği'nin yeni bir mimar arayışına başladığı konuşuluyor.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

KULEDİBİ

Galata Kulesi ve çevresini kapsayan semt, yıllarca gözden düşmüş bir muhitken "Old City" akımına kapılan Avrupalıların gelip yerleşmesiyle birden bire İstanbul emlak piyasasının parlayan yıldızı oldu. Ardından gelen restorasyon çalışmaları semtin emlak değerini astronomik bir düzeye çıkardı. Bugün 90 metrekaarelik restorasyon görmemiş bir daire için bile en az bir milyon avroyu gözden çıkarmak gerekiyor. Kuledibi son günlerde Galata Kulesi'nin gölgesine oturup içki içen turistlere ve İstanbullulara gösterilen tepkiyle gündemde.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Arşivlerinizde Taksim'deki son 1 Mayıs fotoğrafına yer açın

Ertan Altan 06.08.2012

 Arşivlerinizde Taksim'deki son 1 Mayıs fotoğrafına yer açın 1853-1870 yılları arasında Paris'in imarında en yetkili isim olan **Baron Georges-Eugène Haussmann** (tıpkı Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar gibi) kendisine yöneltilen yoğun eleştirilere aldırış etmeksizin Paris'in dar sokaklarındaki yapıları yıkarak yerlerinde geniş caddeler ve bulvarlar oluşturdu. Yıldızı yeniden parlayan Paris'e çekidüzen verme görevini üstlenen Baron Haussmann imparatorluğa yakışır bir başkent ortaya çıkarmak için estetik düzenlemeler yaparken **bu şehrin devrim potansiyelini de gözardı etmemiştir**.

Yeni yapılan geniş caddeler, ayaklanmalarda barikat kurulmasını engellemeyi hedeflerken, sokak savaşlarında yerden sökülerek askerlere atılan parke taşların üzeri de asfaltla kaplandı.

Baron Haussmann'ın düzenlemeleri **1871 yılında meyvesini verdi**. O yıl patlayan ve tarihe **Paris Komünü** olarak geçen ayaklanmalar, yaklaşık 70 günde son derece kanlı bir şekilde bastırıldı. Ancak parke taş konusunda gevşek davranılmış olacak ki, 1968 eylemlerinin temel sloganlarından biri **"Kaldırım taşlarının altında plaj var"** olmuştu.

Eylül ayında ihalesi tamamlanacak Taksim Meydanı yayalaştırma projesinin ilginç bir şekilde çok da gündeme gelmeyen bir özelliği, Baron Haussmann'ın 19. yüzyılda Paris için tasarladıklarını hatırlatıyor. Araç trafiğinin yeraltına alınacağı projede bütünüyle yayalaştırılan **Taksim Meydanı'nın mitinglere ve kitlesel kutlamalara kapatılması öngörülüyor**. Büyük çatışmalar ve gerginliklerin ardından 2010 yılında 1 Mayıs kutlamalarına açılan **Taksim Meydanı'nda yapılacak yayalaştırma çalışmalarının ardından ortaya, büyük kortejlerin girmesinin imkânsız olduğu bir alan çıkacak**. Proje tamamlandığında büyük kortejlerin Taksim Meydanı'na girmesine olanak sağlayan **Tarlabaşı, Harbiye ve Gümüşsuyu** istikametleri birer otoban dalış tüneline dönüşecek. Bu tünellerin kenarlarında dar birer yaya yolu yapılacak.

Bütün tepkilere rağmen Taksim yayalaştırma projesi hayata geçirilirse, 2012, Taksim'de 1 Mayıs kutlamalarının yapıldığı son yıl olacak. Bu mitingde çekilen fotoğraflar, tıpkı 77 1 Mayıs'ında olduğu gibi arşiv değeri yüksek birer belge hâline gelecek.

Taksim yayalaştırma projesi ilk gündeme geldiğinde, başta **Taksim Platformu** olmak üzere pek çok sivil toplum örgütü ve vatandaşlar, projenin katılımcılıktan uzak bir biçimde gündeme gelmesini, Taksim Gezi Parkı'nda yaşanacak çevre katliamını, projenin meydanın sosyal dokusunu geri dönülmez bir biçimde bozacak olmasını ve daha pek çok şeyi eleştirmişti. Taksim'le ilgili bütün bunlar tartışılırken bazı sol çevreler, yalnızca Taksim'in 1 Mayıs mitinglerine kapatılması ihtimali üzerinde duruyordu. Proje ihale aşamasına gelirken aynı sol çevreler, **Taksim Meydanı'yla ilgili en hassas oldukları bu durumu da bir kenara bıraktı**.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi henüz bu konuda net bir açıklama yapmadı. Ancak projenin detayları ve Yenikapı'da denize dolgu yapılarak oluşturulacak yaklaşık bir milyonluk kişilik bir miting alanı projesi, **yerel yönetimin Taksim'le ilgili niyetini açıkça ortaya koyuyor**. Arşivlerinizde Taksim'deki son 1 Mayıs mitinginin fotoğraflarına yer açın.

ŞEHİR FISILTILARI

- Çamlıca Camii için açılan proje yarışmasında son gün 3 eylül. Ancak "selâtin camileriyle yarışacağım" diyen **Mimar Hacı Mehmet Güner**'in projeyi alacağı iddia ediliyor.

- **XXI Dergisi** Çamlıca Camii için alternatif bir proje yarışması düzenliyor. "**Serbest atış/ Absürt fikirlere çağrı**" başlığıyla düzenlenen yarışmada muhalif bir alternatif oluşturulmaya çalışılacak.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

EMİNÖNÜ HAYVAN PAZARI

Resmî adı **Çiçek Pazarı** olan ancak evcil hayvanlarla kümes hayvanlarının satıldığı pet-shop'lar zinciri... Yeni Cami'nin hemen karşısında, Mısır Çarşısı'nın yanında yer alan bu pazar hayvanların Nazi kampı gibi. Bu pazarda çok kötü koşullarda barındırılan hasta havyanlar, görevli veterinerlerin denetiminde hastalık ve virüs taşıdıkları bilindiği hâlde gelen müşterilere sağlıklı olarak tanıtılıyor. Bu pazardan alınıp eve götürülünce ölen kedi-köpek hikâyesi çoktur. Hem zavallı hayvanların canını hem de insanların hayvan sevgisini hiçe sayan bu sorumsuz işletmelere karşı binlerce şikâyetle rağmen hâlâ hiçbir şey yapılmıyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Boğaz'ın suları ne zaman çekilir

Ertan Altan 13.08.2012

İstanbul'un ilk Tasarım Bienali tarafından çıkartılan **New City Reader** gazetesinin "**Mektuplar**" konulu son sayısında **Orhan Pamuk**'un "**Boğaz'ın suları çekildiği zaman**" başlıklı bir yazısı yayımlandı. Pamuk'un İstanbul için bir felaket senaryosu olan yazısı, aslında en ünlü romanlarından **Kara Kitap**'ın ikinci bölümünde yer alıyordu.

Yazı, Pamuk'un Fransız jeoloji dergisinde okuduğu bir haberden hareketle İstanbul'un belirsiz bir tarihte başına gelecek felaketle ilgili. Yakın bir gelecekte Karadeniz ısınıp, Akdeniz soğuyacağı için esneyerek yayılan deniz sahanlıklarının dibindeki mağaralar deniz suyunu boşaltmaya başlamış. Aynı zamanda tektonik kırılardan malar nedeniyle Cebelitarık, Çanakkale ve İstanbul boğazlarının tabanı da yavaş yavaş yukarı doğru çıkıyormuş.

Jeolojik bilgiler bu kadar. Pamuk yazısının devamında İstanbul Boğazı'ndan geriye kalan vadide beliren tankerleri, boz bir tepenin üstünde ürkütücü bir şekilde yükselen Kız Kulesi'ni, İstanbul'un bu en büyük felaketinin sonucu oluşan tozlu çukurda kurulacak yeni uygarlığı anlatıyor.

Orhan Pamuk'un *New City Reader*'daki yazısı aslında romanının bir bölümü olduğu için, verdiği bilgilerin bilimsel olması gerekmiyor elbette. Karadeniz'in giderek ısındığı doğru ancak bilim adamlarına göre Akdeniz yakın gelecekte soğumayacağı gibi aksine daha fazla ısınacak. Hatta Akdeniz'deki sıcaklık artışından dolayı Kızıldeniz'deki bazı balık türleri Süveyş'ten geçerek bizim sıcak ve bol tuzlu denizimize geldiler bile.

Orhan Pamuk'un İstanbul için yazdığı felaket senaryosu jeolojik verilerle örtüşmese de, Boğaz'ın sularının gerçekten çekilmesine neden olabilecek bir müdahale, bir süredir İstanbul'un en önemli gündem maddesi. Boğaz'ı akaryakıt tankerlerinden korumak için tasarlanan **Kanal Projesi, Orhan Pamuk'un kehanetini yüz binlerce yıl sürece doğal jeolojik sürece bırakmadan bir anda gerçekleştirebilir.**

Kanal Projesi açıklandıktan kısa bir süre sonra ilk bilimsel itiraz ODTÜ Deniz Bilimleri öğretim üyesi Prof. Dr. **Cemal Saydam**'dan gelmişti. Saydam'ın ilk başta bir parça "science-fiction" olarak algılanan itirazı zamanla oşinografi üzerine çalışan pek çok uzmanın desteğini aldı.

Saydam'ın teorisine geçmeden önce İstanbul Boğazı'nın jeolojik oluşumunu hatırlamak gerek. Dördüncü jeolojik zamanda yani MÖ 18.000- 12.000 yılları arasında tatlı su gölü olan Karadeniz'in, Akdeniz'in tuzlu suyuyla buluşması için uygun koşullar oluştu. Son buzul çağının sonlarına doğru, eriyen buzulların baskısıyla Akdeniz'in suları 150 metre yükselerek su birikintilerinden ibaret olan Marmara ve Boğaz'a doldu. Boğaz suları Karadeniz'e de ulaşarak burada kendine özgü bir akıntı ve tuzluluk rejimi oluşturdu.

Dokuz nehir tarafından beslenen Karadeniz, aynı gün içinde suyunu İstanbul Boğazı sayesinde boşaltarak dengeleniyor. **Uzmanlara göre Karadeniz ve Marmara arasında açılacak ikinci kanal 12.000 yılda oluşan akıntı rejiminin altüst olmasını sağlayacak.**

Oşinografi üzerine çalışanlar bu durumda neler yaşanacağını, Boğaz'da ve Marmara'da nasıl değişiklikler olacağını kestiremediklerini söylüyor.

Pamuk'un Kara Kitap'ında yer alan, en karanlık İstanbul senaryosu gerçek olabilir mi? Poseidon korusun!

ŞEHİR FISILTILARI

- Sulukule'de evleri yıkılan vatandaşların ardından, kendilerine vaat edilenin yarısı büyüklüğünde evlerle karşılaşan yeni mülk sahipleri de dava açmaya hazırlanıyor.
- İstanbul Çamlıca Camii Mimari Proje Yarışması'nın jüri üyelerinden olan Muharrem Hilmi Şenalp'in istifası üzerine yerine Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nden Doç. Dr. **Arzu Kocabaş Diren** getirildi.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

LANGA

Yenikapı taraflarında bugün adı **Çakırağa** olan şirin bir mahalledir. Yıllarca **Langa Bostanları** olarak anılan bölgenin ismi Bizans dönemindeki **Vlanga Limanı**'ndan gelir. Bu liman son yıllarda çok ünlü. Yenikapı Marmaray kazıları sırasında ortaya çıkarılan bu limanda 1.700 yıllık Bizans kadırgaları ve savaş aletleri bulundu. Kazıların yapıldığı alanın 8.500 yıllık neolitik yerleşim yeri olduğu da ortaya çıkarıldı. Bölgede bir zamanlar **Lykos** adı verilen bir akarsu da vardı.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mavi sarıklı adam İstanbul'a hiç gelmedi

Ertan Altan 27.08.2012

 Mavi sarıklı adam İstanbul'a hiç gelmedi İstanbul'da özellikle 1950'li, 60'lı yılların laik burjuvazisi için dindar bir yaşam sürmek, hele İslami bir tarıkata girmek dışlanma sebebiydi. Bu yüzden pek çok zengin, spiritüel ihtiyaçlarını karşılamak için farklı arayışlara yöneldi. Bu arayışlara, **Hilmi Yavuz**'un unutulmaz romanı **Fehmi K'nın Acaip Serüvenleri**'nde anlattığı eski saraylı, yeni zengin İstanbulluların o dönem moda hâline gelen "psikanaliz" merakı da eklenince, 600 yıllık İslam imparatorluğunun başkentinde, **Salman Rushdi**'nin romanlarındaki Bombay'ı aratmayacak bir ezoterik çevre oluştu.

İstanbul'da bir zamanlar çok aktif olan ezoterik grupları en iyi bilen isimlerden biriyle, **Ata Nirun**'la sohbet etme imkânı buldum bu hafta. Bir dönem Divina Yeni Çağ Bilgi Merkezi'nin yöneticiliğini yapan, astroloji, newage dinler, parapsikoloji denince Türkiye'de ilk akla gelen isim olan Ata Nirun, Kalamış'ın rüzgârlı bir bahçesinde, İstanbul'daki ezoterik grupların dünü ve bugünü hakkında çok ilginç bilgiler verdi.

Bir zamanlar **Zeki Müren, Neco** gibi sanatçıların, işadamlarının, doktorların, mühendislerin, bilim adamlarının içinde yer aldığı gruplardan bugün geriye pek bir şey kalmamış. Artık bu türden gruplara yalnızca ev kadınlarının ilgi gösterdiğini söyleyen Ata Nirun'a göre ilginin azalmasının en önemli sebebi, tasavvuf. Özellikle son beş yılda tasavvuf merakı, bir zamanlar ezoterizme ilgi duyanlar arasında yaygınlık kazanmış.

Yine de 50'li, 60'lı yılların ezoterik grupları hâlâ ayakta.

» **Bülent Hanım ve Bilgi Kitabı:** Ata Nirun'a göre İstanbul'daki spiritüel grupların en büyüğü, başında **Vedia Bülent Çorak**'ın bulunduğu Dünya Kardeşlik Birliği Mevlana Yüce Vakfı'ydı. Artık hayatta olmayan **Bülent Hanım**'ın, 1984 yılında yazmaya başladığı ve dört yılda tamamladığı **Bilgi Kitabı** bu çevrede adeta bir kutsal kitap muamelesi görüyor. Sıkı bir hiyerarşinin olduğu grupta Bülent Hanım da neredeyse bir peygamber olarak kabul ediliyordu. Hatta Ata Nirun'a göre gruptaki pek çok insan onun Mevlana'nın ta kendisi olduğuna inanıyordu. Bilgi Kitabı, bütün dinlerin miadının dolduğunu, yeni ve birleşik bir dinin insanlığı kucaklamasının zamanının çoktan geldiğini anlatıyor.

Bülent Hanım da pek çok dinî tarıkatta olduğu gibi dünyanın son çağına girdiğine inanıyordu. Bülent Hanım'ın kıyamet için verdiği tarih Mayaların ünlü kehanetinden iki yıl sonrası, yani 2014 yılı. Bülent Hanım'ın adına para bastıran, yardım toplamaya başlayan vakıf hakkında bugüne kadar pek çok dava açıldı. Hava Kuvvetleri Komutanlığı'ndan emekli olduktan sonra derneğe üye olan Kıdemli Albay **Yıldırım Özalpman** ve derneğin hukuk kurulunda görevli avukat eşi **Yıldız Özalpman** da yapılan yolsuzluklar nedeniyle vakıftan istifa edenlerden. İlahiyatçılar da bir komisyon oluşturarak, Bilgi Kitabı hakkında bir rapor hazırlamış. Sonuç kitabın ABD'de olduğu gibi tarikat üyelerini toplu intihara kışkırtabileceği yönünde. Merkezi Bağdat Caddesi olan grup, İstanbul'da Bakırköy, Beyoğlu, Beykoz, Eyüp, Kartal, Maltepe, Sarıyer, Şişli, Ümraniye, Üsküdar, Tuzla'da etkili.

» **Bedri Rushelman ve Metapsişik Tetkikler ve İlmi Araştırmalar Cemiyeti:** Kafkasya göçmeni bir doktor olan **Bedri Rushelman** ilk psişik çalışmalarına İstanbul'da kurduğu "Metapsişik Tetkikler ve İlmi Araştırmalar Cemiyeti" ile başladı. Bu dönemde çeşitli üniversitelerde yapılan medyumluk deneylerinden sonuç çıkmayınca cemiyette kopmalar yaşandı. 1959 yılında Harbiye'de bir bodrum katına taşınarak burada ruh çağırma seansları ve medyumluk denemelerinde bulundu.

Medyumlarından en önemlisi Dr. **Rafet Kayserilioğlu**'ydu. Daha sonra Beyti Dost tarikatının liderliğine yükselecek olan Kayserilioğlu, "Meşale" isimli bir "bedensizden" Rushelman için yüzden fazla tebliğ aldığı iddia etmişti. 1960 yılında hayata gözlerini yuman Rushelman Zincirlikuyu Mezarlığı'nda yatıyor.

» **Dr. Rafet Kayserilioğlu ve Beyti Dost Tarikatı:** Kendilerini "Mustafa Molla, Kadri Dost, Beyti Dost, Akın, Şihap" diye tanıtan "rehber varlıklardan" haber aldığını öne süren Kayserilioğlu, "Dünya Sevgi Birliği" adlı derneği kurmuştu. Etrafında çok sayıda sanatçı da toplanmıştı. Vasiyeti üzerine Heybeliada'da toprağa verilen Dr. Refet Kayserilioğlu'nun cenazesinde toplananlar el ele tutuşarak, musalla taşındaki tabuta sevgi enerjisi yollamışlardı.

» **Bilyay Vakfı:** Kökeni Bedri Rushelman'ın kurduğu cemiyete kadar uzanan Bilyay Vakfı'nın temelleri, 30 Mart 1950'de Taksim Sıraselviler Billurcu Çıkmazı'ndaki bir evde atıldı. Medyada en çok görünen spiritüel kuruluş Biryay oldu. 1993 yılı başında İstanbul'da yayın yapan ilk yedi radyodan biri olan Meta FM'in ardından ulusal televizyon kanallarında ruhçuluk üzerine programlar da hazırlandı.

» **Dost Tarikatı:** Tarikatın kurucusu olan emekli asker **İhsan Güven** ve eşi **Sibel Güven**'in öldürülmesinin

ardından yeniden gündeme gelen tarikat, Beyti Dost kökenli ruhçu gruplardan biri. İstanbul'da Bostancı taraflarında faaliyet gösteren grubun Ergenekon'la bağlantılı olduğu iddia edilmişti.

» **Yeni Yüksektepe:** Bugün Şişli ve Kadıköy'deki merkezlerinde felsefe ağırlıklı dersler veren bir dernek olan Yeni Yüksektepe Grubu bir zamanlar isimlerinden en çok söz ettiren ezoterik topluluktu. Ata Nirun'un verdiği bilgilere göre bu grup bir dönem İspanyol bir arkeolog etrafında toplanmıştı. Ancak bu arkeolog, bazı ören yerlerinde bulduğu tarihî eserleri yurtdışına kaçırarak suçlamasıyla tutuklanmıştı.

Ata Nirun'a göre bu grupların etkisinin azalmasının sebeplerinden biri de ortaya atılan kehanetlerden hiçbirinin gerçekleşmemesi. Bir zamanlar bu gruplar arasında popüler olan bir kehanete göre, mavi sarık üzerine elmas sorguç takan bir adam çıkıp, Anadolu ve Ortadoğu'yu birleştirerek Batı'ya meydan okuyacaktı. Ancak o mavi sarıklı adamı bugüne kadar hiç kimse görmedi.

ŞEHİR FISILTI LARI

Sarıyer Derbent'teki gecekonduların yıkımı için düğmeye basılmış.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

ESKİ KAFA

Fatih'teki At Pazarı Meydanı'nda İslami kesimden entelektüellerin ilgi gösterdiği şirin bir kahvedir. Kahveye girip masanıza kurulduğunuzda önünüze hemen cam sürahide buz gibi su gelir. Bunun dışında isteyenlere çerez ikram edilir. Ev yemekleri, közde kahvesi ve Cezayir Çayı tavsiye edilir.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Metro köprüsü ve Galileo taktiği

Ertan Altan 10.09.2012

 Metro köprüsü ve Galileo taktiği Fotoğraf sanatçısı Ara Güler'in tabiriyle, Haliç'in silüetinin "içine eden" metro köprüsüne onay verilmesi için Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'na yapılan baskıları anlatan kurulun eski başkanı **F. Özer Erenman**, köprü güzergâhına karşı çıktığı için İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından "vatan hainliğiyle", "ülkeyi 500 milyon dolar zarar uğratmakla" suçlandığını açıklamıştı.

Haliç'teki rezaletin "mimarını" **Kadir Topbaş** kurul üyelerini suçluyordu çünkü kurulun onayından sonra başlanması gereken inşaat çalışmaları çoktan bitirilmiş, metro tüneli Haliç kıyısına kadar gelmişti. Köprü güzergâhına karşı verdiği mücadeleyi ve yaşadığı baskıyı *Taraf*'a bütün detaylarıyla anlatan Erenman, kurulun başkanlığını bıraktıktan sonra emekliye ayrıldı.

Yeniden dizayn edilen Koruma Kurulu, Kadir Topbaş imzalı köprüyü onayladı. Ancak kurulun köprüye onay veren üyeleri bir çeşit **“Galileo taktiği”** uygulamaya mecbur edildi. Onay sürecinde kurulun bütün üyeleri, köprünün Haliç’in ve Süleymaniye’nin silüetine geri dönülmez bir zarar vereceği konusunda hemfikirdi. Gelgelelim hepsinin İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile çeşitli ilişkileri vardı.

Yapımı tamamlanmak üzere olan köprüyü onaylayan kurulun ismi bizde saklı bazı üyeleri, Büyükşehir Belediyesi ile yaşadıklarını anlattı. İstanbul’un kültür varlıklarını korumakla görevli olan uzmanların anlattıkları, dünya şehircilik tarihinde örneğine Sovyetler’de ya da eski Doğu Bloku ülkelerinde rastlanabilecek türden.

Kurul üyelerinin verdiği bilgilere göre, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Koruma Kurulu’na onay için başvurduğunda projeyi inceleyen kurulun verdiği ilk cevap “Bu hâliyle onaylayamayız, gözden geçirin” oldu. Ancak kurulun önüne giden, bir proje taslağı değil, neredeyse tamamlanmış bir metro ağıydı. Tüneller kazılmış, geriye yalnızca Haliç’in üzerinden geçecek köprü kalmıştı. Köprünün Haliç’in silüetini bozacağı konusunda hemfikir olan kurul üyeleri, şakayla karışık, yapılan tünellerin “meyve-sebze deposu” olarak kullanılmasını önerdi. Ancak Büyükşehir Belediyesi ciddiydi. Köprüye açıkça karşı çıkan üyeler hedef hâline getiriliyor, direnmeye devam ederlerse dışlanacakları mesajı veriliyordu.

Kurul üyeleri güzergâhı iptal ettiremeyince mevcut köprü projesindeki hataları düzeltme yoluna gitti. Bunun için altı ay süren bir çalışma yaptı, ancak bu çalışma da boşa gitti. Topbaş kendi projesinde ısrar edince hiçbir değişiklik yapılmadan kabul edildi.

Kurulun üyelerinin, “Gördükçe tüylerimiz diken diken oluyor” dedikleri köprüde direkler ve boynuz konusunda ısrar eden Büyükşehir Belediyesi, köprünün yüksekliğiyle ilgili yapılan uyarılara da kulak asmadı. Çok yakında Haliç’te ortaya çıkacak manzarayı herkes görecek. Köprüyle ilgili maalesef yapacak hiçbir şey kalmadı. Bu konuda söylenebilecek son sözü köprüye onay vermeye mecbur edilen kurul üyelerinden aktarıyorum:

“Mimar Sinan’a yaptığımız nezaketsizlik kabul edilemez.”

ŞEHİR FISILTILARI

- Tarlabası projesinin Danıştay tarafından iptal edilmesini bekleyen mağdur edilen semt sakinleri astronomik fiyatlara satılacak ofislerden elde edilecek gelirin tazminat olarak kendilerine ödeneceğine inanıyor.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

HALİÇ'TE KAYIK DOLMUŞ

Haliç’te yüzyıllardır yapılan kayık dolmuşçuluğu Eyüp Sultan- Söğüt hattında devam ediyor. Bir dönen Haliç’in Eyüp tarafındaki alüvyon birikmesi ve sığlaşma nedeniyle çalışmayan kayıkçılar temizleme çalışmalarının ardından yeniden motorlarını çalıştırdı. Söğüt ve Eyüp arasında kişi başı bir buçuk lira ödeyerek sefer yapabilirsiniz. Tabii bu istikametteki kirliliğe ve pis kokuya tahammül edebilirsiniz.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Deprem tedbirleri, AK Parti'de seçim depremine dönüşebilir

Ertan Altan 17.09.2012

 Deprem tedbirleri, AK Parti'de seçim depremine dönüşebilir. Önümüzdeki ay, başta Marmara Bölgesi olmak üzere 33 ilde aynı anda başlayacak deprem odaklı kentsel dönüşüme imkân sağlayan yasa Meclis'e geldiğinde Başbakan, "Seçim kaybetmeyi göze aldım. Depreme dayanıksız binalar yıkılacak" demişti. Bu sözlerin üzerinden neredeyse bir yıl geçti. **Kentsel Dönüşüm Yasası, 5 ekimde hükmünü icra etmeye başlayacak.** AK Parti'nin yerel seçim için belirlediği tarih ise 27 Ekim 2013. **Yani hükümet, vatandaşın oturduğu evi yıkmak gibi son derece belalı bir işi seçim sathı maili içinde yapacak.**

Başbakan, "Seçimleri kaybetmeyi göze aldım" derken ne kadar gerçekçiydi bilinmez ama **yerel seçimlerin AK Parti açısından zorlu geçeceği açık.**

5 ekimden itibaren Türkiye'nin her yerinde 150 bin civarında konut ve işyeri yıkılacak. Evleri yıkılacak vatandaşlara uygulanacak finansal kolaylıklar ise son derece sınırlı. Evini rızasıyla boşaltan yoksullara kira yardımı ve TOKİ konutlarından alacak vatandaşlara kredilerde faiz sübvansiyonu dışında katılımı cazip hâle getirecek bir düzenleme yok.

33 ilde yıkım yapılacak noktalar açıklanmadı ancak **İstanbul'da Şişli, Fatih, Beşiktaş, Beyoğlu, Kadıköy, Maltepe gibi emlak değeri çok yüksek olan ilçelerde de 5 ekimden itibaren yıkımlar başlayacak.**

Hükümeti alınması zorunlu deprem tedbirleri ile seçim kaybetme kaygısı arasında bırakan, yıkımları kamuoyu açısından şaibeli hâle getiren kentsel dönüşüm pratiği oldu. 2005 yılında **Sulukule**'yle başlayan ve **Tarlabaşı**'yla devam eden kentsel dönüşüm, büyük bir kentsel yağmaya dönüşünce, deprem odaklı tedbirler de kamuoyu tarafından şüpheyle karşılanmaya başladı. Çünkü tarihî merkezlerdeki koruma amaçlı kentsel dönüşüm de depreme karşı alınan tedbirler de **yerel yönetimlere derebeyi yetkileri veren** aynı yasaya dayandırıldı. Vatandaşların konutları mevcut değerleri üzerinden istimlâk edildi. Yeni yapılan astronomik fiyatlı konutları almaları imkânsız hâle getirildi. Halka ucuz konut temin etmek için kurulan TOKİ, söz konusu 33 ilde mutlaka bu görevini yerine getirecektir. Ancak İstanbul'un merkez ilçelerinde yıkılacak binaların yerine inşa edilecek konutlarda bölgenin kentsel değerini de gözetmek durumunda olan TOKİ'nin yeni mağdurlar yaratmaması mümkün değil.

Yerel seçimlerle ilgili bu durum AK Parti çevrelerinde de bir yıldan bu yana tartışılıyor. Yıkımlarla ilgili yetki her ne kadar Bakanlar Kurulu ile Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar'a devredilse de seçim bölgelerinde seçmenle doğrudan ilişki kuran belediye başkanları ile il örgütlerinin, "Seçimleri kaybetmeyi göze aldık" deme lüksleri yok.

Deprem odaklı tedbirler gündeme geldiğinde görüştüğüm **Üsküdar Belediye Başkanı Mustafa Kara**, AK Parti açısından yıkımların getireceği riskin altını çizen ilk isim olmuştu. İstanbul'da 2005'ten bu yana uygulanan kentsel dönüşümü, son derece yıpranmış bir uygulama olarak gören **Mustafa Kara, İstanbullular için kentsel dönüşümün "Vatandaş sürgün edip, rant dağıtma" sloganıyla özdeşleştirildiğini tesbit eden ilk AK Partili belediye başkanı olmuştu.**

Mustafa Kara o dönemde, depremde yıkılma tehlikesi olan binalarda oturan vatandaşları yakın parsellere yerleştirerek, “**yerinde dönüşüm**” olarak adlandırılabilcek bir model önermişti.

Bu türden öneriler önümüzdeki günlerde artabilir. **Kartal, Maltepe ve Sarıyer belediyelerini geçen seçimlerde kentsel dönüşüm projeleri nedeniyle CHP’ye kaptıran AK Parti, bu kez Türkiye’nin 33 ilinde ve İstanbul’un 18 ilçesinde aynı tehlikeyle karşı karşıya.** Jeologlar İstanbul depremiyle ilgili kesin bir tarih veremiyor. Ancak AK Parti’nin yaşayacağı muhtemel seçim depreminin tarihi belli oldu: 27 Ekim 2013.

ŞEHİR FISILTILARI

- Henüz tamamlanmadan apar topar kullanıma açılan **Kadıköy Metrosu**’ndaki aksaklıklar nedeniyle işlerine yetişemeyen vatandaşlar, kaldırılmasına karar verilen **minibüsleri** kullanmak zorunda kalmış.
- İdari sınır ile SİT alanı sınırı arasında uyumsuzluk olduğu için yeniden tartışılarak onaylanan **Haydarpaşa Port** projesinde, bölgedeki arkeolojik eserlerin durumu belirsizliğini koruyormuş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

MİS SOKAK SOSYALİZMİ

90 yıllarda sayısı bir anda artan legal sosyalist partilerin ileri gelenlerinin gündüzleri çay, akşamları içki içmek için sık sık uğradığı İstiklal Caddesi’ndeki **Mis Sokak**, zamanla basın açıklaması, dergi satışı gibi rutin “devrimci” faaliyetlerin yapıldığı, masadan masaya fraksiyonlar arası atışmaların olduğu bir yer hâline geldi. Bir süre sonra sosyalist parti ve dergilerin temsilcilikleri de bu sokağa taşınınca ortaya “**Mis Sokak Sosyalizmi**” kavramı çıktı. Daha çok da radikal gruplar tarafından “yasalcılara” yönelik bir eleştiri olarak kullanıldı. “**Mis Sokak Sosyalizmi**” artık yalnızca 1 Mayıs geceleri sokakta düzenlenen bol alkollü “after-party”lerde bir nostalji olarak yaşanıyor.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hristiyanlığı bölen kilise gün yüzüne çıkıyor

Ertan Altan 24.09.2012

 Hristiyanlığı bölen kilise gün yüzüne çıkıyor

Haydarpaşa Garı ve Liman Dönüşüm Projesi için nihai düzenleme kararı, **İstanbul Büyükşehir Belediye**

Meclisi'nde kabul edildi. Böylece projenin hayata geçmesinin önünde engel kalmadı. **Anıtlar Kurulu'nda onay bekleyen** proje için yapılacak ihalenin ardından Haydarpaşa'ya ilk kazma vurulacak.

Belediye Meclisi'nde, AK Partili üyelerin oylarıyla kabul edilen ve CHP tarafından dava edilen planın yeniden ele alınmasının sebebi, ilk planda yer alan idari sınır ile SİT sınırı arasındaki uyumsuzluktu. **Onaylanan planla birlikte Haydarpaşa'ya gökdelenler dikileceği ve garın otel yapılacağı söylentileri boşa çıkarıldı** ancak **Haydarpaşa Port Projesi** geçen yıl Belediye Meclisi'ne geldiğinde bu köşede gündeme getirdiğim, **"Bölgedeki arkeolojik kalıntıların durumunun ne olacağı"** sorusuna açık bir cevap verilmemişti.

Bu sorunun cevabını **Üsküdar Belediye Başkanı Mustafa Kara**'dan aldım. Kara; Hristiyan tarihi araştırmaları, Türk turizmi ve arkeoloji dünyası açısından müjde niteliğinde açıklamalar yaptı.

Haydarpaşa Garı'nın hemen arkasında, **muhtemelen rayların altında Bizans imparatorlarının yazlık sarayının kalıntıları bulunuyor.** 17 yaşında Doğu Roma İmparatoru olan 395–408 yılları arasında hüküm süren **Arcadius** döneminde yapıldığı tahmin edilen bu saray, merasim ve seferden dönen orduyu karşılama amacıyla kullanılıyordu.

Bu sarayla birlikte **Haydarpaşa Port alanındaki en önemli arkeolojik kalıntılar** ünlü Kadıköy Konsili'nin toplandığı **Sainte Euphemie Kilisesi** ile **Saint Christophe Kilisesi**'ne ait. Özellikle Kadıköy Konsili'nin toplandığı Sainte Euphemie Kilisesi Hristiyan dünyası için büyük önem taşıyor. Bu kilisede, 451 yılının 8 ekiminde başlayarak 1 kısıma kadar devam eden konsilde Hristiyanlıkla ilgili önemli kararlar alınmış bu kararlar doğrultusunda Hristiyan dünyasında büyük bir bölünme yaşanmıştı. İsa'nın hem tanrı hem insan tabiatlı olduğuna inananlar, **diofizitler** İsa'nın tek bir tabiatı olduğuna inananlar ise **monofizitler** olarak ayrılıp kendi kiliselerini kurmuşlardı.

Haydarpaşa Port için bölgede çalışmalar başladığında, tıpkı Yenikapı tüp geçit kazılarında olduğu gibi **İstanbul'un antik dönemine ait çok önemli kalıntılar gün yüzüne çıkarılacak.** İdari sınır ile SİT alanı sınırı arasındaki uyumsuzluğun giderilmesi için planı yeniden ele alan Belediye Meclisi, Haydarpaşa Port'un Üsküdar ayağındaki alanda SİT alanı açısından herhangi bir problem olmadığını tesbit ederek, Kadıköy bölümündeki gar binası, limandaki silolar ve arkeolojik kalıntıların durumunu da netleştirmiş oldu.

Proje Anıtlar Kurulu'nda demiryolları Özelleştirme İdaresi'ne devredilecek. Ardından bir ihale yapılacak. Üsküdar'daki Harem Otogarı'ndan başlayarak Kadıköy'deki Ayrılık Çeşmesi'ne kadar olan alanı kapsayan Haydarpaşa Port Projesi'nde arkeolojik kalıntılar bölgenin yüzde beşlik bir bölümünde yer alıyor. Bu bölümde yapılacak kazılar Müzeler Genel Müdürlüğü tarafından yapılacak. Kalıntılar ortaya çıkarıldığında nasıl sergileneceklerine karar verilecek. Üsküdar Belediye Başkanı Mustafa Kara, **kalıntıların üzerinin camla kaplanarak sergilenebileceği** görüşünde.

Boğaz'daki tüp geçit çalışmaları, İstanbul'da arkeolojik kazı yapmanın zorluklarını aşmak için eşsiz fırsatlar sundu. Böylesine büyük bir proje söz konusu olmasaydı, Aksaray'ın tam ortasında 1700 yıllık **Theodosius Limanı**'nı çıkarmak için kazı yapmak imkânsızdı. Haydarpaşa Garı'nın arka tarafında yer aldığı bilinen **Sainte Euphemie** ve **Saint Christophe kiliseleriyle Arcadius Sarayı**'nı gün yüzüne çıkarmak için de Haydarpaşa Port gibi büyük bir projeye ihtiyaç vardı.

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

- **Sarıyer Derbent**'te gecekondusu yıkılacak vatandaşlar için geçici prefabrik konutlar yapılacakmış.

- **Fikirtepe**'de kentsel dönüşüm için hâlâ tam bir anlaşmaya varılmamış olmasının 5 ekimde başlayacak yıkımlarla birlikte yaşanacak krizin habercisi olduğu yorumları yapılıyor.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

YELKENCİLER HANI

Azapkapı'da Tersane Caddesi'nin deniz tarafında bulunan **Yelkenciler Hanı** Perşembe Pazarı'nı yenileme çalışmaları kapsamında kurtarılıyor. Kemankeş Mustafa Paşa tarafından 17. yüzyılda inşa edilen han, 19 yüzyılda burada yelken bezi üretildiği için bu isimle anılır. Bugünlerde **Yedinci Gün** romanıyla gündemde olan **İhsan Oktay Anar**'ın ilk romanı **Puslu Kıtalar Atlası**'nın başkahramanı Bünyamin, babası Uzun İhsan Efendi ve dayısı Arap İhsan'la birlikte bu hanın bitişiğindeki bir evde oturmuştur. Ancak tarihî bina romanda Yelkenci Han olarak geçer.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Taksim'i taşralaştırma harekâtı

Ertan Altan 01.10.2012

Taksim'i taşralaştırma harekâtı **Taksim Meydanı**'nı taşralaştıracak, şehrin çevresindeki **Başakşehir, Şirinevler, Bağcılar, Ümraniye** gibi banliyölere benzetecek **"yayalaştırma" projesi**, geniş bir toplumsal muhalefete rağmen **beş gün sonra başlıyor**. AK Parti hükümeti ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi 19. yüzyılın başlarından günümüze kadar gelen **şehrin en merkezî meydanını otobana çevirecek**. Başakşehir'deki bir sitenin bahçe düzenlemesiymiş gibi ele alınan Taksim Meydan Projesi, tamamlandığında meydan, etrafındaki caddelerle birlikte çok farklı bir kimliğe sahip olacak. Büyükşehir Belediyesi'nin internet sitesinde proje tamamlandığında meydanın nasıl olacağını gösteren, grafik tasarım açısından oldukça iyi hazırlanmış bir video var. Projede bütünüyle yayalaştırılması planlanan alanın büyüklüğü 98 bir metrekare. **Tarlabaşı, Harbiye, Sıraselviler, Gümüşsuyu ve Mete Caddesi** yönünden gelen araçlar meydanın girişinde yeraltı tünellerine girecek. **Bu caddeler** süratli araç akışının sağlanması için **otobana dönüşecek**. Şehrin merkezi, çarşısı, yani "agora"sı olan Taksim Meydanı, Aksaray'daki Haşim İşcan Geçidi ya da İnönü Stadı'nın etrafındaki tüneller gibi çevre yolu görünümünde ve işlevinde olacak.

Yer üstünde ise yeniden yapılacak **Topçu Kışlası, The Marmara Otel** ve **Atatürk Kültür Merkezi**'nin önünde uzanan geniş bir meydan olacak. Büyükşehir'in hazırladığı grafik kalitesi son derece yüksek videoda görünen yeni Taksim Meydanı, bana **Bişkek, Almatı** gibi, Orta Asya'nın, Sovyet etkisinde kalmış, ruhsuz Türkî başkentlerini hatırlattı.

İhale şartnamesine göre, **Tarlabaşı-Harbiye** arasındaki tünelin 240 gün içerisinde tamamlanması gerekiyor. Ancak İstanbul Büyükşehir Belediyesi projenin devamında hangi aşamaların olacağını bir türlü açıklamıyor. Büyükşehir Belediye Başkanı **Kadir Topbaş, Sıraselviler** ve **Gümüşsuyu** caddelerinde otoban dalış tüneli

yapmaktan vazgeçtiklerini açıklamıştı. Ancak meydana çıkan bütün caddelerin yer aldığı planda herhangi bir değişiklik yapılmadı. Büyükşehir çevrelerinde diğer caddelerden vazgeçildiği projenin tek tünele indirildiği konuşuluyor. Büyükşehir Belediyesi ise “ne olur ne olmaz, her seçenek masada olsun” diyerek kamuoyuna açıklama yapmaktan kaçınıyor.

Kadir Topbaş, bu süreçte sivil toplumdan gelen bütün görüşme taleplerine olumsuz cevap verdi. “Başbakan istedi yapacağız” diyerek Taksim’le her türlü eleştirinin önünü kesti.

Sivil toplum örgütleri başlamasına beş gün kala Taksim Projesi’ne karşı yeni eylemler üzerinde çalışıyor.

Şimdi sivil toplumun Büyükşehir Belediyesi’nden ilk talebi, henüz kamuoyuyla paylaşılmamış olan “**tek tünel**” projesinin bütün ayrıntılarıyla açıklanması. Eğer tünel sayısı bire indirildiyse, bu tek tünelli projenin nerede olduğu merak konusu. Ne zaman hangi kurullardan geçti, bilinmiyor. Topbaş’ın, geçen 18 eylülde Haliç Kongre Merkezi’nde yaptığı bir konuşmada **Sıraselviler** tünelinin ağzının **Firuzaga**’dan açılmasını düşündüklerini söylediği belirtiliyor. Bu değişiklik ne zaman, kiminle görüşüldü? Kimin, kimlerin haberi var, hiçbiri bilinmiyor.

Taksim Meydan Projesi odalar tarafından yargıya taşındı. Diğer yandan projenin koruma kurullarındaki hukuki durumu da belirsizliğini koruyor. Yargıdaki ve koruma kurullarındaki belirsiz durum sürerken inşaatın nasıl başlayacağı da merak konusu. Sulukule’de inşaatlar tamamlandıktan sonra, yargıdan yürütmeyi durdurma kararı çıkmıştı. Aynı durumun Taksim’de yaşanmaması için koruma kurulları ve yargının da sorumlu davranması gerekiyor.

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

- Harabe durumunda olan **Rami Kışlası**’nın restore edilerek **Milli Kütüphane**’ye dönüştürülmesi planlanıyormuş.
- Taksim çevresinde yakında başlayacak inşaatın çevreyi nasıl etkileyeceği merak konusu. Hafriyat taşıyan kamyonların şantiyeden çıkarken tekerleklerinin yıkanması planlanıyormuş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

ÇUKURCUMA

Cihangir ve Taksim arasında adı gibi çukurda olan bir muhittir. Yakın zamana kadar her gün düzenli olarak sokak savaşları yapan üç büyük Roman ailenin hâkimiyetinin sürdüğü mahalle bugün bütünüyle **antikacıların** kontrolüne girdi. Artık bir vintage cenneti olan mahallede yeni yeni açılmaya başlayan konfeksiyon mağazaları da ev eşyalarında olduğu gibi 50-60’lı yılların modasını vitrinlere yansıtıyor. “**İstanbul’un bohemi**” olarak tanımlanan mahallede son yıllardaki en önemli şey **Orhan Pamuk**’un **Masumiyet Müzesi**’nin açılması oldu. Orhan Pamuk, 70’lerde geçen bir roman dolusu eşyayla semtteki bütün antikacılar meydan okudu.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Anla artık Topbaş, istemiyoruz

Ertan Altan 08.10.2012

Anla artık Topbaş, istemiyoruz Taksim'de yapılması planlanan dalış rampaları, tüneller ve kışla inşaatı başlamak üzere. Projeyi 240 günde tamamlamayı vaat eden Kalyon İnşaat'ın başlangıç için açıkladığı tarih 5 ekimdi. Henüz iş makineleri Taksim'e gelmedi ancak önümüzdeki günlerde **ilk kazmanın Harbiye- Tarlabası istikametinde vurulması bekleniyor**. Taksim'de yaşanacak felaketi engellemeye çalışan sivil toplum örgütleri de çalışmalarına hız verdi.

Taksim Platformu, önümüzdeki hafta Gezi Parkı'nda büyük bir toplantı organize ediyor. Dünyanın bütün medeni şehirlerinde hatta kasabalarında meydan, trafik, sokak düzenlemeleri, kültür tesisi gibi projelerin halkla tartışıldığını, projeden etkilenecek olanların görüşlerinin alındığını belirten platform, Taksim için bu kapsamdaki bütün taleplere sırt çeviren **İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin yetkililerini de davet ettiği toplantıda meydan için alternatif projeleri tartışacak**. Uzmanlar bu projeyle sokakların ve meydanın nasıl etkileyeceğini anlatacaklar. Ortaya çıkan görüşler ve öneriler daha sonra İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı'na, iletilecek.

Taksim Platformu meydan düzenlemesi için dünyadaki örnekleri de masaya yatıracak. **Liverpool'daki Sahil Bölgesi, Kahire'deki El-Ezher, New York'taki Central Park, Londra'daki Hyde Park, Trafalgar Meydanı, Ruhr'daki Kültür Parkı, Paris'teki Trocadero Meydanı** gibi örnekler Taksim için de esin kaynağı olabilir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi yetkililerinin toplantıya katılıp katılmayacakları belli değil. Ancak geniş bir kamuoyu desteği bütün itirazlara kulaklarını tıkayan yerel yönetim üzerinde etkili olabilir. Taksim'i korumak için biraraya gelen sivil toplum örgütlerinin hedeflediği gibi **İstanbul'u kalbi Taksim, Galata, Beyoğlu, Cihangir, Tarlabası, Maçka, Nişantaşı ve Harbiye'ye kadar bütün kente enerji veren, canlandıran, nefes aldırان bir "kültür vadisi" olabilir**.

Taksim Platformu, Taksim çevresinde yaşayan İstanbulluları projeden nasıl etkilenecekleri konusunda bilgilendirmek için bir broşür de hazırladı. Bu hafta Taksim çevresinde dağıtılacak broşürde projenin nelere yol açacağı maddeler hâlinde sıralanıyor.

Taksim'de bu proje yapılırsa...

1. Meydanın cadde bağlantılarında uçurumlar oluşacak. Taksim yayalar için tehlikeli hâle gelecek. Meydana törenler, gösteriler, şenlikler için toplu olarak girilemeyecek. Meydan, meydan olmaktan çıkacak.
2. Kaldırımlar daralacak, kenarlarında istinat duvarları ve 10 metre derinliğinde yarıklar oluşacak. Yayalar karşıdan karşıya geçmek için fazladan 200 metre yürüyecekler.

3. Araçlar meydanın 10 metre altındaki gökyüzü görmeyen, tozlu ve egzoz dumanı ile dolu duraklarda yolcularını indirecekler. Yayalar sağlıklı, havasız yerlere yığılacaklar. Meydana üst kotuna ulaşmak için dört kollu bir merdivenin çıkılması gerekecek. Ya da asansör kuyruklarına girilecek.

4. Kentin merkezindeki tek yeşil alandaki yetişmiş ağaçlar kesilecek. Ekosistem tahrip olacak. Gezi'nin başlangıcı olduğu yeşil alana devasa bir inşaat yapılacak, bu yapı rekreasyon vadisine erişimi engelleyecek.

5. Caddeler otoyola, kaldırımlar koridora dönüştüğü için görsel ilişki ve iletişim kopacak. Yalnızca çevredeki esnaf değil, bütün bölgedeki işyerleri zarar edecek. Binaların değeri düşecek. Semtiller, burada çalışanlar, ziyaretçiler, turistler herkes mağdur olacak.

ŞEHİR FISILTILARI

- Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (MSGSÜ) işbirliğiyle düzenlediği "I. Ulusal Cami Mimarisi Sempozyumu"nda **Çamlıca Camii** için "Mimar Sinan'ı açacağım" diyen mimar, eleştiri bombardımanına tutulmuş.
- Taksim Projesi gündeme geldiği günden beri her gün yıkanan kaldırımlar temizlenmiyor, parktaki çöpler düzgün toplanmıyormuş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

İTALYAN SINAGOGU

Kal de los Frankos olarak da bilinen **İtalyan Sinagogu**, İstanbul'da en az bilinen sinagoglardan biridir. Haliç'in kuzeyinde bulunan **mabet**, *Comunità Israelitico- Italiana di Istanbul* isimli İtalyan-Yahudi cemaati tarafından 1800'lerde kuruldu. 1931'de eski sinagog yıkılıp aynı yere ikincisi inşa edildi. Gotik stilde cephesi ve mermer merdivenleri ile İstanbul'un en güzel dinî mekânlarından biridir.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

O mahalleler Şişlililerin vergileriyle kuruldu

Ertan Altan 22.10.2012

 O mahalleler Şişlililerin vergileriyle kuruldu Yaklaşık 68 yıldır Şişli Belediyesi sınırlarına dâhil olan **Maslak**, **Ayazağa** ve **Huzur mahallelerini** Sarıyer Belediyesi'ne bağlamak için Meclis'te başlatılan girişim, İstanbul'da ilk olarak **Tarlabaşı**, **Sulukule dönüşüm projelerinde** görülen, **Haliç Metro Köprüsü** ve **Taksim'in yayalaştırılmasıyla** devam eden akıl, bilim ve hukuk dışı şehircilik uygulamalarının zirve noktası.

İstanbul'daki tartışmalı projelerde sivil toplumun, vatandaşların itirazlarına kulaklarını tıkayan iktidarın Maslak planı, şehir yönetiminde bilimsel ve sosyal ölçülerden vazgeçildiğinin açık bir itirafı. Sözkonusu **üç mahallenin Sarıyer'e bağlanması girişimi, yerel yönetimlerle ilgili yürürlükteki bütün yasalara aykırı olduğu gibi, ilçe sınırları belirlenirken esas alınan bilimsel ölçülerle de çelişiyor.**

Dünyanın bütün modern demokrasilerinde yerel yönetimlerin mülki sınırları belirlenirken üç faktör gözönünde bulundurulur; bunlar coğrafi konum, ekonomik durum ve kamu hizmetlerinin gerekleridir. 1944 yılında Şişli İlçesi'nin sınırları belirlenirken coğrafi konum ile birlikte köylerin ve mahallelerin ilçe merkeziyle sosyal, ekonomik, kültürel ilişkileri belirleyici oldu.

Şişli, 1984 yılında 3030 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle ilçe belediyesi hâline geldi, ancak ilçenin 1944 yılında belirlenen mülki sınırları hiç değişmedi.

Şişli İlçesi bugün demografik, sosyal, kültürel ve ekonomik yapısıyla, Sarıyer başta olmak üzere İstanbul'un bütün ilçelerinden farklı bir kimliğe sahip. Nişantaşı, moda dünyasının ve kültürel aktivitelerin kalbi. Şişli'den geçen caddeler İstanbul'un ana arterleri. İlçedeki binalar 19. ve 20. yüzyılın mimari üslubunun bugüne uzanan birer temsilcisi. Geçmişte köy olan **Maslak, Ayazağa ve Huzur mahalleleri** ise **Şişli Belediyesi'nin imkânları ve Şişli'de yaşayan vatandaşların vergileriyle gelişti.** Maslak bugün İstanbul'un finans merkezi hâline geldiyse bu, Şişli'de yaşayan vatandaşların ödediği vergilerle oldu. Hem Avrupa Yerel Yönetimler Şartı'na hem de hem de Belediyeler Yasası'na aykırı olan girişim, vergi uygulamalarıyla da çelişiyor. **Şişlililerin vergileriyle yaratılan değerler şimdi Meclis eliyle başka bir ilçeye aktarılmaya çalışılıyor.**

Üstelik bu değerlerin aktarıldığı Sarıyer İlçesi, Şişli'nin sosyal dokusunun bir hayli uzağında. **Bir sayfiye beldesi görünümünde olan ilçenin Maslak ve Ayazağa gibi finans merkezlerini taşıyabilmesi mümkün değil. İstanbul'un gökdelenler bölgesi, bahçe içinde, iki katlı şirin bir belediye binasından idare edilemez.**

Yetkisi dâhilinde olmayan bir işe kalkılan TBMM İçişleri Komisyonu, ilçe sınırlarının değiştirilmesiyle ilgili önergeyi önceki gece geç saatlerde geçirdi. Tasarı çok yakında Meclis gündemine gelecek. Şişli Belediyesi'nde, Meclis'in bu hukuksuz ve akıl dışı tasarımı geçirmeyeceği yönünde bir inanç var. Nitekim Şişli Belediye **Başkanı Mustafa Sarıgül** de, bu konuyla ilgili yaptığı açıklamada, Meclis'in sağduyusuna güvendiğini söyledi.

Peki, tasarı Anayasa'ya ve yasalara rağmen Meclis'ten geçerse ne olacak? Böyle bir durumda geriye tek yol kalıyor; **Anayasa Mahkemesi'ne itiraz.**

5393 sayılı Belediyeler Yasası ile Avrupa Yerel Yönetimler Şartı'nın 5. maddesi **sınır değişikliklerinde referandumu** şart koşarken, Anayasa'nın 90. maddesi bu antlaşmanın kanun hükmünde olduğunun altını çizirken, **Anayasa Mahkemesi bu tür bir sınır değişikliğine onay veremez.**

Şimdi Meclis'in önünde büyük bir sınav var: Bakalım muz cumhuriyeti miyiz yoksa hukuk devleti mi?

ŞEHİR FISILTILARI

- **Yenikapı'da sahil doldurularak yapılması planlanan bir milyon kişilik miting meydanı** projesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından onaylanarak askıya çıkmış.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

HARBİYE KARAKOLU

Sultan Abdülmecid tarafından 19. yüzyılda yaptırılan **Harbiye Karakolu**, günümüzde **Teşvikiye**'nin simgelerinden biri. Mermer ve taş kaplı bir cepheye sahip karakolun sağında ve solunda yer alan mermer iki sütun, binaya anıtsal bir görünüm kazandırıyor. Geçtiğimiz aylarda restorasyon geçiren karakol binası, Nişantaşı ve Teşvikiye'nin en zarif binalarından biri.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Taksim'i 'düzeltecekler', bütün mesele bu

Ertan Altan 05.11.2012

 Taksim'i 'düzeltecekler', bütün mesele bu *"Hayattan canlı ölüm, günden baskın rahmet; Beyoğlu tepinirken ağlar Karacaahmet..."*

Necip Fazıl Kısakürek'in **"Canım İstanbul"** şiirindeki bu dizeler, Türkiye'de muhafazakârların, Beyoğlu ve Taksim'i nasıl algıladıklarının bir özeti niteliğinde. Cumhuriyet ilan edilirken Taksim ve Beyoğlu, muzaffer Kemalist rejimin temsil alanı olmuştu. Yeni rejim, milli mücadeleye katılmayan Osmanlı aydınlarının, "emperyalistlerle işbirliği" yapan gayrimüslim azınlıkların Taksim'ine radikal bir şekilde el attı. Yılların **Cadde-i Kebir**'i bir anda **İstiklal Caddesi** yapıldı. Birçok cadde ve sokak ismi değiştirildi. **Taksim Anıtı**, yeni kurulan düzeni topluma tanıtan, Atatürk'ün figüratif bir şekilde gösterildiği ilk heykel oldu. **Meydan**, Taksim Anıtı'nın etrafında tören yapılmasına uygun bir şekilde dizayn edildi. Arkasından şimdi yeniden yapılmak istenen **Topçu Kışlası**'nın yıkımı geldi.

Gayrimüslim azınlıklarla, Kemalistler benzer bir yaşam tarzına sahip oldukları için **Beyoğlu**'nda bu anlamda pek bir değişiklik olmadı. Yeme-içme alışkanlıkları, eğlence hayatı Cumhuriyet döneminde de devam etti.

Önceki gün Taksim'in otoban hâline getirilmesine karşı çıkanlara "Be hey gafiller" diye seslenen Başbakan Erdoğan'ın belediye başkanlığı döneminde yüksek sesle dile getirilen **Taksim'e cami** talebi, iktidara giderek yaklaşan **Milli Görüş** hareketinin **Taksim'e imza atma hayalinin** ilk adımı olmuştu. Eski Türkiye'nin muktedirleri için bu **büyük bir meydan okumaydı**. 90'lı yıllar boyunca Taksim, meydanda cami isteyen **muhafazakârlarla**, bu talep karşısında çılgına dönen **baskıcı laik düzenin savunucuları** arasındaki mücadeleye sahne oldu. **İlk raundu 28 Şubat'ta baskıcı laikler kazandı**.

Başbakan Erdoğan'ın Taksim'de yapılacak düzenlemelerle ilgili **dediğim dedik** tavrının altında **28 Şubat döneminden kalma bir hesaplaşma** var. Taksim, bugün de yeni iktidarın sembollerini sergilemek istediği bir alan. **Sular İdaresi**'nin arkasındaki otoparka yapılmak istenen **camî** de, **Gezi Parkı**'na yapılmasına karar verilen **Topçu Kışlası** da iktidarın Taksim Meydanı'na kalıcı bir imza atmak istemesinden kaynaklanıyor.

Başbakan Erdoğan, önceki gün Kızılcahamam'da bunu çok açık bir şekilde söyledi. Geçen cumartesi **Taraf**'ta yayımladığımız, Taksim projesine karşı **Emine Erdoğan, Hayrünnisa Gül ve Özleyiş Topbaş**'a yazılan mektuba cevap veren Erdoğan, "Biz bu ülkede çocuğuyla kadınıyla herkesin çok daha huzurlu Taksim Meydanı'na çıkabilmesinin adımını atıyoruz. Be hey gafiller, biraz kendinize gelin. Ben doğma büyüme Kasımpaşalıyım, o

Taksim'in çilesini bilirim, o Taksim'de nelerin olduğunu bilirim. Biz bunu düzeltmenin gayreti içindeyiz. Dünyada gelişmiş ülkeler büyük meydanlarıyla övünürler. İstanbul gibi bir şehrin bana söyleyebilir misiniz bir büyük meydanı var mı? Yok" dedi.

İstanbul'da yıllarca belediye başkanlığı yapan doğma-büyüme Kasımpaşalı Erdoğan, Taksim'de nelerin olduğunu gerçekten de iyi biliyor.

Taksim'de alkollü mekanlar, marjinal barlar, gay clup'lar, LGBT topluluklar, radikal sol gruplar var. Bununla birlikte Taksim'de başta uyuşturucu satıcıları olmak üzere suç dünyasının çeşitli sektörleri de var. Tıpkı dünyanın bütün büyük şehirlerinin Taksim'e benzer bölgelerinde olduğu gibi...

Konu suçsa, polis suçlulara, alkollü fazla kaçırıp asayiş bozanlara engel olur, konu kapanır. Bütün büyük şehirlerde çocuklarla huzurlu bir şekilde gidilemeyecek bölgeler vardır. Eskiden kravatsız çıkılmayan Beyoğlu da çocuklara uygun bir yer değildi. Zamparalar, o kravatları Beyaz Rus konsomatrisler için takardı.

Taksim'de mesele, bizim baştan beri üzerinde durduğumuz "çoğulculuk" değil. Taksim'i düzelterekler, bütün mesele bu.

ŞEHİR FISILTILARI

- Taksim yayalaştırma projesine karşı bazı dindar çevreler de seslerini yükseltmeye hazırlanıyor.
- Yargıya taşınan Taksim Projesi'nde yürütmeyi durdurma kararı çıkarsa açılacak tünellerin ne yapılacağı merak konusu.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

360 İSTANBUL

Uluslararası alanda birçok ödüle değer görülen **360 İstanbul** adlı **restoran**, İstiklal Caddesi'ndeki tarihî Mısır Apartmanı'nın en üst katında yer alıyor. 360 derecelik açıyla İstanbul'un eşsiz manzarasının izlenebildiği mekânda seçkin bir şarap menüsü ile dünya ve Türk mutfağından örnekler var. Yurtdışından ünlü sanatçılar ve DJ'lerin konuk edildiği **360 İstanbul**, hafta sonları ilginç gösterilerin sergilendiği bir kulübe dönüşüyor.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'nin büyükşehirlere ihtiyacı var

Ertan Altan 12.11.2012

 Türkiye'nin büyükşehirlere ihtiyacı var Türkiye'de özellikle son 30 yıldır ne zaman yerel yönetimlerin güçlendirilmesi gündeme gelse, milliyetçi kesimler, "**Türkiye'yi federasyona götüreceği**" gerekçesiyle karşı çıkıyor. 13 ilin büyükşehir yapılması, 14 büyükşehirin mülki sınırlarının genişletilmesini öngören tasarının başına da aynı şey geldi.

Türkiye'de bölgelerin ve büyükşehirlerin federatif yöntemlerle idare edilmesi elbette tartışılacak bir konudur ancak **29 ilin büyükşehir yapılmak istenmesi tamamen zorunluluktan kaynaklanıyor.**

Türkiye nüfusunun yarıdan fazlası, büyükşehir yapılması planlanan illerde yaşıyor. **Bu illerde 1023 belde ile 16 bin 82 köy bulunuyor.** Taşranın taşrası konumunda olan bu belde ve köyler, Türkiye'de idari anlamda bir yerel demokrasinin değil, taşra dar kafalılığının, adam kayırmacılığın birer sembolü oldu.

Reşat Nuri Güntekin'in unutulmaz romanı **Sarıpınar 1912**'de anlattığı taşralı küçük memur zihniyeti, Cumhuriyet yılları boyunca hiçbir değişime uğramadan bu kasabalarda yaşadı.

Kırsal nüfusun hızla tasfiye olduğu, köyden kente göçün neredeyse tamamlandığı Türkiye'de büyüme potansiyeli olan şehirlerin etrafı aslında ilçe denemeyecek melez yerleşim yerleriyle kuşatılmış durumda. Bu sözüm ona ilçelerin çevresinde de neredeyse Hititlerden bu yana hiçbir değişime uğramamış köyler var. **Hızla şehirleşen Türkiye bu idari yapıyı taşıyamaz.**

29 ilde uygulanmak istenen, İstanbul ve Kocaeli'nde başarılı olan yerel yönetim modeli. İstanbul ve Kocaeli'nde Türkiye'nin diğer büyükşehir belediyelerinden farklı bir idari yapılanma var. Bu iki şehirde il sınırlarının tamamı büyükşehir belediyesinin yetki alanı içinde yer alıyor.

Yüzölçümü küçük olsa da Türkiye'de nüfus yoğunluğunun yüksek olduğu illerden biri olan **Kocaeli kavuştuğu statüyü iyi değerlendirdi. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ilin tamamından toplanan vergilerden pay alma hakkına sahip oldu.** Yıllar önce, bomboş kırsal alanların arasında uzanan otobanlarla birbirine bağlanan ilçeler, büyük bir şehrin semtleri hâline geldi. Geri kalmış köyler turizmden de para kazanmaya başlayan mahallelere dönüştü.

Kocaeli modelinin, büyükşehir yapılması planlanan illere uygulanmasına yönelik itirazların başında, elverişli koşullara sahip bir ildeki modelin çok farklı nüfus ve yüzölçümüne sahip illere uygulanamayacağı değerlendiriliyor. Ancak mülki sınırları genişletilecek büyükşehir belediyelerine bağlı ilçeler zaten en dıştaki ilçelerin sınırlarına dayanmış durumda. **Bursa'da Mudanya ve Gemlik'in büyükşehir belediyesinden ayrı olmasının zemini ortadan kalktı.** Ankara'da, İzmir'de, Mersin'de idari olarak merkezin dışında kalan ilçeler sosyal olarak merkeze yaklaştı. **İstanbul, Ankara, İzmir ve Bursa, artık göç yükünü taşıyamıyor. Türkiye'nin yeni büyükşehirlere çok ihtiyacı var.**

Ancak Büyükşehirler Yasası'nın içine yerleştirilen **Şişli maddesi, şehirleri rahatlatacak bu düzenlemeye gölge düşürdü.** İçişleri Komisyonu Anayasa ve yasalara rağmen, kuruluşundan bu yana **Şişli'ye bağlı olan Maslak, Ayazağa ve Huzur mahallelerini Sarıyer'e bağlayarak, bütün bir yasa taslağını tartışmalı hâle getirdi.** Yerel yönetimlerle ilgili bilimsel ölçüler kullanılarak hazırlanan **yasa taslağı, siyasi hesaplara alet edildi.**

Büyükşehirler Yasası'nın en önemli maddeleri Meclis'te kabul edildi. Yasa yakında Köşk'e gönderilecek. Meclis'te yasalara rağmen kabul edilen, Şişli'yi parçalayan düzenleme Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün önüne gidecek. Cumhurbaşkanı'nın Şişli ile ilgili maddeyi Meclis'e iade ederek yasayı onaylamamasını diliyorum.

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

• Taksim Meydanı'nı Suriye şehirlerine çeviren şantiye alanında yaralananlara kimin müdahale edeceği merak konusu oldu.

• Taksim projesiyle ilgili yapi.com.tr adlı haber portalı tarafından düzenlenen ankete katılanların yüzde 66'sı "Taksim Meydanı kimliksizleşecek" cevabını verdi.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

GALATA SENSUS

Galata Kuledibi'ndeki şarap butiği **Sensus**'ta 350 çeşidin üzerinde Türk şarabı ve farklı Türk peynirleri var. İsterseniz satın alıp evinize götürüyorsunuz. İsterseniz güzel bir şarap eşliğinde mekânda da tadabiliyorsunuz. Sensus deneyimli şarap uzmanlarından şarap ve peynir uyumu konusunda bilgiler de almanız mümkün. Maksimum satış, minimum kâr anlayışıyla çalışan işletmede, şarap fiyatları gayet uygun.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İstanbul'un yeni camilere ihtiyacı yok

Ertan Altan 26.11.2012

 İstanbul'un yeni camilere ihtiyacı yok **Taksim Meydanı** ve **Çamlıca**'da cami yapılmasına karar verildikten sonra bir cami mimarisi tartışmasıdır başladı. Türkiye'nin dört bir yanında ucube camiler birbiri ardına yükselirken Diyanet İşleri Başkanı **Mehmet Görmez**, Cumhuriyet'in ilanından sonra cami mimarisine sırt çeviren mimarları sorumlu tutmuştu. **Görmez'e göre, mimarlar Cumhuriyet dönemine uygun bir cami mimarisi "ihdas" edememişlerdi.** Mimari çevreler siyasi renklerine göre Diyanet İşleri Başkanı'na çeşitli cevaplar verdiler; kimileri İslami düşüncüyü baskı altına alan laik Cumhuriyet'i suçladı kimileri de camilerle ilgili her türlü yeniliğe karşı çıkan taşralı dindar bürokratları.

Türkiye'de dindarlar zenginleştikçe, İstanbul çevresinde ve Anadolu'da yapılan müteahhit işi ucube camilerin yanında "modern cami" adı altında garip yapılar da ortaya çıkmaya başladı.

İstanbul cami sıkıntısı çekilen bir şehir olmadığı için yeni yerleşim olan ilçelerdeki müteahhit camilerinin dışında "modern cami" heveskârlığı İstanbul'a uğramamıştı. Ancak **Sancaklı, Taksim, Çamlıca derken yeni ve modern cami tartışması bütün İstanbul'u sardı.** İstanbul'un ilk "modern" camisi olan Üsküdar'daki **Şakirin Camii** ise hem açılışının üzerinden dört yıl geçtiği hem de klasik camilerden çok da radikal çizgilerle ayrılmadığı için İstanbul'un eski camilerinin arasına çoktan karıştı bile.

İstanbul'daki toplam cami sayısı üç bin 28. Eski YÖK Başkanı **Yusuf Ziya Özcan**'ın yaptığı ve iç göçün zirveye çıktığı 80'li yılların sonunu kapsayan bir araştırmaya göre, il ve ilçe merkezlerinde nüfus artışı yüzde 111 iken cami oranındaki artış yüzde 92. Bu oran belde ve köylerde ise yüzde 10'luk nüfus artışına karşı yüzde 38'lik cami artışı şeklinde. Mimari tarihçisi ve İslam mimarisi uzmanı **Doğan Kuban**'a göre ise 50 yılda yapılan cami

sayısı 100 bin civarında.

Rakamlar, İstanbul'da yeni yerleşime açılan toplu konut bölgeleri dışında camiye ihtiyaç olmadığını ortaya koyuyor. Yeni, büyük ve "modern" cami projeleri içinde bulunduğumuz siyasi atmosferin bir ürünü. Taksim için Bülent Ersoy'un oturma odasına benzeyen bir cami tasarlayan **Ahmet Vefik Alp** de, uzay gemisi Atılğan'ın mescidi gibi görünen **Sancaklı Camii** de bu kapsamda değerlendirilebilir.

Çamlıca'da yarışmayı kazanan azametli cami projesi ise, hükümetin ustalık dönemi vizyonunun bir gereği. Mimar Sinan'ın hayran olduğumuz camileri de emperyal bir güç gösterisinin ürünleriydi. İran Şahı'nın Süleymaniye Camii'nin yapımına katkıda bulunmak için İstanbul'a yolladığı mücevherlerin Sultan Süleyman'ın emriyle Mimar Sinan tarafından camide kullanılan harcın içine karıştırılması gibi menkıbeler, İstanbul'daki pek çok selâtin cami için anlatılır. **Düccane Cündioğlu**'nun son derece etkileyici yazısı dindarlar üzerinde etkili olmazsa Başbakan Erdoğan Çamlıca'daki camiye tamamlayacak, açılışına da İslam dünyasındaki bütün rakiplerini ve dostlarını çağırarak. İhtiyaçlar, estetik, çevreye uygunluk gibi kriterlerin bu açıdan bir önemi yok.

İstanbul'da yapımı süren yeni bir "modern" camiden mimar **Korhan Gümüş** sayesinde haberdar oldum. İstanbul Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından Fındıklı'da inşa edilen **Süheyl Bey Camii**. 1591'de Mimar Sinan tarafından yapılan ancak yıllar içinde yıkılan caminin rekonstrüksyonu olarak yapılıyormuş. Korhan Gümüş, camiye yapan mimar **Adil Lokmacı**'nın artık ortada olmayan bir caminin benzerini yapmak yerine camdan ve çelikten özgün bir proje ortaya koymasını övgüyle anlatıyor. Mimari ve estetik ahlak açısından Adil Lokmacı'nın kamuoyunu yanıltan bir imitasyon yerine özgün bir proje ortaya koyması takdirle karşılanabilir belki ama Lokmacı'nın camdan camisi de başta bahsettiğim siyasi atmosferin ürünü camilerden biri olacak. Yani yaratıcılık sergilemek isteyen mimarlarla, yeni sermaye ve güç merkezlerinin işbirliğinin bir ürünü. Peki, **Fındıklı**'da yeni ve gördüğümüz kadarıyla küçük bu camiye ihtiyaç var mı? **Molla Çelebi, Kılıç Ali Paşa, Nusretiye**, biraz yukarıda **Cihangir** gibi eşsiz camilerin olduğu bir muhitte tabii ki hayır. Peki, camdan Süheyl Bey Camii neden yapılıyor? Bu işi yaptıran bürokratların eğilimi böyle. Bunlar cami yaptırır, başkaları gelir başka bir şey yaptırır.

Peki, İstanbul'da bu kadar çok camiye ihtiyaç var mı? Ramazan ayı ve cuma günleri dışındaki vakit namazlarında İstanbul'daki camileri dolaşmanızı tavsiye ediyorum.

ŞEHİR FISİLTILARI

- Aksaray meydan projesi nedeniyle bölgedeki evlerin fiyatı iki katına çıkmış.
- İstanbul'daki yeni konut projelerinin yüzde 60'ı stüdyo dairelerden oluşuyormuş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

NUSRETIYE CAMİİ

İstanbul'daki en beğendiğim camidir. 1823 yılındaki Tophane yangınında yanan **Arabacı Kışlası Camii**'nin yerine II. Mahmut tarafından Balyan Ailesi'ne yaptırılan Nusretiye Camii dönemin Batılılaşma eğilimlerini yansıtır. Barok üslubu, görkemli kapısı, ince ve oluklu minareleriyle İstanbul'daki camilerin tümünden ayrılır. Minareleri olmasa bir kiliseyle rahatlıkla karıştırılabilir. Modern cami mimarisine gösterilebilecek en güzel örnektir.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İstanbul çıkmak, Bursa girmek için çalışıyor

Ertan Altan 03.12.2012

İstanbul çıkmak, Bursa girmek için çalışıyor İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Haliç'teki metro köprüsü, Topçu Kışlası, Yenikapı dolgu alanı gibi İstanbul'un UNESCO Dünya Miras Listesi'nden çıkarılmasına yol açabilecek projeleri bütün uyarılara rağmen hayata geçirirken **Bursa, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından UNESCO'nun Miras Listesi'ne aday gösterildi**. Bursa'nın adaylığı 2014 yılında değerlendirilerek, listeye alınıp alınmayacağına karar verilecek.

Geçen hafta Bursa'daydım. Büyükşehir Belediyesi'nin Dünya Miras Listesi'ne girebilmek için yaptığı çalışmalara tanık oldum. **Bursa'nın 2014 yılında listede yerini alacağını rahatlıkla söyleyebilirim.**

Doğup büyüdüğüm şehri yılda birkaç kez ziyaret etme imkânı bulabiliyorum ve her gittiğimde bir sürprizle karşılaşıyorum. Son yılların en güzel sürprizi Bursa'nın tarihî hanlar bölgesinin ortasından geçen nostaljik tramvay olmuştu. Bursa'nın tarihî merkezinde yer alan Cumhuriyet Caddesi'ni trafiğe kapatan Büyükşehir Belediyesi, caddeden tramvay geçirerek bu bölgedeki **en az 500 yıllık hanları ve eski Bursa evlerini restore ettirdi.**

Şimdi tramvay hattı genişletilerek şehrin köklü caddelerindeki görüntü kirliliği de bu yolla aşılmaya çalışılıyor. Büyükşehir Belediyesi, tramvayın geçeceği, Bursa'nın en işlek caddelerindeki binaların dış cephelerinin, şehrin tarihî dokusuna uygun hâle getirilmesi için çalışma başlattı.

Bursa'daki kültür mirasının korunması için yapılan çalışmalar da bütün hızıyla devam ediyor. Büyükşehir Belediyesi bu çalışmaları, **"Osmanlı İmparatorluğu'nun Doğuşu: Bursa" adlı bir ajandaya göre yürütüyor.**

Koruma çalışmaları, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin yaptığı gibi yakın dostlara verilen ihalelerle değil, katılımcı ve şeffaf bir şekilde sürüyor.

Sanat tarihçileri, arkeologlar, mimarlar, şehir plancıları gibi uzmanlardan oluşan bir ekip kuran Büyükşehir Belediyesi, öncelikli olarak üç koruma projesi hazırlattı.

Üç projeden ilki, 17 çarşı ve handan oluşan **Tarihî Çarşı ve Hanlar Bölgesi** olarak hazırlandı.

Projede **Ulucami** ve **Orhan Camii** var. Beş alt projeden oluşan **Sultan Külliyesi** ikinci sırada yer alıyor.

Üçüncü proje Bursa'nın 1300'lü yıllardan kalan ünlü köyü **Cumalıkızık**'la ilgili.

Üç projeden en önemlisi, şehrin merkezinde yer alan, Tarihî Çarşı ve Hanlar Bölgesi'nin restorasyonu. Bu bölge, Bursa'nın gün içinde nüfus yoğunluğunun en yüksek olduğu merkezini oluşturuyor. Buradaki çalışmalar meyvesini vermeye başladı. Tarihî merkezin başlangıç noktası olan **Altıparmak Caddesi**'nden, **Heykel, Setbaşı**

ve **Yeşil Türbe**'ye doğru yürümeye başladığınızda kendinizi bir anda yaşayan bir ortaçağ şehrinin içinde buluyorsunuz. **Restorasyon çalışmaları şehrin en az 500 yıllık mimarisini günümüze taşıdı**. Artık yıllarca mezbelelik olarak tutulan çarşıların, bedestenlerin içinde alışveriş yapabilir, yorulunca bir yerlere oturup soluklanabilirsiniz.

Büyükşehir Belediyesi, sürdürdüğü etkileyici projelerin yanı sıra şehrin merkezinde yer alan dereleri ıslah edip kıyılarını şehrin günlük hayatına dâhil edebilirse, 1960'lı yıllara kadar Batılı seyyahların "**Türkiye'nin Floransa'sı**" diye nitelediği Bursa'yı geri kazanabiliriz.

ŞEHİR FISILTILARI

• Taksim'deki proje ihaleyi kazanmasından dört ay önce Hükümet Programı'nda yer almış. Mimar **Halil Onur** projeye 22 Ekim 2011'de başlamış ancak proje 8 Temmuz 2011'de kamuoyuna açıklanmış. Taksim'deki tünel projesinin ihale edildikten ve koruma kuruluna sunulduktan sonra kışla projesinin de ihaleyi kazanmadan önce kamuoyuna açıklandığı ortaya çıktı.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

FEYLESOF SOKAK

Dolapdere **Apik İşkembecisi** ve domuz kasabı **Kozmaoğlu**'nun hemen arkasında yer alan merdivenli sokaktır. Sokağın paralelinde **Evangelistria Kilisesi** bulunur. Eski nüfus kayıtlarında **Paylasof Sokak** olara geçen sokağın başında pazar günleri her türlü ikinci el eşyanın satıldığı bir pazar kurulur.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sarıgül CHP'ye sekiz bin kişiyle döner

Ertan Altan 17.12.2012

 Sarıgül CHP'ye sekiz bin kişiyle döner Şişli Belediye Başkanı **Mustafa Sarıgül**'le son olarak **Maslak, Ayazağa ve Huzur mahallelerini Sarıyer'e** bağlayan yasa tasarısının komisyondan geçtiği gün biraraya geldim. Ekibiyle birlikte bu hukuksuz tasarının yasalaşmaması için yapılması gerekenleri görüşürken bir yandan da desteğe gelen ziyaretçileri ağırlıyordu. Referandum, Anayasa Mahkemesi'ne itiraz, gerekirse AİHM'e gitmek gibi hukuki yolların dışında bütün ziyaretçilerin Sarıgül'e tek bir tavsiyesi vardı: **Büyükşehir'e aday ol, sorun kökten çözülsün**.

Mustafa Sarıgül, yaklaşan yerel seçimlerde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na aday olup olmayacağı konusunda hiçbir zaman net bir açıklama yapmamıştı. O gün de aynı tavrını sürdürdü.

Sarıgül, son yıllarda yapılan bütün anketlerde, **Başbakan Erdoğan'dan sonra en çok beğenilen ikinci siyasi lider**. Sarıgül'ün, CHP seçmeni ve Türkiye Demokrasi Hareketi (TDH) taraftarlarını aşan bir şekilde, **İstanbul'da AKP'den rahatsız bütün kesimlerin üzerinde birleştiği tek isim** olduğu da ortada.

Kamuoyu bunları konuşurken, CHP Genel Başkanı **Kemal Kılıçdaroğlu**, iki gün önce **“İstanbul’u geri alacağız”** sözleriyle başladığı konuşmasında, Mustafa Sarıgül’e davet niteliğinde açıklamalar yaptı. 20-25 yıldır İstanbul’u aynı anlayışın yönettiğini, bu anlayışın İstanbul’un silüetini geri dönülmez bir biçimde değiştirdiğini söyleyen Kılıçdaroğlu, beş yılda İstanbul’u yaşanabilir bir kent hâline getireceklerini iddia etti. Sarıgül’le ilgili olarak da **“Partimizin üyesi değil. O yüzden yorum yapmak şık olmaz. Sarıgül partimize gelmek isterse bizim itirazımız olmaz”** dedi.

Peki, şimdi ne olacak? “İstanbul’u geri alacağız” iddiasıyla ortaya çıkan Kılıçdaroğlu, AKP’nin karşısına çıkabilecek tek adayın Sarıgül olduğunun farkındadır şüphesiz. Bu açıdan **Kılıçdaroğlu’nun İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı’na Mustafa Sarıgül’ü aday göstermeyi ciddi olarak düşünmeye başladığını** söyleyebiliriz.

Sarıgül, CHP liderinin açıklamalarına henüz bir cevap vermedi. Büyükşehir adaylığı konusunda da sessiz kalma tavrını sürdürüyor. Ancak yakın çevresinden edindiğim bilgilere göre hangi koşullarda CHP’ye katılabileceğinin işaretlerini verdi: **Sarıgül ancak Baykal döneminde CHP’den ihraç edilen yaklaşık sekiz bin kişi partiye davet edilirse, Kılıçdaroğlu’nun çağrısını değerlendirecek.**

Sarıgül, Türkiye Demokrasi Hareketi’nin örgütlenme çalışmalarını sürdürürken, CHP’nin genel başkanlık koltuğuna Kılıçdaroğlu’nun oturmasıyla birlikte partileşmekten vazgeçtiklerini açıklamıştı. Ancak Sarıgül’ün bu jestinin ardından beklendiği gibi bir birleşme gerçekleşmedi.

Birleşmenin gerçekleşmesi için öncelikle CHP tarafından atılması gereken bazı adımlar vardı.

Deniz Baykal’ın genel başkanlığı boyunca CHP’de karşısına çıkan en ciddi rakip Mustafa Sarıgül oldu. Baykal’ın partide kurduğu katı delege düzenine rağmen, 2004 yılındaki olaylı kurultayda önemli bir çıkış yaptı. CHP’yi yakından izleyen herkesin tahmin ettiği gibi Kılıçdaroğlu, seçim öncesi kendisine yaptığı jسته rağmen Sarıgül gibi etkili bir ismi partiye taşımakta tereddüt etti. Şimdi Sarıgül’le ilgili “Eğer gelmek isterse itirazımız olmaz” diyen Kılıçdaroğlu’nun tereddütlerinin devam de ettiği görülüyor. Kılıçdaroğlu, aynı açıklamada altı çizilmesi gereken bir şey daha söyledi: **“Benim genel başkanlığumla beraber geçmişteki kurgunlukları kapatmak istiyoruz.”**

Sarıgül’ü, ihraç edilen sekiz bin kişiyle birlikte partiye davet etmek bunun için iyi başlangıç olabilir.

CHP, İstanbul’u gerçekten geri almak istiyorsa bu adımı atmak zorunda.

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

- **İstiklal Caddesi’ndeki Danışman Geçidi’nin** otel yapılması gündemdeymiş. 2009 yılına kadar süren mülkiyet davalarının ardından yerel mahkeme pasajın İtalya’da yaşayan Domenico Serra’ya ait olduğuna karar ermiş ancak Yargıtay kararı bozmuştu.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

KAHVECİ MUSTAFA AMCA

Danışman Geçidi'nde, etraftaki diğer çay bahçelerinde boş yerler olduğu hâlde, eski bir tentenin altına konan küçük taburelerinde oturacak yer kapmaya çalıştığımız kahvehanenin sahibidir. Bu ilginin sebebi ne çayının demi ne de kahvesinin köpüğü. Mustafa Amca İstanbul'da görebileceğiniz en sempatik kahvecidir.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Belediyeden şehremanetine dönüş

Ertan Altan 31.12.2012

İstanbul'un fethinden önce Türklerde **belediye** kavramı yoktu. Devletin iki büyük şehri olan Bursa ve Edirne'nin imar, temizlik, tamirat gibi işlerini **"Subaşı"** yapıyordu. Türkiye'de belediye tarihi üzerine yapılan araştırmalar, ilk belediyenin **"şehremaneti"** adıyla İstanbul'da kurulduğunu ortaya koyuyor. Birçok tarihçiye göre, **Türkler "şehremaneti" kurumunu Bizans'tan öğrendi**. Surların üzerindeki pek çok kitabede, devlet binalarının tamiratiyla ilgilenen şehreminleriyle ilgili bilgiler yer alıyor. İstanbul'u başkent yapan Türkler bu kurumu devam ettirerek iki yüz yıldır Latin saldırılarıyla harabeye dönen İstanbul'un imar hareketini başlattılar.

Son derece merkezî iki imparatorluk olan Doğu Roma ve Osmanlı'da şehremaneti, devlet binalarının inşası ve tamirati gibi işlerde baş mimarın işini kolaylaştıran bir kurum olarak çalışırken, Ortaçağ Avrupa'sında belediye, **"komün"**ün karşılığı olan bir örgütlenmeydi. Derebeylerinin baskısına karşı kentsoyluların kurduğu lonca tarzı örgütler, bazen ayaklanmalar yoluyla bazen de senyörlerden kentleri satın alarak surların içinde bir özgürlük alanı oluşturdular. Avrupa'da belediye, yerelliğin ve demokrasinin temellerinin atıldığı kurumdu.

Tanzimat'tan sonra İstanbul'da Batılı tarzda şehir meclisleri kurulsa da imparatorluğun son yüzyılındaki çalkantılar bu kurumların kökleşmesine engel oldu. Cumhuriyet'in ilk döneminde belediye yapılanması Osmanlı'nın bile gerisine düştü, valiler uzun bir süre belediye başkanının görevlerini de üstlendi. Vali ve belediye başkanı ise CHP'nin il teşkilatlarının başkanları arasından seçiliyordu.

Özellikle 1945 yılından sonra belediyelerin devlet karşısında özerkliğini sağlayacak birçok yasal düzenlemeler yapıldı. Koruma kurulları, yüksek mahkemeler, hükümetlerin yereller üzerindeki tasarrufunu kamu adına sınırlama yetkisine sahip oldu.

2012 yılı, Türkiye için belediyecilikte bir dönüm noktası oldu. Bir **"Türkiye Belediyesi"** olarak kurulan **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı** önce kanun hükmünde kararnamelerle yereli merkez karşısında özgürleştiren yasaları ortadan kaldırırken, **"Kentsel Dönüşüm"** eksenli yasal düzenlemeler, kamuyu hükümet karşısında koruyan kurumları işlevsiz hâle getirdi.

Milli Parklar Kanunu, Kültür ve Tabiat Varlıkları Kanunu, Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Orman Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun değiştirilerek Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na geniş yetkiler verildi.

"Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun"la yerel yönetimlerin ve vatandaşların mülkleri üzerindeki tasarruf hakları neredeyse ortadan kaldırıldı. Bu yasal düzenlemelerle Türkiye'de yerellikten ve belediyecilikten bahsetmek mümkün değil. **Artık hükümetin bütün Türkiye'den sorumlu bir şehremini var.**

Özellikle Anıtlar Yüksek Kurulu'nun işlevsiz hâle getirilmesi, Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu'nun yetkilerinin bakanlığa geçmesinin kaygı verici sonuçlarını görmeye başladık. Yeni belediyeçilik anlayışıyla **2012'de temelleri atılan projelerin birçoğu 2013'te tamamlanacak. Haliç'teki metro köprüsü, Taksim Yayalaştırma Projesi, Tarlabası'nda, Balat'ta, Sulukule'de yürütülen koruma projeleri, cami inşaatları Türkiye'de belediyeçilikten şehremanetine geçişin sembolleri olarak yükselecek.**

İnşaata ve kalkınmaya endeksli şehircilikle statükoculuk arasında 10 yıldır devam eden mücadelede inşaatçılar zaferlerini ilan etti. **Artık şehirleri Toplu Konut İdaresi gibi yönetilecek.** Sivil toplumun hükümetin yasal düzenlemelerine karşı hukuki mücadele olanakları neredeyse tamamen yok edildi.

Sosyal olarak mümkün olmayan bir şeyi yasalarla yapmanın nasıl sonuçlar vereceğini hep birlikte göreceğiz.

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

- İnşaat çevreleri kentsel dönüşümde bu yıl yaşanacak en önemli sorunun **Afet Yasası kapsamında riskli yapı tesbiti yapılmadan sözleşme imzalayanların yaratacağı hukuki kaos** olduğunu söylüyor. Yıkımlar gerçekleşse de mahkeme kararıyla bu şekilde yapılan bütün sözleşmeler geçersiz hâle gelebilir.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

TOMTOM MAHALLESİ

Beyoğlu'nda ilçenin bütün karakteristik mimarisini yansıtan mahalledir. Mahalle, İstiklal Caddesi, Kumbaracı Yokuşu ile Yeni Çarşı ve Boğazkesen Caddesi arasında, Fırzağa, Hacı Mimi ve Şahkulu mahalleleriyle komşudur. Mahallede Rus, İspanyol, İtalyan ve Hollanda konsoloslukları yer alır. İyi restore edilmiş binalarla yoksul sokakların iç içe geçtiği mahallede, bu bölgeye yatırım yapan sanat kurumlarıyla, yerleşik halk arasında yaşanan gerilim endişe vericidir.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Şehir dediğin insandan gayrı ne ola ki'

Ertan Altan 07.01.2013

 'Şehir dediğin insandan gayrı ne ola ki' Mimar Sinan Üniversitesi'nin, İnanlar İnşaat desteğiyle düzenlediği **Gelecek İstanbul Yarışması**'nda dereceye giren projeler, kentsel dönüşümün hız kazandığı İstanbul'da geleceğe yönelik sağlam öneriler içeriyor. Özellikle akademisyen kategorisinde birinciliğe layık görülen ve Mimar Sinan Üniversitesi Öğretim Üyesi **Erbatur Çavuşoğlu, Julia Strutz** ve **Tim Devos** tarafından hazırlanan **"Şehir dediğin insandan gayrı ne ola ki"** adlı projede, İstanbul'un geleceği için "yaratıcı, fütüristik tahayyüller", adaletli ve insandan yana bir kentsel dönüşümün nasıl olması gerektiğini detaylı bir şekilde ortaya koyuyor.

Son dönemde yapılan yasal düzenlemelerle, İstanbul'a ilişkin projelerin merkezî hükümet tarafından sermaye grupları ve TOKİ aracılığıyla gerçekleştirilmesine odaklanılan projede, katılımcı ve şeffaf bir şehircilik için öneriler sıralanıyor.

İşte kaosa dönüşen kentsel dönüşüm atmosferinde, İstanbulluların yüzünü güldürecek o öneriler...

• **Geleceğin İstanbul'unda kentsel arsa üzerinde yaratılan spekülâtif rantlar sermaye biriktirme aracı olmaktan çıkarılıp kamuya aktarılacak, kentin lehine kullanılacaktır:** İstanbul'da inşa edilen Sapphire binasının bulunduğu gayrimenkul metrekaresi birim fiyatları 8-10 bin avro civarındadır. Böylece bu ayrıcalıklı imar hakkı ile binasını yükselten yatırımcı Holding'in bir milyar avro civarında bir ek kazanç sağladığını, bu miktarın da İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2011 bütçesinin 1/3'üne karşılık geldiğini düşünmek reel üretimden kentsel yatırımlara kaymayı açıklayacak güçtedir.

• **Geleceğin İstanbul'unda toplu taşıma hizmetleri sübvansede edilerek kent içi ulaşım herkes için ücretsiz ve mümkün hâle getirilecek, kent içi hareketlilikler arttırılacaktır:** Sapphire örneğinde olduğu gibi Büyükşehir Belediyesi bütçesinin 1/3'ü büyüklüğünde bir gelir tüm kentliler ve ziyaretçilerin özgür dolaşımını mümkün kılacak bir ücretsiz toplu taşıma sistemini finanse edebilmektedir. Ücretsiz kent içi ulaşım özel araç kullanımını sınırlandıracak ve kentin en temel sorunlarından biri olan trafik ve buna bağlı gürültü, kirlilik gibi ek sorunlar yeni yatırımlar yapılmaksızın çözülecektir.

• **Geleceğin İstanbul'unda ekolojik kamular kent bütününe yayılacak ve kent çok daha fazla rekreatif imkânlar sunarken, ekolojik hassasiyeti bulunan bölgeler korunmuş olacaktır:** İstanbul'un yerleşik alanında, Boğaz'da, kıyılarda ve vadilerde kamunun kullanımına açık kamusal alanlar düzenlenecek, kentin kuzeyinde yer alan orman, su havzası, kıyı gibi ekolojik alanlar da ücretsiz kent içi ulaşım ile toplumun geniş kesimlerince kullanılabilir, böylece ekolojik kamular hem erişilebilir hem de denetlenebilir olacak, yani kullanılarak korunabilecektir.

• **Geleceğin İstanbul'unda sektör işgücü uyumunu geliştirmek üzere işgücü eğitim programları olacak ve yatırımcıyı yönlendiren danışmanlık destekleri bulunacaktır:** Sektörel değişim insan merkezli bir bakış ile gerçekleşecek... Kentteki vasıfsız ya da düşük nitelikli işgücü kentteki sektörel değişim ile çaresiz ve işsiz hâle gelmeyecek, vasıflı, yapabilir, kendini gerçekleştirebilir bir kentli nüfus hâline gelecektir.

• **Geleceğin İstanbul'unda kentlileri yerinden etmeksizin onlara güvenli ve huzurlu bir barınma imkânı sağlayan başka bir kentsel dönüşüm söz konusu olacaktır:** Kentteki yapı stokunu ve kentsel dokuyu bütünüyle yıkip yeniden yapan, yeni bir sınıfsal harita öngören, inşaat sektörünü geliştirmeye dayalı bir imarçı anlayış yerine mahallelilerin yerinden edilmediği, çok daha ekonomik ve toplumsal bir çözüm mümkündür. Örneğin Sulukule'de yerel topluluk ve kent aktivistlerinin ürettiği alternatif projede ve yerel halkın taleplerine uygun yapılar üretilmiştir...

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

- KDV'deki artışın konut fiyatlarını yansıyacak olması küçük dairelere rağbeti arttırmış.
- İstanbul trafiğine 750 yeni belediye otobüsü katılıyor.

“CİHANGİR MERDİVENLERİ”

Birçok müdavimine gören İstanbul'un en güzel Boğaz manzarasına sahip açık hava meyhanesidir. Cihangir'de Firuzağa Camii'ni geçince tarihî yarımadaya bakan merdivenlerde bira ve şarap tüketimi üst düzeydedir. Bir dönem tinerici saldırıları yüzünden oturma imkânsız hâle geldiği merdivenlerde, çevreye yerleştirilen Mobese kameraları sayesinde artık bir parça daha güvenlidir.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir gün Dikilitaş'ı geri isterlerse...

Ertan Altan 14.01.2013

 Bir gün Dikilitaş'ı geri isterlerse... Heykellerle ilgili gündem yaratma konusundaki ustalığını iyi bildiğimiz Başbakan Erdoğan'ın hedefinde bu kez **Senegal'in Goree Adası'nda, köle ticaretini sembolize eden bir heykel** vardı. Kölelerin Batı'ya taşındığı “**Dönüşü Olmayan Yol**” müzesini ziyaret eden Erdoğan, Fransa tarafından hediye edilen ve giyotine giden bir köleyi anlatan heykelin Fransa'ya iade edilmesi gerektiğini söyledi. Ancak Erdoğan'ın gözden kaçırdığı bir şey vardı; **heykel Fransa için, köleci geçmişiyile bir yüzleşme anlamı taşıyordu. Yani Fransa bu heykelle, Senegal halkına yaşattığı acılardan dolayı bir anlamda özür dilemişti.**

Türkiye'nin “**heykeller ve emperyalizm**” konusundaki milli hassasiyeti, dünya müzeleri tarafından da bir süredir endişeyle izleniyor. **Kültür Bakanlığı'nın, British Museum ve Louvre'da sergilenen Anadolu'ya ait antik eserlerin iadesi için yürüttüğü ısrarlı çalışmalar önemli bir aşamaya geldi.** Türkiye, Londra'daki British Museum'da sergilenen bazı heykellerin iadesi talebiyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde dava açmaya hazırlanıyor. Üstelik mahkeme heyetine izletmek için Türkiye'nin eski eserleri nasıl kaybettiğini ortaya koyan bir belgesel de hazırlanıyor.

Türkiye'nin bu girişimleri dünya müzeleri tarafından haklı olarak endişeyle izleniyor. 2012'nin son günlerinde İngiltere'de haftalık olarak yayımlanan **The Observer** gazetesinde bu konuyla ilgili bir yorum yer almıştı. Gazetenin görüşlerine başvurduğu İngiliz insan hakları hukukçusu **Gwendolen Morgan**, Türkiye'nin savunmasını büyük bir olasılıkla Fransa ve İngiltere tarafından Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin “Her gerçek ve tüzel kişi, maliki olduğu şeyleri barışçıl bir biçimde kullanma hakkına sahiptir” diyen 1. protokolünün 1. maddesini ihlal edilmesi üzerine kuracağını söylemişti. Çok sayıda eseri British Museum'da sergilenen Yunanistan başta olmak üzere pek çok ülke Türkiye'nin girişimlerini merakla izliyor. **AİHM'den çıkacak eserlerin iadesi yönünde bir karar dünya müzecilik sistemini altüst edebilir.**

Bu konunun iki boyutu var; tarih boyunca savaşların doğal sonuçlarından biri ülkelerdeki kültür mirasının yağlamaması oldu. Yeneler, zaferlerinin bir sembolü olarak işgal ettikleri topraklardaki kültür mirasını yerinden söküp götürdü. Antik çağlardan bu yana dünyadaki pek çok eser binlerce kilometre yol kat ederek, sömürgeci başkentleri süsledi. Bir de mafya ve kaçakçılar eliyle ören yerlerinden ve müze depolarından çalınarak satılan eserler var. Bu kaçakçılar Interpol tarafından zaten dünyanın her yerinde aranıyor yakalandıklarında ellerindeki eserleri iade edecekleri gibi yargı önüne de çıkarılacaklar. Ancak tarih boyu savaşlarla yer değiştirmiş eserleri geri almak için yürütülen ısrarlı çalışmaları anlamlı bulmuyorum.

Geçen yıl eylül ayında **Herakles** heykeli ABD'den geri alındığında benzer bir tartışmayı **Rahmi Koç** başlatmıştı. Koç, Türkiye'den kaçırılmış tarihî eserler için *"Onlar zaman zaman Türkiye'ye dönüyor, döneceği yerlerde Türk malı olarak teşhir edilmesi çok daha mühim. Çünkü Türkiye'ye geldiği zaman birkaç ay bir alaka oluyor, ondan sonra yavaş yavaş bu alaka ortadan kalkıyor ve bu güzel eserler tozlanmaya mahkûm oluyor. Hâlbuki buralarda bırakılsa -tabii bizim malımız olarak bırakılsa- Türkiye'nin imajını dünya çapında çok daha yükseltir diye düşünüyorum"* demişti. Bu sözler geçen yıl sanat tarihçileri arasında tartışılmıştı.

Osmanlı'nın son dönemlerinde anlaşma, hile, savaş, her ne sebeple olursa olsun bu topraklardan götürülen ve dünyanın saygın müzelerinde sergilenen eserler orada kalmalı. Bu eserler 19. yüzyıl sonu 20. yüzyılın başına ait özel koşullar sonucu bu topraklardan götürüldü. **Nasıl Yunanistan'dan Selanik'i geri isteyemezsek İngiltere'de Almanya'da, Fransa'da sergilenen antik eserleri de geri isteyemeyiz.**

Antik Yunan ve Roma topraklarının sahibi olan Türkiye'de de savaş ganimeti olarak getirilen pek çok eser var. **Günün birinde Mısır Doğu İmparatoru Theodosius'un 390 yılında İstanbul'a getirdiği Sultanahmet'teki Dikilitaş'ı geri isterse ne cevap vereceksiniz?**

ŞEHİR FISILTILARI

- Kadıköy Belediyesi, Fikirtepe ve Çevresi Uygulama İmar Planı'nın yeniden askıya çıkarıldığını duyurdu.
- Kabataş tramvayının Beşiktaş'a uzatılması gündemde...

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

KAYMAKÇI PANDO

Beşiktaş Çarşısı'nda eşsiz manda kaymağı ve balıyla ünlü kahvaltıcıdır. **Pando** adlı sevimli bir Bulgar amca tarafından işletilen dükkân zamana meydan okuyan dekoruyla İstanbul'da pek çok kahvaltıcıya meydan okuyor. Müdavimleri yer bulmanın çok zor olduğu küçük dükkânın önünde yağmura, soğuğa aldırmandan sıra bekliyor.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ecdat eserlerini böyle ihya edemezsiniz

Ertan Altan 21.01.2013

 Ecdat eserlerini böyle ihya edemezsiniz **İstanbul II No'lu Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu'nun Taksim'deki Gezi Parkı'na yapılması planlanan Topçu Kışlası için verdiği iptal kararı, İstanbul'daki pek çok benzer projeyi de tartışmaya açtı. Koruma Kurulu Topçu Kışlası'na, "projede yapının özgün mimarisini oluşturan iç mekân kurgusu, süsleme özellikleri ve elemanları, yapının yapım dönemleri, yapılan**

müdahaleler ve önceki dönemlerine ait izlerle ilgili bilgi ve belgelerin eksik olması nedeniyle” izin vermedi.

Bir yapının yalnızca fotoğraflarda görülen dış cephe özelliklerini taklit ederek rekonstrüksiyon projesi yapılamayacağı anlamına gelen bu karar İstanbul’da **“Ecdadımızın eserlerini ihya ediyoruz”** denerek başlanan onlarca projenin iptal edilmesinin de yolunu açmalı.

Örneğin **Beyoğlu** ve **Aksaray**’da **Demokrat Parti döneminde yıkılan camilerin** de aralarında olduğu pek çok eserin **“aslına uygun”** bir şekilde **yeniden yapılması gündemde**. Burada aslına uygunluktan kasıt yapıların eldeki fotoğraflarına benzetilerek girişilecek inşaat çalışmaları.

Koruma kurulları siyasi baskı altına alındığı için kamuoyunda haklı olarak Taksim Gezi Parkı’nın talan edileceği kaygısı oluşmuştu. Aynı kaygıyı ben de taşıyordum ancak bilime ve mesleğine saygısı olan kurul üyelerinin kışlaya onay vermesinin mümkün olmadığını da biliyordum.

Çünkü kurulun iptal gerekçesi, şehir plancılığı ve mimari açısından rekonstrüksiyonla ilgili temel bilgileri içeriyor. Şehir plancılığı açısından, tamamen yok olmuş bir anıtın ya da binanın elde bulunan belgelere dayanılarak yeniden yapılması gerekebilir. Ancak bu yalnızca özel durumlarda kabul edilebilecek bir uygulamadır. **Yeniden yapılacak yapının şehrin silueti açısından vazgeçilmez durumda olması gerekir.** Savaşlarda büyük hasar gören Nürenberg ve Beyrut gibi şehirlerde kaçınılmaz olarak pek çok tarihî bina yeniden inşa edilmişti. Böyle özel durumlarda bile rekonstrüksiyonun gerçekleştirilmesi için binalarla ilgili teknik verilerin, içi yapıya ait detaylı grafik kayıtların mevcut olması gerekir. İstanbul’da Topçu Kışlası da dâhil yeniden yapılması düşünülen onlarca eserle ilgili bu tür kayıtların olmadığını biliyoruz.

Aslında Büyükşehir, bilimsel verilere dayanılarak gerçekleştirilecek rekonstrüksiyon çalışmaları için büyük yatırımlar yapmıştı. Bu işin böyle yapılamayacağını en iyi bilenlerden biri de **Kadir Topbaş**. Dört yıl önce örnek bir çalışmayla **Süleymaniye Camii**’nden başlanarak bütün **Tarihî Yarımada**’nın **“Lazerli 3D Modelleme”** tekniğiyle kopyalanması sağlandı. Kadir Topbaş’ın o dönem “dünyada bir ilk” diyerek övündüğü projenin nasıl gerçekleştirildiğini **İstanbul Metropolitan Planlama Merkezi**’nde izleme imkânı bulmuştum. 3D Modelleme, 100 metrelik bir alanda 1 milimetrelilik hatayla çalışan bir sistem. Saatte 10-20 kilometre hızla giden bir araca lazer tarama aletleri yerleştirilerek alanların kopyalama işlemini gerçekleştiriliyor. Bu aletler tıpkı kamera gibi mekânlardan görüntü alan bir sistem. Alınan görüntüler yazılımı İMP’ye ait olan bir programa aktararak üçboyutlu bir şekilde modelleniyor. Modellemelerde her türlü detay kaydediliyor ve saklanıyor. Süleymaniye Camii’nin bu yöntemle modellenmesi tamamlandı. **Mehmet Akif Ersoy**, Süleymaniye’nin yeniden yapılması için **“Bir Süleyman daha lâzım yeniden, bir de Sinan”** demişti. Şimdi Büyükşehir, Süleymaniye’nin başına bir şey gelse en küçük çatlağına kadar yeniden inşa edecek donanımına sahip.

Peki **rekonstrüksiyon için böyle pahalı teknolojilere yatırım yapan Büyükşehir neden elde hiçbir veri olmadığı hâlde Topçu Kışlası’nı yeniden yapmak gibi gülünç işlere girişiyor.**

Galiba amaç ecdat eserlerini değil, ihaleleri alacak tanıdık mimarlık ofislerini ihya etmek.

ŞEHİR FISILTILARI

- Koruma Kurulu’nun iptal kararına çok öfkelenen İstanbul Büyükşehir Belediyesi Topçu Kışlası’nı çok az bir değişiklikle yeniden kurulun önüne getirecekmiş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

METİN KAÇAN

Aslında hiç var olmamış bir sokakta, hiç var olmamış insanları anlatsa da İstanbul'un en gerçek hikâyelerinden birini yazan efsane edebiyatçıdır. Boğaz Köprüsü'nden İstanbul'un kalbine atlayan **"Meto"** benim için bu şehrin azizlerinden biridir. İstanbul, Marmara'nın ya da Karadeniz'in bir yerlerinde yok olmasına izin vermedi. Hep ziyaret edeceğimiz bir mezarı olması için bedenini Büyükçekmece sahiline bıraktı. Onu, çok sevdiği bu şehrin sularından çıkarıp toprağa gömdük. Huzur içinde yat Meto, seni hiçbir zaman unutmayacağız.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni camiler, yeni İslambol

Ertan Altan 28.01.2013

Yeni camiler, yeni İslambol MÖ. 658 yılında **Megara** kralı **Byzas** tarafından kurulan **İstanbul**, **Konstantin**'le birlikte malum **"Konstantinopolis"** adını aldı ama günlük kullanımda halk **"stin poli"** adını tercih etti. Tarihi Yarımada'ya verilen **"The City"** manasındaki bu ad, **"bundan başka şehir mi var"** anlamını taşıyordu. **İstanbul** adı da malumunuz buradan geldi. **Şehrimize "Konstantinopolis" denmesinden ifrit olanlar maalesef İstanbul'u Türkçe zannediyorlar.**

Ecdadımız geçmişte işi sağlama almaya çalışmış, etimolojinin kafasını, gözünü yararak **"İslambol"** diye bir isim de uydurmuş. Yani bildiğimiz **"İslam"** ve **"bol"**. İsim tutmamış ama fetihten sonra İstanbul'a biçilen rol düşünüldüğünde meramını anlatmış.

Ortodoks din merkezi İstanbul'da fetihle birlikte hızlı bir İslamlaşma hareketi başladı. Fethi takip eden birkaç yüz yıl içinde İstanbul, İslam dünyasında Kahire'yi, Şam'ı bile geride bırakarak **en fazla camiye sahip olan şehir** hâline geldi. Eyüp'te gömüldüğü varsayılan fetihçi sahabe **Eyüp Sultan** için bir türbe yaptırıldı. Haliç kıyısı **Zeyrek** tepesindeki **Havariler Kilisesi**'nin karşısında kutsal bir merkez hâline getirildi.

Tarihçilere göre, bunun tek bir anlamı vardı; Osmanlı, Anadolu'daki Müslüman beylikler ile Kahire, Şam gibi köklü İslam şehirleri karşısında yeni başkent İstanbul'u İslam'ın siyasi merkezi olarak güçlendirmek istiyordu.

Öyle de oldu. Osmanlı'nın güçlü askerî örgütlenmesi, **"gaza mefkûresi"** ve artık **"İslambol"** hâline gelen başkentten aldığı güçle İslam dünyasının yüzyıllarca hamisi oldu.

Berkeley Üniversitesi'nden mimarlık, kent tarihi ve şehir planlama profesörü **Nezar AlSayyad** ve aynı üniversitenin **Orta Doğu Çalışmaları Merkezi** yöneticisi **Mejgan Massoumi**'nin Arap Baharı ve kent üzerine kaleme aldıkları bir makalede, **"İslami kent"** oluşumunun gerçek olup olmadığını ve bunun mümkün olup olamayacağı tartışırken, İslam şehrine özel bir önem vererek şu ifadeleri kullanıyor: *"Din kültürü ve şehircilik ilişkisi yerleşim tarihi kadar eskidir ve bu etkileşim hiçbir yerde Müslüman Arap dünyasında olduğu kadar belirgin değildir."*

Şam'daki **Emeviye Camii**'ni, Mekke'nin merkezi kaplayan **Mescid-i Haram** örnek veren yazarlar "**İslami kent**" oluşumunun ortak bir dine sahip olmak dışında, farklı ortak özellikler de içerdiğine vurgu yapıyor: "*Başkentte bulunan hükümet, yasal ve siyasi temsilciler görevindeki din adamları ve ulema sınıfı, çeşitli loncalar ve topluluklardaki tüccarlar, son olarak da dinî ve etnik azınlıkların siyasi temsilcileri*" gibi...

Ancak İstanbul, İslam şehirlerindeki ortak yapılanmayla benzer özelliklere sahipmiş gibi görünse de, önemli Arap başkentleriyle karşılaştırıldığında çok önemli bir farklılık göze çarpıyor: **Ortaçağ boyunca Kahire ve Bağdat eğitim ve bilim merkezi, Mekke ve Kudüs ticaret, ekonomi ve din merkezi olarak gelişirken İstanbul yalnızca siyasi bir merkez olarak kalmış, din, eğitim, bilim ve ticaretle diğer İslam şehirlerine askerî gücüyle hükmetmişti.**

Neo-Osmanlılık retoriği ve giderek bütün İstanbul'u kaplayan cami şantiyeleriyle **İstanbul, tarihsel rolünü bir kez daha oynamaya hazırlanıyor. Çamlıca, Taksim, Göztepe** ve daha birçok semtte inşa edilecek yeni camiler, yalnızca dindarların, laikler karşısındaki rövanşist duygularıyla açıklanamaz. **Cami şantiyeleri esas olarak İslam dünyasına karşı "İslambol" refleksinin ürünü.**

1453'ten bu yana İstanbul'da "İslam" hep "bol"du. 2013'te demokrasi, katılım ve şeffaflık kitleyi çekiyoruz.

ŞEHİR FISILTILARI

- Çamlıca'da yapılacak cami için hâlâ bir isim bulunamadı. Caminin adının **Çamlıca Camii** olarak kalabileceği konuşuluyormuş.
- Kurulun **Topçu Kışlası** kararıyla umutlanan sivil toplum örgütleri elektronik imzalarla birlikte yaklaşık 50.000 imzayı Koruma Kurulu'na iletti.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

SAMATYA

Ermeni vatandaşlara yönelik ırkçı saldırılarla gündeme gelen **Samatya** sur içindeki en eski semtlerden biri. Yunanca "**psamathion**" kelimesinden türetilen **Samatya**, "**kumlu**" anlamına geliyor. Bu adın geçmişte semtte bol bulunan kumlu topraklardan ileri geldiği düşünülüyor. İstanbul'da kent merkezinin dışındaki ilk manastır tarzı dinî yapının Samatya'da kurulduğu tahmin ediliyor.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İstanbul için 'Ortak Zemin' kuruldu

İstanbul için 'Ortak Zemin' kuruldu İstanbul'da **kentsel dönüşüm** kapsamındaki projelere sivil toplumdan gelen eleştiriler, iktidar tarafından **"modernist bir elitin itirazları"** olarak görülüyor. İtirazların temelinde yaşam tarzı farkları ve siyasal nedenler olduğunu düşünen **hükümet ve ona bağlı şehir yönetimi, projelerini rekabete ve tartışmaya açmaktan özenle kaçınıyor.**

İstanbul'la ilgili projelerin "destekleme" ya da "karşı olma" ikilemine hapsedilerek şehrin müteahhitlik mantığına teslim edildiğini tesbit eden mimarlar, şehir plancıları ve sivil toplum örgütleri, **İstanbul İçin Ortak Zemin Platformu**'nda biraraya geldi. Geçen cumartesi günü yapılan ilk Ortak Zemin toplantısının konuğu ise CHP Genel Başkanı **Kemal Kılıçdaroğlu**'ydu.

Yaklaşık 80 katılımcıyla gerçekleştirilen toplantıda İstanbul Şehir Üniversitesi'nden Prof. Dr. **Murat Güvenç**, Bilgi Üniversitesi'nden Prof. Dr. **Asu Aksoy** ve daha pek çok akademisyen ile STK temsilcisi, kamusal projeler ve kent yönetimi konularından sunumlar yaptı.

Ortak Zemin'in ilk konuğu olan CHP lideri Kılıçdaroğlu'nun, memnun ayrıldığı ve işbirliği sözü verdiği etkinlik İstanbul için büyük önem taşıyor. İstanbul'da kentsel projelere yönelik muhalefet konusunda, daha önce bu köşede defalarca gündeme getirdiğim **bir problem var; müzakereye kapalı şehir yönetimine karşı şehrin sorunlarının çözümünü iktidarın devrilmesinde gören "devrimci" muhalefet.**

Kentsel dönüşüm projelerine katılımcı ve şeffaf olmadığı ya da mülk sahipleri için adaletli olmadığı gerekçesiyle karşı çıkmakla, siyasal mücadelenin bir parçası olarak karşı çıkmak aynı şey değil. İstanbul'da kentsel dönüşüme karşı bu tarzda bir muhalefet, **hükümetin "eleştirilerin arka planında siyasal nedenler var" argümanını güçlendiren bir işlev görüyor.** Sivil toplumun getirdiği haklı ve sorun çözücü eleştiriler ise sloganların gürültüsü arasında kayboluyor.

İstanbul İçin Ortak Zemin Platformu da kuruluş bildirgesinde bu konuya özel bir vurgu yapıyor: *"Biz kamusal alanın çatışmacı olmayan bir yöntemle ele alınmasının mümkün olduğunu ve kentin bugün yaşadığı sorunların katılımcı yöntemlerle ve farklı kamu yararlarını temsil eden aktörlerin işbirliği içinde çok daha kolay aşılabileceğini düşünüyoruz."*

Ortak Zemin belirli periyotlarla siyasetçileri ve şehir yönetiminin farklı aktörlerini biraraya getirerek sunumlar yapmaya devam edecek. Bakarsınız bir gün Başbakan da bu toplantıların konuğu olur.

Bizans çarşısının üzerine AVM

100 yıl önce **Kadıköy**'ün mesire yeri olan **Kuşdili Çayırı**'nda **alışveriş merkezi** yapılması için düğmeye basıldı. Alışveriş merkezine onay veren düzenleme maalesef Büyük Şehir Meclisi'nden geçti. Arkeologlar Derneği İstanbul Şubesi Kuşdili Çayırı'nın İstanbul tarihinin bilinen en eski buluntularını sakladığını açıklamıştı. Örneğin yakındaki **Fikirtepe**'de yapılan kazılarda sekiz bir yıllık buluntulara ulaşılmıştı. Daha önce konuştuğum arkeologlar bu alanda büyük bir Bizans çarşısına ait kalıntıların olduğunu söylemişti. **Bu alanda arkeolojik kazı yapılmadan alışveriş merkezi inşaatına girilmesi tarih açısından büyük bir facia olacak.** Şehir yönetimi önemli bir sınav vermek zorunda, İstanbul'da örneği olmayan Bizans agorasını ortaya çıkarıp turizme mi kazandıracağız yoksa yüzlerce örneği olan sevimsiz alışveriş merkezlerinden birini daha mı yapacağız.

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

- **Kadıköy**'de saat 03:00'e kadar ruhsatı olan **içkili restoranlar ve Tekel bayilerinin saat 12:00'de kapatılması** için polis tarafından baskı yapılıyordu.
- İstanbul'da tarihî binalardaki yangınları denetlemekle yükümlü meslek odalarının 2002'den beri denetim sürecinde saf dışı bırakılıyordu.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

VALENS KEMERİ

Roma imparatorlarından **Valens** tarafından 4. yüzyılda yaptırılan **Unkapanı'ndaki su kemeridir**. Bugün altından trafiğin aktığı İstanbul'un en önemli simgelerinden olan kemer turistler için seyir terasına dönüştürülüyor. Restorasyon çalışmalarına bu ay başlanacak kemerin her iki yakasında bulunan parklardan terasa giriş ve çıkış yapılacak. Proje sayesinde, kemere kontrolsüz çıkışlar engellenecek. Ancak bu kemere çıkanlar eşsiz Haliç manzarasını berbat eden metro köprüsünü seyredecek.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Surları sakın restore etmeyin

Ertan Altan 11.02.2013

 Surları sakın restore etmeyin Esrarengiz bir cinayete kurban giden ABD'li **Sarai Sierra**'nın cesedinin **Cankurtaran**'daki bir sur dehlizinde bulunması **İstanbul surlarını** yeniden gündeme getirdi. Bir zamanlar İstanbul'u çevreleyen 26 kilometrelik surların bugün yalnızca yedi kilometrelik bölümü ayakta. Ancak ayakta kalan surlar da can çekişiyor. Sierra cinayetinin ardından öğrendik ki, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı **Kadir Topbaş**, "**surların ihya edilmesi için**" talimat vermiş, proje henüz olgunlaşmadığı için kamuoyuyla paylaşılmıyordu. Belli ki sivil topluma, uzmanlara kapalı bir şekilde "olgunlaştırıldıktan" sonra kamuoyuna dayatılacak projelerden biri daha geliyor.

İstanbul surları Doğu Roma döneminde inşa edildiğinden bu yana birçok onarımdan geçti. Ortaçağ'da surların önemi düşünüldüğünde bu onarımlar kuşkusuz işlevseldi. Ancak 1950'den sonra artık harabe durumunda olan surların restorasyonu gündeme gelince dünyada endişeyle izlenen bir süreç başladı. Özellikle 1986-1989 yılları arasında yani **Bedrettin Dalan** döneminde uzmanlara göre "**vahşet**" sayılabilecek işlere girişildi. **Topkapı** ve **Yedikule** taraflarındaki surlar adeta yeniden inşa edilerek, tarihe modern çağın "**Türk surları**" kazandırıldı. İstanbul'u yüzyıllarca "düşmanlardan" koruyan surlara tarihin en büyük düşmanlığı yapıldı.

Son günlerde, hükümetin ve İstanbul yönetiminin kamuoyuna açıklamadan "**olgunlaştırdığı**" bütün projeleri endişeyle izlediğimiz için Topbaş'ın talimatını verdiği "surların ihya edilmesi" talimatı da kamuoyunda kaygı uyandırdı.

Bu konuyu Türkiye'nin yetiştirdiği en önemli **Bizantolog** olan **Semavi Eyice** ile konuştum. Semavi Eyice, ABD'li Sarai Sierra'nın cesedinin bulunduğu dehlizlere ilk olarak 1938 yılında Bizans tarihine meraklı bir ortaokul öğrencisiyken girmiş. Daha doğrusu girmeye çalışmış. Dehlizlerin içinde **“birtakım karanlık adamlar”** görünce çekinerek geri çıkmış. O sırada sahilde piknik yapan denizci subayları görünce yanlarına giderek yardım istemiş ve birlikte dehlizlere girmişler. Aradan geçen onlarca yılda surların sakinleri hep bu **“karanlık adamlar”** oldu.

Sur restorasyonu diye bir şey olmaz

Kadir Topbaş'ın surlarla ilgili talimatını hatırlattığım Semavi Hoca'ya surların korunmasıyla ilgili evrensel yaklaşımların ne olduğunu sordum. Aldığım cevap gayet basit; **“Sur restorasyonu diye bir şey olmaz.”** Surun yıkılma tehlikesi olan bölümleri varsa yalnızca yıkımın engellenmesi için koruma ve güçlendirme çalışmaları yapılır.

Mimari ve şehir plancılığı açısından ilk ve ortaçağ surlarının günümüze ulaştığı bütün şehirlerde temel yaklaşım budur. İstanbul gibi suru olan şehirlerde zorunluluk olmadıkça surların arasındaki boşluklar tamamlanmaz. Restorasyon yalnızca sağlamlaştırma, dondurma ve tarihsel özelliklerin korunması şeklinde olur. Semavi Hoca, **Ayvansaray** ve **Yedikule**'de surlardan kopartılarak bağımsız birer **“şato”** görünümü kazanan kulelerin durumuna da dikkat çekti. Surlara yapılan en büyük kötülüklerden biri de bu kulelerin sur bütününden koparılması oldu.

İstanbul surlarının restorasyonu gibi son derece önemli bir konu yıllarca bir inşaat faaliyeti gibi algılandı. Topkapı'da yükselen yepyeni duvarlar nedeniyle **İstanbul, Dünya Miras Listesi**'nden çıkarılma tehlikesiyle karşı karşıya kaldı.

Semavi Eyice, surların korunmasıyla ilgili önemli ve çok da üzerinde durulmayan bir konuya daha dikkat çekti: Surların büyük bir bölümünde fetih döneminde Türk topçusu tarafından açılan gedikler var. Bu gedikler de tarihi birer belge ve aynen korunmaları gerekiyor.

Surları lütfen restore etmeye kalkışmayın. Çevresindeki çöküntü alanlarını ortadan kaldırın yeter.

Diyarbakır deneyimi

Sur konusunda **Diyarbakır** Büyükşehir Belediyesi ve **Sur** Belediyesi, pek çok kuruluşun desteğiyle örnek çalışmalar yapıyor. Bu konu da haftaya kalsın.

ŞEHİR FISILTI LARI

- Temeli ortaya çıkarılan **Hüseyin Avni Paşa Yalısı**, kamusal bir mekân olarak yeniden inşa edilecekmiş.
- **Sütlüce-Eyüp** arasında Haliç bir bataklık durumunda olduğu için karada ve suda giden **amfibi otobüslerin** su üstünde durup duramayacağı merak konusu olmuş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

AYVANSARAY

Geçtiğimiz günlerde tarihî evlerin yıkımına başlandığı, Haliç'in güney yakasındaki muhittir. **Ayvansaray** adının kökenine ilişkin birkaç farklı görüş var. İlki, Osmanlı döneminde sarayın malı olan egzotik hayvanların özellikle de fillerin, bu bölgedeki **Tekfur Sarayı**'nda tutulmasından dolayı muhite "**hayvan sarayı**" dendiği yönünde. Bir başka rivayete göre ise Ayvansaray adı yüksek bina anlamına gelen "**eyvan**" sözcüğünden geliyor.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Diyarbakır üç milyon turisti hak ediyor

Ertan Altan 18.02.2013

Diyarbakır üç milyon turisti hak ediyor. Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi ve Diyarbakırlı sivil toplum örgütleri, **2013**'ün "**Diyarbakır Surları Yılı**" yapılması ve **surların UNESCO'nun miras listesine alınması** için yoğun bir çalışma yürütüyor. Surların korunması için Cumhurbaşkanı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın kapısını defalarca aşındıran Büyükşehir Belediye Başkanı **Osman Baydemir**'in surlarla ilgili yaptığı son değerlendirmelerden öğrendik ki, yerel yönetim ve sivil toplum örgütlerinin son aylardaki tanıtım atışına rağmen **merkezî hükümet surların düzenlenmesi konusunda ağır davranıyor**.

Diyarbakır'da yerel yönetimler, sur içinde yer alan mahallelerde örnek çalışmalar yaptı. Son altı yıllık dönemde tarihî şehrin girişi olan **Dağkapı Meydanı**'ndan başlanarak surların etrafı düzenlendi, yeşil alanlar oluşturuldu, ışıklandırılarak bölgenin güvenliği sağlandı. Sur içindeki sivil mimari eserleri, camiler, kiliseler, hanlar, hamamlar restore edilerek yeniden kullanıma açıldı.

Son bir yıl içinde Diyarbakır'a pek çok kez gittim. Yerel yönetimin restorasyon seferberliğini izleme imkânı buldum. **Bir zamanlar, bırakın yabancı turistleri, Diyarbakırlıların bile giremediği sokaklar şehrin kalbinin attığı yerler hâline geldi**.

Surlarla ilgili bütün yetki Kültür ve Turizm Bakanlığı'nda olduğu için yerel yönetimin çalışmaları sur içindeki alanla sınırlı olmak zorunda.

Baydemir'in, hem surların hem de sur içindeki eserlerin, hükümet çevrelerinin sevdiği tabirle "**ihyası**" için bir önerisi var: **2013-2019 arasında yalnızca surlar ve sur içine yönelik beş yıllık bir kalkınma planı hazırlansın. Bir milyar liralık bir kaynak ayrılarak bütün sur içinde bir turizm hamlesi başlatılsın**.

Diyarbakır'da yerel yönetimler taleplerin karşılanması durumunda şehrin turizme açılması konusunda iddialı. Diyarbakır'ın önüne koyduğu hedef yılda üç milyon turist. Diyarbakır bunu hak ediyor.

Surlar yaşam alanı

Geçen hafta İstanbul'da surların restore edileceğinin işaretlerini veren Büyükşehir Belediyesi'ne sur restorasyonu ile ilgili uluslararası yaklaşımları hatırlatmıştım. Bu konudaki temel yaklaşım surların restore edilemeyeceği yalnızca güçlendirme çalışmaları yapılabileceği şeklindeydi. Benzer bir tartışma Diyarbakır'da da yapılıyor.

Tarihi sekiz bin yıl geriye giden surların içinde pek çok farklı medeniyet yaşadığı için her gelen medeniyet bazı işlevsel değişiklikler yaptı. Diyarbakır Surları günümüze sürekli değişerek ve yenilenerek geldi. Bu görüşe göre **surlar restore edilirken günümüzün ihtiyaçları gözönünde bulundurularak bazı değişiklikler yapılabilir. Çünkü Diyarbakır Surları İstanbul Surlarının aksine aynı zamanda bir yaşam alanı. Şehrin kalbi tarih boyu bu surların etrafında attı.**

Bazı kesimlerle surların ve içindeki mimarinin aslına sadık kalınarak yenilenmesinden yana. Şehirdeki hâkim görüş bu anlayış arasında bir mutabakat oluşturulması. Yani hem tarihî mimariyi bozmayan hem de güncel ihtiyaçlara bir parça da olsa cevap veren bir yöntem bulunmalı.

ŞEHİR FISILTILARI

- Haliç'in silüetini berbat eden **metro köprüsü** neredeyse tamamlanmak üzere. **Büyükşehir** yoğun eleştiri alan **köprüyü bej, beyaz ve mavi renkte ışıklandırmayla görünmez yapmaya çalışıyormuş**. Bunun için İtalyan uzmanlarla birlikte çalışılıyormuş.

- **Taksim Camisi** için hazırladığı projeyi Başbakan Erdoğan'a beğendiremeyen Mimar **Ahmet Vefik Alp**, Diyanet İşleri Başkanı **Mehmet Görmez**'in önerileriyle **yeni bir proje hazırlıyormuş**.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

AYA TRİADA KİLİSESİ

İstanbul'da inşa edilen son kilisedir. Bir **Rum Ortodoks** mabedi olan kilisenin etrafı dönerciler tarafından kuşatılmış durumdadır. Geçen yıl Beyoğlu Belediye Başkanı **Ahmet Misbah Demircan** etraftaki dönercilerin kaldırılarak kilisenin meydana hâkim bir hâle getirilmesini önermişti ancak bu öneri pek rağbet görmemişti.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Postmodern kaosta İstanbul'un kibleleri

Ertan Altan 25.02.2013

 Postmodern kaosta İstanbul'un kibleleri Tanzimat'tan bu yana, **“Doğululuk-Batılılık”**, **“modernlik-geleneksellik”** şeklinde ifade edilen Türkiye'nin uzlaşmaz çelişkisi, Türk edebiyatında pek çok romana konu oldu. Bana göre bu çelişkiyi en iyi yansıtan iki roman, **Ahmet Mithat Efendi'nin *Felatun Bey ve Rakım Efendi*'si ile Peyami Safa'nın *Fatih-Harbiye*'sidir.**

Batı'yı taklit ederken komik durumlara düşen Felatun Bey'le, Batı'nın **“iyi yanlarını”** alarak ahlakını koruyan Rakım Efendi arasındaki fark, Türkiye'de muhafazakâr modernleşmeciliğin köşe taşlarını belirledi. Peyami Safa, birçok romanında yaptığı gibi *Fatih-Harbiye*'de de, Batı taklitçiliğinin nasıl facialara sebep olabileceğini sert bir şekilde anlatıp, **“ahlakımızı koruyarak modernleşmenin”** faziletlerini Türk toplumunun zihnine yerleştirdi.

Peyami Safa'nın Fatih ve Harbiye arasında çizdiği kültürel sınır bugün de geçerliliğini koruyor. **Şerif Mardin'in “mahalle baskısı”** kavramıyla güncellik kazanan farklı yaşam tarzlarının egemen olduğu mekânlar, aşağı yukarı aynı sınırlarda ortaya çıkıyor. Ancak bu durum uzun sürmeyecek gibi görünüyor.

Son birkaç yıldır İstanbul'daki kentsel projeler sözünü ettiğim kültürel sınırları muğlâklaştırmaya başladı. Geçmişte Harbiye'den şikâyet eden, uzak durarak kendini korumaya çalışan Rakım Efendiler, artık Haliç'in karşı kıyısından yalnızca ibret almıyor; köprüler, camiler, kışlalar, meydanlar inşa ederek buralara yerleşiyor. Cumhuriyet tarihi boyunca gerçekten de Felatun Bey kadar gülünç olmayı başaran çağdaşlar ise son derece endişeli.

Ancak sınırların muğlâklaşmasından endişeli olanlar yalnızca **“çağdaşlar”** değil.

Ali Bulaç, kısa bir süre önce piyasaya çıkan ***Postmodern Kaosta Kible Arayışı*** adlı kitabında, muğlâklaşan sınırlarda kaçınılmaz bir şekilde modernleşen Müslümanların yaşadığı krizi tartışıyor. Ali Bulaç'ın dikkat çektiği bu kriz, Peyami Safa'nın romanlarındaki gibi, Harbiye ve Pera'nın düşük yaşam tarzına kendisini kaptıran Müslüman gençlerin ibretlik hâli değil. Daha köklü. Roman yazar, film çeken, resim yapan, sergi açan, davet veren, davete giden dindar entelijansiyanın **“tüketici muhafazakârlığı”** asıl sorun.

İstanbul'da dindarlar İslam şehri **“mefkûresinden”** şehirli İslam'a dönüşümün sancılarını yaşıyor. Fatih'te daralan dindar orta sınıflar Taksim'de kendisini bulmak istiyor. Bu arayış, “Harbiye'nin” köklü sakinlerini son derece rahatsız etse de kaçınılmaz bir şekilde devam edecek. Müslüman orta sınıflar bizim Felatun Beylerin mahallelerinde yeni kültürel kiblelerini inşa edecek. Bunu yaparken, eski mahallelerinin baskısına da maruz kalacaklar. Bu baskının etkisiyle yeni kiblelerini tahkim etmeye çalışacaklar. Bu durumdan en büyük zararı mahallenin eski sakinleri görecek.

Dindar dünyada alttan alta süren bir tartışmanın adını koyan Ali Bulaç, sınırı ortadan kaldıran Müslümanlara şimdi çok önemli bir soru yöneltiyor: **Yeni kiblemiz nasıl olacak?** Muhafazakârların bu soruya verecekleri cevap geleceğin İstanbul'unu şekillendirecek.

ŞEHİR FISILTILARI

- İstanbul için yedi hedef açıklayan **Kadir Topbaş'ın başkanlığa ikinci kez aday olma** konusunda kararlı olduğu konuşuluyor.
- **Küçükçekmece** Belediyesi ilçede tarihî bir şehir merkezi inşa edecekmiş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

FEVZİPAŞA CADDESİ

Fatih'in en renkli caddelerinden biridir. Şehzadebaşı tarafından girince, Fatih Camii boyunca devam eder. Canlı bir ticaretin olduğu caddede, birçok tarihî cami ve külliye bulunur. İstanbul'da evlilik hazırlığı yapanlar gelinlik için mutlaka bu caddeye uğrar. Cadde Karagümrük üzerinden Edirnekapi'ya bağlanır.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Topçu Kışlası'nın benzerini bile yapamazsınız

Ertan Altan 04.03.2013

Topçu Kışlası'nın benzerini bile yapamazsınız **İstanbul 2 Numaralı Koruma Kurulu**, Taksim'e yapılacak **Topçu Kışlası** projesini reddederken tartışmaya yer bırakmayacak bir gerekçe açıklamıştı: **"Projede yapının özgün mimarisini oluşturan iç mekân kurgusu, süsleme özellikleri ve elemanları, yapının yapım dönemleri, yapılan müdahaleler ve önceki dönemlerine ait izlerle ilgili bilgi ve belgelerin eksik olması."**

Başbakan'ın **"Reddi reddedeceğiz"** açıklamasının ardından, üyelerinin büyük bir kısmı bürokratlardan oluşan **Yüksek Koruma Kurulu**, kendisine verilen talimatı yerine getirdi.

Daha önce de yazmıştım; şehir plancılığı açısından, tamamen yok olmuş bir anıtın yeniden yapılması gerekebilir. Ancak böyle bir durumda rekonstrüksiyonun gerçekleşebilmesi için binalarla ilgili teknik verilerin, içi yapıya ait detaylı grafik kayıtların mevcut olması gerekir.

İstanbul'da Topçu Kışlası ile ilgili bu tür kayıtların olmadığını biliyoruz. Ancak iktidarın ne denli gülünç bir işe giriştiğini daha iyi anlayabilmek için, 2 Numaralı Koruma Kurulu'nun **"binayla ilgili bilgi ve belgeler eksik"** ifadeleriyle özetlediği durumu somutlaştırmak gerekiyor.

Bu konuda yaptığım kısa bir araştırma, Taksim Meydanı'na nasıl bir ucube inşa edileceğini ortaya koyuyor.

Klasik Osmanlı mimarisinin dışında bir bina

Vaktiyle Topçu Kışlası'nın bulunduğu alan, İstanbul'un yerleşim yerlerinin dışında kaldığı için **mezarlıklara** ayrılmıştı. Bu mezarlıklar Beşiktaş'a kadar uzanıyordu. Bu alanda ahşap bir bina olarak inşa edilmiş bir kışla yer alıyordu. Kışlada yangın çıkınca **Sultan III. Selim** 1800'lerin hemen başında muhtemelen **Balyan Ailesi**'ne bir bina yaptırdı. **II. Mahmut** devrinde yangın geçiren bina **Sultan Abdülmecit** döneminde restore edildi. Nedendir bilinmez, bu restorasyon sırasında, benzerlerine eski Babür şehirlerinde rastlanabilecek, Hint, Moğol, Rus mimarisinden esintiler taşıyan eklemeler yapıldı. Ortaya çıkan kışla, **Osmanlı mimari üslubunun bir hayli dışındaydı**. Özellikle kışlanın köşelerine eklenen soğan kubbeli kuleler, Taksim'de bir Agra havası estiriyordu.

Kışla, yalnızca sigorta için fotoğraflandı

Bu son derece güzel kışla binasının o yıllarda nasıl görüldüğünü, İstanbul'da yaşayan Hırvat asıllı harita mühendisi **Jacques Pervititch** sayesinde biliyoruz. Son derece ilginç bir hayat hikâyesi olan Pervititch 1920'li yıllarda İstanbul'da bir sigorta şirketi için çalışıyordu. İstanbul'daki önemli binaların fotoğraflarını çeken ve topografya çizimleri yapan Pervititch'in çalışmaları sigorta şirketleri tarafından yapıların çevresindeki riskleri saptamak için kullanılıyordu. Bu çizimler ve fotoğraflar mimari amaçlı olmadığı için binayla ilgili pek bir detay vermiyordu.

Koruma Kurulu "**bilgi ve belge**" eksik derken aslında tam olarak **bu durumu** kastediyordu.

Topçu Kışlası'nın son olarak nasıl görüldüğünü Pervititch sigorta şirketi için yaptığı çalışmadan biliyoruz. Binayla ilgili başka hiçbir şey bilinmiyor.

Büyükşehir Belediyesi binayı yeniden inşa etmek için yalnızca bu fotoğraflardan yararlanmak zorunda.

Bu konuyu Jacques Pervititch üzerine detaylı araştırmalar yapan **Tarih Vakfı** Yönetim Kurulu Üyesi Şehir Plancısı **Murat Güvenç** ve **İCOMOS**'un eski başkanı Mimar **Cevat Erder**'le de konuştum. Alanlarında değerli çalışmalara imza atan iki isim de Pervititch'ten günümüze ulaşan görsellerle bir rekonstrüksiyon yapılamayacağı görüşünde. Hatta Murat Güvenç'e göre bırakın rekonstrüksiyonu eldeki verilerle kışlanın bir benzerini bile yapmak mümkün değil.

Taksim Meydanı'na bir ucube geliyor.

ŞEHİR FISILTILARI

• **Milli Gazete** yazarı **Mehmet Şevket Eygi**'nin oturduğu evin tapusunun **Bizans Magnaura Sarayı**'nın kalıntıları üzerinde olduğu gerekçesiyle iptal edilecek olması bölgedeki bütün mülk sahiplerini endişelendirmiş. Çok geniş bir alana yayılan saray kalıntılarının üzerinde daha pek çok ev ve işyeri yer alıyor.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

KÜÇÜK AYASOFYA

MS 500'lerde **Ayasofya'nın küçüğü** olarak yaptırılmış **kilisedir**. Daha sonra **camie** çevrilen **mekânın etrafında kurulan mahallede** bugün hat, tezhip, ebru gibi İslami sanatların icra edildiği pek çok atölye vardır. Mahalledeki atölyelerde bu sanatların ustaları tarafından seminerler de verilir. Caminin içinde her zaman ney seslerinin yükseldiği şirin bir çay bahçesi bulunur.

Yalanlarla inşa edilen bir köprü

Ertan Altan 11.03.2013

 Yalanlarla inşa edilen bir köprü Haliç'in silüetini berbat eden metro köprüsünün son parçası da monte edildi. Yaklaşık beş ay önce ödüllü mimarlar **Mücella Yapıcı** ve **Cem Kozar**'a köprünün tamamlanması durumunda Haliç'in nasıl bir görünüm kazanacağını gösteren illüstrasyonlar çizdirmiştik. Şimdi ortaya çıkan sonuç, beş ay önce yaptırdığımız çizimleri bile gölgede bıraktı.

Dün *Hürriyet* gazetesinde köprünün mimarı **Hakan Kıran**'ın bir röportajı yayımlandı. Kıran, **"Sonunda doğdu"** dediği köprü için yapılan eleştirilerden şikâyet ederek inşaatı UNESCO'nun onayıyla tamamladıklarını söylüyor. Kıran'ın açıklamaları şöyle: *"İnşaatı ve proje çalışmalarını, olağanüstü baskı altında yürüttük. Her aşamada UNESCO ile istişare edildi. Kadir Topbaş, 2011 yılında köprüyü bir yıl durdurdu. Bir yanda inandığı yolda ilerledi, projenin arkasında durdu ama UNESCO'nun elini rahatlatmak için de bir yıl riski üzerine alıp, bağımsız heyetin incelemesine fırsat tanıdı. Tavrını bilimden ve mutabakattan yana kullanıp, tarafsız olduğunu gösterdi. Bir yıl sonunda, UNESCO'dan olumlu görüş alınıp, mutabakat sağlanınca yola devam edildi."*

Yalanlarla yürüyen köprü inşaatı tamamlandı. Sivil toplumun, aydınların, sanatçıların itirazları gözardı edildi. Tabii UNESCO'nun da. **Köprünün yapımına engel olamadık ama yalanlara müsaade etmeyeceğiz.**

Dün, UNESCO'ya kentsel projelerin dünya mirası kriterlerine uygun olup olmadığını denetleyen raporlar sunan **ICOMOS**'a çok yakın pek çok uzmanla konuştum. Haliç metro köprüsüyle ilgili rapor hazırlayan ICOMOS Türkiye Heyeti bilindiği gibi, köprünün Haliç'teki tarihî çevreye geri dönülmez zararlar vereceği yönündeki çalışmasını UNESCO'ya sunmuştu.

UNESCO'nun Haliç köprüsüyle ilgili çalışma takvimi ise nisan ayında başlayacak. Önümüzdeki ay ICOMOS'un çalışmaları ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin raporu ele alınarak bir rapor hazırlanacak. Bu rapor, UNESCO Dünya Miras Listesi Komitesi'nin temmuz ayında yapılacak genel kurulunda ele alınacak. UNESCO köprüyle ilgili nihai açıklamasını bu genel kurulun ardından yapacak.

Hakan Kıran ve Büyükşehir Belediyesi'nin, "UNESCO köprüye onay verdi" yönündeki açıklamaları kesinlikle gerçeği yansıtmıyor. ICOMOS açısından köprünün Haliç'in silüetine geri dönülmez zararlar verdiği konusunda şüphe yok. ICOMOS'tan pek çok isim, **"Zarar verdi mi, vermedi mi tartışmasının artık UNESCO için anlamı yok. Bu durum UNESCO açısından son derece net. Şimdi, mimarın ışık ve renk düzenlemelerinin çevreye etkisine bakılacak"** diyor.

Köprü inşaatı yıllarca UNESCO üzerinden söylenen yalanlarla sürdürüldü. Bazı gazeteler de bu yalanlara alet edildi. Bu yalanlardan en pervasızca olanı Büyükşehir Belediyesi tarafından UNESCO yetkilisi olarak kamuoyuna tanıtılan **Prof. Enzo Siviero** ve **Prof. Muawiyah Ibrahim**'in açıklamalarıydı. Siviero ve Ibrahim UNESCO görevlisi unvanıyla bazı gazetelere röportajlar vererek, köprünün UNESCO tarafından onaylandığını anlattı. *Habervesaire*'den **Gökhan Tan** ise, Paris'teki Dünya Miras Merkezi Avrupa ve Kuzey Amerika Bölümü'nden uzman **Junaid Sorosh-Wali**'ye basın müşavirliği yoluyla UNESCO adına açıklama yapan Prof. Siviero'yu sormuştu. Aldığı cevap bir hayli ilginçti: *"Radikal gazetesinde demeçleri yayımlanan gerek Prof. Enzo Siviero'ya ve gerek Prof. Muawiyah Ibrahim'e UNESCO tarafından verilmiş bir görev yoktur. Ancak bu isimlerin*

Türk yetkililer tarafından atanmış olması en yüksek olasılık. Dolayısıyla UNESCO adına konuşma yetkileri de bulunmamaktadır. UNESCO, bu yanlış bilgilendirme nedeniyle Türk yetkilileri de uyarmıştır.”

Yıllar önce Sülün Osman, Boğaz Köprüsü’nü satılığa çıkarmıştı. Birden aklıma geldi.

ŞEHİR FISILTILARI

• İstanbul Aydın Üniversitesi AFAM (Afet Araştırmaları Merkezi) Başkanı Yrd. Doç. Dr. **Kubilay Kaptan**, **Unkapanı Köprüsü’nün taşıyıcı kolonlarının alarm vermeye başladığını** açıklayınca kamuoyunda metro köprüsüyle ilgili endişeler arttı. İstanbullular metro geçişinin Unkapanı Köprüsü’ne zarar verip vermeyeceğini merak ediyor.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

ALTINCI DAİRE

Osmanlı İmparatorluğu’nun **ilk belediye binasıdır**. 1879-1883 yılları arasında İtalyan mimar **Giovanni Battista Barborini** tarafından inşa edildi. Batı mimari üslubunun İstanbul’daki ilk örneklerinden oldu. Dış cephesi neoklasik anlayışla yapıldı. Bugünlerde restore ediliyor. Ancak hemen yanına yapılması planlanan ek binasının çağdaş mimariye göre yapılacak olması eleştiriliyor.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sandıkta Beyoğlu baharı

Ertan Altan 25.03.2013

 Sandıkta Beyoğlu baharı Beyoğlu’nda eğlence sektörüne büyük bir darbe indiren **masa-sandalye krizi** havalının ısınmasıyla birlikte yeniden gündemde.

Beyoğlu Belediyesi’nin, iki yıl önce **Asmalımescit**’te başlattığı masa operasyonu kısa bir süre içinde bütün ilçeye yayıldı. Restoranların kapı önündeki masa ve sandalyeleri yolları işgal ettikleri ve kargaşaya neden oldukları gerekçesiyle, turistleri ve vatandaşları yerlerinden kaldırarak toplandı. Ardından esnafın protesto eylemleri geldi, ancak soruna çözüm bulunamadı. İşletmecilerin tüm tepkilerine rağmen belediye geri adım atmadı.

Geçen yaz Beyoğlu’nda binasını güzelleştiren esnafa kapının önüne masa koyma izni verileceği açıklandı. Birkaç sokakta birkaç işletmeye izin verildi ancak kısa bir süre içinde bu uygulamadan da vazgeçildi.

Beyoğlu’nda geline son durumda değişen bir şey yok. Hiçbir işletme kapısının önüne masa ve sandalye çıkaramıyor. Beyoğlu’na gelen vatandaşlar güneşli bahar ve yaz günlerinde yine kapalı mekânlarda oturmaya mecbur edilecek.

İki yıldır süren kriz, Beyoğlu esnafını tehdit ediyor. Buradaki işletmelerde çalışanların birçoğu işlerini kaybetti. **Beyoğlu şimdi Türkiye’de restoranların kapılarının önüne masa-sandalye koymadığı tek ilçe konumunda.**

Beyoğlu esnafı son olarak bir yıl önce hem İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı **Kadir Topbaş**’la hem de Beyoğlu Belediye Başkanı **Ahmet Misbah Demircan**’la sorunun çözümü için görüşmeler yapmıştı. Bu görüşmelerde iki başkan da Beyoğlu’nda kentsel dönüşüm çerçevesinde bu soruna bir çözüm bulacaklarını, yeni projeler hazırladıklarını söyledi. Ancak hiçbir adım atılmadı. Dedikodulara göre, **iki başkan da yakın çevrelerine Beyoğlu’nda uygulamadan geri dönüş olmayacağını, artık kapı önüne masa koymanın unutulması gerektiğini söylüyor.**

İstanbul’da bahar yüzünü yavaş yavaş gösterirken, **Beyoğlu Eğlence Yerleri Derneği** (BEYDER) Başkanı **Tarkan Konar**’la bu sezon neler yapacaklarını konuştum. İki yılı protesto yürüyüşleriyle geçiren Beyoğlu esnafı çözümden yana ümitli değil. Çünkü Tarkan Konar’a göre sorun yalnızca yolları kapatan masalar değil. **Meydandaki çalışmalar ve Topçu Kışlası projesiyle Beyoğlu’nda köklü bir dönüşüm planlanıyor. Plana göre Beyoğlu’nda eğlence hayatı Galata, Şişhane ve Karaköy’e doğru itilmek isteniyor. İstiklal Caddesi’nin Taksim girişinin eğlence sektöründen arındırılması hedefleniyor.** Galata-Karaköy istikametinde yeni yeni açılan mekânlar ise belirli bir gelir düzeyine hitap ediyor. Konar’a göre **ortaya çıkacak yeni Beyoğlu’nda dar gelirliyle, öğrencilere yer yok.**

Beyoğlu esnafı bu bahar eylem yapmayacak. BEYDER’in Beyoğlu’ndaki soruna köklü bir çözüm bulmak için etkili bir planı var. **Beyoğlu esnafı yerel yönetimle sandıkta hesaplaşacak.** Beyoğlu’nda yaklaşık üç bin ruhsatlı eğlence mekânı bulunuyor. Ancak bu mekânlarının sahipleri ve çalışanlarının büyük bir kısmı başka ilçelerde ikamet ediyor. Yerel seçimler yaklaşırken Beyoğlu’ndaki bütün eğlence mekânlarının sahiplerinin ve çalışanlarının evlerini Beyoğlu’na taşıması için çalışma yapılıyor. Bu, geçimini eğlence sektöründen sağlayanların aileleriyle birlikte ciddi bir oy potansiyelini ortaya çıkarıyor. Derneğin herhangi bir parti ya da adayı desteklemek gibi bir projesi yok. Ancak **sorunlarına çare bulmayanlara oy vermeyecekleri** açık. Beyoğlu’nda yönetime talip olanlar Beyoğlu esnafını dikkate almak zorunda kalacak.

Beyoğlu’nu otobana dönüştüren, ilçenin en güzel parkını betonla çevirmeye hazırlanan, insanların ekmek parasına göz diken yerel yönetime karşı Beyoğlu sakinleri elbette yaşam alanlarını savunacak.

Beyoğlu baharı sandıkta yaşanacak.

ŞEHİR FISILTILARI

» Taksim İlk Yardım Hastanesi’nin projesi hazırlanmış. Yerin altında yedi kat otopark olan yekpare bir bina tasarlanmış. İleride otel olabilirmiş.

» Haliç Metro Köprüsü 29 Mayıs’ta törenlerle açılıyormuş.

» Elmadağ-Harbiye arasında madde bağımlısı çocuklar polisin gözü önünde turistlere ve vatandaşlara saldırıyormuş. Bu güzergâhı özellikle gece kullananlar güvenliği sağlayamayan polisten şikâyetçiymiş.

SÜLEYMANİYE

Süleymaniye Camii çevresindeki 500 yıllık mahalledir. Bu mahallede yaklaşık altı yıldır süren restorasyon çalışmalarının iki yıl içinde tamamlanması planlanıyor. Burada 100 yıl önceki ahşap konakların yeniden yapılacağı açıklanmıştı ancak çelik konstrüksiyon üzerine tarihîymiş gibi görünen bir makyajla garip yapılar ortaya çıkmaya başladı. UNESCO'nun duruma el koyması yakındır.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şehirler nasıl gasp ediliyor

Ertan Altan 01.04.2013

Şehirler nasıl gasp ediliyor Başbakan Erdoğan önceki gün, zatiâlimin doğduğu şehir olan **Bursa**'nın yeşilini öve öve bitiremeyip, bende de **"gidip bir göreyim"** hissi uyandıran konuşmasında, imar planlarındaki emsal artışlarıyla ilgili çok önemli açıklamalar yaptı. O kadar önemli açıklamalardı ki gözümün önüne gelen, baharda **Yeşil, Setbaşı, Tarihî Çınar** manzarasını bile bastırdı.

Hükümet ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi hakkında yüzlerce dava açmış olan TMMOB İstanbul Şehir Plancıları Odası Başkanı **Tayfun Kahraman**'ın da takdir ettiği, şaşırtıcı açıklamalar olduğunu en başta belirtmeliyim ki, konunun önemi daha fazla anlaşılın.

Başbakan Erdoğan 4. Uluslararası Yerel Yönetimler Sempozyumu'nda, **"Şu anda plan notlarıyla emsallerle oynayanlar var. Belediyelerin içinde bunu görüyorum. AK Parti olarak 3 emsal azami ilkemiz olmalı. Plan notlarıyla oynayarak bunu 7'ye, 6'ya çıkarıyorsanız tarih sizi affetmez, bu millet sizi affetmez. Asla bunlarla oynama noktasına girmeyin. Sahilleri, denizleri tehdit etmeyin. Şehirlerimiz gasp edildi, işgal altında. 'Biraz daha rant elde edelim, emsali 2,5- 3'e çıkaralım'dan vazgeçelim. 3'e vereceğimiz yer de vardır ama 3'e çıkarmayalım. Niye kentsel dönüşüm yapıyoruz? Şehirlerimiz gasp altında"** dedi.

Peki, Başbakan Erdoğan'ın hedefinde kimler, hangi yerel yönetimler vardı? Tayfun Kahraman, Başbakan'ın uyardığı emsal sihirbazlığının nasıl yapıldığıyla ilgili ilginç detaylar anlattı. İstanbul'da durum Başbakan'ın söylediklerinden de kötü. **3 olan emsaller 10'a, 15'e bile çıkıyor.** Bu İstanbul'un hemen her yerinde böyle. En dikkat çeken yer ise **Büyükdere Caddesi**. İstanbul'daki alışveriş kulelerinin, iş merkezlerinin bir bölümü, Tayfun Kahraman'a göre kâğıt üzerinde 3 emsale göre yapılmış ancak farklı düzenlenen ruhsatlarla 3 emsal gösterilen yerde 10'a 15'e çıkılmış. Kahraman, İstanbul'da **Zorlu, Kanyon, Safir** ve birçok yerin bu durumda olduğunu söylüyor.

Peki, bu iş nasıl yapılıyor?

Şairlerin “**yedi tepeli**” dediği engebeli şehrimizde emsal sihirbazlığı, topografyanın nimetleriyle yapılıyor. Tayfun Kahraman daha iyi anlaşılması için Taksim’deki **Park Otel** örneğini verdi. Yükseklik için hesaplanacak kot, **İnönü Caddesi**. Ama kot farkından doğan katlar “**emsal harici**” sayılıyor. Yeni yapılan Armani Konakları da aynı yöntemle emsal arttırıyor ve inşaat TMMOB tarafından mahkemeye verilmiş.

Tayfun Kahraman’ın yaklaşık olarak söylediği rakamlara göre, kâğıt üzerinde 2,8 emsali olan **Zorlu** binası aynı yöntemlerle 10 emsale kadar çıkmış. **Safir**’in ise 2,5 olan emsali 6,5 olmuş.

İşte **Tevfik Fikret**’in, “**Ey köhne Bizans, ey bin kocadan arta kalan bîve-i bâkir**” dediği şehrimize bu işler yapılıyor. **Topçu Kışlası, Haliç Köprüsü, Taksim Meydanı** derken İstanbul, bu büyük şairin **Sis** adlı şiirinde anlattığı kasvetli şehir olmaya başladı. İstanbul’daki uygulamaların, bana ve itirazlarını paylaştığım sivil topluma verdiği duygu aşağı yukarı böyle; sisli.

Başbakan’ın TMMOB’dan da destek gören açıklamaları önemli. Ama Tayfun Kahraman’ın dediği gibi bir de uygulamaya bakmalı.

ŞEHİR FISILTILARI

- İstanbul’daki dev kentsel projeler arkeolojiye takılıyor. **Yenikapı, Fikirtepe** derken yeni kriz alanı **Küçükçekmece** olacak. Kanal İstanbul’un denize açıldığı nokta olduğu ortaya çıkan Küçükçekmece Gölü’nde bulunan **Yarımburgaz** mağaraları projeye engel olacak kadar önemli.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

PARK OTEL

İstanbul Taksim’de bulunan ve 22 yıldır kaba inşaatı ve çirkin görüntüsü ile tartışma konusu olan İstanbul’un tarihine geçmiş bir meseledir. Mahkemelerle sivil toplum arasında mücadelede yapımı birçok kez engellense de yine bir şekilde inşaat izinleri alabilmiştir. İstanbul 2 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu’na sunulan plan 2011’de onaylanmıştı. Kurul, 735 ada 25 parsel ile ilişkin koruma amaçlı planı uygun bularak **Park Otel**’in faaliyete geçmesi için vizeyi vermişti.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kanal İstanbul’un güzergâhı ve riskler

 Kanal İstanbul'un güzergâhı ve riskler **Kanal İstanbul**'un güzergâhı netleşmeye başladı. Tarihî Yarımada'yı "**Tarihî Ada**"ya dönüştürecek kanal büyük ihtimalle **Küçükçekmece, Başakşehir, Arnavutköy** hattında açılacak.

Bu güzergâhın seçilmesinde, kamulaştırma maliyetlerinin düşük olması ve ortaya çıkacak hafriyatın minimuma inmesi etkili oldu. Hükümetten sızan ve basına da yansıyan bilgilere göre **Kanal İstanbul**'un **Marmara**'ya açılacağı nokta olan **Küçükçekmece Gölü**'nün evsel ve sanayi atıkları nedeniyle kirli olması, göl işlevinin ortadan kaldırılmasına olanak sağlıyor.

Göle kanalla bağlanacak **Sazlıdere Barajı**'nın yer aldığı vadide rakım düşük olduğu için kazı açısından da problem yaşanmayacak. Bölge, orman ve tarım alanlarıyla çevrildiği için de istidlâk problemi olmayacak. En önemlisi ise, kanalın **Karadeniz**'e açıldığı noktanın aynı zamanda **üçüncü havaalanı** proje alanı olması.

Yani Kanal İstanbul, Küçükçekmece'den başlayarak, Sazlıdere Barajı, bu baraja kaynaklık eden derelerin geçtiği vadi ile tarım ve orman alanlarından geçecek. Böylece hem ortaya çıkan hafriyat az olacak hem de kamulaştırma maliyeti düşük olacak.

Kulağa hoş geliyor. Peki, gerçekten bu kadar kolay ve sorunsuz mu?

Küçükçekmece Gölü'nün içme suyu havzası özelliğini kaybettiği, sık sık meydana gelen balık ölümleriyle gölün çevresel riskler yarattığı doğru ancak göl çevresinin büyük bir ölümü birinci derece sit alanı. Bu alanda yer alan **Yarımburgaz**'daki neolitik yerleşimin ne olacağı Kanal İstanbul projesinde belirtilmiyor. Projede uluslararası yankı uyandıracak bir arkeolojik kriz kapıda.

Bununla birlikte, **Toplum İçin Şehircilik Platformu**'nun ortaya koyduğu verilere göre, kanalın geçeceği Sazlıdere Barajı hâlen içme suyu havzası niteliği taşıyor ve havzanın bulunduğu alandaki dereler geniş tarım alanlarını besliyor.

Projeyle Sazlıdere Barajı devre dışı kalacak. Bu durumun içme suyu ve sulama açısından problem yaratmayacağı, **Melen Çayı**'ndan gelen suyun bu barajın yerine ikame edileceği belirtiliyor ancak bu bilgi gerçeği yansıtmıyor. Çünkü resmî verilere göre Sazlıdere Barajı İstanbul'a yıllık 50 hm³'lük içme suyu sağlıyor.

Yine resmî verilere göre kanalın geçeceği **Sazlıdere Vadisi**'nin yüzde 52'si "**iyi korunmuş**" orman arazilerinden oluşuyor. "**Bozuk orman**" vasfında olan kalan yarısında ise tarım alanları yer alıyor. Vadi topraklarının yüzde 35'i yani 176,4 km²'si tarıma ayrılmış durumda.

Toplum İçin Şehircilik Platformu'ndan **Nâzım Akkoyunlu**'nun aktardığı bilgilere göre, proje alanına gelecek nüfus "**200 kişi/ha yoğunluk**" üzerinden en az 6.272.000 kişi olacak. Bu denli büyük bir nüfusun ihtiyaçlarının karşılanması için bölgede geniş çaplı bir imar hareketi başlayacak. Bölgede arsa fiyatları şimdiden astronomik rakamlara ulaşmış bile.

Bu açıdan projede hesaplanmayan bir nokta da bölgenin depremselliği. Resmî verilere göre proje alanı üçüncü derecede riskli deprem bölgesi. Ancak vadideki zeminin depreme karşı mukavemeti bir hayli zayıf. Bölgedeki dere yatakları heyelan potansiyeli oluşturuyor. Yerleşime açılacak yamaçlar haritalarda riskli bölgeler olarak işaretleniyor. Uzmanlara göre bu alanda en fazla iki katlı yapılaşmaya izin verilebilir.

Kanal İstanbul ve üçüncü havaalanının kesiştiği, milyonlarca kişinin yerleşimine açılacak proje alanında çok katlı yapılaşmanın kaçınılmaz olduğu kuşkuyla yer bırakmıyor.

Peki, bütün veriler ne anlama geliyor? Bütün kentsel projelerde muhalefetin ezberden tekrarladığı "çevre tahrip ediliyor, şehir ranta açılıyor" türü bir itirazı yinelemek değil amacım. Ortada coğrafyayı değiştirecek bir proje

var. Yer şekillerini hiç kimseye sormadan mı değiştireceksiniz? Bunu aklınız alıyor mu?

ŞEHİR FISILTILARI

- Tüm Türkiye’de özellikle de İstanbul’da son 10 yılda konutların metrekaresi küçülmüş.
- Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi öğretim görevlisi Prof. Dr. Suphi Saatçi Ayasofya’nın kubbesinin Mimar Sinan tarafından yeniden yapıldığını iddia ediyormuş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

YARIMBURGAZ

Küçükçekmece Gölü’nün 1,5 kilometre kuzeyinde yer alan, paleolitik çağa ait önemli kalıntıların bulunduğu mağaradır. Bu kalıntılar Yenikapı ile birlikte İstanbul’un tarihteki en eski yerleşim yerlerinden biri olduğunu kesin bir şekilde ortaya koyuyor. Bilimsel veriler MÖ 730.000 ile 130.000 yılları arasında kapsayan dönemin ikinci yarısında, ilkel insanların bu mağarayı uzun bir süre barınak olarak kullandıklarını gösteriyor.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bursa’da eski bir cami avlusu

Ertan Altan 22.04.2013

 Bursa’da eski bir cami avlusu **Ahmet Hamdi Tanpınar**’ın **Bursa’da Zaman** şiiri bu mısrala başlar. Küçük şadırvanlarda şakırdayan sular, Orhan zamanından kalma duvarlar, ihtiyar çınarlar... Batılı seyyahların bir zamanlar **“Türkiye’nin Floransa’sı”** dedikleri eski Bursa, bu şiirde bütün özellikleriyle resmedilir.

1960’lı yıllarda başlayan sanayileşme, Tanpınar’ın Bursa’sına büyük zararlar verdi. Bursa, Türkiye’nin en büyük sanayi şehri oldu ama şehre yeşil rengini veren ihtiyar çınarlar soldu. Çocukken elimizde incir yaprağıyla, ipekböceği almak için kapısında beklediğimiz atölyeler birer birer kapandı. Sanayi göçü, göç çarpık yapılaşmayı ve kirliliği getirdi. Bir zamanlar şehrin her köşesinden fışkırarak şeftali bahçelerini sulayan pınarlardan, derelerden zehir akmaya başladı. Uludağ’a bakan yamaçlardaki eski cami avluları kaderine terk edildi. Göçün aktığı varoşlarda, teneke minareli, gecekondlu camiler ovayı çevreledi.

1998 yılında Bursa’dan ayrılırken bu manzara hüküm sürüyordu. Sonraki yıllarda yaptığım kısa ziyaretlerde de durum değişmedi.

Geçen hafta *Taraf*’la birlikte verilen Bursa ilavesi için, şehri ziyaret ettiğimde son altı yıldır sessiz sedasız devam eden restorasyon çalışmalarının sonunda meyvesini vermeye başladığını gördüm. Tarihî şehir merkezinin dört bir yanında kurulan şantiyelerin iskeleleri sökülünce ortaya Tanpınar’ın Bursa’sı çıktı. **Ulucami**’yi çevreleyen ve aralarında ünlü **Koza Han**’ın da bulunduğu hanlar bölgesi, yüzyıllar öncesinin Bursa agorasını geri getirdi.

Büyükşehir ve Osmangazi belediyeleri şimdi Bursa'nın tarihî merkezlerini tramvay hattıyla birbirine bağlıyor. Yüzlerce yıllık hanların, hamamların, bedestenlerin, camilerin arasında uzanan raylarla tarihî şehir merkezi araç trafiğinden arındırılıyor. Tramvayın geçtiği şehrin ana caddelerinde, binaların üzerindeki tabela ve klima kirliliği de yok ediliyor. Yerel yönetim, şehir merkezinde Ortaçağ estetiğini gölgeleyen yapılaşmayı kontrol altına alıyor.

Bütün bu çalışmalar, Bursa'nın **UNESCO Dünya Miras Listesi**'ne girebilmesi için. Yerel yönetim, **Tarihî Miras Komitesi** ile yürüttüğü çalışmalarda son aşamaya geldi. 2015 yılında Bursa'nın listeye alınması bekleniyor. Sanayinin verdiği zararları gidererek turizme ağırlık veren yerel yönetim için bu listede yer almak çok önemli. Özellikle Bursa Valisi **Şahabettin Harput**'un önerisi doğrultusunda Bursa-İstanbul ortak turizm bölgesi oluşturulabilirse, Bursa, Marmara'da İstanbul'dan sonra şehir turizminin merkezi hâline gelebilir.

Bu doğrultuda şehir merkezinde önemli düzenlemeler yapılıyor. En dikkat çeken ise Bursa'nın neredeyse sekiz bin yıllık tarihinden izler taşıyan **Hisariçi**'ndeki çalışmalar. Bu bölge, tıpkı İstanbul'un tarihî yarımadası gibi, Avrupa'dan, Kafkaslar'dan, Ortadoğu'dan turist akınına uğrayabilir. Bursa'daki bilinen en eski uygarlık olan Bitinya'dan, antik Yunan'dan, Roma'dan ve Osmanlı'dan izler taşıyan Hisariçi'nde yürüyüş yolları, butik oteller, günlük konaklama tesisleriyle görkemli bir turizm bölgesi inşa ediliyor.

Bursa'yı turizm merkezi hâline getirmeyi aklına koyan Vali Harput'un diğer önemli projesi ise **İznik**'le ilgili. Hristiyanlık açısından çok önemli bir geçmişe sahip olan İznik'te yakında büyük bir restorasyon hareketi başlayacak. Şehir surları çarpık yapılaşmadan arındırılarak, inanç turizmi canlandırılacak.

Bursa'yı bugünlerde mutlaka görün. Her şey Tanpınar'ın eşsiz dizelerindeki gibi: **"Yaşıyor sihri geçmiş zamanın/ Hâlâ bu taşlarda gülen rüyanın..."**

ŞEHİR FISILTI LARI

- Yılda beş altı milyar dolar gelir getireceği söylenen **Kanal İstanbul**'da bu hesapların tutmayabileceği söyleniyor. Gazeteci **Murat Erdoğan**, **"Süveyş Kanalı'nın yıllık geliri 5,1 milyar dolar. On iki bin geminin geçtiği Panama Kanalı'nın ise iki milyar dolar bile değil. Yılda 48 bin geminin geçtiği İstanbul Boğazı'ndan da böyle bir gelir elde edilebilir. Fakat hiçbir armatör 200 bin dolar verip kanalı kullanmaz. Çünkü avantajı yok"** diyor.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

HAVVAADA

İnanlar İnşaat Yönetim Kurulu Başkanı **Serdar İnan**'ın **Kanal İstanbul**'u bile gölgede bırakacak çılgın projesidir. Kanal İstanbul'dan çıkacak hafriyatla Karadeniz'de bir ada elde etmeyi hedefleyen İnan, bu adada farklı konut tipleriyle yeni bir uygarlık yaratma iddiasında. Serdar İnan'ın, İstanbul'un günümüzdeki en büyük ütopyalarından biri olan **Havvaada** projesi için söyledikleri, **Campanella**'nın **Güneş Ülkesi**'ni hatırlatıyor.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Taksim'de 1 Mayıs'ın yol haritası

Ertan Altan 29.04.2013

 Taksim'de 1 Mayıs'ın yol haritası Bir yıl önce, Taksim Meydanı yayalaştırma projesinin ihaleye çıkmaya hazırlandığı sırada sendikalara hem uyarıda hem de çağrıda bulunmuştum. Gelin iş makineleri girmeden önce meydana sahip çıkın ya da Taksim'de 1 Mayıs 2012'de yapılan miting'in fotoğraflarına arşivinizde yer açın. Çünkü bu, Taksim'de kutlanan son 1 Mayıs olacak.

Taksim Meydanı'nın, yayalaştırma adı altında bir otobana çevrilmesine karşı gerçekten anlamlı ve samimi bir sivil toplum hareketi oluştu. Birçok İstanbullu, meydanın kazılmasına, Gezi Parkı'nın yok edilmesine karşı harekete geçti. İmzalar, toplandı, dernekler kuruldu, sanatçılar harekete geçti. Ancak yeni yeni oluşan şehir odaklı sivil toplum kuruluşlarının henüz geniş kitleleri harekete geçirecek gücü yoktu.

Kitlesel gücü olan sendikaların Taksim'de daha o zaman devreye girmesi çok önemliydi. Sendikalar ve bazı sol çevreler Taksim'in mitinglere kapatılma ihtimalini gündeme getirdi ancak meydan için çalışan STK'lara etkili bir destek verilmedi.

1 Mayıs geldi çattı. KESK, DİSK, Türk-İş ve Türk Tabipleri Birliği'nden oluşan **"1 Mayıs Tertip Komitesi"**, **kutlamaların Taksim'de yapılacağını açıkladı.**

Otobanlaştırma çalışması kapsamında Taksim'e çıkan Tarlabası Bulvarı ve Cumhuriyet Caddesi arasında yaklaşık bir kilometrelik bölüm kazıldı. Şu anda Taksim Meydanı'nın yarısı şantiye hâlinde. Bu güzergâhta derin çukurlar kazıldı, etrafları metal perdelerle kapatıldı. **Meydan bu hâliyle bırakın miting kalabalığını, bu bölgeyi her gün kullanan vatandaşlar için bile çok tehlikeli.**

Peki, şimdi ne olacak? Taksim'in yasal kutlamalara açıldığı 2011 yılından önceki tecrübelerimizden biliyoruz ki, her 1 Mayıs öncesi sendikalar ve hükümet arasında yapılan Taksim restleşmesinin ardından meydan etrafında şiddetli çatışmalar yaşandı. Sendikalar ve sosyalist partiler meydandan hiçbir zaman vazgeçmedi.

Valiliğin ve İçişleri Bakanlığı'nın meydandaki riskli durumla ilgili açıklamalarına ben de katılıyorum. **Şantiye alanının etrafında yapılacak böylesi büyük bir mitingde pek çok kaza yaşanabilir.** Ancak valilik meydanı yasaklamakta direnirse Taksim'e çıkan sokaklarda neler yaşanacağını da tahmin etmek zor değil.

Başta DİSK olmak üzere bütün konfederasyonlar geçen hafta, Taksim Meydanı'nda sağlıklı bir kutlama nasıl yapılabilir sorusuna cevap aradı. Meydanda incelemelerde bulunan konfederasyon temsilcileri bugün bir toplantı yaparak meydanın nasıl kullanılacağını ve hangi güzergâhlardan yürüyeceklerini belirleyecek.

Toplantı öncesi DİSK Genel Sekreteri **Kani Beko**'yla konuştum. Aslında sendikaların kutlama planı aşağı yukarı netleşti.

Sendikaların toplanma yeri büyük ihtimalle Beşiktaş olacak. Burada toplanan konfederasyonlar kortejler hâlinde, Dolmabahçe ve İnönü Stadyumu güzergâhından Gümüşsuyu Caddesi'ne geçerek meydana çıkacak.

Meydandaki Taksim Hill Oteli'nin çatısından inceleme yapan Beko'ya göre **beton dökülen Tarlabası girişindeki bariyerler açılarak burada aşağı yukarı dört bin metrekarelik bir alan kazanılabilir.** Bazı

kortejler bu güzergâhı kullanarak meydana girebilir. İstiklal Caddesi'nin de bir yürüyüş güzergâhı olarak kullanılması sendikaların önerileri arasında.

Kani Beko bu güzergâh kullanılır, şantiye etrafındaki bariyerler de güçlendirilirse, güvenli ve rahat bir şekilde kutlamaların yapılabileceğini söylüyor.

Sendikalar bugün, kullanacakları güzergâhları açıkladıktan sonra İstanbul Emniyeti'yle görüşme yaparak çözüm arayacak. Umarım bu görüşmede sendikaların önerileri doğrultusunda bir uzlaşmaya varılabilir ve hiçbir kaza ya da çatışma yaşanmaz.

Meydanda inşaat daha yeni başladı. Sendikalara tavsiyem Taksim Projesi'ni masanın üzerine koyup inceleyin. Bu yıl şantiyeye rağmen meydanda 1 Mayıs kutlamak mümkün. Ancak proje tamamlanıp, Topçu Kışlası'nın inşaatı da başladığında kortejlerinizi yürütecek bulvar bulamayacaksınız.

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

• İstanbul'un tehlikeli muhitlerinden **Hacıhüsrev**'de dönüşümün nasıl yapılacağı netleşti. İstanbul'un en köklü semtlerinden **Kurtuluş**'un özellikle **Son Durak** bölgesinde oturanlar, **Tarlabası**, **Dolapdere** ve **Hacıhüsrev**'deki suç potansiyelinin mahallelerine sıçramasından korkuyorlar.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

HACIHÜSREV

Asıl adı **İstiklal Mahallesi** olan pek tekinsiz bir muhittir. Öyle dar sokakları vardır ki otomobille girmek mümkün değildir. Gece **Piyalepaşa Bulvarı**'ndan girdiğinizde sizi sokak başlarında ateşler yakan gençler karşılar. **Kurtuluş**'un hemen altındaki **Hacıahmet Mahallesi**'ne kadar manzara aşağı yukarı böyledir. *YouTube*'da izlenme rekorları kıran, uyuşturucu baskını yapılan evin camına ÖSYM sınav sonuç kâğıdıyla çıkıp "Okuyom ben okuyom" diye bağırان delikanlının mahallesidir.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ya polis copu ya şantiye çukuru

Ertan Altan 01.05.2013

Taksim'deki yayalaştırma çalışmasında en büyük krizin 1 Mayıs kutlamalarında yaşanacağı tahmin ediliyordu ancak konfederasyonlar iş makineleri meydana girerken sessiz kalmayı tercih etti. Taksim Meydanı büyük bir şantiyeye dönüşürken 1 Mayıs da gelip çattı.

Valilik de sendikalar da son sözlerini söyledi. Bugün Taksim'e çıkan caddeleri tutan polislerle, 1 Mayıs'ı

meydanda kutlamak isteyen vatandaşlar arasında yaşanacakları tahmin etmek zor değil.

Taksim'in 1 Mayıs kutlamalarına kapalı olduğu yıllardan biliyoruz ki, meydanın çevresindeki semtler her an savaş alanına dönebilir. Taşlı, sopalı ve gaz bombalı bir gün geçirmemiz muhtemel.

En kötüsü ise, büyük bir kitlenin polise rağmen meydana girmeyi zorlaması. İnşaat çalışmaları nedeniyle 30-40 metre derinliğinde çukurlar açılan meydana polisle çatışarak girenler, ciddi tehlikelerle karşı karşıya kalabilir.

Valilik ve İçişleri Bakanlığı, Taksim'deki mevcut durumun yaratacağı zorlukları öne sürerken çok da haksız değil. Yüzbinlerce kişinin geleceği 1 Mayıs kutlamalarında şantiye alanından kaynaklı olumsuzluklar yaşanması kaçınılmaz. Ancak bütün konfederasyonların adres olarak Taksim'i gösterdiği bir noktada Valiliğin kararında ısrar etmesi çok kötü sonuçlar doğurabilir.

Bugün herhangi bir olumsuzluk yaşanmaması için Valilik ve sendikaların biraraya gelerek mitinge katılacak vatandaşların güvenliğiyle ilgili alınacak tedbirleri görüşmesi gerekiyor.

Sendikaların bundan sonra yapması gereken ise meydandaki yayalaştırma çalışmalarını gündeme almak olmalı. Taksim yayalaştırma projesi tamamlandığında meydana çıkan bütün bulvarlar birer yer altı otobanına dönüşecek. Meydana çıkış ise dar şeritlerden, metrodan, İstiklal ve Sıraselviler caddelerinden sağlanacak. Önümüzdeki yıl çalışmalar tamamlandığında meydanda herhangi bir miting düzenlemek imkansız hale gelecek. Bu tür mitingler için Yenikapı'da deniz doldurularak bir meydan inşa ediliyor.

Yayalaştırma çalışmalarının ilk etabı üçdört ay içinde tamamlanacak. Sıra diğer caddelere ve Gezi Parkı'na gelecek.

Şimdi sendikalar bir karar vermeli, her 1 Mayıs'ta barikatları zorlamayı mı tercih edecekler yoksa o barikatlar daha kurulmadan şehrin dönüşümüne müdahale etmeyi mi?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gidin, derdinizi denize anlatın

Ertan Altan 06.05.2013

Gidin, derdinizi denize anlatın Taksim tartışması sonunda başladı. Başbakan'ın, çılgın projelerini açıklarken ucuz çizgi filmlere benzeyen illüstrasyonlarla yeni **Taksim Meydanı** ve **Topçu Kışlası**'nı tanıtmalarının ardından, öncülüğünü mimarların ve şehir plancılarının yaptığı sivil toplum hareketleri oluştu. Başta tepkiler son derece cılızdı. Ama özellikle **Taksim Platformu** ve **Taksim Dayanışması**'nın meydanda, **Gezi Parkı**'nda yaptığı ısrarlı etkinlikler kamuoyunun dikkatini bir ölçüde çekti. Yakın zamanda, tanınmış bazı sanatçıların öncülük ettiği **Taksim Gezi Parkı Güzelleştirme Derneği**'nin kurulması İstanbul kamuoyunda duyarlılığın arttığının bir göstergesi.

Ancak ne yazık ki; Taksim'de yaşanan krizin boyutları, copların, taşların gürültüsüyle, gaz bombalarının sisleri arasından gelip gündemin başına yerleşti.

Artık Başbakan Taksim konusunda açık konuşuyor. Üstelik İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı'nı zor durumda bırakmaktan da çekinmiyor. **Kadir Topbaş** daha kısa bir süre önce Topçu Kışlası'nın alışveriş merkezi olmayacağı konusunda teminat vermişti. Oysa **rezidans** bile olabilirmiş. Yani Gezi Parkı'nın artık kamusal bir alan olmayacağı kesin.

Taksim Meydanı'nda, Koruma Kurulu'nun itirazına ve işaret ettiği risklere rağmen **Sıraselviler, Gümüşsuyu** ve **Mete** caddelerinin kazılarak trafiğin yeraltına çekileceği de kesin. Hükümet, Taksim Meydanı'nı o son derece kötü hazırlanmış illüstrasyona benzetmekte kararlı.

Başbakan **"Belki yarın Taksim miting alanı olmayacak. Sana neresi gösterilirse orada miting yapmak zorundasın"** sözleriyle o illüstrasyonun altına imzasını attı. Tıpkı Kadir Topbaş'ın, **Haliç Metro Köprüsü**'nün mimari projesine imzasını atması gibi... Bu gidişle Kadir Topbaş da tıpkı **Ertuğrul Günay** gibi Başbakan tarafından sürekli tezip edilen bir siyasetçi olacak.

Başbakan'ın bundan sonra **1 Mayıs** ve benzeri etkinlikler için gösterdiği adres **Yenikapı**'da deniz doldurularak inşa edilen meydan. Yenikapı'da 1 milyon 250 bin kişilik miting ve gösteri alanının inşaatına başlandı. Çalışmalar tamamlandığında Yenikapı sahilinde, 518 bin metrekarelik denizalanı doldurularak 715 bin metrekare büyüklüğünde bir meydan elde edilecek.

Yenikapı'daki inşaata ilk tepkiyi mimarlar ve şehir plancıları gösterdi. Bundan sonra deniz manzaralı miting yapacak olan sendikacıların ise yine ruhu bile duymadı.

Yenikapı sahilinde bu büyüklükte bir meydan inşa etmenin nereden bakarsanız bakın iler tutar bir yanı yok. Birçok uzmana göre deniz surlarının çevresi, Tarihî Yarımada'nın ara sokakları mümkün olduğunca insansız ve sakin bir yer olmalı. Uluslararası koruma altında olan bu bölgede bu denli büyük bir insan kalabalığı geri dönülmez tahribatlara neden olur. Yenikapı'da denizi doldurmak Tarihî Yarımada'nın silüetini ve özgün dokusunu bütünüyle bozar. Adeta **Kartal, Pendik** ya da **Büyükçekmece** sahili koparak gelip Tarihî Yarımada'ya yapışmış gibi olur. İstanbul taşrasının **"kitsch"** curcunası, 1700 yıllık tarihi olan, imparatorların mesken tuttuğu yarımada'yı mahveder.

1 Mayıs mitinglerine hazırlanmayı bırakalı çok oldu. Fraksiyonların Taksim karnavalı hiç ilgimi çekmiyor. Bu bölgeyi kullanan birçok İstanbullu için de 1 Mayıs, trafiğin felç olduğu bir kriz günü. Ancak **mitinglerin, şiddet içermeyen siyasi gösterilerin şehrin merkezinden uzaklaştırılması insan haklarına aykırıdır**. Taksim Meydanı'nda miting yasaklamanın hak ve özgürleri gasp etmek olduğu, AİHM tarafından da tescillendi. Hiçbir hükümet emek örgütlerine, sivil toplum örgütlerine **"gidin deniz kenarında, derdinizi denize anlatın"** diyemez.

Taksim Meydanı'nda yapılan yanlışın boyutları tüm kamuoyu için görünür hâle geldi. Yenikapı'daki meydanın inşaatı da yeni başladı. Sendikaların, odaların, sivil toplum örgütlerinin, aydın ve sanatçıların büyük bir kamuoyu hegemonyası oluşturması gerekiyor. Henüz İstanbul için geç değil.

ŞEHİR FISILTILARI

- Türkiye'de arkeolojik kazı yapan ilk ilçe belediyesi olan Kartal Belediyesi **Brias Sarayı** kazısı için Anıtlar Kurulu'ndan onay bekliyor.

- Haliç Metro Köprüsü'nün tamamlanmasına çok az kaldı. Kamuoyu köprünün ışık ve renk oyunları ile nasıl "güzelleştirileceğini" merakla bekliyor.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

KUYUCUBAŞI EMİN BABA DERGÂHI

Edirnekapı'dan sur dışına çıkınca sağ taraftaki, Ayvansaray'a giden yol üzerinde bulunan **Kuyucubaşı Emin Baba Dergâhı**'nın II. Mahmut devrinde yapıldığı tahmin edilir. Yeniçeri Ocağı'nın kaldırıldığı, Bektaşiliğin tasfiye edildiği bir dönemde inşa edildiği düşünülürse büyük zorluklar yaşamış bir dergâh olduğu açıktır. Bugünlerde semahane olarak kullanılır.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İstanbul'u üçe bölme planı

Ertan Altan 10.05.2013

İstanbul'da tepki çeken kentsel dönüşüm projeleri değerlendirilirken, tek bir ölçü kullanılıyor: rant. **Üçüncü Köprü** de, **Kanal İstanbul** da, **yeni havaalanı** da İstanbul'un yeni rant alanları olarak algılanıyor. Sur içinde devam eden **Sulukule**, **Tarlabaşı**, **Balat** restorasyon projeleri için de aynı ölçü geçerli.

Bu projelerin rant yarattığı şüphe götürmez. Ancak tek ölçü rant olduğunda hükümetin ve yerel yönetimin İstanbul'un geleceğine yönelik projeksiyonu gözden kaçıyor.

İstanbul'da hem Anadolu yakasında hem de Kanal İstanbul ve yeni havaalanının inşa edileceği Avrupa yakasında devam eden projelerin başlangıcı sekiz yıl öncesine kadar uzanıyor.

2005 yılında, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne ait bir şirket olan **BİMTAŞ**'ın bünyesinde, İstanbul'da yapılacak tüm yatırımlar ve düzenlemeler için belirleyici olacak bir plan hazırlanmasına karar verildi. Bunun için de **İstanbul Metropoliten Planlama Merkezi (İMP)** kuruldu. Bu merkezde biraraya gelen şehir plancıları, sivil toplumdan gelen önerileri de değerlendirerek bir plan hazırladı: 1/100 bin ölçekli **İstanbul Çevre Düzeni Planı**. O dönemde şehir plancıları bu plan için, "**İstanbul'un Anayasası**" diyordu.

İstanbul'da bugün devam eden ve çok yakında başlayacak olan projelerin hemen hemen hepsi bu planda vardı. Parsellerde, güzergâhlarda değişiklikler olsa da planın esasını oluşturan İstanbul'u birkaç şehre bölme hedefi aynı kaldı.

Peki, bu planda başka neler vardı? Planın temelinde, İstanbul'daki mevcut şehirleşmenin ihtiyaca cevap vermediği ve şehrin tarihî merkezlerinde büyük bir nüfus baskısı olduğu görüşü yer alıyor. Merkezdeki nüfus baskısı çevreye yayılmadan tarihî şehri korumak mümkün değil.

Bu amaçla şehrin en doğu ucu olan **Kartal** ve en batı ucu olan **Silivri**'de birer büyük şehir kurulması planlandı. Anadolu yakasında planlama değişmedi ancak Silivri olarak düşünülen Avrupa yakasındaki merkez, Kanal İstanbul güzergâhı doğrultusunda kuzeye taşındı.

Taksim ve kongre vadisinin arasındaki bölgenin yayalaştırılması da, “**Beyoğlu alt etekleri**” olarak tanımlanan **Şişhane, Karaköy, Perşembe Pazarı** ve **Balat**'taki dönüşüm de bu planda yer alıyordu. Yani bugün İstanbul'da konuştuğumuz bütün projeler...

Planda **Beşiktaş** ve **Beyoğlu** ilçeleri kentin merkezî iş alanı olarak düzenleniyor. **Kadıköy, Üsküdar, Maltepe** ve **Bakırköy** kent içindeki birinci merkezler hâline geliyor.

İstanbul'da yeni yeni oluşan şehir kamuoyu ve sivil toplum örgütleri, bugün önlerine gelen projelere doğal olarak tepki gösteriyor. Ancak yerel seçimler yaklaşırken sivil toplumun tepki göstermeyi aşarak bu planı tartışmaya açacak yöntemler geliştirmesi gerekiyor. İstanbul'un aşağı yukarı 50 yıllık geleceğini belirleyecek bir plan yalnızca tepki göstererek ele alınamaz.

Kentsel Dönüşüm Yasası çıkmadan önce meslek örgütleri, STK'lar şehirle ilgili bütün projeleri **Galataport**'ta olduğu gibi yargıya taşımıştı ve çıkan yürütmeyi durdurma kararları nedeniyle büyük bir kaos yaşıyordu. Hükümet, yasaları değiştirerek kentsel projelerin yargı yoluyla durdurulmasının önüne geçti.

Oysa sivil toplum, yargı yolunu seçmek yerine geniş tabanlı bir toplumsal muhalefet oluşturarak, bu projelerin içinde yer almayı denese farklı bir tablo ortaya çıkabilirdi. İMP'nin şehir plancıları bazı şirketlerin para kazanması için proje hazırlamadı. İstanbul'un ihtiyaçları doğrultusunda bir gelecek tasarımı yaptı.

İstanbul'un üç ayrı şehre bölünerek tarihî merkezlerdeki baskının azaltılması iyi bir fikir. Taksim'deki gibi meydanların trafikten arındırılarak yayalara açılması aslında ne kadar güzel olur. Sulukule, Tarlabası gibi çöküntü alanlarının restore edilmesi İstanbul'un geleceği için kaçınılmaz. Ancak şimdi bu projelerin nasıl uygulandığını hep birlikte izliyoruz.

Rantla iç içe geçen kentsel dönüşümüne karşı çıkan sivil toplumun şimdi yeni bir muhalefet biçimi bulması gerekiyor. Projeleri yargıya götürmek hiçbir işe yaramadı. Muhalefet hem dönüşümün dışında kaldı hem de acilen yapılması gereken işler yargı kararı nedeniyle yıllarca gecikti.

Emek Sineması'nda, **Taksim Meydanı**'nda gördük ki, imza toplamak, barikat zorlamak, polisle çatışmak gibi eylemler kentsel muhalefetin yerleşik bir biçimi hâline gelmeye başladı. Yine kendi kendini dönüşümün dışında bırakan bir muhalefet geliyor.

Birkaç ay önce **İstanbul İçin Ortak Zemin** adlı bir platform kuruldu. İstanbul'un meselelerini etkili aktörlerle görüşerek sorunlara çözüm bulmayı amaçlayan platformun ilk konuğu CHP lideri **Kemal Kılıçdaroğlu** olmuştu. Yerel seçimler yaklaşırken bu tür girişimlerin çoğalması gerekiyor.

Hükümete, “**İstanbul'la ilgili bizim de planlarımız var**” demek için...

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İstanbullu, Kuşdili'ne sahip çık

İstanbullu, Kuşdili'ne sahip çık Yıl, 1900'lerin başıdır. **Kadıköylülerin, Kurbağalıdere'nin** kıyısında piknik yaptığı alan zamanla panayır, pazar yeri olarak kullanılmaya başladı. Kadıköy halkının giderek uğrak yeri olan alanda ilk işletmeyi **Hamdi Bey** isimli bir girişimci açtı; bir kır gazinosu. Ardından **Fenerbahçe Spor Kulübü'nün** lokali faaliyete geçti. Pazaryeri ve panayır kalıcı bir hâle getirildi, derken **Kuşdili Çayırı** İstanbul'un sosyal hayatına katıliverdi.

Çayırın adı da burayı dolduran insan kalabalığının muzip bir icadı sonucu ortaya çıktı. Pazaryerinde kuş satan kuşbazlar pazarın hemen yanından akan deredeki kurbağalara kafeslerdeki kanarya, florya gibi güzel ötüşlü kuşların sesini dinleterek vıraklamalarını akort etmelerini sağladı. Kuş gibi öten kurbağaların sesleri kafeslerde şakıyan kuşlara karışıyordu. Bütün çayırdaki bu sesler yankılanınca isim de kendiliğinden ortaya çıkmış oldu.

Yüz yıldır İstanbulluların hayatında önemli bir yer edinen **Kuşdili Çayırı**, 1980'ler ve 90'lar boyunca şehirdeki plansız yapılaşmadan nasibini aldı. Toprağın üzeri betonla kaplandı. Bir kıyısında kurulan **Salı Pazarı'nın** dışında alışlageldik görüntüsünü kaybetti. Kenarından akan dere ise kuş gibi öten kurbağalarıyla değil yaydığı dayanılmaz kokuyla anılır oldu.

Ancak Kuşdili Çayırı şimdi çok daha büyük bir felaketle karşı karşıya. İstanbul'un her güzel köşesinde olduğu gibi **Kuşdili Çayırı'nda da bir alışveriş merkezi yapılması planlanıyor**. Bir virüs gibi şehri kuşatan "AVM'ler" birçok İstanbulluda artık tiksinti uyandırmaya başladı. 13. yüzyılda Latinler şehri yağmaladığında ya da 15. yüzyılda Türkler Ayasofya'yı camiye çevirdiğinde İstanbullu Ortodokslar ne hissettiyse aynısını hissediyorum bu girişimler karşısında. Alışveriş merkezleri adeta şehri cezalandırmanın bir yöntemi gibi.

Alışveriş merkezi inşaatları Ortaçağ'daki şehir işgalleri kadar gaddarca, insafsızca yapılıyor. Kuşdili Çayırı'nda da aynısını yapmak istiyorlar. Baştanbaşa hukuksuz, hiçbir mevzuata uymayan bir projeyle karşı karşıyayız.

Kuşdili Çayırı 1981 yılında Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından "**Eski Kuşdili Çayırı Doğal Sit Alanı**" olarak tescil edildi. 1994 yılında ise Kadıköy Merkez Planı olarak adlandırılan 1/5000 ölçekli nazım planıyla "**Açık Otopark, Pazaryeri ve Kentsel Hizmet Alanı**" olarak kullanılmasına karar verildi. Yani alanın temel özelliklerinin bozulmamasına özen gösterildi.

Birçok uzmana göre Büyükşehir, tapusu olmayan bir mülkü ihaleye çıkararak açıkça suç işledi. Çünkü 2.2.1967-456 yevmiye ile İstanbul Belediyesi Emlak İstimlâk Müdürlüğü Kuşdili Çayırı'nı "**yeşil sahada kaldığından kaydının terkin edilmesine**" karar vermişti. Yani bu çayır doğal ve tarihî sit alanı olarak kayıtlara geçirildi. Yasalara göre bu kararın anlamı şudur: **Kuşdili Çayırı'nda ancak koruma amaçlı bir imar planı yapılabilir. Yani kimse bu alanda kafasına göre alışveriş merkezi yapamaz.**

Yenikapı'da bulunan 1.700 yıllık **Roma limanı**ndan çıkan eserler için "**çanak, çömlek**" diyen zihniyete anlatmak mümkün değil ama meraklısı için hatırlatmakta fayda var; **Kuşdili Çayırı kamuya ait bir mesire yeri olmanın yanında İstanbul'dan da eski bir tarihi altında saklıyor.**

Moda'dan başlayan **Antik Khalkedon** şehri, Kurbağalıdere kıyısına kadar uzanıyordu. **Apollon Tapınağı** ile ün salan Khalkedon şehrinin etrafını çevreleyen surlar, bugünün **Altıyol, Sakızağacı, Mühürdar, Söğütlüçeşme** arasında uzanıyordu. Şu anda arkeolojik çalışma yapmak için son derece uygun olan bu alanda yapılacak bir alışveriş merkezi, şehrin tarihini her yerde bulunabilen saçma sapan ürünler satan dükkânlara feda etmek anlamına gelecek.

Kadıköy halkı, Kuşdili ile ilgili karar Belediye Meclisi'nden geçtiği günden bu yana eylemde. İmzalar toplandı, davalar açıldı. Son olarak üç gün önce **Kadıköylüler Kuşdili'nde bir yürüyüş düzenledi.**

Eylemler elbette devam edecek ancak inşaat kararını alanlar son derece güçlü. Bütün engelleme çabalarına rağmen Kuşdili Çayırı'na sevimsiz bir AVM yapılabilir. İşte o zaman, İstanbul'un başından eksik olmayan bu istilacılara bir pagan bedduası savurmaktan başka çaremiz kalmayacak: **Appolon'un gazabı üzerinize olsun.**

ŞEHİR FISILTILARI

- **Kanal İstanbul** inşaatında günde 10 bin kamyonla toprak taşınacak olması akıllara kanaldan çıkan toprak kullanılarak yapılacak Serdar İnân'ın "Havvaada"sını getirdi.
- **Fenerbahçe-Kalamış Yat Limanı** yeniden düzenleniyormuş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

VERİTAS ŞARAP OKULU

2004 yılından bu yana şarapseverlere degüstasyon kursları veren kuruluştur. Bağımsızlığının korunması için hiçbir şarap markasının sponsorluğunu kabul etmeyen okul bugüne kadar 1700 kişiye şarap tatmanın inceliklerini öğretti. Her yıl düzenlenen **Master of Wine** etkinlikleriyle de Türk şaraplarının dünya piyasalarında tanıtılmasına katkı sağladı.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dan Brown için İstanbul notları

Ertan Altan 17.05.2013

Dan Brown'ın son romanı **Cehennem**'de, İstanbul'a ayrılan son yüz sayfanın kitabın Türkiye'deki satışlarını arttıracakı kesin. Ancak Türk okur için, kitapta yer alan **Ayasofya**'nın ve **Yerebatan Sarnıcı**'nın gizemleri değil önemli olan. Hikâyenin, bu mekânlar kullanılarak nasıl kurgulandığı da kimsenin ilgisini çekmeyecek.

Gecenin geç bir saatinde yayınlanan beşinci sınıf Amerikan macera filmlerinde denk gelinebilecek, **"Silahları İstanbul'da bir Türk'ten aldım"** repliği izleyiciyi, tam da kanalı değiştirecekken nasıl ekrana bağlıyorsa bu kitap da aynı etkiyi yapacak. **"Bakalım gâvur bizi nasıl anlatmış"** merakı kitabın satışlarını patlatacak.

Kitabın İstanbul'u anlatan bölümleri birçok yerde yayımlandı. Hikâye, Türkiye'de bir zamanlar moda olan **Metal Furtuna** benzeri ucuz uluslararası komplo romanları düzeyinde. Bütün Avrupa'yı etkileyecek bir biyolojik silah İstanbul'da deneniyor. Neden? Çünkü İstanbul kıtaları birbirine bağlıyor. Rakı, şiş kebab kadar berbat bir klişe. Ama önemli olan romanın konusu değil. **"Gâvur"**, bizi yine, Batı'nın az okumuşlarının beğenisine ve zekâ düzeyine göre anlatmış.

İstiklal Caddesi'ndeki dükkânlardan gelen oynak bir müzikle göbek atan, **Sultanahmet**'teki hediyelik eşya dükkânlarının birinden aldığı fesle dolaşan eğitim ve gelir düzeyi düşük turistler **Dan Brown**'ın potansiyel müşterileri.

Brown, iki İtalyan şehirdeki maceralardan sonra kitabın son bölümünde okuyucuya bir İstanbul manzarası tasvir ediyor:

"Eski Bizans başkentinde akşam olmuştu. Marmara Denizi'nin kıyısında yanan ışıklarla birlikte camiler ve ince minarelerden oluşan şehir silüeti aydınlandı. Akşam namazı vaktiydi ve şehirdeki hoparlörlerden ibadet çağrısı yapan ezan sesleri yankılanıyordu. İnancılılar camilere koşarken, şehrin geri kalanı işlerine devam ediyorlardı. Gürültücü üniversite öğrencileri biralarnı içiyor, işadamları anlaşmalarını yapıyor, tüccarlar baharatlarını ve halılarını pazarlıyor ve turistler büyülenmiş bir hâlde olan biteni izliyorlardı."

Sanki İstanbul, bir cami ve etrafındaki meydanla çarşıdan ibaret küçük bir kasaba, şehirdeki sosyal sınıflar da bu küçük şehirde kendi meşreplerince günlük hayatlarını geçiriyorlar. Tabii bir Doğu şehri sözkonusu olduğu için de tüccarlar illaki baharat ve halı satıyorlar.

Kapalıçarşı ve **Sultanahmet**'te halı ve baharat satan esnafa **Dan Brown** iyi gelecek. Turistlere, 20 gram zerdeçalla, yarım kilo güllü lokum tartarken Batılı okurların gözünde Doğu Akdeniz'de kalyonlar yüzdüren bir tüccar olmayı kim istemez?

İstanbul'daki oryantal imajlar çoktan turistik bir maskaralığa dönüştü. **Sultanahmet**'teki gözleme ve nargile salonlarında semazenler dönüyor. **Zeytinburnu**'ndaki atölyelerde üç kuruşa imal edilen Osmanlı aksesuarlarını pazarlayan hanutçular yalnızca İskandinav ülkelerinden gelen turistleri kandırabiliyor. **Beyazıt**'tan **Sirkeci**'ye kadar dükkânları dolduran, kaftanlar, fenerler, çarıklar, kilimler, halılar, sandaletler, yemeniler, heybeler boş yere kalabalık yapıyor.

İstanbul'un sur içi artık mistik bir Doğu şehri değil. Bu imaj için **Tebriz**'e, **İsfahan**'a, savaştan önceki **Bağdat**'a, **Şam**'a, **Halep**'e gitmeniz gerekir. İstanbul'da Doğu'ya ait olan tek şey çarpıklık, düzensizlik, kanunsuzluk, kirlilik... **Topkapı**'da surlardan çıkıp, Edirne yönünde ilerlerken göreceğiniz manzara ise kalkınmakta olan şehirlere özgü zevksizlik ve görgüsüzlük.

Nâzım Hikmet, **"Piyer Loti"** adlı şiirinde, **"Ne domuz bir burjuvaymışsın meğer"** diyecek kadar öfkelenildiği Fransız zabıtın anlattığı İstanbul için, **"İşte Frenk şairinin gördüğü şark! İşte dakikada 1.000.000 basılan kitapların şark'ı"** dizelerini döktürmüştü.

"Tevekkül/ Kismet/ Kafes, han, kervan, şadırvan/ Gümüş tepsilerde raks eden sultan" edebiyatı daha o yıllarda kitaplara dakikada bir milyon bastırıyormuş demek ki.

Nâzım Hikmet'in o dönem antiemperyalist bir öfkeyle ortaya attığı kehanet gerçekleşmedi. Avrupa'nın **"sankülotları"** atlarını Asyalı mazlumlarla yan yana sürmedi ama bürokrasinin, sermayenin ve solcu aydınların şarka duyduğu öfke, İstanbul'u değiştirip Batı'ya yaklaştırdı.

Nâzım'ın, **Piyer Loti**'ye söylediğini yıllar sonra **Dan Brown**'a hatırlatalım öyleyse;

*"ne dün
ne bugün
ne yarın
böyle bir şark
yoktu,
olmayacak!"*

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sıra Sıraselviler'e mi geldi

Ertan Altan 20.05.2013

 Sıra Sıraselviler'e mi geldi **Taksim İlk Yardım Hastanesi** (Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi)'nin başına bir şey getirileceği uzun zamandır tahmin ediliyordu. Tecrübe ile sabit olduğundan ilk akla gelen, otel yapılacağıydı. Ancak ne yerel yönetimden ne de hükümet çevrelerinden bu konuda net bir açıklama yapılıyordu. Ta ki **Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi** gündeme gelene kadar. Koruma Kurulu'nun uzun süre direndiği Taksim Projesi'nin ilk hâlinde, **Tarlabası, Harbiye, Gümüşsuyu** ve **Sıraselviler**'de dalış tünelleri açılması öngörülüyordu. Ancak Koruma Kurulu, baskıların neticesinde yalnızca **Tarlabası- Harbiye** yönünde dalış tüneline izin verdi. **Taksim Kışlası**'nın durumu da konuyu takip edenlerin malumu.

Sıraselviler ve **Gümüşsuyu**'nda yapılacak tünellerden vazgeçildiği düşünülüyordu ancak yayalaştırmanın nasıl sağlanacağı da belirsizdi. Kurulun **Sıraselviler**'e itirazının temelinde **Taksim İlk Yardım Hastanesi**'nin durumu vardı; her gün binlerce kişinin kullandığı bir hastane inşaat çalışmalarından olumsuz etkilenir, hizmet veremez.

Şimdi bu pürüz ortadan kaldırılıyor. **Taksim İlk Yardım Hastanesi'nin bu ay yıkılacağı, iki yıllığına Gaziosmanpaşa'ya taşınacağı, yerine 200 yataklı özel hastane konforunda yeni bir hastanenin yapılacağı** açıklandı.

Cihangir halkı ise bu hastane masalını yutmadı. Cihangir'de yaşayanlar balkonlarına pankartlar asarak kararı protesto etti. Daha büyük protestolar da kapıda. Çünkü yaşananlar bütün şüpheleri doğrular nitelikte.

Cihangir'e biraz kulak kabartınca, henüz duyumlardan ibaret olsa da **Taksim İlk Yardım**'da, **Sıraselviler**'de neler olduğuna ilişkin net bir fikir edindim. Duyduklarımın kısa sürede hayata geçeceğinden, iş makinelerini çok yakında Sıraselviler'de de göreceğimizden eminim.

Geçen haftalarda bir minibüsle Sıraselviler'e gelen 10 kişi caddede inceleme yaptı. Çevre esnafı ne olduğunu sorduğunda, belediyeden geldiklerini, etüt yaptıklarını söylediler.

Son zamanlarda bazı mimarlar da semtte nabız yoklaması yaptı, semt sakinlerine yeni projelerden bahsetmeye başladı.

Sıraselviler Caddesi'nde semtin sosyal dokusuyla karşılaştırıldığında garip bulunabilecek yatırımlar yapılması da Cihangirlilerin dikkatini çekiyor.

Aldığım duyumlara göre, **Taksim İlk Yardım Hastanesi bu ay değil temmuzda yıkılacak**. Yerine, giriş katında acil servisten ibaret bir hastane yapılacak. Hastaneye ait olan bitişikteki bazı apartmanların da dâhil edildiği büyük bir otel inşa edilecek. Hazır Taksim İlk Yardım yıkılıyorken, **Sıraselviler Caddesi'nde dalış tüneli de kazılacak**. İlk projede, tünelin **Firuzaga**'nın önünden başlaması öngörülüyordu.

Cihangir'deki sivil toplum örgütleri, bu dedikodular ortaya çıktığından bu yana İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin kapısını aşındırıyor ancak hiçbir bilgi alınamıyor. Cihangirliler sorularından ve sorunlarından oluşan bir dosyayı bugün Koruma Kurulu'na iletecek ve Sıraselviler'de neler olduğunun açıklanmasını talep edecek.

Taksim Meydan Projesi başladığı günden beri bu köşede gelişmelere ve tepkilere yer veriyorum. Taksim'de köklü bir sosyo-kültürel dönüşümün başladığını ve bunun nasıl yapıldığını anlatmaya çalışıyorum.

Taksim Projesi, Türkiye'nin içine girdiği dönüşüm sürecinin bir aynası. Yeni bir Türkiye ile birlikte yeni bir Taksim Meydanı kuruluyor. Taksim, Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana iktidarın sembollerini sergilediği bir alan. Bu kez de aynısı yapılıyor.

Değişim iyidir, yenilenme şarttır. Türkiye'de de, Taksim'de de. Ancak adil olduğu sürece. Bu cumhuriyeti kuranlar, Taksim ve Beyoğlu'nda yaşayanlara iyi davranmadı. Zorbalığın finalini de 6-7 Eylül'de yaptı.

Cumhuriyet'i yenileyenler de Taksim'de ve Beyoğlu'nda yaşayanlara iyi davranmıyor. Meydana çıkan caddelerdeki yarıklar, **Pera**'nın eski sahiplerinin sokaklara saçılmış eşyaları kadar içimizi acıtıyor.

ŞEHİR FISILTILARI

• **Galaport**'ta **Perşembe Pazarı** ve **Bankalar Caddesi** etaplarının ardından **Salıpazarı Limanı** projesi de netleşti. İhalehin gündeme gelmesinden sonra bölgede fiyatlar iki kat arttı, işyeri kiralari yüzde 50 zamlandı.

• **Haliç Yat Limanı** ihaleye açılıyor. Ancak bilmeyenlerin temizlendiğini sandığı Haliç'in özellikle Sötlüce taraflarına, hiçbir yat sahibi yatını sokmak ister mi merak ediliyor.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

CEZAYİR RESTORAN

Adı **Fransız Sokağı**'na çevrilen **Cezayir Sokağı**'nın başında, aynı adı taşıyan sevimli bir mekândır. Yemekleri, mezeleri, bahçesi ile birlikte basın açıklamaları ve toplantılarıyla da ünlüdür. Antimilitaristler, barışçılar, yeşilciler, hak ihlallerine dikkat çekenler seslerini bu restorandan duyurur. Girişimler, kolektifler, platformlar bu mekânda ilan edilir.

Müdavimlerinin siyasi renkleri hiç mi hiç benzemese de günümüzün **Tokatlıyan Lokantası** gibidir.

Mızımız liberaller

Ertan Altan 24.05.2013

Eski Marksist yeni “mızımız liberal” olarak zaman zaman ben de **Engin Ardıç**’la aynı duyguları paylaşıyorum. Bürokrasi kuyrukçusu, dar kafalı, istemezükçü, sıkıcı solcular şehirde bir yere çivi çakılacak olsa hemen karşı çıkıyorlar. Akıl yolunu gösterdiğin zaman da satılmışlıkla suçlanmaktan kurtulamıyorsun. “**Perşembe Pazarı’nda esnaf tarihî çevreyi berbat ediyor, o hırdavatçıların oradan çıkması lazım**” diye yazdığımda mail kutum solun imbiğinden geçirilmiş nadide küfürlerle dolup taşmıştı. “**Emek Sineması tarihî olma özelliğini daha 1970’lerde kaybetmişti**” diye yazdığımda ise korkumdan bir süre Mis Sokak’tan geçemedim.

Nereyi dönüştürsen rant, nereyi restore etsen talan. Üstelik öyle bir protesto dili kullanılıyor ki, sanki “**İstanbul Komünü**”nün barikatlarına dayanmış kralın (tabii burada padişahın) askerlerine karşı direniş çağrıları yapılıyor. Bu zihniyetle bir dönem İstanbul’a gerçekten çivi bile çakılamadı. İstisnasız bütün dönüşüm projeleri meslek odaları tarafından mahkemelere taşındı, çıkan yürütmeyi durdurma kararları yüzünden şehir dev bir harabeye döndü.

Sonunda hükümet, Napolyon’un Paris’i emanet ettiği **Baron Haussmann**’ı bile gölgede bırakan yetkilerle donattığı **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı**’nı kurdu, bütün o yürütmeyi durdurma kararları yeni çıkan yasalarla geçersiz kılındı. Koruma Kurulları işlevsizleştirildi, müteahhitler bayram etti. İşte, ben ve benim gibilerin mızımızlanması tam da bu noktada başladı.

Engin Ardıç, Galataport kapsamında **Salıpazarı Limanı**’nda yapılacak düzenleme netleştğinde, biz mızımızlara bir çağrı yaptı: İçinde alışveriş merkezi, otel gibi “**rantçı**” projeler olan bu inşaata neden karşı çıkmıyorsunuz?

Engin Ardıç’ın bu çağrısını okumamıştım ama mızımızlık kanımıza işlemiş olacak ki, Galataport’u 2006 yılında mahkemeye götüren **Şehir Plancıları Odası**’na ne yapacaklarını sorduk, aldığımız cevabı da yayımladık. Sahil halka kapatılırsa oda, projeyi yeniden mahkemeye götürecektir. Engin Ardıç diyor ki, sahil gümrük bölgesi olduğu için şimdi de halka kapalı.

Oysa mesele bu kadar basit değil. Gümrüklü bölge tabii ki kapalı olacak ama **Salı Pazarı Liman Projesi**’nde bütün kıyı kanunu ihlal ediliyor. Sahildeki yapılaşma mesafeleri oteller ve alışveriş merkezleri lehine değiştiriliyor.

Engin Ardıç, **Topçu Kışlası**’ndan **Kanal İstanbul**’a, **Taksim Meydanı**’nın yayalaştırılmasından, **Maslak**’taki inşaat projelerine İstanbul’un başına ne gelecekse hepsini destekliyor. İtiraz edenleri ise “**sırf hükümete gıcıklik olsun diye pis kapitalistlerin işlerine çomak sokan züğürtler**” olarak karikatürize ediyor.

Ona göre İstanbul’da bırakalım yapsınlar, bırakalım geçsinler. Hatta liberal iktisat teorilerine kaynaklık eden arkaik görüşler hayata geçirilsin. Özgürlükler yalnızca piyasa için geçerli olsun. Serbest düşünce, serbest piyasayla karşı karşıya geliyorsa o kadar da serbest olmasın.

Hükümet de aynı böyle düşünüyor. Yalnızca yoksulları yerlerinden etmiyor, kentsel dönüşüm alanlarında kamu mülkiyetini özel sektöre açmanın yanında, özel mülkiyet haklarını da gasp ediyor. Örneğin **Tarlabaşı**’nda kültür mirası kapsamında olmayan özel mülkleri, kültür mirasıyla ilgili yasalar kapsamında, değerinin çok altında

fiyatlardan istimplâk ediyor. Altı milyon avro fiyat biçilen tarihî olmayan bir iş hanına, bir milyon avroya el koyuyor.

Devlet Taksim’de yurttaşlara sormadan büyük inşaat projelerine giriyor. Bu bölgede iş yapan tüccarların son derece kârlı işletmelerini bir gecede yok ediyor. İstanbullulara sormadan coğrafyayı değiştirmeye kalkıyor. Bilim adamların uyarılarına kulak asmadan, Marmara ve Karadeniz arasındaki akıntı rejimini tehdit ediyor.

Görüldüğü üzere kapitalistlerin para kazanmasına karşı çıkmadığım gibi altı milyonluk hanı olan zenginlerin haklarını savunuyorum. Tarlabası’nda, Sulukule’de, deprem odaklı kentsel dönüşümün yapıldığı bütün bölgelerde özel mülklerin üç kuruş paraya devlet tarafından gasp edilmesine karşı çıkıyorum.

Engin Bey, bizim mızımlığımız liberalliğimizden. Devletin özel mülkiyeti yağmasını savunan biri olan size merkantilist mi demeliyiz?

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Köprü için neden insafa çağırmadınız

Ertan Altan 27.05.2013

 Köprü için neden insafa çağırmadınız Zeytinburnu’nda surlara çok yakın bir noktadan yükselerek İstanbul’un eşsiz silüetini berbat eden **16/9** adlı gökdelenlerle ilgili Başbakan Erdoğan’ın **“Gördükçe kahroluyorum”** tepkisi sonuç getirdi. İstanbul 4. İdare Mahkemesi örnek bir karara imza atarak **gökdelenlerin tıraşlanmasına** hükmetti.

Kararın nasıl uygulanacağı, binaların yıkılıp yıkılmayacağı daha çok tartışılacak. Ama önemli olan, İstanbul’la ilgili Başbakan’ın öncülük ettiği bir hassasiyetin sonuç getirmiş olması.

Çünkü İstanbul’un silüetini korumak için sırada yıkılması gereken başka yapılar da var. Başta da **Haliç**’te yapımı tamamlanmak üzere olan **metro köprüsü** geliyor.

İstanbul’daki birçok projeyle ilgili eleştirilerin hedefi olan Başbakan’ın **16/9** kuleleri için **“Kahroluyorum”** açıklamasını yapmasında, içerisinde AK Partililerin de yer aldığı bir kampanya etkili oldu.

Tarihî Yarımada’nın silüetinin ne ölçüde etkilendiği hükümetten ilk fark eden dönemin Kültür ve Turizm Bakanı **Ertuğrul Günay** olmuştu. Tam da iki yıl önce, bugün **Yassıada**’da yapılan **Adnan Menderes** anmasından dönen Günay, tekenden gökdelenleri görünce, gazetecilere sitemde bulunmuştu. O dönem görüştüğüm Günay’a gökdelenlerle ilgili Kültür Bakanlığı’nın da sorumlu tutulduğunu hatırlattığımda, Bakanlık döneminde kentsel koruma alanını etkileyen alan içinde sözkonusu izni uygulamaya koymadığını, silüete karışan gökdelenlerle ilgili izinden Zeytinburnu ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlıklarının sorumlu olduğunu söylemişti.

Günay’ın açıklamalarının ardından gökdelenlere karşı **“İstanbul Sahipsiz Değil”** inisiyatifi kuruldu ve **“İnsafa Çağrısı”** başlıklı bir imza kampanyası başlatıldı. Hem İslami kesimden hem de AK Parti içinden pek çok isim bu bildiriye imza verdi. İmzacılar arasında Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu’nun eşi **Sare Davutoğlu**, birçok projede Başbakan Erdoğan’la birlikte çalışan aynı zamanda Başbakan’ın yakın bir arkadaşı olan Yüksek Mimar

Hilmi Şenalp gibi etkili isimler de vardı. Başbakan üzerinde etkili olan pek çok kişi imza vermenin dışında çeşitli platformlarda gökdelenlerin İstanbul silüetine ne denli zarar verdiğini anlattı.

Sonunda bu çabalar etkili oldu. Başbakan Erdoğan **16/9**'un sahibinden gökdelenlerin tıraşlanmasını istedi, isteği kabul edilmeyince kırıldı ve gökdelenlerin sahibi **Mesut Toprak**'la konuşmama kararı aldı. Ardından da **"Gördükçe kahroluyorum"** diye başlayan sert bir açıklama yaptı.

Kampanya o denli etkili olmuştu ki, yıkım kararından çok önce İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi toplanarak, İstanbul için **"Siluet Ana Planı"** oluşturulması yönünde bir karar almıştı. Kararda artık kentin silüetini bozacak yapılaşmaya izin verilmeyeceği de vurgulanmıştı.

Ancak öyle olmadı. Bu kararlar alınırken Haliç'te **Süleymaniye Camii**'nin silüetini bastıran **metro köprüsü**nün inşaatı devam ediyordu. Üstelik İstanbul'da çığ gibi büyüyen tepkilere ve UNESCO'nun uyarılarına rağmen.

Taraf okurları, köprüye karşı yaptığımız ısrarlı yayınlardan, inşaat sürecinde nasıl dolaplar çevrildiğini, UNESCO'nun nasıl yanıltıldığını, köprü tamamlandığında ortaya nasıl bir görüntü çıkacağını iyi biliyor.

İçerisinde AK Partililerin de yer aldığı lobi, etkili oldu ve gökdelenler hakkında yıkım kararı çıktı. Ancak aynı isimler Haliç'teki metro köprüsüyle ilgili hiçbir duyarlılık göstermedi. İstanbul Büyükşehir Belediyesi UNESCO'nun **"İstanbul'u Dünya miras Listesi'nde çıkarırız"** uyarısına rağmen inşaatı devam etti. UNESCO'nun bu uyarısı hâlâ geçerliliğini koruyor. Dünya Miras Listesi temmuz ayında toplanarak Haliç'teki metro köprüsünü gündemine alacak.

UNESCO'ya kentsel projelerin dünya mirası kriterlerine uygun olup olmadığını denetleyen raporlar sunan ICOMOS'a çok yakın pek çok uzmanla defalarca konuştum. Hepsinin ortak görüşü: Zarar verdi mi, vermedi mi tartışmasının artık UNESCO için anlamı yok. Bu durum UNESCO açısından son derece net.

Köprünün proje dosyasında mimar olarak bizzat **Kadir Topbaş**'ın imzasının yer aldığını belgelemiştik.

Gökdelenlere karşı Tarihî Yarımada'nın silüetini korumak için son derece hassas davrananlar Süleymaniye'nin silüeti mahvedilirken acaba bu yüzden mi sessiz kaldı.

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

● Geçen hafta **Sultanahmet**'te yaklaşık üç bin kişinin bisikletleriyle katıldığı bir etkinlik düzenlendi. Tarihî Yarımada bisikletlerle turlandı. Ancak etkinliğe katılanlar, bu denli büyük bir organizasyonun duyurulmamasından şikâyetçi.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

YEDİKULE HAYVAN BARINAĞI

3000'e yakın köpek barındıran **Yedikule Hayvan Barınağı** 2001 yılında kuruldu. Toplam 12 kişinin görev yaptığı merkezin gönüllü yöneticiliğini Mimar **Meral Olcay** yapıyor. Özellikle hafta sonları yüzlerce kişi

tarafından ziyaret edilen barınakta pek çok konuda desteğe ihtiyaç var. Dernek bir süredir “**evlat edindirme**” çalışması yapıyor. Evlat edindiğinizde hayvanınız barınakta kalıyor. Bu durumda yeni gelenlere yer açılmıyor, ancak evlat edinilen köpek sayesinde diğer köpekler de kuru mama, antibiyotik gibi yardımlardan seveplenebiliyor. Barınak bütün hayvanseverleri destek vermeye çağırıyor.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İstanbul polisi özelleşti mi

Ertan Altan 31.05.2013

Taksim Gezi Parkı’nda polisi ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin paramiliter yöntemlerle hareket eden ekiplerini üç seferdir durduran BDP Milletvekili **Sırrı Süreyya Önder** ısrarla soruyor: “**Belediyenin kamyonu burada ne geziyor, niye hafriyat çekiyor? Zabıta araçları burada ne geziyor? Bu polis şirketin polisi mi? Burada engellenmesi gereken yasadışı iş yapan bütün bu kepçeler, dozerler, polislerdir.**”

Önder, iş makinelerinin ve polis kordonunun önüne geçip bunları söylediğinde gecenin en karanlık saatinde Gezi Parkı’na dalan polisler ve iş makineleri sessiz sedasız geri çekiliyor. Neden? Sırrı Süreyya Önder’in milletvekili olmasından mı çekiniyorlar? Ya da boyundan posundan mı korkuyorlar. Hayır. Çünkü Önder’in haklı olduğunu, kanunsuz iş yaptıklarını biliyorlar. Yasamanın bir üyesi karşlarına geçip bunları söyleyince geri çekilmek zorunda kalıyorlar.

Son birkaç yıldır özellikle İstanbul’da adeta bir derebeylik kuruldu. **Sulukule**’de, **Tarlabaşı**’nda, **Balat**’ta, şimdi de **Taksim**’de hukuksuzluğunun, yasa tanımazlığın zirvelerine çıkılıyor.

Gezi Parkı’nda üç gündür polis ve zabıta şiddetine maruz kalan bütün vatandaşların vakit geçirmeden dava açmaları gerekiyor. Çünkü memleketin herhangi bir parkında bu türden bir saldırıya maruz kaldıklarında hangi hukuki haklara sahiplerse polis ve zabıta karşısında da aynı haklara sahipler.

Büyükşehir Belediyesi’nin ekipleri Gezi Parkı’nda üç gündür hiçbir yasal dayanağı olmayan bir işlem yapıyor. Polis de özel bir şirkete ait bu hukuksuz çalışmayı engellemeye çalışan vatandaşlara gaz sıkıyor, şiddet uyguluyor.

Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi, İstanbul 2 No’lu Koruma Kurulu’nun önüne geldiğinde kurul üyeleri önce sıkı bir siyasi baskı altına alındı. Uzun tartışmaların sonucunda Kurul projede yer alan, **Sıraselviler** ve **Gümüşsuyu** caddelerinde tünel açılmasını reddederek yalnızca **Tarlabaşı-Harbiye** yönünün kazılmasına izin verdi. Şirket de bu yönde çalışmalarına başladı.

Gezi Parkı’na yapılacak **Topçu Kışlası replikası** ise, bu yapının özgün modelinin ortada olmaması nedeniyle reddedildi. Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Yönetmeliği replika inşaatlarının nasıl yapılacağını tarif ediyor. Bilimsel olarak Topçu Kışlası’nın replikasının yapılması mümkün değil.

Bunun üzerine Başbakan Erdoğan “**reddi reddedeceğiz**” açıklamasını yaptı ve bürokratlardan oluşan Koruma Üst Kurulu, kışlaya onay verdi. Bu onay için hiçbir gerekçe gösterilmedi. Yalnızca “**uygundur**” dendi. Kışlanın, replikalarla ilgili evrensel mimari kurallara uygun olmadığı açık. Peki, neye uygundur? Başbakan’ın isteğine.

Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Yönetmeliği'ne göre üst kurulun verdiği uygunluk kararının ardından Gezi Parkı'na yapılacak kışlanın detaylı bir projesinin yeniden İstanbul 2 No'lu Koruma Kurulu'na gitmesi, ardından planın askıya çıkması gerekiyor. Bugüne kadar Kurul'a hiçbir proje gitmedi.

Büyükşehir Belediyesi 27 Mayıs gecesi Taksim Gezi Parkı'nın **Alemdağ** tarafında yaptığı yıkım ve ağaç sökme işlemi için "**Meydan yayalaştırma projesinin yol genişletme çalışması**" açıklamasını yaptı. Yani "**Topçu Kışlası ile ilgisi yok**" dedi.

Meydan ve Gezi Parkı tarihî sit alanı kapsamında. Bu bölgede yapılacak bütün işlemlerde Koruma Kurulu'nun onayının alınması yasal bir zorunluluk. Koruma Kurulu'nun Taksim Yayalaştırma Projesi ile ilgili onay verdiği plan Tarlabası-Harbiye arasını kapsıyor. Bu planın hiçbir yerinde yol genişletme için sit alanı olan Gezi Parkı'nın bir bölümünün yıkılması, ağaçların sökülmesi yer almıyor.

Yasalara ve ilgili yönetmeliğe göre yayalaştırma çalışması kapsamında Gezi Parkı'nın da yer aldığı bir yol genişletme çalışması yapılması için Koruma Kurulu'nun onayı gerekiyor.

Eğer yıkım işlemi Büyükşehir'in açıkladığı gibi yol genişletme için değil de Topçu Kışlası içinse yine Koruma Kurulu'nun önüne yeni bir plan gitmesi gerekiyor.

Üç gündür Gezi Parkı'nda yaşananların hukuki sorumlusu İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı **Kadir Topbaş**'tır. İstanbul polisi de bu hukuksuz uygulama için vatandaşları darp ederek hukuksuzluğa ortak oldu.

İstanbul Şehir Plancıları Odası, hukuksuz uygulamalar için idare mahkemelerinde dava açtı. Şimdi bunun yanına bir de ceza davası eklemek gerekiyor.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başbakan halkıyla inatlaşıyor

Ertan Altan 03.06.2013

 Başbakan halkıyla inatlaşıyor **Gezi Parkı**'ndan tüm Türkiye'ye yayılan eylemlerin tek bir açıklaması var: **Yaşam tarzı endişesi ve otoriterliğe isyan**. Taksim'de gaz bombalarına ve polis şiddetine rağmen sokakları terk etmeyenler, evlerinin pencerelerinde tencere, tava çalarak eylemlere destek verenler Gezi Parkı'nda yapılmak istenen **Topçu Kışlası**'nın yalnızca kamusal bir alanı ranta açmakla açıklanamayacağını, Taksim'deki yaşam tarzının hedefte olduğunu çok açık bir şekilde gördüler.

Beş gündür takip ettiğim eylemlerde, **İşçi Partisi**'nin, **Türkiye Gençlik Birliği**'nin ulusalcı sloganları, Başbakan'a yönelik yüksek dozda öfke içeren sloganlar arasında kaybolup gitti. Kimse Taksim'deki isyanın altında Ergenekon aramaya kalkmasın, bulamaz.

Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana Taksim, Türkiye'de iktidarın sembollerini sergileme alanı oldu. Bu meydanda yapılan her mimari düzenleme topluma dayatılan kimliklerin, yaşam tarzlarının cisimleşmiş bir hâli. Bu açıdan Kemalistlerin **Taksim Anıtı** ve 27 Mayısçıların **süngü heykeli**yle, Erdoğan'ın **Topçu Kışlası** arasında nitelik olarak hiçbir fark yok.

Ancak saydığım bu anıtları Taksim'e taşıyan hukuki süreçlerle ilgili söylenecek çok şey var.

Taksim Anıtı radikal bir rejim değişikliğinin sembolü. **Süngü heykeli** askerî bir darbenin topluma açıkça meydan okuması. İkisi de mevcut hukukun ortadan kalktığı olağanüstü dönemlerin ürünü. Başbakan'ın çılgın projesi **Topçu Kışlası** da hukuk zeminini ortadan kaldıran tek adam rejiminin bir tezahürü olarak hayata geçirilmeye çalışılıyor.

İktidar Taksim'de beş gündür suç üstüne suç işliyor. Taksim Yayalaştırma Projesi'nde ve Gezi Parkı'nda, Türk hukukundaki bu konuyla ilgili bütün düzenlemeler açıkça ihlal ediliyor.

Şimdi gelin bu suçları sıralayalım;

- **Tarlabaşı, Harbiye, Gümüşsuyu, Sıraelviler ve Mete caddelerinde** dalış tünelleri açılmasını içeren Taksim Yayalaştırma Projesi, İstanbul 2 No'lu Koruma Kurulu tarafından iptal edildi. Koruma Kurulu, yalnızca Tarlabaşı-Harbiye yönünde tünel açılmasına izin verdi. Mevcut yönetmeliğe göre, plan tadilatı yapılarak Tarlabaşı-Harbiye arasında nasıl bir çalışma yapılacağını gösteren yeni bir projenin kurulun önüne gelmesi gerekiyordu. Bu yapılmadı ve kazıya başlandı. Proje İstanbul Şehir Plancıları Odası tarafından yargıya taşındı, karar bekleniyor.
- **Tarlabaşı- Harbiye** arasında yapılan bu hukuksuz çalışma devam ederken, tretuvar çalışması adı altında, mevcut planda hiç yer almayan bir adım atıldı. Koruma Kurulu'nun onayı olmaksızın **Gezi Parkı'nın Elmadağ** girişi yıkıldı, buradaki ağaçlar söküldü, parkta Osmanlı döneminden kalan tek eser olan **bahçe düzenlemesi** ve tarihî değeri olan **vazo heykeli** tahrip edildi. Bu heykelin nerede ve ne durumda olduğu bilinmiyor. Mevcut yasalar açısından burayı yıkmakla Sultanahmet'teki Dikilitaş'ı yıkmak arasında hiçbir fark yok.
- Gezi Parkı'ndaki hukuksuz yıkıma tepki gösteren vatandaşlar, milletvekilleri, gazeteciler **polis şiddetine** maruz kaldı, aralarında yaralananlar ve sakat kalanlar oldu. Polisin hukuksuz müdahalesi sonucu, Taksim ve çevresindeki birçok işyeri ve kamu binası tahrip oldu. Büyük maddi zarar oluştu.
- Gezi Parkı'na yapılacak **Topçu Kışlası**, 2 No'lu Koruma Kurulu tarafından reddedildi. Gerekçe olarak **"Tarihî bir binanın replikasının inşa edilmesi için yeterli doküman olmaması"** gösterildi. Başbakan bu kararın ardından **"reddi reddedeceğiz"** açıklamasını yaptı. Koruma Üst Kurulu, kuruluş yönetmeliğine aykırı bir biçimde hiçbir bilimsel gerekçe göstermeden yalnızca **"uygundur"** açıklamasını yaptı.
- Gezi Parkı Güzelleştirme Derneği'nin, Koruma Üst Kurulu'nun kararıyla ilgili yaptığı başvuruyu değerlendiren İstanbul 6. İdare Mahkemesi bu kurulun kararını iptal ederek **Topçu Kışlası için yürütmeyi durdurma kararı** verdi.
- Başbakan Erdoğan mevcut yargı kararına rağmen, iki gün boyunca yaptığı açıklamalarda Topçu Kışlası'nın yapılacağını belirterek projenin detaylarıyla ilgili de bilgiler verdi. Yargı kararlarını ve bu tür projelerde işletilmesi gereken hukuki süreçleri hiçe saydı. Devletin kurumlarının hukuksal işleyişine müdahale etti.

STK'lar ve meslek örgütlerinin yol haritası

Başbakan Erdoğan İstanbul'da yerel yönetimin başındaki isim olan **Kadir Topbaş**'la da çelişen açıklamalar yapıyor. Topbaş önceki gün yaptığı açıklamalarda, henüz gündemde bir AVM projesi olmadığını, halka rağmen bir proje gerçekleştiremeyeceklerini anladıklarını söylemişti.

Dün konuştuğum sivil toplum örgütü temsilcileri, Gezi Parkı'nda yapılacak düzenlemeyle ilgili bir yol haritası hazırlamaya çalışıyor. STK'ların görüşmeye başlamak için önceliği, yargı kararları doğrultusunda Topçu Kışlası

Projesi'nden vazgeçildiğinin açıklanması. Ancak Başbakan Erdoğan'ın dünkü açıklamaları bu ihtimali ortadan kaldırıyor.

Peki, şimdi ne olacak? Dün vatandaşlar Gezi Parkı'nda nöbetteydi. Başbakan'ın açıklamaları Taksim'de ve dolayısıyla tüm Türkiye'de gerginliği tırmandıracak nitelikteydi. Bu yaz gerçekten çok sıcak geçecek.

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

- Taksim'de, Gezi Parkı müdahalesi ve alkol kısıtlamalarına tepki olarak elde birayla dolaşma eylemleri başladı. Katılım giderek artıyor.
- Beyoğlu'nda bir süredir en önemli sorun soğuk bira bulunamaması.
- Beyoğlu'nda zaman zaman devreye giren jammer'lar nedeniyle telefonla iletişimde sorunlar yaşanıyor.
- Bir haftadır süren eylemlerde gaz bombasına karşı kullanılan deniz gözlükleri ve toz maskeleri şu sıralar en popüler aksesuarlar.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

MİS SOKAK

1990'lı yıllarda, ÖDP'nin Beyoğlu teşkilatının burada bulunması ve solun bazı sembol isimlerinin vakitlerinin büyük bir bölümünü sokaktaki kafelerde geçirmesinden dolayı **Mis Sokak Sosyalizmi** kavramı icat edilmişti. Zamanın **Aydınlık** dergisi tarafından bulunan bu isim radikal sol gruplar tarafından da çok beğenilmişti.

Taksim'de bir haftadır devam eden eylemlerin odak noktası olan İstiklal Caddesi'ndeki **Mis Sokak**'ta bu kavram yeniden hatırlandı. Mis Sokak'taki kafelerden yükselen **"devrimci marşlar"** çatışmaların fon müziği oldu. Son yıllarda 1 Mayıs sonrası düzenlenen after partilerde hatırlanan **Mis Sokak Sosyalizmi**'nin içeriği değişti. Bir zamanlar radikal grupların **"yasalci"** çevrelere yönelttiği bir eleştiri olan Mis Sokak Sosyalizmi'ne iade-i itibar yapıldı.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yüzde 50'nin evini de Gezi'ye çevireceksiniz

Ertan Altan 07.06.2013

Başbakan'a göre, Gezi Parkı için sokaklara dökülenler bildik entel-solcu takımıyla, yabancı istihbarat örgütleri tarafından kullanılan gruplar ve darbeye zemin hazırlayan ulusalcılar. Hükümete yakın gazeteler, eylemler başladığından bu yana bunun sözümona delillerini servis ediyor. Polisin gözaltına aldığı ve ajan denen

yabancılar, **Erasmus** öğrencisi çıkıyor. Yurtdışından emir almak için kullanıldığı söylenen haberleşme uygulamalarının ise öteden beri kullanıldığı ortaya çıkıyor. Bu haberler yalanlandıkça gazeteler, sözkonusu haberleri sitelerinden kaldırmakla yetiniyorlar.

Bütün bu haberler, Başbakan'ın Fas'a gitmeden önce söylediği, **"Yüzde 50'yi evlerinde zor tutuyoruz"** açıklamasıyla birleşince ortaya karanlık bir tablo çıkıyor: Sokağa çıkanlar yargı baskısı altına alınacak, o da yetmezse yüzde 50'nin içinde örgütlenecek paramiliterler gerekeni yapacak.

Yargı baskısının ucu Twitter operasyonuyla göründü. Evde dişlerini sıkın öfkeli yüzde 50'ye dâhil olanların, sokağa çıkınca neler yapabileceğini önceki gece Rize'de gördük.

Gezi Parkı eylemcilerine karşı sokaklarda kan dökeceklerin çıkması muhtemel, ancak Başbakan'ın geçen seçimlerde aldığı yüzde 50 desteği koruyabileceğinden şüpheliyim. Başbakan da şüpheli olmalı ki Kentsel Dönüşüm Yasası Meclis'ten geçtiği günlerde **"Seçim kaybetme pahasına bu dönüşümü yapacağım"** demişti.

Yürürlükteki yasa ve 648 sayılı kanun hükmünde kararname ile vatandaşların evleri de Gezi Parkı'yla aynı durumda. Hükümet ve yerel yönetim istediği tasarrufta bulunabilir. Eviniz değerinin çok altında bir fiyattan istimlâk edilebilir ve bu haksızlık karşısında yargıya başvuramazsınız. Bulduğunuz apartmanda kat sahiplerinin üçte ikisi mülkünü satmaya karar verirse itiraz edemezsiniz.

TOKİ Anadolu'da sosyal amaçlı, ucuz konutlar yaparken, İstanbul'da ve diğer büyükşehirlerde lüks projelere giriyor. Üzerinde lüks konutların inşa edileceği parsellere biçilen fiyatla, inşaatlar bittikten sonra daireler için belirlenen fiyat arasında büyük bir uçurum olduğu için mülk sahipleri mahallerini terk etmek zorunda kalıyor.

İstanbul'da, Sulukule'de ve Tarlabası'nda başlayan uygulama bütün illere yayılıyor. Kentsel dönüşüm haritasıyla AK Parti'nin son seçim haritası neredeyse birebir örtüşüyor.

Tarihî merkezlerdeki kentsel dönüşüm de depreme karşı alınan tedbirler de yerel yönetimlere derebeyi yetkileri veren aynı yasaya dayandırıldı. Bu açıdan Sulukule, Tarlabası ve Gezi Parkı için eylem yapan **"entellerle"**, Başbakan'ın yüzde 50'si aynı dertten mustarip.

Topçu Kışlası ısrarı sokakları yangın yerine çevirdi. Başbakan dün Tunus'ta yaptığı açıklamalarla yangına benzin döktü. Şimdi kulislerde Başbakan'ın erken hatta baskın bir yerel ve genel seçim hazırlığı içinde olduğu konuşuluyor.

Kentsel dönüşüm yasası hazırlanırken AK Partili birçok yerel yöneticiyle biraraya geldim. Erdoğan'ın ısrarının aksine siyasetçilerin **"seçimleri kaybetmeyi göze aldık"** deme lüksleri yok elbette. Kentsel dönüşüm yasası AK Partili belediyelerde endişe yarattı. İstanbul'da görüştüğüm AK Partili birçok yerel yönetici 16 ilçede başlayan kentsel dönüşüm nedeniyle yerel seçimlerde büyük zorluklar yaşayacaklarını bu ilçelerin sürprizlere gebe olduğunu söylüyor.

Yerel yönetimler, yetkilerinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından gasp edilmesinden rahatsız. Üstelik seçmenle birebir ilişkide oldukları için hükümetin uygulamalarına yönelik öfkeye en çok belediye başkanları maruz kalıyor. Belediye başkanlarını bu denli endişelendiren de seçmenden aldıkları tepkiler.

TOKİ'nin lüks konut projeleri için evleri düşük istimlâk bedelleriyle ellerinden alınanlar, yaşadıkları şehirde göçmen konumuna düştüler.

Yani, **"Yüzde 50'yi evlerinde tutmakta zorlanıyoruz"** diyenler, onları zaten evlerinde tutmuyor. Yüzde 50 bırakın sokağa çıksın, Gezi Parkı'nda herkese yer var.

Topçu Kışlası'nda bu ısrar niye

Ertan Altan 10.06.2013

 Topçu Kışlası'nda bu ısrar niye Çocukları eğlendirmek için söylenen, sürekli aynı sözlerin tekrarlandığı hiç bitmeyen tekerlemeler vardır. Bir süre sonra eğlenceli olmaktan çıkar, çocuk zihninde kaosa neden olur. Bir tanesi şöyle bir şeydi: *"Damdan düştü bir kurbağa titretti kuyruğunu. Bunu gören jandarma aldı götürdü onu. Mezarını kazdılar. Başucuna şöyle yazdılar: Damdan düştü bir kurbağa titretti kuyruğunu...."*

14 gün önce, tretuvar yapmak bahanesiyle **Elmadağ** tarafından girilen **Gezi Parkı**'nda, iktidarın hukuksuz girişimine direnen birkaç gence yönelik **şafak baskını** büyük bir isyanın fitilini ateşledi. Başbakan'ın otoriter üslubundan fena hâlde bıkan, Meclis'e gelen alkol, kürtaj ve benzeri yasa tasarıları nedeniyle yaşam tarzlarını gerçekten tehdit altında hisseden yüzbinlerce kişi , Gezi Parkı yağmasından sonra ortaya çıkacak Taksim Meydanı'nda kendilerini nasıl bir geleceğin beklediğini gördüler.

Polisin Taksim'e attığı gaz bombaları, korku duvarını yıktı. Hiç sokağa çıkmayan, eylem, protesto nedir bilmeyen yüzbinler polisle çatışmaktan çekinmedi. Milletvekillerinin bile hazırola geçerek sigaralarını sakladığı otoriter Başbakan'a ağız dolusu küfürler ettiler. Feministlerin sile sile bitiremediği bu yazılar hâlâ Taksim'deki duvarlarda.

Hükümet 10 gün boyunca tüm Türkiye'yi ateşe verdikten sonra heyetler oluşturup **Taksim Dayanışması**'ndan temsilcilerle görüşmelere başladı. Temsilciler bu görüşmelerde kamuoyuna açıkladıkları talepleri hükümet üyelerine bildirdiler. Önce sanıldı ki hükümet, muhalefet karşısında yenilgiye uğramış görüntüsü vermeden bir çözüm bulmaya çalışıyor, Taksim Dayanışması'ndan bu temelde yardım istiyor.

Kadir Topbaş'ın da yer aldığı bu görüşmelerle ilgili detaylı bilgileri üç gündür **Taraf**'ta yayımlıyoruz. Görüşmelerde Topbaş'ın Taksim Dayanışması'ndan mimarlar ve şehir plancılarına Gezi'deki durumdan duyduğu rahatsızlığı ilettiğini, olayların bu noktaya varmış olmasından son derece üzgün olduğunu açıkça söylediğini biliyoruz.

Ancak aynı Topbaş, iki gündür kameraların karşısına geçerek dünyanın neresinde olursa olsun bir belediye başkanının yapabileceği en utanç verici konuşmaları yapıyor. Beklenenin aksine Topbaş, tıpkı hükümet sözcüsü ve Başbakan gibi Kışla'nın Park'a yapılacağını söylüyor. 1. İdare Mahkemesi'nden projenin iptaliyle ilgili karar beklendiği, bu durumda ne yapacakları sorulduğunda ise, **"Başbakanımız Kışla'nın yapılmasını kesinlikle arzu etmektedir"** cevabını veriyor.

Kadir Topbaş bu açıklamalarıyla artık İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı olmadığını açıkça ilan etmiş oldu.

İstanbul'da gerçek muhatap olan **hükümetin yeni planı, Gezi Parkı'nda Topçu Kışlası projesinin dışında kalan alanı bir köprü ve bir yürüme şeridiyle Maçka Parkı'na bağlamak**. Bu yolla, hem artık AVM ve rezidans olmayacağı açıklanan Kışla'yı yapmak hem de park isteyenlere **"alın size park"** demek hedefleniyor.

Kurbağa tekerlemesi gibi yazmaktan bıktım ama ne yapalım tekrar hatırlatmak zorundayım; **rekonstrüksiyon esaslarına göre orijinal mimarisiyle ilgili yeterli materyalin bulunmadığı bu kışlayı yeniden inşa etmek mümkün değil**. Eldeki fotoğraflara benzeyen bir bina yapabilirsiniz belki ama bu da rekonstrüksiyon olmaz.

Tarihî bir eseri ihya etmiş olmazsınız, yepyeni bir bina yapmış olursunuz. **Gezi Parkı 1. derece SİT alanı olduğu için de buraya yeni bir bina yapamazsınız.** Eğer yaparsanız, dünyadaki kültürel miras alanlarını koruma bakımından, **Afganistan'daki Buda** heykellerini patlatan **Taliban'la**, **Timbuktu'daki** mimariyi mahvetmeye kalkışan **Ensar El Din** örgütüyle aynı duruma düşersiniz.

15. gününe giren Gezi direnişin hâlâ başladığı noktada. Hükümetin bütün planları Kışla'yı yapmak yönünde. Kışla projesinin iptal edildiği açıklanmadan Gezi Parkı boşalmayacak, Taksim'deki hayat normale dönmeyecek. Bütün dünyadan tepki yağdığı ve hiçbir şeye yaramadığını gördükleri için şimdilik gaz sıkamıyorlar. Ama ne kadar sürer bilinmez. **Hükümet bütün ülkeyi kaosa sürüklüyor.**

Yani, damdan düştü bir kurbağa kuyruğunu titretti.

ŞEHİR FISILTILARI

- Taksim Meydanı'ndaki sosyalist çevreler Gezi Parkı'nda karnaval havasında eylem yapan gençlerin tepkisini çekiyor.
- Bazı gruplar Gezi Parkı'na kasalarla bira sokan gençlere müdahale ediyor ve **"Tayyip'ten ne farkınız var"** cevabını arıyor.
- Gezi Parkı'daki endişeli modernler, **"laikliği korumak için buradayız ama kandil simidi yiyip mevlit dinliyoruz, acaba oyuna mı geliyoruz"** diyerek şikâyet ediyorlar.
- Beyoğlu'nda bar işletenler, biraların Tekel bayilerinden alınıp bütün sokakların bara çevrilmesinden çok şikâyetçi.
- Beyoğlu'nda masa sandalye yasağı fiilen bitti. Polisin giremediği sokaklara zabıta hiç giremiyor.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

ÇARŞI

En fanatik Fenerliler'e bile **"yükselenim Beşiktaş"** dedirten, Gezi Parkı eylemleriyle birlikte partileşseler neredeyse iktidar olabilecek kadar hayran toplayan taraftar grubudur. Milliyetçililerin hâkim olduğu tribünlerde anarşist ve sol bir söylemle kendilerine yer açan **Çarşı** grubu, Gezi direnişinin ideolojik ve politik önderi konumunda. Kemalistlerin ve sosyalistlerin egemenlik yarışına girdiği meydana iyi ki de öyle.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Taksim'de piyano, Marx ve Atatürk

Ertan Altan 14.06.2013

Kamyonuna yüklediği piyanosuyla Sicilya'dan yola çıkan Alman piyanist **Davide Martello**, Avrupa'nın çeşitli ülkelerini gezdikten sonra İstanbul'a geldi. İstanbullular Gezi Parkı için her gece Taksim'e akarken, Martello'nun önceki akşamki konser mekânı da Gezi Parkı oldu.

Parkın merdivenlerinde toplanan grupların flama sallayıp sloganlar attığı, Gezi Parkı'ndaki herkesin üzerlerine yağacak gaz bombalarını beklediği, polislerin kalkanlarını adım adım parka yaklaştırdığı bir anda yükselen piyano sesi gergin grupları biraraya topladı. Gezi Parkı'na çıkan merdivenlerin başında bir resital veren Martello'ya Türkiyeli bir piyanist de eşlik etti.

Resitalde **Beethoven** da vardı **İzmir Marşı** da. Repertuar, Gezi direnişine katılanların hepsini yansıtmıyordu elbette ama kapsıyordu.

Önceki gece Gezi Parkı'nın merdivenlerine yerleştirilen o kuyruklu piyano, 17 gündür süren direnişin altındaki dinamiği en iyi anlatan sembol oldu. Ne radikal sosyalist grupların flamaları ne kalpaklı Türk bayrakları hiçbir Gezi'deki kuyruklu piyanodan yükselen notalar kadar bu direnişin ruhunu yansıtmadı.

Şafak baskınlarının ardından Taksim Meydanı'nı terk etmeyenler polisin geri çekilmesiyle birlikte ikiye ayrılmıştı. Meydanda toplanan radikal sosyalist gruplar Gezi Parkı'ndaki direnişi, "**devrimci**" mücadelenin bir parçası hâline getirmek istediler. Taksim'den bir Paris Komünü çıkarmak için her yeri barikatlar ve pankartlarla donatırken aslında meydanın dışında kaldıklarını fark etmediler. Kalpaklı Türk bayrakları taşıyanlar da Gezi direnişinin bir figürü olmaktan öte varlık sergileyemediler. Gezi Parkı'nda orduyu göreve çağırmak kimsenin aklına bile gelmedi.

Gezi Parkı direnişine yapılan en büyük haksızlık, kalpaklı bayraklara bakıp bu eylemi askerî darbelere ortam hazırlayan kitle gösterilerine benzeterек karalamak oldu. Taksim'e bakıp 555K benzeri bir eylem görenler en az meydanı savaş alanına çeviren radikal sosyalist gruplar ve darbe hevesi kursağında kalmış ulusalcılar kadar bu direnişi anlamadı.

Gezi Parkı için cesaretle biraraya gelen İstanbulluların ortak endişesi İstanbul. Parkıyla, meyhanesiyle, serserisiyle, alkoliğiyle, festivaliyle, basın açıklamasıyla, sokak şarkıcısıyla, her türlü "**marjinalliğiyle**" yaşadıkları İstanbul için endişeliler. Bu yüzden gaz bombalarından, plastik mermilerden, polis copundan korkmayı bıraktılar. Radikal gruplar gibi polise barikat kurarak karşı koymadılar ama gaz bombalarının sisi dağılır dağılmaz yine çevik kuvvetin, TOMA'ların önüne dikildiler.

Peyami Safa'nın yıllar önce "**Fatih-Harbiye**" olarak kodladığı kültürel sınırın Harbiye tarafında yaşayanlar, Gezi Parkı'na yapılacak Topçu Kışlası'yla yaşadıkları İstanbul'un sonunun geleceğini gördüler çünkü.

Sokakta öpüşenler, sevgilisinin kucağına oturanlar, dans edenler, barlara gidenler, içkili açılışlara katılanlar, zilzurna sarhoş olup taksi arayanlar, İstiklal Caddesi'nde imza toplayanlar, pankart açıp yürüyenler yani her renkten, her kanattan modernler bu yüzden öfkeli, bu yüzden sokaktalar.

Gezi Parkı'nda hiç kimsenin gündeminde faiz lobisi ya da uluslararası komplo yok. Yaşam tarzına müdahale edildiğini düşünen ve Başbakan'ın otoriterliğinden fena hâlde bezen onbinlerce kişi, alkol yasası nedeniyle iptal edilen festivallerin müşterileri Gezi direnişine esas rengini veriyor.

Önceki gece, hafifçe çiseleyen yağmur ve piyano sesiyle yıkanan meydanda her an polisin sert müdahalesiyle son bulabilecek 17 günlük bir direnişin yorgunluğu vardı. Merdivenlerde toplananlar çalınan şarkılara eşlik

ederken, evik kuvvet polisleri de kaldırımlara, duvar diplerine çökerek kestirmeye başladı.

Hükümet 24 saat süre verdi. Siz bu satırları okurken belki de Gezi Parkı gaz bombalarıyla boşaltılmış olacak. Hükümet, meydanı halka kapatacak.

Sonuç ne olursa olsun İstanbullular hiçbir zaman unutmayacakları, hep gururla hatırlayacakları bir direniş sergiledi. İstanbul için, yaşam tarzları için...

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Söz, Ankara duvarlarının

Ertan Altan 17.06.2013

 Söz, Ankara duvarlarının Hükümetin akıl almaz Gezi Parkı baskının ardından **İstanbul'un bütün sokaklarında polisin aldığı tedbirler devlet terörüne dönüşmeye başladı**. Doktorların kelepçelenmesi, Çarşı liderlerinin evlerinden gözaltına alınmaları, sözüm ona Avrupa Birliği'nden sorumlu olan bakanın sokağa çıkan vatandaşı teröristlikle suçlaması başka türlü açıklanamaz çünkü.

Taksim Gezi Parkı'ndaki direnişin ateşlediği fitil, Türkiye'nin neredeyse her yerinde bir isyana yol açtı. Bu isyanın etkili adreslerinden biri de yedi yıl yaşadığım Ankara'ydı. Bütün Türkiye, İstanbul'da isyanın duvarlara yansıyan mizahını konuşurken Ankara duvarları da şehrin gri ve bürokratik havasına hiç uymayan bir şekilde duvarları mizahlı sloganlarla donattı.

Epos Yayınları, isyanın ilk sekiz gününde sloganlarla donatılan duvarları görüntüleyerek bir albüm hâline getirildi. Bu albüm yarın bütün kitapçılarda olacak.

Albümün sunum yazısında Ankara'da ilk sekiz günde isyanın en saf hâlinin yaşandığı ve vatandaş tepkisinin duvarlara yansıdığı ifade edilerek şöyle deniyor: *"Meydanlar kolluk kuvvetlerinin su, gaz ve orantısız şiddetiyle boşaltıldıktan hemen sonra **yazılar görevlilerce silindi**. Yazıları boyayla sildiren akıl, gerisinde yazılama için gayet uygun, cam gibi bir zemin bıraktığının farkına bile varmadı. Silmeye devam etti. **O akıl sildi, isyancılar temiz zeminlere yeni yazılar nakşettiler**. En isyankâr ve en halktan yazılar, isyanın en saf zamanlarında, yani ilk altı günde nakşedildi. Belki de basın otosansürü ve de bahsedilen hükümet/ devlet baskısı ilk kez işe yaradı. Sokağa akan en saf isyankârlık ve en saf halk hâli, basının görmediği, duymadığı, bilmediği günler boyunca, hiçbir şeyden etkilenmedi. Sansür ters tepti."*

İstanbul sokaklarında güvenlik terörü kol geziyor. Muhtemelen duvarlardaki isyan mizahı da yok ediliyor. Biraz nefes almak için buyurun Ankara duvarlarına...

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Quo Vadis?

Ertan Altan 21.06.2013

Bu başlığı taşıyan kaç yazı yazılmıştır bugüne kadar. Bir zamanlar son derece canlı olan sosyalist matbuatta vazgeçilmez başlıklardan biriydi. Seksenlerin, doksanların yenilgi atmosferi içinde **“Nereye gidiyoruz”**, sosyalistlerin en sık sorduğu soruydu çünkü. Bu klişe sözü hiçbir zaman sevmедim. Ancak son haftalarda bizim gibi **“90’lar artığı”** eskileri 20’li yaşların başına döndüren eylemlerin hatırına bu yazının başlığına koydum.

90’lı yıllarda sosyalist gençlik muhalefетinin içinde yer almış, Şişli’de, eylemlerin tam da göbeğinde yaşayan bir **“liberal solcu”** olarak, Gezi direnişine çok yakından bakma imkânı buldum. Nereye gittiğimiz daha çok tartışılır ama ben nereye geldiğimizi Taksim’de çok açık bir şekilde gördüm.

20 gün boyunca **Kurtuluş’un, Harbiye’nin, Taksim’in, İstiklal’in** sokaklarını dolduranların büyük çoğunluğu hayatında ilk kez bir kitle eylemine katılıyordu. TOMA’lar ve gaz bombalarıyla yapılan polis müdahalesi bir süre sonra onlar için eğlenceli bir hâl almaya başladı. Gezi Parkı’ndaki dövizlerin birinde, **“Sinek ilaçlama aracının arkasına takılan çocukları gaz bombasıyla korkutamazsınız”** yazıyordu. Taksim’deki çatışmalar bir parça buna benzedi.

Çok değil 10 yıl önce, sokak gösterilerinde gaz bombasıyla birlikte cop da kullanan çevik kuvvetin ultra orantısız şiddetine maruz kalanlar, gözaltında kayıp, yargısız infaz, keyfi gözaltı ve bilumum devlet zulmüne tanık olanlar hatta bizzat yaşayanlar bu eğlencenin kaynağının ne olduğunu biliyorlar elbette.

10 yılda bu uygulamalardan vazgeçildi. Ergenekon davasıyla ortaya çıkan yargısız infaz timleri, asit kuyularına atılan cesetlerin, kayıp mezarların hesabını vermeye başladı. İşkenceli sorgular bir yöntem olmaktan çıkarıldı. Polisin çalışma yöntemleri büyük ölçüde değişti. AİHM’in belalı ülkesi, kendisine çekidüzen vermeye başladı.

Bu atmosferde yetişen çocuklar biraz da bu yüzden polisin karşısına çıkarken tereddüt etmedi. 2001 yılında, Ankara’daki **“F Tipi’ne Hayır”** eylemlerinde polisin, göstericilerin üzerine yağdırdığı kurşunların boş kovanlarını yerden toplamış bir gazeteci olarak rahatlıkla söyleyebilirim ki, Taksim’deki **“Avrupai”** isyan 10 yıllık modernleşme- demokratikleşme sürecinin bir ürünü.

Hükümet de Batı’dan gelen uyarılara cevap verirken, **“Biz bunları hiç hak etmiyoruz”** ruh hâliyle bu durumun altını çizdi.

Ancak demokratikleşme çitasının yükseldiği Türkiye’de artık her şey evrensel ölçülerle kıyaslanıyor, eskiyle değil. Polisin 90’lı yıllardaki şiddetiyle bugün uyguladığı şiddet arasında bu anlamda bir fark yok. Ayrıca eylemlerin son günlerinde özellikle Ankara’da ve İzmir’de yaşananları da unutmamak gerek. Polis bu illerde adeta 90’lara kesin bir dönüş yaptı.

Şimdi hükümet Gezi direnişinin ardından gösterilere katılan herkes için yargı mekanizmasını işletmeye başladı. İktidar yanlısı medyanın dezenformasyonunun da yardımıyla sanatçılardan STK’lara, tribün gruplarından tweet atan gençlere kadar bu eylemlerde aktif olarak yer alan herkes yargı baskısı altına alınıyor. Hükümetin yeni sosyal medya düzenlemesi de kapıda. 10 yılda demokratikleşme adına yapılan her şey birer birer yıkılıyor. Türkiye yeniden AİHM’in belalı ülkelerinden biri olmaya hazırlanıyor.

AKP’nin Türkiye’yi demokratikleştirdiği yıllarda büyüyen çocuklar demokrasi çitasını şimdi daha yükseğe koydu. Bütün o, **“Twitter örgütü”, “Zello”, “Post 28 Şubat”, “Faiz lobisi”** karalamalarına rağmen, modern dünyanın vicdanı insanları, kurumları, sokaklara dökülenlerin yaşam tarzları için duyduğu endişeyi, otoriterliğe isyanını anladı. Vesayete karşı Türk siyasetinde **“yeni”**yi temsil eden AKP, yeni çocukların ve yeni sokakların dinamizminin gerisinde kaldı.

Gezi Parkı için başlayan direniş başarılı oldu. Hükümet hukuka uyacağını açıkladı. Ancak bu arada insanlar sokaklarda öldürüldü, birçoğu kör kaldı.

Şimdi Türkiye'nin pek çok yerinde insanlar adalet için **"duruyor"**. Polisin haksız şiddeti cezalandırılıncaya kadar durmaya devam edecek.

Türkiye'de adalet geç de olsa yerini buluyor. Ergenekon yargılamaları bunun ispatı. Günün birinde, 2013 haziranında yaşananların sorumluları da yargı önüne çıkacak.

Umarım demokratikleşmeyi başlatanlar, şimdi önüne geçmeye çalışmazlar.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Taksim Meydanı'nda Âmâk-ı Hayal

Ertan Altan 24.06.2013

 Taksim Meydanı'nda Âmâk-ı Hayal Bir dindar için Tanrı'nın işaretlerini doğada görmek kolay ve rahatlatıcıdır. Rengârenk çiçekler, kelebekler, açık bir gökyüzü, gece ortaya çıkan yıldızlar... Saatlerce seyredip ilahi anlamlar çıkarabilirsiniz.

Peki, günümüz şehrinde tefekküre dalmak için ne yapabilirsiniz? İstanbul'da bir Âmâk-ı Hayal yaşamak için bolca tekke, türbe varsa da günlük hayat başka türlü akıyor. Metrolarda, mağazalarda, restoranlarda ilahi hiçbir şey yok. Şehirdeki Tanrı'nın gücü giderek azalıyor.

Endülüs'te Müslümanlara esir düşen Vikinglerin tanrılarına günlerce dua ettikleri hâlde, esaretten kurtulamadıklarını görüp Müslümanlığı seçmeleri gibi... Zavallı Vikingler Danimarka'dan çok uzakta oldukları için tanrılarının onları duymadığını düşünüp, İberya toprağının tanrısına inanmaya karar vermişlerdi.

Şehrin tanrısı modernizm. Şehirdeki bütün ihtiyaçlara o cevap veriyor, insanlar her şeyi ondan bekliyor. Dualar da genellikle karşılıksız kalmıyor, modern toplum insanların istediğini bir şekilde veriyor. İster Müslüman, ister Hristiyan, ister ateist olsun şehirde herkes önce modernizme iman ediyor. Bu, Paris'te de, Berlin'de de, İstanbul'da da böyle. Bütün o İslam şehri- Batı şehri karşılaştırmaları artık tarih biliminin alanına giriyor. Küçük İtalyan kasabalarıyla, İsfahan'ı, Lahor'u kıyaslayarak bu konuda güncel bir tartışma yürütebiliriz belki ama modern dünya büyük ölçüde birbirine benziyor.

İstanbul da, o sürekli tekrarlanan klişedeki gibi **Doğu ve Batı'nın iç içe geçtiği bir medeniyet köprüsü değil, bir Batı şehri.** Coğrafi konumundan dolayı Doğu'nun etkilerine maruz kalan bir Batı şehri. Surların içindeki hayat, Batı'daki surların içindekiyle aynı özellikleri sergiliyor.

İstanbul Müslümanların elinde geçirdiği yüzyıllar içinde hiçbir zaman tipik bir İslam şehri özelliği göstermedi. Ardından cumhuriyet geldi, şehir bu kez doğrudan Batılı plancılar tarafından şekillendirildi.

İstanbul'da İslam her zaman siyasi bir anlam taşıdı. Ne ayetlerin indiği varsayılan Mekke ve Medine'deki kutsallığa sahip oldu ne de ilk İslam hukuku uygulamalarının ortaya çıktığı Kufe'nin hükmetme geleneğine. Ne

Kahire'nin teolojik derinliğiyle yarışabildi ne de Bağdat'ın, Şam'ın İslami mimarisiyle. İstanbul'u ele geçiren hanedanın ve askerî kastın dini şehirde en çok sözü geçen şey oldu olmasına ama bu İstanbul'u tipik bir İslam şehri yapmaya yetmedi. Tıpkı Türk-Moğol sultanların eline düşen Hint şehirleri Agra ve Fetihpur Sikri gibi. Soğan kubbeli camiler buraları da İslam şehri yapmaya yetmemişti.

İstanbul gibi Müslümanların egemenliğindeki şehirlerde İslamiyet, şehrin üzerinde baskı kurmanın, şehirde yaşayan gayrimüslim , gayrıdindar ya da dinsiz toplulukları cezalandırmanın bir aracı. Şehirde modernizme yenilen İslamcılık modern toplumun kodlarını da kullanarak siyasi bir baskı aygıtına dönüşüyor. Ortaya da ne İslam ne Batı olan melez bir otoriterlik çıkıyor.

AK Parti'nin kentsel dönüşüm, ecdat eserlerinin ihyası politikaları tam olarak bu sözünü ettiğim melez otoriterliği yansıtıyor. İktidardaki İslamcı dinamik modern şehirde, kasabanın ya da eski İslam şehri tanrısının gücünün olmadığına farkında şüphesiz. Bunun için mimariyi yardıma çağırıyor. Cami, kışla inşaatları modernizmin mabetlerine meydan okumak için yapılıyor. Tıpkı bir zamanlar ecdatlarının Eyüp'ü bir din merkezi yapması gibi. Köklü İslam şehirleriyle rekabet edebilmek için kurulan Eyüp, kutsallığı kendinden menkul bir semt olarak gelişti.

Şehbenderzade Filibeli Ahmed Hilmi'nin unutulmaz eseri **Âmâk-ı Hayal**'de bilim, felsefe ve inanç üzerine soruları olan Raci Bey Aynalı Baba'nın tekkesinde hayale dalıp sorularına cevap arıyordu. Bu hayallerde melekler, şeytanlar, iyilik kötülük, bütün dinsel semboller vücuda gelip kıran kırana bir mücadeleye girişiyordu.

Taksim Meydanı bu aralar Aynalı Baba'nın tekkesi gibi. Gezi Parkı'nda hayalin derinliklerine dalıp modern bir dinler savaşı izleyebilirsiniz.

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

- İlk kez Taksim'de ortaya çıkan 90 kuşağı ile baret gözlük satan işportacılar Duran Adam eylemini sevmemiş.
- Taksim'de şiddetli çatışmalara sebep olan yol genişletme için Gezi'den ağaç sökme işleminin devam edip etmeyeceği merak ediliyor.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

POMA

Taksim Gezi Parkı eylemlerinde **Beşiktaş** Meydanı'nda **Çarşı** grubunun ele geçirdiği iş makinasına verdiği isimdir. **Polis Olaylarına Müdahale Aracı** adı verilen iş makinasıyla TOMA adı verilen polis aracının kovalanmasının ardından bir efsane olarak kayıtlara geçmiştir.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Askerî darbe birleştirir, yalanlar ayrıştırır

Ertan Altan 01.07.2013

27 Nisan Muhtırası bir gece yarısı televizyonlardan okunduğunda **Yeni Şafak** gazetesinde muhabirdim. Dindarların kaygılarını, korkularını çok yakından gözlemleme fırsatı bulmuştum ve ben de gerçekten çok korkmuştum. Vesayet rejimi, 16 Mayıs 2007’de görev süresi dolacak olan **Ahmet Necdet Sezer**’in yerine Köşk’e **Erdoğan, Gül** ya da **Arıncı**’ın çıkma ihtimaline karşı her şeyi yapmaya kararlı görünüyordu.

Daha sonra yaşananlar malumunuz. **Bayrak** mitingleri, **Cumhuriyet** mitingleri, AK Parti’ye yönelik kapatma davası hazırlıkları ve nihayet **Ergenekon** operasyonları...

Toplumun ve aydınların çok geniş bir kesimi, bir askerî darbeye zemin hazırlandığının farkındaydı. Bu atmosfer içinde soldan gelen pek çok yazar, gazeteci ve aydın vesayet rejiminin açık hedefi olan AK Parti ile ve dindar çevrelerle dayanışma içine girmekten çekinmedi.

Ergenekon operasyonları başladığında kamuoyunda en çok tartışma yaratan konulardan biri, sabah erken saatlerde bazı **“hatırlı”** kişilerin evlerine yapılan baskınlardı. Hem CHP’den hem de ulusalcı yazarlardan gelen **“faşizm”, “diktatörlük”** eleştirilerine rağmen, askerî vesayete karşı tutum alan liberal demokrat aydınlar bu koroya katılmadı. Ortada darbe örgütlenmesi olduğuna dair o denli güçlü bir kanı vardı ki, **Balbay, Haberal** gibi isimlerin durumu bir demokrasi faciası olarak algılanmadı.

Artık darbe yargılamalarının sonuna geldik. **Balyoz**’un ardından **Ergenekon** davasında da karar verilmek üzere.

Türkiye, askerî darbe defterini kapatırken başlayan Gezi Parkı eylemleri, vesayet rejimine karşı 2007’den beri birlikte tutum alan kesimleri ayrıştırdı. Hükümete yakın gazeteler, Gezi Parkı eylemlerinin arkasında darbeci aramaya koyuldu. Olağan şüphelilerin hepsi **Silivri**’de olduğu için yaşananlar **“sivil darbe girişimi”** olarak tanımlandı. Bu oksimoron harekâtın tek delili ise geçmişte ulusalcılar söylediğinde çok dalga geçtiğimiz **“zamanlama manidar”** klişesi. Eylemler tam da çözüm süreci başlamışken patlak verdi. O hâlde hükümete ve çözüme karşı darbe hazırlanıyor.

Bütün o **Sarıkoz, Ayışığı** sunumlarından, toprak altından çıkan silahlardan, ıslak imzalı eylem planlarından sonra yeni **“sivil darbe”**’nin delilleri aşağı yukarı bundan ibaret. **Cem Boyner**’in çapulcu pankartını, **Koç**’un Divan Otel’ini ve atılan tweetleri de unutmamak gerek.

Hükümete yakın gazetelerde yazan, birçoğu da dostum olan pek çok yazar şimdi yargının bu sivil darbe girişiminin üzerine şiddetle gitmesi gerektiğini yazıyor. Ergenekon davasına bakan savcılar da Gezi eylemlerini soruşturmaya başlamış bile.

Gezi bir milatmış, hiçbir şeyin eskisi gibi olmaması gerekiyormuş. Darbecilerin tuzağına düşen biz **“samimi çevreciler”** de darbenin delilleri ortaya çıktığında **“Mustafa Kemal’in askerleri”**yle birlikte çevre mücadelesi verdiğimiz için çok utanacakmışız.

Gelecekte utanmamamız için samimi çevreci ve demokratlara önerdikleri de hükümete karşı hiçbir surette sokağa çıkmamak. Demokrasi ancak böyle gerçekleşebilir.

Böyle olunca 2007’den beri birlikte davrananların ayrışması elbette kaçınılmazdı. **Erasmus** öğrencilerini yabancı ajan yapan, *Twitter*’dan örgüt çıkaran, polis şiddetini **“elbette yanlış oldu”**larla geçiştiren, sokağa

ıkan herkesi terörist ilan edenlerle, asker ya da sivil her türlü iktidarın vesayetine karşı çıkanlar nasıl birarada durabilirdi?

Ergenekon savcılarının soruşturduğu Gezi Parkı eylemleri, askerî vesayeti yıkan hükümetin şehirlerde müteahhit vesayetine geçmesi nedeniyle başladı. Çadırları yakılan, polis şiddetine maruz kalan “**hipster**” çocukların arkadaşları parka akın etti. Mimar ve şehir plancısı örgütlerinin Taksim’de yaptığı basın açıklaması görüşmemiş bir şiddet kullanılarak dağıtıldı. CHP, ana muhalefet partisi olduğu için hükümetin emrindeki polis şiddetine tepki verdi. Radikal sol örgütler, zaten radikal oldukları için hep yaptıkları gibi polisle çatıştı. Yenilmiş ulusalcılar hükümete karşı bir eylemi elbette kaçırarak değildi.

Zamanla İstiklal Caddesi’nin soğuk bira stoklarını bitiren eylemlerin bütün o şiddete rağmen eğlenceli geçtiğini duyanlar soluğu akşamları Taksim’de almaya başladı.

Nasıl, Ümraniye’de bir gecekonuda bulunan el bombalarıyla başlayan sürece pek benzemiyor değil mi?

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hayırsız adalarda hayırsız girişim

Ertan Altan 05.07.2013

 Hayırsız adalarda hayırsız girişim İstanbullular, Menderes ve arkadaşlarının yargılandığı **Yassıada**’yla, 1909 yılında sokak köpeklerinin korkunç bir şekilde ölüme terk edildiği **Sivriada**’yı “**Hayırsız adalar**” ismiyle bilir. 1979 yılında diğer bütün adalarla birlikte SİT alanı kapsamına alınan Yassıada ve Sivriada’nın başında bu aralar yine kara bulutlar dolaşüyor. Mimarların verdiği bilgilere göre, Bölge Koruma Kurulu’nun, 2010 yılında Yassıada’daki şato, sarnıç ve tarihî olaylara sahne olan yapıların tescilli yapılar olarak plana işlenmesine, ancak diğer yapıların tarihî önemi olmadığına yönelik kararının ardından, 2012 yılında alınan yeni bir kararla bu adaların “**SİT alanı**” kaydı ortadan kaldırılmış. Gerekçe; mimari değeri olan yapıların zaten tescilli olması. **Bölge Koruma Kurulu** böylece **Yassıada’yı Kültür ve Turizm Bakanlığı’na müze olarak kullanılmak üzere tahsis etti**.

Bu kararla Menderes ve arkadaşlarının düzmece delillerle yargılanarak ölüme mahkûm edildiği spor salonu koruma altına alınacak, ancak diğer yapılar koruma kapsamı dışında bırakılacak.

Peki, bu ne anlama geliyor? 2013 yılının nisan ayında Meclis’ten geçen torba yasaların birine dâhil edilen bir düzenlemeyle, Yassıada ve Sivriada’da “**yap-işlet-devret**” modeli çerçevesinde, “**Kıyı Kanunu hükümlerine ve diğer mevzuatta olan kısıtlama ve prosedürlere tabi olmaksızın planlama, imar ve inşaat uygulamalarının yaptırılabilceğine**” hükmedildi. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı da hiç vakit geçirmeden Yassıada için hazırladığı ve onayladığı 1/5000 ve 1/1000’lik planları, askıya çıkarılmak üzere Adalar Belediyesi’ne gönderdi. Bu adalar askerî bölge olmaktan çıkarıldı bölgedeki yapılaşma oranı da yüzde 5’ten yüzde 65’e çıkarıldı. Yani imar mevzuatı açısından sözkonusu adalar boş arsa olarak kabul edildi.

Plan basit; **tescilli yapılardan biri olan Menderes ve arkadaşlarının yargılandığı spor salonu müze hâline getirilecek. Bunun dışındaki bütün alanlar ise turizm faaliyetlerine ayrılacak.** Bu plana yönelik bütün itirazlar da, “**Menderes’in anısına yapılacak müzeye karşı çıkıyorlar, bunların hepsi 27 Mayıs’çı**” denerek bastırılmaya çalışılacak.

Oysa askıya çıkan planla, hem haksızca mahkûm edilen Menderes'in hem de Sivriada'da iç parçalayıcı bir şekilde can veren o zavallı köpeklerin hatırasına en büyük saygısızlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yapıyor. Üstelik bunu **"Yassıada, demokrasi adası olacak"** diyerek yapıyorlar.

Mimarlar ve şehir plancılarından oluşan bir topluluk bu pazar Yassıada ve Sivriada'ya bir gezi düzenleyerek yaklaşan tehlikeye dikkat çekecek. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın projesine itiraz eden mimarların bu adaların askerin yetkisinde kalması, müze yapılmaması yönünde bir önerisi yok. İtiraz, **"müze yapıyoruz"** diyerek adaların turizm amaçlı imara açılmasına. Çünkü tarihî bir belge özelliği taşıyan, bu adalardaki birkaç yapı değil adaların bütünü. **Mimarlar felaketlerle anılan adalarda yeni bir imar felaketine itiraz ediyorlar.**

Çünkü alınan duyumlara göre, Yassıada ve Sivriada'da yapılacak turizm amaçlı proje, Beşiktaş'ta Başbakan'a komşu olan tütün deposunu yıkarak otele çeviren ve vapur iskelesini de satın alan şirkete verildi. Bu arada tütün deposu yıkımının da mahkemelik olduğunu not edelim.

Son beş yıldır hükümetin İstanbul'da giriştiği inşaat projelerinin tümü mahkemelik oldu. Hükümet bu davaların hemen hepsini kaybetti. Son olarak Taksim Yayalaştırma Projesi'nin tümü iptal edildi. Ancak mahkeme karar verene kadar Taksim'in altı üstüne getirildi. Çıkan olaylarda yaşanan can kayıpları ve yaralanmalar bütün Türkiye'yi yasa boğdu.

Sulukule'de, Tarlabası'nda ise mülk sahibi olan vatandaşlar büyük maddi ve manevi zarara uğratıldı. Ancak hükümet İstanbul'daki kültürel mirası imara açmaktan bir türlü vazgeçmedi.

Adalardaki bu girişim büyük bir tartışma yaratacak. Çünkü kıyı kanununda yapılacak değişiklik, bütün adalardaki imar durumunu tartışmalı hâle getirecek.

Şimdi hükümetin şu sorulara cevap vermesi gerekiyor:

- **Yassıada'da bir demokrasi müzesi yapmak için neden mevcut yapılaşma oranını yüzde 5'ten yüzde 65'e çıkardınız. Müze mi yapacaksınız tatil köyü mü?**
- **Menderes ve arkadaşlarının hatırası yalnızca yargılandıkları spor salonunda mı? Tutuldukları hücreler, onları yargılayan darbecilerin kullandıkları alanlar tarihî birer vesika değil mi?**
- **Amacınız 27 Mayıs'ın korkunçluğunu bir bütün olarak teşhir etmek mi? Yoksa bu arada yandaş şirketleri zengin etmek mi?**
- **Son olarak insanların ölüme mahkûm edildiği, hayvanların can verdiği adaları kâr amaçlı projelere açmayı vicdanınız kabul edecek mi?**

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Vicdanlara darbe vuruldu

Ertan Altan 08.07.2013

 Vicdanlara darbe vuruldu Gezi Parkı eylemlerinin ardından Türkiye siyasetinde bütün taşlar yerinden oynadı. Cumhuriyet tarihi boyunca TSK içindeki cuntalara örtülü/açık destek veren laik modernler localarından indi.

O localarda, demokrasi isteyen kitlelere insafsızca şiddet uygulayan asker için haklı gerekçeler aranırdı bir zamanlar. Şimdi ise sokaklardaki polis şiddetinin demokrasiyi korumak için ne kadar gerekli olduğu anlatılıyor. 28 Şubat medyası, **“liselerde namaz kılıyorlar”** türünden haberlerle laikliğin ne denli büyük bir tehlike altında olduğunu gözler önüne sererdi. Artık Avrupa ülkelerinden gelen yüksek lisans öğrencilerinin demokrasiye karşı oluşturdıkları tehditler ortaya dökülüyor.

Çok değil, 10 küsur yıl önce iktidar çevrelerindeki hâkim görüş, Avrupa Birliği’nin ülkemizi bölmeye çalıştığı yönündeydi. Bugünün muktedirlerine göre aynı AB, Türkiye’de darbe için fırsat kolluyor. 28 Şubatçıların attığı utanmazca yalanlar, iktidarlarını halkın bir bölümüne karşı korumak içindi. 28 Şubatçıları tasfiye edenler de aynı amaçla utanmazlıkta sınır tanımıyor.

Türkiye, iktidarını ve imtiyazını korumak için her türlü ahlaksızlığı yapmaktan çekinmeyenlerin ülkesi. Laik modernler de, dindar muhafazakârlar da bu konuda ne kadar pervasız olduklarını gösterdiler.

Gezi Parkı eylemleri başladığı günden bu yana yüzlerce yalan haber yazıldı. Özellikle tiyatroc **Memet Ali Alabora**’yla ilgili üretilen yalan haberler, bir insanın can güvenliğinin nasıl kolayca hiçe sayılabildiğinin ispatı oldu. Bir yazı işleri odasında, günlük mesailerini yapan gazeteciler, sonuçlarını hiç hesaplamadan ya da daha kötüsü hesaplayarak bir insanın bütün hayatını alt üst etti, edebildi.

Gezi Parkı eylemlerinin ardından en büyük darbe ahlaka ve vicdana vuruldu.

Bu eylemleri darbecilikle karalayanlar, çok yakında Ergenekon savcılarının başlatacağı cadı avından önce darbe girişiminin olağan şüphelilerini sıralayanlar, sokaklardaki polis şiddetini meşrulaştırma görevini üstlendi. Ötekine nefretin her zaman zirvede olduğu ülkemizde, artık halkın bir bölümünün, özellikle şu meşhur yüzde 50’nin gözünde polis kurşunuyla ölenlerin hiçbir değeri yok. Sonuçta sokaklarda demokrasiye kast etmiş darbeciler kol geziyor.

Türkiye’de darbe ürünü her türlü otoriterlik artık darbe karşıtlığı ambalajıyla pazarlanıyor. Sokak gösterilerinin altında darbe girişimi arayanlar, polisle birlikte jandarma kuvvetlerini de halkın karşısına çıkarıyor.

Önceki gün, yalnızca Gezi Parkı’na girmek için Taksim Dayanışması’nın çağrısıyla toplanan vatandaşlar yine gaz bombası ve TOMA’larla karşılandı. Hemen öncesinde ise meydana su savaşı yapan gençler polis tarafından dağıtıldı.

Hükümet tarafından, hiçbir zaman gerçekleşmeyecek bir darbenin yapay korkusu üretiliyor. Mısır’da gerçekleşen askerî darbe de korku imalatçılarınin değirmenine su taşıyor.

Bundan sonra, Gezi Parkı’nın korunması, sendikal talepler, öğrenci muhalefeti ya da her ne sebeple olursa

olsun sokağa çıkan vatandaşların can güvenliğinden endişe ediyorum. Tuhaflıklar ülkesi Türkiye’de darbe karşıtlığı teranesiyle bir baskı rejimi inşa ediliyor.

Gezi eylemleri sürerken samimi çevrecilere yönelik özel çağrılar yapılmıştı; **“karanlık güçlerin, darbecilerin oyununa gelmeyin.”**

Ergenekon ve Balyoz operasyonlarından bu yana askerî vesayet rejimine kararlılıkla karşı çıkan samimi demokratlara seslenmek istiyorum; yapay korkularla, hak arayan vatandaşlar sokağa çıkamaz hâle getiriliyor. Otoriter rejim heveslilerinin oyununa gelmeyin, onların işini kolaylaştırmayın.

ŞEHİR FISILTILARI

- Gezi eylemcileri Ramazan’da parkta iftar çadırları açmayı tartışıyormuş.
- Ramazan yaklaşırken biber gazının orucu bozup bozmayacağı merak ediliyormuş. Gezi eylemcileri bu konuda **İhsan Eliaçık**’tan cevap bekliyormuş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

SİLİVRİ YOĞURDU

Kanlıca yoğurdu kadar olmasa da İstanbul’un ünlü yoğurtlarından biridir. Silivri yoğurdu için bu yıl gerçekleştirilen 52. festival nihayet dünyanın da dikkatini çekmeyi başardı. Bir zamanlar koyun sütünden yapılan Silivri yoğurduna artık inek sütü de karıştırılıyor. İstanbul’a toprak çömlleklerde gönderilen yoğurdun üzerinde biriktirilen kaymak tabakası en tipik özelliğidir.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Taksim Halk Kurtuluş Cephesi

Ertan Altan 12.07.2013

Sonunda beklenen oldu, **hükümet Taksim Dayanışması’ndan bir örgüt çıkarmayı başardı**. Artık polisin gaz bombalarına karşı Taksim çevresinde üç liraya satılan **boya maskeleri**, **deniz gözlükleri** ve **baretler** örgüt üyeliğini gösteren **birer delil**.

Polisin **Mücella Yapıcı** ve arkadaşları için hazırladığı polis fezlekesine göre, 27 mayıstan bu yana atılan **tweetler** ve Dayanışma tarafından yapılan **duyurular** da halkı sokağa dökmek için verilen **örgüt talimatları**. Üzerinde **"Taksim Dayanışması"** yazan **önlükler** ise **örgüt üniforması**.

Dün Mücella Yapıcı ve diğer Taksim Dayanışması üyeleri bu delillerle mahkeme önüne çıkarıldı. Devlet, Kürt sorununun çözümü için yargı paketleriyle terör tanımında değişiklik yapmaya hazırlanırken, şiddete bulaşmayan insanların **"puşi"**, **"pankart"**, **"yasadışı slogan"** gibi delillerle terör zanlısı olmasının önüne geçilmeye çalışılırken faaliyetlerini Taksim'in göbeğinde, bütün Türkiye'nin gözü önünde sürdüren **bir sivil toplum hareketi terör örgütüne dönüştürülüyor**.

TMMOB Başkanı **Eyüp Muhcu**, Semt Dernekleri Sözcüsü **Cem Tüzün**, Taksim Dayanışması'ndan **Derya Karadağ**, Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şube Başkanı **Beyza Metin**, KESK Kadın Sekreteri **Canan Çalağan**, DİSK Genel Sekreteri **Arzu Çerkezoğlu**, İstanbul Tabip Odası Genel Sekreteri **Ali Çerkezoğlu** ve Şehir Plancıları Odası Şube Başkanı **Tayfun Kahraman**... Polise göre bütün bu isimler, Taksim Dayanışması ile **eylemleri organize etti**.

TMMOB'un denetim yetkisini gece yarısı getirilen baskın önergelerle elinden alan hükümet, bu kuruluşun yöneticilerini de **"terör suçlusu"** yapmaya çalışıyor.

Türkiye'de binlerce insanın hukuken delil sayılamayacak bulgularla yasadışı örgüt üyesi yapıldığına birçok kez şahit olduk. Ancak meslek örgütlerinin, sendikacıların, sivil toplum temsilcilerinin açık faaliyetlerinin **"terör eylemi"** sayılması ilk kez oluyor. Gerçekten çok korkutucu.

Peki, İstanbul Emniyeti nasıl bu kadar pervasız olabildi? Gezi eylemlerinin başından beri Başbakan Erdoğan'ın sürekli tekrarladığı **"Faiz lobisi"**, **"dış parmak"**, **"darbe girişimi"** tezviratları özellikle yandaş basında sözümona haberlerle sürdürüldü. Hükümete yakın birçok yazar, Türkiye'de yaşanan kalkışmanın bir **"darbe girişimi"** olduğu iddiasını ısrarla gündemde tuttu.

Polis de oluşturulan bu kamuoyuna karşı kayıtsız kalamadı elbette.

Hükümeti bir darbeye devirmeye çalışanları yakalayiverdi. Meclis'ten geçirilen TMMOB düzenlemesiyle darbecilerin mali kaynaklarına da el konuldu.

Şimdi halkın özellikle şu meşhur yüzde 50'si, Taksim Dayanışması'na yönelik operasyonları, Ergenekon, Balyoz operasyonlarını izler gibi izliyor. Demek ki yalnızca emekli ya da muvazzaf askerler değil, **mimarlar, mühendisler de darbe peşindeymiş**. Çok şükür hükümetimiz bu darbecilerin de hakkından geldi.

Abdullah Gül'ün cumhurbaşkanlığı engellenmeye çalışılırken, AK Parti'yi kapatmak için davalar açılırken Ergenekon sanıklarının organize ettiği kalabalıklar, **"Ordu göreve"** pankartları açarken, **"Darbelere Dur De"** diyerek birlikte sokaklara çıktığımız dindar dostlarımızın TMMOB'a, Taksim Dayanışması üyelerine yönelik kurulan bu tezgâha sessiz kalması çok acı.

Sivil toplum yargı önünde. Gösteri hakkı terör suçu. Meslek örgütü temsilcileri nezarethanede. Onlar darbeci, siz demokratsınız öyle mi?

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İstanbul artık bir peyzaj malzemesi

Ertan Altan 22.07.2013

 İstanbul artık bir peyzaj malzemesi Tarihî Bizans'a kadar uzanan **Yedikule** ve **Belgrad Kapı** arasındaki **bostanlar** doğal niteliğini bugüne kadar koruyan bir alanken şimdi neden durduk yere park hâline getiriliyor? **Sulukule** kentsel bir çöküntü bölgesiyken neden birdenbire yerel yönetimin iştahını kabarttı? Ya da **Tarlabaşı**, **Balat**, **Ayvansaray**... Kent yoksullarının yaşadığı bu mezbelelikler neden özel sektörün, yerel yönetimlerin ilgi odağı?

Büyük sermaye yıllarca kaderine terk ettiği **suriçine** geri dönüyor. Bu doğal bir süreç. Londra'da, Paris'te, Berlin'de, Roma'da ve birçok Batı şehrinde yüzyıllar önce olup bitenler, geç modernleşen ülkemizde bugünlerde yaşanıyor.

Ancak yüzyıllar önce Prusya devletinin, Bonapart ordularının hüküm sürdüğü Avrupa'da olduğu gibi, kent yoksullarının gaddarca yöntemlerle yerlerinden sökülüp atılabileceği bir dünyada yaşamıyoruz artık.

Bu girişimler elbette kolay olmayacak. Gezi Parkı olaylarında yaşadığımız gibi kentsel dönüşüm daha çok gürültü çıkaracak.

Yedikule Bostanları'nın neden durduk yere fiskiyeli, havuzlu bir parka dönüştürülmek istendiğini CHP'nin Fatih Belediye Meclis Üyesi **Gülay Yedekçi** açıkladı: "**Bostanlar'ın arkasında lüks Yedikule Konakları'nın rantını artırmak için onlara 'ön bahçe' görevi görececek bir park tasarlanıyor. Bostanlar bu amaç için yıkılıyor.**"

Tıpkı Sulukule'de ve Tarlabaşı'nda yaptıkları gibi. İstanbul'un 1500 yıllık kara surları, Sulukule'de yapılan lüks konutlar için bir peyzaj malzemesi. Balat, Ayvansaray için tarihî çevre ve Haliç de öyle, Adalar'da girişilen akıl almaz işler de emlak değeri İstanbul'a göre çok çok düşük olan tarihî yapının emlak değerini artırmak için. Tarihî dokuya eklenen site projeleri de pastanın üstündeki kiraz.

Allah daha çok versin. Ne servet düşmanıyım ne de sermaye karşıtı. Ama yerel yönetim, hükümet, şehri şimdiki mezbelelik durumundan kurtarmak, emlak değerini artırmak için Napolyon gibi davranmaya kalkarsa bu çağda buna kimse izin vermez.

Nasıl **Paris**'teki **Tuileries Bahçeleri**'ne durduk yere yeni bir tesis yapmak Fransa'da kimsenin aklına bile gelmiyorsa, ki, **Louvre Sarayı**, **Concorde Meydanı**, **Şanzelize Bulvarı**, **Zafer Takı** yönünde çok değerli bir alandır nasıl **Roma**'daki **Aşk Çeşmesi**'nin, **İspanyol Merdivenleri**'nin, **Pantheon**'un civarını ranta açmak mümkün değilse, İstanbul'un tarihî dokusunu da falanca konaklarının peyzaj malzemesi hâline getiremezsiniz.

Modernleşme süreci, Türkiye'de sivil toplumda, mimaride, şehir planlamacılığında, estetikte ve bir bütün olarak entelektüel dünyada meyvelerini verdi. Bütün bu alanlarda hükümetlerin gaddarca uygulamalarına "**dur**" diyecek son derece Batılılaşmış kuşaklar yetişti.

Dünya Miras Listesi'nin en önemli şehirlerinden biri olan, imparatorluklar merkezi İstanbul'da kasaba zihniyetiyle inşaat yapamazsınız. Bütün dünya karşınıza çıkar. "**Bana darbe yapıyorlar**" diyerek kendinizi aklayamazsınız. Rasyonel akıl, evrensel vicdan bu yaptıklarınızı kabul etmez.

Türkiye, Filipinler, Endonezya ya da Malezya gibi kafanıza göre inşaat yapacağınız bir ülke değil, Avrupa uygarlığının parçası.

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

• **Adalar**'ın sakinleri, "**kıydan adalara otoyol yapılacak**" türünden haberler nedeniyle endişe ediyormuş. Basında **Zaytung** haberi muamelesi gören bu tür öneriler gerçekten büyük korkuya neden oluyormuş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

ABBASAĞA PARKI

Bir zamanlar Rum mezarlığı olan alanda yapılan **Abbasağa Parkı** bugünlerde Gezi direnişinin ardından yapılan forumlarla gündeme geliyor. 1940 yılında buradaki mezar sahiplerine mezarların kaldırılacağı tebliğ edilmiş. Sahipleri bulunanlar bu çağrının ardından cenazeleri başka bir mezarlığa defnetmiş. 200 kadar mezarın sahibine ulaşılamamış. Bu mezarların taşları kireç fabrikalarına satılmış. Mezarlardan çıkan kemikler parkın alt köşesinde açılan dört kuyuya atılarak üzeri örtülmüş.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sınırlar değişirken, sınırlar geriliyor

Ertan Altan 29.07.2013

 Sınırlar değişirken, sınırlar geriliyor Gezi eylemlerinin en hızlı günlerinde de yazmıştım; **Peyami Safa**'nın **Fatih-Harbiye** olarak kodladığı kültürel sınırlar belirsizleşiyor. Fatih'i çevreleyen karasurlarının içindeki geleneksel yapı, **Galata**'nın, **Pera**'nın yokuşundan çoktan tırmadı bile. Dininde, diyanetinde efendiler, **Haliç**'in karşı kıyısında birtakım projelere giriyor artık.

Kültürel sınırın **Harbiye** tarafında olanlar son derece endişeli. Çünkü bu efendiler, geçen yüzyılda olduğu gibi, **Pera**'nın, **Harbiye**'nin aşuflarından ağzının payını aldıktan sonra **Fatih**'teki mahallelerinin yolunu tutan çelebilere pek benzemiyor.

Modernlerin burnunun dibinde köprüler, camiler yapıyor, Pera'nın neo-klasik mimarisinin üstüne alışveriş merkezi konuruyor. Rakı içtikleri masaları zabıta kuvvetiyle topluyor, **Beyoğlu**'nda oturanlara hayatı gerçekten zehir ediyor.

Darbecilikle karalanmaya çalışılan **Gezi eylemlerinin altında yatan en temel dinamik muhafazakâr yerel yönetime duyulan tepkiydi.**

Beyoğlu’nda eylemlerin yoğunlaştığı mahallelerde yaşayanlar, ilçenin **Piyalepaşa, Kasımpaşa, Çıksalın, Kulaksız** gibi mahallelerinde yaşayanlardan çok farklı bir yaşam tarzına sahip. Ancak genellikle işyerleriyle çevrili, konut alanı sınırlı olan merkez mahallelerden çıkan oy, ilçenin belediyesini değiştirip dönüştürmeye yetmiyor bir türlü. Beyoğlu’nun periferisinden gelen oylarla seçilen yerel yönetim ise, ilçenin merkezinde oturanları temsil edemiyor.

Sözün özü, **Kasımpaşalın**ın verdiği oyla seçilen belediye **Cihangirliyi** hiçbir şekilde yansıtmıyor, mutlu etmiyor.

Hatta Gezi’yle ayyuka çıkan kutuplaşmanın ardından yerel yönetim, sözünü ettiğim mahallelerin sakinlerini bir kaşık suda boğmanın yollarını arıyor. **Sıraselviler Caddesi**’nin “**yayalaştırma**” için kazılması an meselesi örneğin. Çevik Kuvvet, Gezi eylemlerinde öne çıktığı için **İstiklal**’deki **Mis Sokak**’tan ayrılmıyor, İstanbulluların içtikleri birayı boğazına diziyo.

İstanbul’da koruma amaçlı kentsel dönüşümün en adaletli örneklerinden biri olan **Cihangir**’le, **Tarlabaşı**’nın şimdiki hâlini kıyaslayınca iki dünya arasındaki fark çok açık bir şekilde ortaya çıkıyor. 90’ların başından itibaren bağımsız mimarlık ofisleri tarafından sokak sokak restore edilen **Cihangir** bugün çeşitliliğin yansıdığı son derece hoş bir muhit.

Koruma amaçlı dönüşüm adı altında girilen **Tarlabaşı**’nda ise tek bir mimar ve tek bir şirket tarafından adeta “**Tarlabaşı Tesisleri**” yapılıyor. Rekabet yok, çeşitlilik yok. Üstelik vatandaşların mülklerine üç kuruşa el konuyor.

Bu iki dünyanın birarada yaşaması mümkün değil. Mutlaka bir çare bulunmalı. **Beyoğlu’nun merkezdeki mahallelerinde oturan İstanbullular, ilçenin periferisinden gelen oyların baskısı altına alınamaz.** Siyaset sosyolojisine uymayan bu durum yürürlükteki idari yapıyla sürdürülemez.

Çare mi? Sınırları değiştirmek. Çünkü sınırlar fena hâlde gergin. **Beyoğlu, Şişli ve Beşiktaş arasındaki idari sınırın değişmesi şart.**

Beyoğlu bir ilçe olarak, 1924 yılında ortaya çıktı. Beşiktaş ve Şişli başta Beyoğlu’nun birer mahallesiyken sonra ilçe oldular. Beyoğlu İlçesi bugünkü, 45 mahalleden oluşan ilçe konumuna

1984 yılında geldi.

Bütün bu idari değişikliklerde birçok faktör belirleyici oldu. İdare denen dal, bütün bu değişiklikleri gerektirdi. Daha yakın örnekler de var; 2008 yılında **Eminönü** İlçesi ortadan kaldırıldı. Geçen yıl, **Şişli**’nin üç mahallesi **Sarıyer**’e bağlandı, üstelik referandum yapılmadan.

Beyoğlu’nun merkezdeki mahallelerinin Şişli ve Beşiktaş arasında paylaştırılması gerekiyor.

Vatandaşların bir kesimini asla kazanamayacakları bir seçim yarışına zorlayan düzene demokrasi denmez çünkü.

ŞEHİR FISILTILARI

- Kentsel dönüşümde yerlerinden edilerek **Taşoluk**’a gönderilen 317 aile mahalleleri **Sulukule**’ye dönmüş. Sulukule’nin eski kiracıları da **Karagümrük**’e yerleşmiş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

KÜÇÜKÇEKMECE

Denizden kazanılan bir göl olan **Küçükçekmece**'nin **Kanal İstanbul**'un başlangıç güzergâhı olduğu kesinleşti. Osmanlı kayıtlarında **Çekmek-i Küçük** olarak adlandırılan gölün adı büyük ihtimalle kazıklara bağlanarak çekilen kayıklarla yapılan ulaşımdan gelir. Artık gelecek kuşaklar, içinden kurvaziyerlerin, tankerlerin geçeceği göle başka bir isim yakıştırıversin.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kutsal emanetlere "karbon 14" testi

Ertan Altan 12.08.2013

Tartışmayı AK Parti Genel Başkan Yardımcısı **Mehmet Ali Şahin** başlattı ama ben devam ettirmek ve bir parça da ileri götürmek için Ramazan'ın geçmesini bekledim. Malum, dinî hassasiyetlerin çitası bir hayli yükseldi artık. Ne olur ne olmaz.

Konu, "**Sakal-ı Şerif**" ve de diğer kutsal emanetler olunca dikkati elden bırakmamakta fayda var.

Oysa bu konu Türk basınında kimbilir kaç kez tam da bu başlıkla gündeme gelmişti, memleket de ayağa kalkmamıştı. Ama gazetecilerin, "**kutsal emanetler sahte mi, test yapılmalı mı**" sorularına, "**tabii ki sahte, test yapılırsa iyi olur**" cevabını veren uzmanların daha sonra yaptıkları, "**tam öyle demek istemedik**", "**yanlış anlaşıldık**" mealindeki düzeltmeleri de arşivlerde mevcut. Belli ki hassasiyetler, 10 yıl önce de özgür tartışmanın zemini ortadan kaldırmış, hassaslar, bilim adamlarının yakasına yapışmış.

Her neyse, Mehmet Ali Şahin'den cesaret alarak başlayalım.

Şahin çok haklı; **Peygamber, vefatından asırlar sonra, kendi sakalından olduğu iddia edilen o kıllara böyle bir saygı gösterileceğini bilseydi kesinlikle yasaklardı**. İslamiyet ontolojik olarak nesnelere hürmet edilmesine karşı çünkü.

Diyanet, Şahin'in çağrısına kulak verir de Anadolu'nun dört bir yanındaki camilere yayılmış "**Sakal-ı Şerif**"lere, nesnelerin tam yaşını ortaya çıkaran "**Karbon 14**" testini uygularsa, o kılların hangi yüzyılda yaşamış zat-ı muhteremlere ait olduğu şıp diye ortaya çıkacak. Camilerde, **Peygamber'e ait olduğu iddia edilen kıllara hâşâ tapınma maskaralığı da son bulacak**.

Peki, **Topkapı Sarayı**'ndaki kutsal olduğu iddia edilen "**emanetler**" bu testlerin dışında mı kalacak? Tarihçiler, yıllardır süren bu tartışmada kutsal denen emanetlerin "**asrısaaadet**" devriyle **hiçbir ilişkisi olmadığını** anlatıp duruyorlar. Sonradan ihtiyat kaydı olarak gazetelere düzeltmeler yollasalar da bunun hassasiyet terörüne karşı bir tedbir olduğu ortada.

Topkapı'da "**kutsal emanetler**" adı altında vatandaşlara yıllardır bir tiyatro oynanıyor.

Bu konuyu defalarca gündeme getiren tarihçilerden aktarıyorum; **Hazreti Muhammed'in "teyemmüm taşı"** olarak bilinen taş bir **Asur tableti**. "**Peygamber Mührü**"nın **Emeviler devrinde yaptırıldığı** kesin. **Hazreti Hüseyin'in** kullandığı söylenen **seccade 17. yüzyıla ait bir Bergama halısı**. **Hazreti Osman'ın** kan lekeleri olduğuna inanılan **Kur'an'daki lekeler ceylan derisinden sayfaların rutubet yüzünden zamanla sararması**. Kutsal Emanetler Dairesi'ndeki ayak izleri kılıçlar, muskalar, bohçalar... Hepsinin benzer bir hikâyesi var. Birçok tarihçiye göre "**Kutsal Emanetler**" 16. yüzyılda **İstanbul'a getirilirken de sahteydi**. Bu objelerin gerçek olduğu varsayıldı çünkü hem Osmanlı ahalisine hem de bütün İslam âlemine karşı bu tür bir prestije ihtiyaç vardı.

Peki, bugün bu yalanı resmî düzeyde sürdürmek hangi ihtiyacı karşılıyor? Yalnızca hükümete yönelik bir eleştiri olarak söylemiyorum bunu. Kutsal emanetlerle ilgili hurafeleri 1953 yılında bir kitap hâline getiren **Topkapı Sarayı Müzesi'nin** ilk müdürü **Tahsin Öz'ün** de başına gelmeyen kalmamıştı. Kitabı müze tarafından derhal toplatılmıştı.

Ecdadımız bu objelerin gerçek olduğuna inandı belki de. Ya da inanmadıkları hâlde, emanetlerden aldıkları güçle İslam'ı Batı'ya yayarak kazandıkları sevabın durumu dengelediğini düşündüler.

Bunu bilmiyoruz. Ama bildiğimiz bir şey var; **o objelerin pek çoğu sahte ve İslam'da yalan söylemek çok günahtır.**

ŞEHİR FISILTILARI

- İstanbul'da **Anadolu Yakası'nda ilerleyecek metro hattı emlak fiyatlarını uçurmuş**. Satılık emlakte fiyat artışı normal ancak iki yıl sonra geçecek metro hattının kiralari şimdiden yükseltmesi saçma bulunuyormuş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

HALIÇ TERSANESİ

Haliç'te Bizans'tan bu yana tersanelerin olduğu bölgedir. Bugünlerde adı yeni yapılacak kültür ve turizm kompleksiyle gündeme geliyor. Osmanlı'nın Haliç'te 19. yüzyıldaki sanayi hamlesini devam ettirmeye çalışan Cumhuriyet yönetimleri, doğal yapıyı mahvetti. Şimdi bu alan dönüştürülürken şehir kamuoyunun kafası karışık: Yüzlerce yıldır var olan endüstrinin izlerinin silinmesi iyi mi kötü mü?

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kıyıları nükleerci Yiğit Bulut'a emanet

Ertan Altan 19.08.2013

 Kıyılar nükleerci Yiğit Bulut'a emanet Gezi eylemleri patlamadan kısa bir süre önceydi, Başbakan İstanbul'un silüetine karışarak birbiri ardına yükselen gökdelenlerle ilgili önemli açıklamalar yapmıştı. Belediyeleri uyaran Erdoğan, yükseklikle ilgili yasal emsal değerlerine uyulmasını istemişti.

O günlerde emsal dolandırıcılığının nasıl yapıldığını sorduğum Şehir Plancıları Odası Başkanı **Tayfun Kahraman** da dâhil pek çok yerel aktör Başbakan'ın açıklamalarını takdirle karşılamıştı.

Aradan haftalar geçti, Gezi Parkı'na iş makineleri girdi. Başbakan'ın o dönemde söyledikleri ve yaptıkları malum. Türkiye'yi sarsan gelişmeler yaşanırken, Başbakan'ı emsal çıkışından dolayı takdir eden Kahraman da Gezi'deki rolü nedeniyle Kültür Bakanlığı tarafından İstanbul'dan Antep'e sürülmüştü.

Bodrum'da kurmaylarıyla birlikte **"tebdili kıyafet"** bindiği yattan kıyıları denetleyen Başbakan'ın açıklamalarını okuyunca, aklıma gökdelenlerle ilgili bu çıkışı geldi. **Zeytinburnu**'ndaki **16/9** da **Mecidiyeköy**'de açılışını yaptığı **Trump Towers** da yetkiyi hükümetin bakanlılarından ve yerel yönetimlerinden almış ancak Başbakan her nasılsa bu yapıların emsal durumundan haberdar olmamıştı.

Tıpkı Güney sahillerimizi vatandaşlara kapatan, her şey dâhil oteller ve devlet tarafından yapılan lüks konutlar gibi.

Evet, Başbakan kıyılarla ilgili çok haklı. **"Bu kadar vicdansızlık olmaz. Yapılaşmalar denize kadar girmiş. Neredeyse denize düşecekler."**

Ama bu kadar izansızlık da olmaz, kıyılardaki yapılaşmaya nasıl izin verildi?

Kıyı kanununun ihlaliyle ilgili altında doğrudan hükümetin imzasının olduğu öyle çarpıcı örnekler var ki, Başbakan'ı dinleyince bir anlığına yeni bir oluşum kurup AK Parti'ye karşı muhalefete mi geçiyor diye düşünmeden edemedim.

Bu konuda İstanbul'da **Galataport** başta geliyor. Planda işaretlenen turizm ve konaklama tesisleri kıyıyı bir bütün olarak kapatıyor. **Haydarpaşa Port**'ta, bugün gümrük olan yere yine kıyıyı kapatacak lüks konutlar inşa ediliyor. Bunlar İstanbul'dakiler. Güney'de **Kaş**'tan **Kekova**'ya, **Adrasan**'dan **Çıralı**'ya AK Partili yerel yönetimler aleyhinde açılmış onlarca davadan çıkan yıkım kararları yıllardır uygulanmıyor.

NÜKLEER SANTRALLERİN ATEŞLİ SAVUNUCUSU

Ancak Başbakan'ın kısa bir süre önce başkanışmanlık görevini verdiği **Yiğit Bulut**'u kıyılardaki çarpık yapılaşmayı denetleyecek komisyona sokması, kıyılar için mevcut durumdan daha fazla endişe yaratıyor.

Evet, yanlış okumadınız Erdoğan, kıyılarda inşa edilecek nükleer santralleri yıllardır ateşli bir şekilde savunan Bulut'tan, Bakan **Bayraktar** ile birlikte çalışarak tüm sahillerdeki işgalleri tesbit etmesini istemiş.

Yiğit Bulut için, nükleer santral milli bir mesele. Çünkü düşman Batı, Türkiye'nin nükleerle güçlenmesini istemiyor. Bu açıdan Bulut'a göre nükleere karşı çıkmak açıkça vatan hainliği.

Enerji Bakanı **Taner Yıldız**'ı davet ettiği programlarında **Trakya**'dan **Akkuyu**'ya kıyılardaki nükleer projelere destek veren Yiğit Bulut, çevre hareketlerini de Alman ajanı olarak göstermişti.

Kıyılara uzanan derelere kurulması planlanan hidroelektrik santraller de Yiğit Bulut için cari açığı kapatmanın tek yolu.

Başbakan kıyılarımızın denetimini işte bu zihniyete emanet etti.

Yiğit Bulut, arşivinde rastladığım kıyılarla ilgili bir yazısında şöyle diyor; "*Sahillerimizde emlak almak isteyen yabancıların sayısı artarken aklıma bir soru geldi; acaba Türkiye’de deniz kıyısı diyebileceğimiz bölgelerdeki emlak değerlerimiz, Avrupa ile kıyaslandığında ucuza mı gidiyor?*"

Kıyıları denetleyecek komisyonda Yiğit Bulut’un da olduğunu öğrenince benim de aklıma bir soru geldi; acaba kıyılardaki denetim doğal alanları korumak ve kamu yararı için mi yoksa gerçekten kıyılarımız ucuza gidiyor da biraz sorun yaratıp fiyatları yükseltelim diye mi düşündüler?

ŞEHİR FISILTILARI

- **Yedikule’de** yapılacak **hobi bostanları** kamuoyunu tatmin etmiyormuş.
- Türkiye’nin ilk belediye binası olan **Beyoğlu Belediyesi binasının** restorasyonu tamamlanmak üzereymiş. Uzmanlar binanın tarihî özelliğinin yok edildiğini düşünüyor.
- **Beykoz’daki İshaklı köyünün** tarım arazileri, buraya dev bir tesisi kurmak isteyen Basketbol Federasyonu’nun elinden kurtulmuş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

MADAM DESPİNA

Kurtuluş Son Durak’taki tarihî Rum meyhanesidir. Bir Rum meyhanesinde aradığınız her şeyi burada bulabilirsiniz. Hele yazları bahçesine doyum olmaz. Meyhane tarihinin **Afife Jale’si** olarak bilinen Türkiye’nin ilk kadın meyhanecisi **Madam Despina** altı yıl önce vefat etti. Ancak meyhaneyi devam ettirenler bu şirin mekânı korumayı başardı. Müdavimlerine göre iri fasulyeli Rum pilakisinin tadı hiç değişmedi.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

TOKİ’nin olimpiyatları ne olacak

Ertan Altan 09.09.2013

 TOKİ’nin olimpiyatları ne olacak İstanbul’un Olimpiyatlar’ı kaybetmesinin ardından vatan hainliği tartışmaları daha da alevlendi. Faturanın Gezi’deki çapulculara kesilmesi bekleniyordu, elbette kimse karar açıklanır açıklanmaz, üstelik de Spor Bakanı tarafından , **linç kampanyasının** işaretinin verileceğini beklemiyordu.

Belli ki önümüzdeki günlerde bunu tartışacağız. Olimpiyatlar’ın İstanbul’da yapılmasına karşı çıkanlar, Buenos Aires’teki hayal kırıklığının da etkisiyle vatan hainliğiyle damgalanacak. Ama daha da önemlisi, inşaat hevesleri

Gezi'den sonra ikinci kez kursağında kalan **inşaat lobisi**, bu olimpiyat işinin peşini bırakmayacak.

Nitekim Başbakan komitenin kararı ne olursa olsun, Buenos Aires'teki sunumda yer alan bütün projelerin hayata geçirileceğini söyledi. Maksat 2024'e aday olunduğunda Türkiye'nin işi kolaylaşsın.

Olimpiyatlar inşaat ve şehir planlama yönünden aylardır tartışılıyor. Vatan hainliği de tam bu noktada ortaya çıkıyor. **Türkiye'de tüm şehir planlama ve mimari camiası Olimpiyat için girişilecek inşaat projelerine karşı.** 2008 Olimpiyatları için **Küçükçekmece Ayazma**'da yapılan stadın ilk kentsel dönüşüm amaçlı mahalle tahliyesi olduğu düşünülürse pek de haksız sayılmazlar. Şimdi o bölgede işlevsiz bir **Olimpiyat stadıyla, My World Europe** yükseliyor.

Şehir planlama ve mimari çevreleri Ayazma tecrübesinden hareketle, Olimpiyat için tasarlanan alanlarda neler yapılacağını merak ediyor.

KAZANMIŞ GİBİ DEVAM

"Eğer kaybedersek, kazandığımız takdirde hayata geçireceğimize dair söz verdiğimiz bütün projeleri devam ettireceğiz." Başbakan'ın bu sözleri Olimpiyatlar'ın yalnızca İstanbul'un marka değerini yükseltecek uluslararası bir organizasyon olarak görülmediğini açıkça ortaya koyuyor.

Olimpiyatlar'ın son yıllarda dünyada en fazla tartışılan yönü kentsel dönüşüme etkisi. Olimpiyat hazırlıkları **şehir merkezlerini pahalılaştırmanın**, lüks konut alanları açmak için **kent yoksullarını çevreye sürmenin** bir aracı olarak görülüyor. 90'lı yıllarda **Barselona** ve **Londra**'da yapılan Olimpiyatlar'da bütün bunlar gerçekleşmişti.

TOKİ tarafından yönetilen İstanbul'da neler yaşanacağını tahmin etmek zor değil. **Bilgi Üniversitesi**'nde geçen yaz başında Olimpiyat hazırlıklarıyla ilgili bir sempozyum düzenlenmişti. Orada yapılan sunumlarda **İsviçre**'de uluslararası bir etkinlik için göllere yerleştirilecek platformlar örnek gösterildi. Gölde platformunun altında kalacak midye kolonisi zarar görmesin diye toplanarak etkinlik boyunca akvaryumlarda konuk edilmişti.

Bu hassasiyeti gösteren bir kent yönetimine sahip olmadığımız için vatan hainliği yapmaktan başka bir seçeneğimiz kalmıyor.

ŞEHİR FISILTILARI

- **Beyoğlu**'nda iki yıldır devam eden **masa yasağı** nedeniyle yine birçok dükkâna **kapatma kararı** geldi. Esnaf, dükkânlar arasında **ayrımcılık** yapıldığını, bazılarına müsamaha gösterildiğini belirtiyor.
- Üçüncü havaalanının yapılacağı bölgedeki **maden sahipleriyle hükümet arasında imar sorunu çıkmış.**
- İstanbul'un **Fatih** ilçesindeki **Süleymaniye**'de yıkılmaya yüz tutmuş tarihî evlerin aslına uygun olarak restore edilmesini içeren **kentsel yenileme çalışmaları durduruldu.**

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

ROBINSON CRUSOE KİTABEVİ

İstiklal Caddesi'nde, Galatasaray Lisesi'nin geçtikten sonra **Tünel'e** doğru sol tarafta yer alan çok çok güzel bir kitabevidir. Özellikle yabancı dillerdeki kitaplar için İstanbul'daki en iyi adrestir. Son günlerde ekonomik sorunlarla boğuşan kitabevi bir kampanyayla ayakta durmaya çalışıyor. Bir süre önce "**Önce öde sonra al**" kampanyasıyla **RobKart**'lar hazırlandı. Kampanya kapsamında **Ahmet Ümit, Buket Uzuner, Ayşe Kulin** de kitabevinde imza günleri düzenledi. Yarın **Emrah Serbes**, haftaya **Nazlı Eray**'ın imza günleri var. Ve imza günleri önümüzdeki günlerde de devam edecek. **Orhan Pamuk** da kampanyaya destek veren yazarlar arasında.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hukukun üstünlüğü mü dediniz

Ertan Altan 23.09.2013

 Hukukun üstünlüğü mü dediniz Kendilerine **Hukukun Üstünlüğü Platformu** adını veren bir grup avukat, Gezi Parkı eylemleri sırasında yapılan haberler nedeniyle aralarında **Taraf**'ın da olduğu 10 gazete hakkında suç duyurusunda bulundu. Gerekçe, "**seçilmiş hükümeti devirme gayretiyle toplumu manipüle edecek yalan ve kasıtlı haber yapmak**"mış. Anlaşılan, hükümete yakın gazetelerin eylemler başladığından bu yana ortaya attığı "**darbe girişi**" masalı, sivil toplum ve meslek örgütlerinin ardından bu kez de gazetecilerin başına bela edilmeye çalışılıyor.

Başbakan, 2011 yılında çılgın projeleri arasında **Taksim Meydanı'nın** otoban tünelleri kazılarak yayalaştırılacağını, **Gezi Parkı'na Topçu Kışlası** yapılacağını açıkladığında, meslek örgütleriyle konuşarak, **bu projenin koruma kurallarına ve mevcut yasalara aykırı olduğunu** ilk yazan gazetecilerden biriyim. Eylemlerin başladığı 2013 haziranına kadar bu konu **Taraf**'ın hep gündeminde oldu. Meslek örgütü temsilcileriyle, tanınmış birçok mimarla, emekli koruma kurulu üyeleriyle bu konuda defalarca söyleşiler yaptık, projeye karşı açılan davaların takipçisi olduk, Taksim çevresinde oluşan sivil toplum duyarlılığını okuyucularımıza yansıttık.

Haftada bir şehirle ilgili yazılar yazan bir gazeteci olarak açıkçası Taksim ve Gezi Parkı konusunda son derece ümitsizdim. Geçen haziran ayına kadar **Taksim Dayanışması'nın** imza kampanyaları ve her pazar Gezi Parkı'nda yapılan piknikler dışında kamuoyunda hiçbir hareketlilik yoktu.

27 Mayıs günü iş makineleri Gezi Parkı'na girip ağaçları kesmeye başladığında etrafı çepçevre kuşatan sivil polislerin parktaki çevrecileri nasıl tartakladığını gördüğümde Taksim'den ümidimi tamamen kestim. Çevreci aktivistlerin sivil polis şiddetine rağmen parkı terk etmeyeceğine hiç ihtimal vermedim.

Sonra yaşananlar malum; **Sırrı Süreyya Önder'in** iş makinelerine müdahalesi, aktivistlerin parkta kurduğu çadırlar, artan polis şiddetine karşı harekete geçen STK'lara, partilere, milletvekillerine sıkılan gazlar, çadırların yakılması derken, Gezi Parkı, tüm Türkiye'nin gündemine oturdu. **Sonuç altı ölü, çoğu ağır onlarca yaralı...** Mimarlardan, şehir plancılarından, akademisyenlerden oluşan **Taksim Dayanışması da soruşturma baskısıyla karşı karşıya.**

Türkiye'nin darbelerle dolu tarihiyle 2007 yılında, üstelik de AK Parti hükümetiyle başlayan hesaplaşma süreci, her türlü muhalefeti kurnazca bastırmanın aracına dönüştü. Bu yöntemle her türlü sokak hareketini, sivil tepkiyi **"darbeye zemin hazırlıyor"** diyerek yargı baskısı altına almak mümkün. Basın açıklaması, sloganlı yürüyüş hatta gazete haberi, hiç fark etmez. **"Darbeci"** diyerek suç duyurusunu yap, gerisini yargı halletsin. Artık darbe karşıtlığı, muhalefeti ahlaksızca bastırmanın üzerine atılan bir örtüden ibaret.

En büyük kötülük ise Türkiye'nin darbecilikle hesaplaşma sürecine yapılıyor. Mimarlardan, şehir plancılarından, polis şiddetini haber yapan gazetecilerden darbeci çıkarmaya çalışanlar, artık karar aşamasına gelen darbe davalarına gölge düşürüyor.

Hukukun Üstünlüğü Platformu, suç duyurusu dosyasına Gezi eylemlerinde yapılan haberlerin kupürleriyle, internet sitelerinin kullandığı görüntüleri eklemiş. Peki, bu dosyada hakkında suç duyurusu yapılan gazetelerden birinin çektiği, **İzmir Kordon'da liseli kızların saçına yapışan polisin görüntüleri var mı?** Ya da **Ethem Sarısülük'ün vurulma ânının görüntüleri... Ali İsmail Korkmaz'ı öldüren tekme?** Başından gaz kapsülüyle vurulan vatandaşların **çökmüş kafatasları, plastik mermiyle yerlerinden çıkan gözler?**

Hükümet gazetelerinin yaptığı **Mehmet Ali Alabora'nın canına kast eden haberler** için suç duyurusunda bulunmadınız, bu yüzden vicdanınız olamadığını biliyoruz. Peki, **tarihe gazetecileri, yazarları baskı altına almanın basit birer aracı olarak geçtiğinizden haberiniz var mı?**

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

- MSGSÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü tarafından düzenlenen **"Gezi'den Sonra Taksim"** temalı toplantı, 3-4 Ekim 2013 tarihlerinde Yapı-Endüstri Merkezi (YEM)'de gerçekleştirilecek.
- Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'ndeki **kamyonu eyleminin** ardından köprüde hasar olduğu haberleri İstanbullularda **"yine trafik çilesi başlayacak"** endişesine neden olmuş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

FİKİRTEPE

İstanbul'da kentsel dönüşümün en fazla yılan hikâyesine döndüğü mahalledir. Önce emsal düzenlemeleriyle en kârlı anlaşmaları yapan mahalle halkı, bakanlığın iptal kararıyla hayal kırıklığına uğratıldı. Sonra inşaat ruhsatları askıya alındı. En nihayetinde bölge **"riskli alan"** edildi. **Fikirtepe** aynı zamanda Neolitik çağdaki en eski yerleşim birimlerinden biridir.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Her yere metro her yerden oy getirir mi

 Her yere metro her yerden oy getirir mi **Kadir Topbaş**, ısrarla sorulan “**aday olacak mısınız**” sorusuna “**evet**” cevabını vermese de kulislerde yeniden aday olacağı yönünde güçlü işaretler var. **Topbaş’ın adaylığı düşündüğü açık**. Çok değil beş altı ay önce aday olmak istediğini açık bir şekilde söylemişti.

Ancak AB Bakanı **Egemen Bağış**’ın ya da Ulaştırma Bakanı **Binali Yıldırım**’ın İstanbul’dan Büyükşehir belediye başkanlığına aday yapılacağı söylentileri pek de temelsiz değil ki, **Topbaş net açıklamalar yapmaktan hâlen çekiniyor**.

AK Parti’nin adayı kim olursa olsun, İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin “**Her yere metro, her yerde metro**” kampanyası **iktidar partisinin seçim stratejisinin** ne olacağını konusunda fikir veriyor.

Neredeyse yedi dönemdir İstanbul’da işbaşında olan bir partinin yatırımlarını seçim kampanyasında kullanması pek de şaşırtıcı değil elbette. Ancak **Sulukule** yıkımından bu yana İstanbul’da yaşanan **kentsel dönüşüm** tartışmaları özellikle **Gezi Parkı** ve **Taksim eylemleri** seçmenin **oy tercihi**ni belirleyecek önemli bir faktör artık.

İstanbul, tarihinin en çekişmeli yerel seçimlerinden birine hazırlanıyor. Çekişmenin düzeyini **CHP’nin adayının kim olacağı** da belirleyecek şüphesiz ama **Mustafa Sarıgül**’ün hızla artan adaylık şansı, İstanbulluları nefeslerini tutarak izleyecekleri bir seçime doğru götürüyor.

AK Parti ve CHP kimi aday gösterirse gösterecek İstanbul’da yerel seçim süreci, hizmet ve rant tartışmalarının etrafında şekillenecek.

MEMNUNİYETSİZLER ORDUSUNUN OYLARI

Erdoğan’ın belediye başkanlığından bu yana İstanbul’un yapısal sorunlarına büyük ölçüde çözüm bulundu. Çöp dağlarının patladığı, minibüs keşmekeşinin yaşandığı, suların akmadığı, Pakistan, Hindistan şehirlerine benzeyen görüntü yok oldu. Yapısal sorunlar belirli ölçülerde devam etti, ancak İstanbul yıllar içinde **Avrupa Kültür Başkenti** olabilecek bir düzeye geldi. Özellikle **Topbaş döneminde ulaşım konusunda büyük adımlar atıldı. Devam eden metro inşaatları İstanbulluları son derece memnun ediyor**.

Ancak İstanbul’un tarihî merkezlerinde uygulanan kentsel dönüşüm kalabalık bir memnuniyetsizler ordusu yarattı. Evlerine bugünkü rayiç bedelleri üzerinden el konulan vatandaşlar, yerlerine yapılan lüks konutların fiyat farkını asla karşılayamayacakları için şehrin dışındaki toplu konutlara sürgün ediliyor. Sürgün edilen seçmenlerin, kendilerini süren bir partiye oy vermeyecekleri ortada. **Kent sürgünleri arasındaki seçmen sayısını AK Parti’nin oylarından kesin bir şekilde düşebiliriz**.

İktidar partisine yönelik yaşam tarzı endişesi **Beyoğlu’ndaki masa sandalye yasağı**yla başlamıştı. Ancak Beyoğlu’nda yaşam tarzından endişe duymayan esnaf da kapısının önüne masa koyamaz oldu. Kazançlar düştü, kepenkler kapandı. **Tarihî merkezlerdeki dönüşüm laik-modern bütün vatandaşların yaşamını altüst etti**.

Memnuniyetsizler ordusunun oyları kimlere dağılacak çok yakında yerel seçim anketlerine yansıyamaya başlar. **Bakalım her yere metro her yerden oy getirecek mi?**

MIZMIZ ENTEL MUHALEFETİ, KAYBETTİRİR

Şehir konusunda bu eleştiriye çok defa maruz kalmış bir gazeteci olarak çok açık bir şekilde söyleyebilirim: **Mızımız entel muhalefeti AK Parti'nin karşısındaki adaya seçimleri kaybettirir.**

Seçimler yaklaştıkça bu konu **CHP için bir mayın tarlası** olacak. **Yatırımların, büyük projelerin seçmen gözünde yaratacağı imajın karşısına yalnızca çevre, tarih duyarlılığı ve rant söylemiyle çıkan bir muhalefetin seçim kazanma şansı yok.**

Yaşam tarzından endişe duyan İstanbullular zaten AK Parti'ye oy vermeyecekler. Ancak aralarından **siyasal gerekçelerle CHP'ye oy vermeyenler bu seçimde mührünü CHP'ye basacak.**

Gezi Parkı eylemlerine katılanlar arasında yapılan anketlerde **CHP'nin oyu yüzde 75 civarında** görünüyordu. **Polis gazına maruz kalan gençlerin seçimlerdeki adresi büyük ölçüde CHP olacak.**

Bu durum CHP'nin şehrin merkez ilçelerinde oyunu yükseltse de, koruma ve rant vurgusu, çevrede etkili olmayacak.

Yaklaşık 15 yıldır İstanbul'da hiçbir icraata imza atma şansı bulamayan CHP'nin en büyük handikabı bu olacak. **CHP, AK Parti'nin başlattığı icraatları daha adaletli bir şekilde sürdüreceği konusunda seçmene güven vermeli. Statükocu bir koruma anlayışıyla arasına mesafe koymadan Sultanbeyli'ye giden metroya akbil basan İstanbulludan oy alamaz.**

ŞEHİR FISILTILARI

- Birçok İstanbullu ışıklandırılan **Boğaz Köprüsü'nü "sünnet yatağı"**na benzetiyormuş.
- **Kadıköy'de denizden gelen kokular her geçen gün daha da dayanılmaz oluyor.**

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

BEYKOZ KASRI

Başbakan Erdoğan'ın çalışma ofisi kuracağı söylenen **Beykoz Kasrı**, İstanbul'da Batılılaşma dönemi mimarisinin en güzel örneklerinden. Kasrın yapımı 1845 yılında Mısır Valisi **Mehmed Ali Paşa** tarafından başlatılmış; paşanın ölümü üzerine, 1854'te oğlu tarafından tamamlanmış ve dönemin padişahı **Sultan Abdülmecid'e** armağan edilmiş. Binanın restorasyonu iki yıl önce tamamlanmıştı.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İstanbul'da sosyal demokratların iki taktiği

Ertan Altan 14.10.2013

 İstanbul'da sosyal demokratların iki taktiği Türkiye'de Cumhuriyet'in kurulduğu 1923 yılından 1957'ye kadar belediye başkanlığı ve valilik aynı kişi tarafından yürütüldü. Şimdi isimlerini bulup çıkarmak uzun iş ama Demokrat Parti'nin iktidarda olduğu 1950-1957 arasındaki dönem de dâhil belediye reisliği yapan valilerin, CHP'nin kurduğu Cumhuriyet'e bağlı kişiler olduğu muhakkak.

1958'de valilik ve belediye başkanlığının birbirinden ayrılmasıyla İstanbul'a belediye başkanı olarak atanan Demokrat Partili **Kemal Aygün**'ün 27 Mayıs'ta Yassıada'ya gönderilmesinin ardından darbeciler, belediye reislerinin atamayla belirlenmesine karar verdi. Nihayet 1963'te belediye başkanlarının seçimle işbaşına gelmesi karar altına alındı.

İhtilal havasının hüküm sürdüğü 1963'te CHP'li **Haşim İşcan**, İstanbul Belediye Başkanı seçildi. 1968 seçimlerinde İstanbul'u Adalet Partisi'ne kaptıran CHP, 1973'te **Ahmet İsvan**'la geri aldı. 1977 seçimlerinde **Aytekin Kotil**'le İstanbul'daki hâkimiyetini devam ettirdi.

1983'teki 'Anavatan devrimi' İstanbul'da **Bedrettin Dalan**'ı belediye başkan yaptı.

CHP seçmeninin İstanbul'da başkanlığa taşıdığı son isim ise 1989 yılında SHP'li **Nurettin Sözen** oldu.

1995 yılında **Recep Tayyip Erdoğan**'ın belediye başkanlığından sonra İstanbul'da sosyal demokratlar bir daha başkanlık yüzü göremediği gibi, '**Bin bir kocadan arta kalan**' şehrimiz, bu tarihten sonra hep aynı siyasi gelenek tarafından yönetildi.

1923'ten 1957'ye kadar ruhu CHP tarafından üflenen bürokratları ve 27 Mayıs'ın atadıklarını saymazsak, **CHP serbest seçimler yoluyla üç dönem İstanbul'un başına geçti**. Çeşitli kanatlardan **sağ yedi dönem**. Bedrettin Dalan'ı nereye koysak bilemedim.

İlk metro hatlarını hizmete sokan, İstiklal Caddesi'ne bugünkü görünümünü kazandıran **Nurettin Sözen**, İSKİ skandalı, su sorunu, çöp patlaması, sendikalı işçilere yaptığı baskı nedeniyle epey yıprandı. Sosyal demokratlar da böylece İstanbul'a veda etti.

CHP ve sosyal demokrat aday denince İstanbul'daki seçmenlerin gözünde canlanan, tek parti döneminin başkan-valileri, 27 Mayıs'ın atadıkları ve Sözen'den ibaret.

Peki, **Mustafa Sarıgül**, **Gürsel Tekin** ya da bir başkası... **İstanbul'da AK Parti'nin karşısına çıkacak CHP'li aday ne yapacak?**

Solcu okurların hemen fark edeceği üzere, bu yazının **Lenin**'den arakladığım başlığı, sosyal demokratların İstanbul seçimlerinde nasıl bir yöntem izlemesi gerektiğine dair fikir verebilir.

CHP İstanbul'da toplumun tüm kesimlerine seslenmeden asla seçim kazanamaz. Arkasındaki siyasi geleneğin yalnızca devleti temsil etmesinden kaynaklanan dezavantajı aşmasının tek yolu, **gerçek bir sosyal demokrat parti olarak seçmene gitmek** olabilir.

AK Parti, iktidarda olmanın da avantajıyla seçime yatırımlarıyla girecek. Son 15 yıldır İstanbul'un yapısal sorunlarını dev yatırımlarla büyük ölçüde aşması seçmeni etkiliyor.

Ancak **dev yatırımların yoksul İstanbullular için yarattığı mağduriyet gerçek bir sosyal demokrat parti için eşsiz bir siyaset alanı sunuyor**. Bununla birlikte **iktidarın muhafazakâr uygulamalarından duyulan rahatsızlık** da, yerel seçimlerde sandığa gitme alışkanlığı olmayan potansiyel CHP seçmenini harekete geçiriyor.

CHP, kent sürgünlerine ve kentli modernlere adalet, eşitlik vaat ederken, **İstanbul'da devam eden büyük ulaşım yatırımlarını sürdürme konusunda bütün kesimlere güven vermek zorunda**.

Hem kalkınmacı kesimlere hem de kent yoksullarına aynı anda güven vermek pek kolay değil elbette. Ama Lenin'in bir vakitler bu siyasetin semeresini nasıl gördüğünü yine en iyi sosyal demokrat okur bilir.

ŞEHİR FISILTILARI

- Uzmanlar yeni **Taksim Meydanı**'nda yağmurla birlikte oluşan **göletlere** bundan sonra sık sık rastlayacağımızı söylüyor. Sebebi ise **yüzey sularının drenajına dair yapılan yanlış hesaplamaymış**.

- **Marmaray**'dan gelen ilk kareler İstanbullular tarafından beğenilmiş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

FÜNİKÜLER

Kabataş- Taksim arasındaki kısa metro hattıdır. Karaköy ve Tünel arasındaki nostaljik metronun modern bir versiyonu olarak tanımlanabilir. Semtler arasındaki kot farklarının yoğun olduğu İstanbul'da daha birçok semtte yapılabilecek bir ulaşım aracıdır.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Korkmayın, ironi yapmış

Ertan Altan 21.10.2013

 Korkmayın, ironi yapmış **"Sırrı Süreyya Önder İstanbul'dan aday olacak mı? Eğer olursa CHP oy kaybeder mi"** sorusundan hareket ederek bir yazı kaleme alan **Cumhuriyet** yazarı **Utku Çakırözer**'in, **"CHP İstanbul'u AKP'ye kaptırmamak için BDP'ye İstanbul'da güçlü aday çıkarmayın önerisi yaptı"** iddiası siyaset kulislerini karıştırdı.

Önder, Çakırözer'in iddia ettiği CHP teklifine, katıldığı bir televizyon programında, "**Ben aday olmasam Kürtler koşa koşa CHP'ye mi gidecek**" cevabını vermişti. Önder'in bu cevabı da adaylık sinyali şeklinde yorumlanmış olacak ki, tartışmaların harareti arttı.

Dün Sırrı Süreyya Önder'i aradım. Malum, birkaç gün önce yaptığı, "**İstanbul'a adayım, CHP oylarımı bölmesin**" çıkışıyla herkesi şaşırttı. İnternet sitelerinde, sosyal medyada, gazetelerde birden bire en çok konuşulan konu oldu.

Önder bu aralar CHP'li çevrelerin korkulu rüyası. Henüz **Mustafa Sarıgül**'ün adaylığı kesinleşmese de, **Önder'in adaylığı CHP'nin İstanbul'u almasının önündeki en büyük engel olarak görülüyor.**

Hemen söyleyeyim; **Sırrı Süreyya Önder İstanbul'a adaylığını açıklamadı. "CHP oylarımı bölmesin" çıkışı, kendisine gelen "aradan çekil" çağrılarına yönelik bir ironiden ibaret yalnızca.**

Çakırözer'in gündeme getirdiği CHP teklifini Sırrı Süreyya Önder'e sordum. **CHP'den resmî bir teklif gelmemiş ancak partinin her düzeyinden bu tür tekliflerle karşılaştığını söyledi.**

Peki, aday olacak mı? Olacağına dair herhangi bir işaret de vermedi. 27 Kasım'da kuruluş kongresini gerçekleştirecek Halkların Demokratik Partisi'nin, yerel seçimlerle ilgili yapacağı toplantıdan sonra bütün il ve ilçelerde adayların açıklanacağını söylemekle yetindi.

Yani **henüz ortada kesinleşmiş bir adaylık durumu yok ama Önder'in ironik açıklamasından CHP'nin alması gereken dersler var.**

Anlaşılan, Önder'in aday olup olmayacağı CHP'de bir hayli önemseniyor. Ancak bu denli önemli bir konuda, güçlü bir aday adayına "**aradan çekil**" demekten başka bir politika da üretemiyor.

CHP yöneticileri, hatta genel başkanı pek çok kez yerel seçimlere Gezi ruhuyla hazırlandıklarını açıkladı. Hatta **Kılıçdaroğlu** bizzat, Gezi'deki gençlere "**Adresiniz CHP'dir**" dedi.

Ölmüş de ağlayanı olmayan ulusalcıların dışında değerli sosyal demokrat isimleri de barındıran **CHP'nin, Önder'e gayri resmî olarak yaptığı "aradan çekil" çağrıları, Gezi ruhunu ve Gezi'deki gençleri hiç anlamadığının ispatı gibi.**

Kendilerine sorulmadan dikilmeye kalkışılan Topçu Kışlası'na itiraz ederek sokakları dolduranlar, kendilerine sorulmadan belirlenen bir adaya neden destek versin? Gezi eylemlerinin ardından İstanbul'un bütün parklarında forumlar oluşturarak her konuyu tartışmaya açan gençler neden genel merkezlerde belirlenen adayların peşine takılsın?

CHP'liler, anketleri öne sürerek, CHP'nin adayının, özellikle de Sarıgül'ün seçilme şansının daha yüksek olduğunu bu sebeple Sırrı Süreyya Önder'in çekilmesi gerektiğini savunabilirler.

Ancak Önder'in de söylediği gibi **Kürtler, sırf kendisi aday olmadı diye bunca yıldır mesafeli oldukları CHP'ye oy yağdıracak değiller.** BDP kimi aday gösterirse oylarını gidip ona verecekler.

Madem BDP'nin oyları İstanbul'u kazanmak için bu kadar önemli, o zaman gidip bu partiyle ilkeler ve politikalar üzerinden bir uzlaşmaya varmak gerekmez mi?

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

- Ocak ayından bu yana inşaat çalışmaları süren **Moda Sahnesi** geçen çarşamba ilk izleyicilerini ağırladı. **"Bütün Çılgınlar Sever Beni"** adlı oyunda **Mert Fırat** ve **Aslı Tandoğan**'ın performansı büyük beğeni topladı.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

AGORA MEYHANESİ

Balat'ta eski Türk filmlerinin vazgeçilmez dekoru olan ve son 13 yıldır kapalı duran meyhanedir. **Agora Meyhanesi**, bu aralar yeniden kapılarını açıyor. İşletmesini yönetmen **Ezel Akay**'ın devraldığı meyhanenin eski şaşaalı günlerine kavuşması bekleniyor.

Tarihi 123 yıl öncesine uzanan meyhane ünlü işadamlarına, sanatçılara, edebiyatçılara evsahipliği yapmıştı. Müdavimleri arasında **Müzeyyen Senar**, **Orhan Kemal**, **Sezen Aksu** gibi pek çok ünlü isim vardı.

Agora Meyhanesi Türkiye'de herkesin dilinde olan o meşhur şarkıya da adını vermişti.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bütün yollar Marmaray'a çıkar

Ertan Altan 28.10.2013

Bütün yollar Marmaray'a çıkar Dünya tarihini değiştiren arkeolojik kazıların yapıldığı Marmaray Tüp Geçit şantiyesine ilk olarak beş yıl önce gitmiştim. **Bizans'ın en eski limanlarından biri olan Teodosius Limanı'nın** kazıklarıyla, balçık zemine saplanıp kalmış kadirga iskeletlerinin etrafına saçılmış anforalar, sandaletler, **1700 yıldır saklandıkları yerden çıkıvermişti**. Daha da önemlisi kadirgaların 20 metre aşağısında, tam 8 bin 500 yıl öncesinden kalan bir mezar bulunmuştu. **Yenikapı'dan çıkan bu kalıntılar, Marmaray inşaatının beş yıl gecikmesine neden olsa da**, dünya, İstanbul'un Avrupa'daki en eski yerleşim yerlerinden biri olduğunu böylece öğrenmiş oldu.

Yenikapı'daki neolitik köyün üzerinde yükselen Marmaray'ın ana istasyonu dün gazete ve televizyonların temsilcilerini ağırladı. **Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım**'la birlikte yarın hizmete girecek Marmaray'ın vagonlarından birine binip **İstanbul Boğazı'nın 62 metre altından** Üsküdar'a geçtik.

NEOLİTİK KÖYÜN ÜZERİNDE BİR SANTRAL

Yolculuğun detaylarına, Bakan Yıldırım'ın bu dev yatırımla ilgili verdiği bilgilere geçmeden önce, **Marmaray'ın ana merkezi olan Yenikapı İstasyonu**'dan söz etmek gerek.

Tüp geçidin inşaatı sürerken açılan uluslararası bir yarışmayla belirlenen istasyon projesi, **8 bin 500 yıl önceki**

hemşerilerimizin mezarlarının üzerinde, bir tarih ve uygarlık geçidi, bir tür arkeoloj müzesi... Duvarlarında yer alan Bizans ve Osmanlı dönemi sembolleri, yanında cilalı taştan kalma el izleri, duvar motifleriyle bu şehrin binlerce yıllık hikâyesini bir çırpıda anlatıyor.

İki kıtayı deniz altından birleştiren, **İstanbul'un şehir merkezini uluslararası raylı taşımacılığın merkezi** haline getiren bir tüp geçit için gerçekten de etkileyici bir başlangıç.

KORKMADAN GEÇEBİLİRSİNİZ

Hem İstanbulluların hem de bütün dünyanın yarından itibaren kullanmaya başlayacağı Marmaray, **Kadıköy Ayrılıkçeşme ile Üsküdar, Sirkeci ve Yenikapı** üzerinden **Kazlıçeşme**'ye bağlanan 13,6 kilometrelik bir hat. 2,6 kilometresi **Boğaz'ın altından geçiyor.**

Yaklaşık 3,5 dakika süren Boğaz yolculuğu sırasında **insan korkuya kapılmadan edemiyor.** Projeyle ilgili diğer teknik detaylar bir yana İstanbulluların en çok merak ettiği, **tüp geçidin güvenli olup olmadığı...**

Bakan Yıldırım'la yolculuğumuz sırasında bütün gazetecilerin en çok merak ettiği şey de bu oldu.

Hem Bakan'dan hem de projede çalışan uzmanlardan aldığımız cevapları en çok sorulan sorularla birlikte paylaşıyorum:

Tüneller Boğaz'ın dibinde "sıvılaşma" ihtimali olan bir katmana yapılmış. Bu durum tehlike yaratır mı?

Tünellerin sıvılaşan bir zemine yerleştirildiği doğru. **Ancak sıvılaşan zemin beton enjekte edilerek kayalaştırılmış.** Tüneller işte bu kayalaşan zeminin içinden geçiyor.

Tünellere su sızmaz mı?

Parça parça batırılan tünellerin arasında **su sızdırmayan bir tür conta odaları bulunuyor.** Yine aynı şekilde tünel açan iş makineleri, tünelin etrafını da sızdırmazlık özelliği olan çelik ve beton bir kılıfla kaplıyor. Kalıp ve tünel arasında da **her iki yüz metrede bir** pompalar bulunuyor.

Tünel fay hattının yakınında. Deprem risk yaratmaz mı?

Tünel gerçekten de Kuzey Anadolu Fay Hattı'nın çok yakınından geçiyor. **Yaklaşık 7,5 şiddetinde bir deprem ihtimaline karşı inşa edilen tüneller,** deprem açısından en korunaklı yapılar olarak biliniyor. Yer üstündeki binalar çökerken, faya paralel olarak inşa edilen tünel, **deprem anında yer kabuğuyla aynı yönde hareket edeceği için** hasar da en aza iniyor.

Ayrıca faya yerleştirilen sensörler depremden kısa bir süre önce sinyal vererek **güvenlik önlemlerinin devreye girmesini** sağlıyor.

Geçerken denizin dibini görebiliyor muyuz?

Elbette hayır. Tren, deniz dibinin iki buçuk metre altındaki son derece korunaklı bir tünelden geçiyor. Ancak **Üsküdar ve Sirkeci çıkışlarına yerleştirilen mavi ışıklar sayesinde** Boğaz'ın altından geçmekte olduğunuzu

fark ediyorsunuz.

DÜNYA İSTANBUL'DAN GEÇECEK

Yarın Marmaray'ın açılışıyla birlikte İstanbul'un 100 yıllık hayal projesi hayat bulacak. Dünyanın en derin tüp geçidi, Asya'nın demiryolu hattını, Avrupa'ya taşıyacak. Üstelik bu yolculuk, İstanbul'un şehir merkezinden geçecek. Bir zamanlar, İmparator Claudius'un Batı Roma'nın başkenti için söylediği **"Bütün yollar Roma'ya çıkar"** sözü, Doğu Roma'nın başkentinde hayat bulacak.

Bakan Yıldırım'ın bütün yolculuk boyunca en çok üzerinde durduğu konu da bu oldu. Uluslararası bir demiryolunun İstanbul'un en tarihî merkezlerinden geçerek Asyalıları ve Avrupalıları taşıyacak olması **İstanbul'un 8 bin 500 yıllık vizyonunu yansıtıyor.**

Marmara kıyısındaki neolitik köy, artık küresel bir köy haline gelen dünyanın merkez İstasyonu. **Bütün İstanbullulara hayırlı olsun.**

Marmaray ile ilgili teknik bilgiler...

- » Araç sayısı - 440 adet
- » **Tren sefer sayısı - 2-10 dakika**
- » Bir yöndeki yolcu sayısı - 75 bin
- » **Yüzeydeki istasyon sayısı - 37 adet**
- » Yeraltındaki istasyon sayısı - 3 adet
- » **Yüzeyse metro kesimi uzunluğu - 63 kilometre**
- » Aç-kapa tünel uzunluğu 2,4 kilometre
- » **İstasyon boyu - 225 metreden az**
- » Maksimum eğim - 18
- » **Demiryolu Boğaz Tüp Kesimi Toplam Uzunluğu 13,6 kilometre**
- » Delme tünel uzunluğu - 9,8 kilometre,
- » **Batırma tüp tünel uzunluğu - 1,4 kilometre**

Marmaray durakları

» 440 araç sayısına sahip Marmaray projesi, İstanbul Halkalı ile Gebze arasında uzanıyor. Boğaziçi Köprüsü ve FSM Köprüsü'nün de iş yükünü azaltmayı amaçlayan Marmaray projesinde 3 tanesi yer altında olmak üzere toplam 40 durağa yer veriliyor.

» **Avrupa ve Asya yakasını İstanbul Boğazı'nın altından birleştiren Gebze ve Halkalı arasında yapılan Marmaray projesinde yolculuk süresi, 185 dakikadan 105 dakikaya indirilerek, yolculara 80 dakikalık zaman kazandırılıyor.**

» Marmaray projesiyle tren seferlerinin 2 ile 10 dakika içerisinde gerçekleşmesi planlanıyor. Diğer yolculuk sürelerinden örnek verecek olursak; Bostancı ve Bakırköy arası - 37 dakika; Söğütlüçeşme ve Yenikapı arası - 12

dakika ve Üsküdar ve Sirkeci arası - 4 dakika sürüyor.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şehir inancın kalesidir

Ertan Altan 11.11.2013

 Şehir inancın kalesidir. İslam şehrinin kaynakları üzerine çalışan hemen hemen bütün tarihçiler şunun üzerinde birleşir: **Şehir, inancın kalesidir**. Malum; **İslam bedevi çadırında değil, şehirde ortaya çıktı**. Farklı özelliklere sahip olsa da, **Mekke**'den, **İspanya**'ya, **Türkistan**'a uzanan İslam şehirleri oluştu.

Bu şehirler, Weber'in bilinen tanımındaki, kale ve surlar, pazar, özerk mahkeme ve kısmi özerklikle sınırlanan siyasal yapıya benzese de, **Muhammed'in Medine'ye gelişiyle temelleri atılan ve kökleşen bir anlayış, yüzyıllardır devam ediyor**.

Muhammed'in "Medine Vesikası" İslam fetihlerinin anayasası oldu. Direnen "**kâfir**" şehirlerine dinî inanç, mal ve can konusunda müsamaha gösterilmemesi, kendiliğinden teslim olan şehirlerde, gayrimüslimlerin "**zımî**" olarak kabul edilip korunması gibi konular, Medine'de **hukuki bir norm** hâline geldi.

İslam şehrinin fiziki örgütlenmesi de zamanla yayıldığı Roma ve Sasani şehirlerinden farklı oldu. Cuma namazının kılınacağı büyük bir cami, abdest ve gusülle temizliğin sağlanmasına uygun yerleşimler, hamam, çeşme, çarşı ile birlikte İslam şehri belirginleşmeye başladı.

Ancak **İslam şehrinin en temel özelliği, mahalle baskısını kurumsallaştırmasıydı**. **Halil İnalcık'a** göre, şehre asıl fiziki- topografik özelliklerini veren **vakıf- imaret sistemi, şehri, kişinin tam bir İslami hayat sürebilmesini mümkün kılacak şekilde düzenlemeyi amaçlıyordu**.

Bunun için şehre göç eden kabileler, mahallelerde organize edildi. Çıkmaz sokaklı mimari düzenleme ve bekçi sistemi ile **mahalle, şehir merkezine bağlı bir siyasi örgütlenme hâline getirildi**. İslam şehri üzerine çalışan sanat tarihçisi **Oleg Grabar**, mahalleyi, **cemaat arasında seçilen imam, şeyh veya kethüdanın idaresinde özerk bir ünite** olarak tanımlıyor.

İslam şehri üzerine çalışan bütün tarihçilerden okuyabileceğiniz bu akademik tespitler, öğrenci evleriyle başlayan tartışmayla birlikte Türkiye şehirleri için güncellik kazandı.

AK Parti camiası Başbakan'dan başlayarak bu konuda açık konuşuyor. Her ne kadar öğrenci denerek yumuşatılmaya çalışılsa da **kadın ve erkeğin nikâhsız oturmasına izin vermemenin yolları aranacak**. Laik yaşam tarzını benimseyenler, toplumun genel yapısına uyum sağlamak için bireysel haklarından feragat edecek, etmezse kanun kuvvetiyle ettirilecek.

Bütün bu fikirler, Avrupa Birliği'ne aday olan, Batı'da birey hak ve özgürlükleriyle ilgili pek çok hukuki metinde imzası bulunan Türkiye'de nasıl hayata geçirilecek bilmiyorum. Ancak önemli olan nasıl hayata geçirileceği

değil, dindar bir iktidarın ve ona oy verenlerin bu ülkenin kendisine benzemeyen vatandaşlarını hâlâ "zımmi" olarak görmesi.

"Farklı yaşam tarzları bizim teminatımız altında" diyen, **farklılıkların ne ölçüde hayata geçirilebileceğini mahallenin insafına bırakmayı amaçlayan anlayış, dindar olmayanlara tıpkı imparatorluğun Müslüman olmayanlara baktığı gibi bakıyor.**

İnancın kalesi olan Türk-İslam şehrinde açılan modernizm gediğinden nelerin geçtiği haftaya kalsın.

ŞEHİR FISILTILARI

- Dünya üzerinde 30'dan fazla ülkenin konferans ve paneller düzenleyerek kutladığı '**Dünya Şehircilik Günü**'nde İstanbul'da kayda değer hiçbir etkinlik yapılmadı.
- **Yassıada**'ya verilen "**Demokrasi ve Özgürlük Adası**" ismi **fazla fantastik** bulunmuş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

HAREM

Üsküdar'da, Selimiye Kışlası'nın altındaki sahil bölgesidir. Bu bölgede yılladır hizmet veren **otogarın** geçen haftalarda **kaldırılmasına karar verildi**. Burası yine de İstanbul ulaşımının kesişim noktalarından biridir. Hemen önündeki limana dünyanın pek çok yerinden gelen ticaret gemileri yanaşır. Çok yakında başlayacak **Haydarpaşa-Port** projesiyle birlikte **Harem bölgesinde önemli değişiklikler olacak.**

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Normalleşen Diyarbakır'ın yeni sorunları

Ertan Altan 18.11.2013

 Normalleşen Diyarbakır'ın yeni sorunları Çözüm sürecinde tarihî günler yaşayan Diyarbakır'da normalleşme başladı. Yıllardır çatışmalarla, ölümlerle anılan şehir, yavaş yavaş Türkiye'nin diğer bölgelerinin yaşadığı problemleri gündemine alıyor.

Önceki gün, Barzani ve Şivan Perwer'in ziyaretinin gölgesinde kalan **kentsel projeler**, Diyarbakır'ı bu kez çok farklı bir zeminde hükümetle karşı karşıya getirecek.

Artık Diyarbakır'ın tek derdi bu olsun diyerek anlatmaya başlayalım.

Başbakan'ın, Büyükşehir Belediyesi'ni ziyareti sırasında gündeme gelen **Dicle Vadisi Projesi**, Kent Konseyi bileşenleriyle ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı arasında bir süredir tartışma konusu.

Hevsel Bahçeleri'nin, Diyarbakır Surları ile birlikte Dünya Miras Listesi'ne alınması çalışması devam ederken, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Silvan Köprüsü ve Diyarbakır'ın tarihî On Gözlü Köprü arasındaki Dicle Vadisi'ni "Yapı Rezerv alanı" olarak ilan etti, adına da "Dicle Vadisi Projesi" dedi.

İlk itiraz Büyükşehir Belediye Başkanı **Osman Baydemir** tarafından dile getirildi: **"Sözkonusu konut alanı, Diyarbakır'ın UNESCO yolculuğunu, başlamadan bitirir."**

Bakanlığın yapı rezerv alanı olarak belirlediği bölge UNESCO'ya bildirilen **Dünya Miras Alanı'nın** tam ortasında yer alıyor.

Dicle Vadisi Projesi bir süredir, Kent Konseyi'nde yer alan meslek örgütleri tarafından da tartışılıyor.

İtirazların temelinde Diyarbakır kurulduğundan beri kentin gıda deposu olan ve yapılaşmaya hiçbir zaman açılmayan vadiye yapılacak konutların bilinen anlamıyla Diyarbakır'ı bitireceği görüşü yer alıyor.

Dün Başbakan tarafından açılışı yapılan **Bismil'deki hidroelektrik santrali** de Dicle Vadisi'ne yapacağı olumsuz etki açısından eleştiriliyor. Toplam üç HES'te biriken suyun miras alanındaki **On Gözlü Köprü'ye** uzanacağı tahmin ediliyor.

Diyarbakır'daki meslek örgütleri, yaklaşık üç yıl önce **Kırklar Dağı** çevresinde başlatılan konut projelerinin şimdi Dicle Vadisi boyunca uzanmasından endişe ediyor.

Diyarbakır'ın Dünya Miras Listesi yolculuğu artık resmen başladı. Önümüzdeki bir buçuk yıl içerisinde UNESCO değerlendirme yapacak. Diyarbakır'ın sivil toplum örgütleri UNESCO ile yapılan toplantılardan sonra şehirlerinin bu listeye gireceğinden emin olduklarını açıklamıştı.

Dicle Vadisi, özellikle de **Hevsel Bahçeleri** sekiz bin yıllık bir geçmişe sahip. İnsanların Dicle çevresine yerleşmeye başladığı tarihlerden bu yana vadi tarım için kullanılıyor.

Bugüne kadar pek çok hükümet **Dicle Vadisi'ne** göz dikti. Neyse ki, nehir yatağındaki bölge, Afet İşleri Genel Müdürlüğü'nün "Yerleşime Uygunluk Değerlendirme" ölçülerine göre yapılaşmaya uygun bulunmadı.

Diyarbakırlı meslek örgütleri bu durumu da Bakanlığa hatırlattı ancak bugüne kadar tatmin edici bir cevap gelmedi.

Yılladır süren çatışmaların yaralarını sarmaya çalışan Diyarbakır için Dünya Miras Listesi'ne girmek çok önemli. Bu liste Diyarbakır için yılda üç milyon turist demek.

Dicle Vadisi'ndeki inşaat projeleri, çevreye vereceği zararların yanı sıra şehri büyük bir turizm gelirinden de edebilir.

ŞEHİR FİSİLTİLERİ

- Gezi Parkı protestolarının başladığı gün polisin suratına sıktığı biber gazının etkisiyle saçları arkaya savrulan ancak geri çekilmeyen **"kırmızılı kadın" Ceyda Sungur'un** adı bu kez yerel seçim kulislerinde dolaşıyor.

Gezi Parkı'nın sembol isimlerinden biri olan **Sırrı Süreyya Önder**'in, Ceyda Sungur'a, birlikte eş belediye başkan adayları olarak seçime girmeyi teklif ettiği konuşuluyor.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

İSTANBUL MARATONU

İstanbul'da 34 yıldır düzenlenen **Avrasya Maratonu**, bu yıl ilk kez **İstanbul Maratonu** adıyla koşuldu. Geçen yıllarda Boğaz Köprüsü'nün de koşularak geçildiği maratonun artık büyük bir faciaya sebep olacağı fark edilmiş olacak ki bu yıl köprüden geçiş sınırlandı.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kanal İstanbul felaketi

Ertan Altan 25.11.2013

 Kanal İstanbul felaketi Bir süredir unutulmaya bırakılan **Kanal İstanbul Projesi**, geçen ay Başbakan Erdoğan'ın açıklamalarıyla yeniden gündeme geldi. Başbakan'a göre, **Kanal İstanbul, 2017 yılında** 'hizmete' **açılacaktı**.

Başbakan Yardımcısı **Ali Babacan** da geçen nisan ayında kanalla ilgili ön hazırlık raporunun **Projeler Yüksek Kurulu** tarafından tamamlandığını açıklamıştı.

Erdoğan, aynı konuşmasında Kanal İstanbul'u, Marmara Denizi'ni çevre tehdidinden korumak için yapacaklarını da söyledi.

Açık Şehir'i takip edenler hatırlayacaklardır; hem Kanal İstanbul'un açıklanan güzergâhı ile ilgili hem de doğrudan bu kanalın Karadeniz ve Marmara arasındaki akıntı rejimine vereceği zararlarla ilgili, bu köşede bazı uzmanların görüşlerine yer vermiştim.

Önceki gün **Hürriyet** gazetesinde, **Columbia Üniversitesi**'ne bağlı **Lamont-Doherty Dünya Gözlemevi**'nden sismik-jeoloji uzmanı **Profesör Leonardo Seeber**'in kanalla açıklamaları yer aldı.

Seeber, "**Kanalın inşa edileceği bölgenin derinliklerinde önemli su rezervleri var. Birileri mutlaka kanalın olası etkilerini bilimsel tekniklerle araştırmalı. Boğaz'da suyun akış hızı azalacaktır. Boğaz'ın eko-sistemi, hatta rengi bile değişir. Balık türlerinde de değişiklikler olacaktır**" diyordu.

Seeber'in kısaca değindiği renk konusunun üzerinde durmak gerek. Çünkü kanalla birlikte beklenen renk değişikliği yalnızca İstanbul için değil, Karadeniz çevresindeki bütün devletleri etkileyecek küresel çapta bir felaketin habercisi.

Proje açıklandığından bu yana Kanal İstanbul üzerine çalışmalar yapan Oşinografi uzmanı **Prof. Dr. Cemal Saydam** kanalla birlikte Boğaz'da oluşması beklenen renk değişikliğiyle ilgili önemli bir makale kaleme almıştı.

Ancak maalesef ulusal basında hak ettiği ilgili görmedi.

Erdoğan'ın çevreci kanal projesinin Boğaz'da Marmara'da ve Karadeniz'de yaratacağı küresel çevre felaketini, Prof. Saydam'dan maddeler halinde aktarıyorum.

Umarım, artık tartışılmaya başlanır.

- Kanal hangi güzergâhta yapılırsa yapılsın geçecek olan su, tuzluluğu hiç değişmeden **Marmara'nın üst suyu** ile buluşacak. Yeni organik yükü, kısa bir zaman sürecinde **alt su oksijensiz kalacak**.
- Sudaki kimyasal dengeler tamamen değişecek, **25 metrenin altına** zaten zor ulaşan **güneş ışığı artık hiç geçemez olacak**.
- Sudaki **hidrojen sülfür kısa zamanda hızla artacak** ve her lodos sürecinde alt suyun üst su ile karışması ile **atmosfere de çıkacak**.
- Hidrojen sülfürün yaydığı **çürür yumurta benzeri bir koku, İstanbul'a doğru taşınacak** ve tüm şehir zamanla artan koku ile kaplanacak.
- Boğaz boyunca üst su ile karışım noktalarında da suyun kalitesi bozulmaya başlayacak ve **Marmara'nın üst suyunun da kalitesi hızla bozulacak**.
- Oksijensiz alt tabakadaki suyun eninde sonunda **İzmit Körfezi'ne** dolması ile **Körfez'de deniz yaşamı kesinlikle sona erecek**.
- Tüm bunlar zaman içerisinde **Karadeniz'in ekolojisini de etkileyecek**, Rusya ve Ukrayna bu projeye kesinlikle karşı çıkacak.

ŞEHİR FISILTILARI

- **Haydarpaşa Garı'nın** çatısında çıkan yangınla ilgili davanın duruşması sessiz sedasız görüldü. Yangının sigara izmariti nedeniyle çıktığı tahmin ediliyordu.
- İstanbul'da **Ayasofya Müzesi'ne** bağlı **İmrahor Anıtı'nın İmrahor İlyas Bey Camii** adıyla ibadete açılacak olması, Ayasofya'nın da çok yakında cami yapılacağını bir işareti olarak yorumlanıyordu.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

TAKSİM İLKYARDIM

Sıraselviler Caddesi

üzerinde, İstanbullulara yıllardır hizmet veren **hastane**dir. Acil servisi özellikle geceleri Beyoğlu'ndaki yaşamı bütün renkleriyle yansıtır(dı). **Hastane** Sağlık Bakanlığı'nın kararıyla kapatılarak **Gaziosmanpaşa'ya taşınıyor**.

Yerine alışveriş merkezi ya da otel yapılacağı iddia ediliyor.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Fetih günlerinin çocuksu neş'esi

Ertan Altan 13.12.2013

 Fetih günlerinin çocuksu neş'esi Endülüs'te Müslümanlara karşı başlatılan ve yaklaşık 530 yıl süren Reconquista hareketi, Kastilya Kraliçesi İsabella'nın 1492'deki kesin zaferiyle başarıya ulaştı. Granada düşene kadar yıkanmama yemini eden Kraliçe, El Hamra Sarayı'nda keyifle banyosunu yaparken, Endülüs'teki camiler, çatılarına dikilen haçlarla birer kiliseye çevrilmişti bile.

Uzun ve meşakkatli yollardan geçen Reconquista hareketi, Endülüs'teki minareleri çan kulesine çevirmeden önce, Bizans topraklarında ilerleyen Türkler de Ortodoks kiliselerine seccadelerini sermekle meşguldü. Ortodoksların en büyük mabedi Ayasofya'da ilk Cuma namazı, böyle bir dünyada kılındı.

Reconquista'nın mirasçısı İspanya ile Osmanlı'nın mirasçısı Türkiye, bugün Medeniyetler İttifakı çatısı altında biraraya geldi. İki fetih hareketi, bu çatı altında bir anlamda reddi miras yapmıştı.

Medeniyetler İttifakı'nın bu yıl gerçekleştirmeyi tasarladığı en önemli projelerden biri, İznik'te tarihî surlar içindeki Hristiyanlık mirasını yeniden ayağa kaldırmak olacaktı. Proje kapsamında heyetler görüşmeye başlamıştı bile. Ama her ne olduysa, İznik'teki Ayasofya Kilisesi, 90 yıl sonra birden bire ibadete açıldı. Hemen arkasından Trabzon'daki Ayasofya da cami olarak hizmete girdi.

Ve gözler İstanbul'daki bin 600 yıllık kiliseye çevrildi. Bugüne kadar marjinal dinci ve milliyetçi çevrelerden gelen, Ayasofya cami yapılıns talebi artık Diyanet görevlileri ve bakanlar tarafından da dile getirilmeye başlandı. Memleket en üst düzeyde fetih günlerinin saf neş'esini yaşamaya başladı.

Bugüne kadar Avrupa Birliği için, dünyayla entegrasyon için kararlı adımlar atan kadrolar birer Alperen'e dönüştü.

İktidardaki kadroların sahip olduğu ideolojinin temel dayanağı, Kemalizm'in bu ülkenin tarihine, kültürüne yaptığı kötülükleri gidermek üzerine kuruluydu. Andımızın kaldırılması, 19 Mayıs kulelerinden vazgeçilmesi, başörtüsüne özgürlük getirilmesi Türkiye'de demokrasiden yana olan herkesin desteğini aldı.

Ancak Ayasofya'nın yeniden camiye çevrilmesi Türkiye için bir kırılma noktası, tam bir yeniden fetih, yani "Reconquista".

Ayasofya, İstanbul'un hâlâ ayakta olan en eski eseri. Sadece Ortodoksların ya da Müslümanların değil, bütün dünyaya mal olmuş evrensel bir ibadethane.

Ayasofya Müzesi'nin bu özelliği, onu müzeye çeviren Bakanlar Kurulu kararının iptali için yapılan başvuruya Danıştay tarafından verilen cevapta da açıklanmıştı:

“Sözleşme hükümlerinin bir gereği olarak oluşturulan Dünya Miras Listesi, UNESCO’ya bağlı Dünya Miras Komitesi tarafından belirlenerek bulundukları ülkenin devleti tarafından korunması garanti edilmiş doğal ve kültürel varlıkları gösterir. Kültürel bir miras niteliği taşıyan İstanbul’un tarihî alanları 6 Aralık 1985’te Dünya Miras Listesine dâhil edilmiştir.”

Bugün “Sahte imzayla müze yapıldı” denen Ayasofya, Türkiye’nin bütün kuruluş anlaşmalarından daha gerçek bir kuruluş senedi.

Türkiye’yi, mezheplerin birbirlerinin mabetlerini bombaladığı Irak’tan, Suriye’den ayıran bir kuruluş senedi.

Kıymetini bilelim.

ŞEHİR FISILTILARI

» Kentsel dönüşümle birlikte Beyoğlu’nda artan kiralılar en çok kitapevi ve sergi salonlarını vurmuş. İstiklal Caddesi’nin en köklü dört kitapevi kapanma tehlikesiyle karşı karşıyaymış.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

KIZ KULESİ SOKAK

Gümüşsuyu’nda Kız Kulesi’ni en iyi gören sokaktır. İsminin hakkını verir. İstanbul’daki birçok konsolosluk binasının bu sokak ve civarını tercih etmesinin sebebi büyük ölçüde bu eşsiz manzaradır. Bu sokaktaki balkon ve bahçeler ilkbaharla birlikte beyaz, sarı, pembe ve kırmızı akşamsefalarıyla donatılır. Kız Kulesi Sokak civarında akşamsefası tohumu bulabileceğiniz dükkânlar da vardır.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Keşke mahkemede bitmeseydi

Ertan Altan 27.12.2013

 Keşke mahkemede bitmeseydi Türkiye’nin nefesini tutarak izlediği yolsuzluk operasyonunun yanında ne kadar ilgi çeker bilmem ama, **Beyoğlu’nda iptal edilen Nazım İmar Planı**, büyük resimdeki inşaat dalaverelerinin nasıl işlediğiyle ilgili çok önemli ipuçları veriyor.

Bu açıdan Beyoğlu’ndaki mülk sahiplerini mağdur ederek, her bir vatandaşın imar uzmanı olmasını sağlayan hukuksuzluk süreci, artık mahkemelik olan “**çılgin**” müteahhitlerin ve onlara ruhsat veren kamu görevlilerinin Türkiye çapındaki faaliyetlerinden ayrı düşünülemez.

Çünkü zihniyet de yöntemler de aynı.

Taksim Meydanı'nın yayalaştırılması, **meydandaki otoparka yapılacak ünlü cami, Gezi Parkı'na Topçu Kışlası** projeleri açıklandığında sivil toplumdan ve meslek örgütlerinden yapılan itirazların temelinde tek bir şey vardı: Beyoğlu, yıllar önce kentsel koruma alanı ilan edildi, bu bölgede kafanıza göre inşaat yapamazsınız. **Bedrettin Dalan**'dan bu yana Taksim'de girilen bütün benzer projeler mahkemelerden geri döndü, bunlar da dönecek.

Bu konudaki yasalar tartışma götürmez olduğu için yapacak tek bir şey kalıyordu; yasaların etrafından dolaşmak. Öyle de yapıldı.

- Koruma kuralları gereği; Taksim Meydanı'na kazma vurulamazdı, vurdular.
- Gezi Parkı'na inşaat yapılamazdı, yapmaya kalkıp memleketi yangın yerine çevirdiler.
- Taksim'e cami yapılamazdı, karşı çıkanları İslamofobik olmakla suçladılar.
- **Tarlabası, Haliç Tersanesi, Park Otel, Salıpazarı Limanı, Galata Meydanı...**

Bütün bu alanlarda koruma kurullarını, yasaları hiçe sayarak inşaat faaliyetlerine giriştiler.

Nihayet **İstanbul 10. İdare Mahkemesi**, bütün bu projelerin dayanağı olan 1/1000 ölçekli "**Beyoğlu Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama Planı**" ile 1/5000 ölçekli "**Beyoğlu Nazım İmar Planı**"nı iptal etti.

Şimdi Beyoğlu'nda tam bir inşaat kaosu yaşanıyor. Mahkeme kararına göre, yapılan planlar koruma amacından ve korumaya ilişkin yasal mevzuattaki kurallara uzak. En önemlisi de, **Beyoğlu'nun yerel özelliği gözardı ediliyor, kültür odaklı turizm yerine ticaret ve hizmet odaklı turizme ağırlık veren bir planlama tercih ediliyor.**

Peki, şimdi ne olacak? Davayı kazanan derneklerin avukatlarına göre, Beyoğlu Nazım İmar Planı dışında yapılan, **Taksim Meydanı, Tarlabası, Salıpazarı Limanı, Galata Meydanı** ve **Park Otel**'deki imar planlarına karşı açılan davalarda verilen iptal kararı ciddi bir argüman olacak. Saydığım tüm projeler mahkemeden dönecek.

Belediye, yeni bir imar planı hazırlayacak, yasaya uygun olarak, meslek örgütlerini ve sivil toplum kuruluşlarını hazırlık sürecine dâhil edecek. Yani **baştan beri yasal olarak yapılması gerekenler yapılacak.**

Örneğin, **Taksim Meydanı ile ilgili yapılan yeni imar planı Koruma Kurulu'na sunulacak, çıkan karar neyi gerektiriyorsa uygulanacak. Tarlabası'nda mülk sahipleriyle yeni anlaşmalar yapılacak, zararlar tazmin edilecek.**

Beyoğlu'nda çılgın projelerin yerini, sağduyulu, katılıma açık ve hukuki projeler alacak.

Darısı, yağma projeleriyle çıldırılan bütün vatandaşların başına...

ŞEHİR FISILTILARI

- Beyoğlu Nazım İmar Planı'na karşı dava açan **Cihangir Güzelleştirme Derneği** ve **Galata Derneği**'nin

üyeleri, bazı kesimlerden gelen, "Taksim'e camiye engel oldunuz" eleştirilerinden rahatsızmış. Cami karşıtı gibi gösterilmekten şikâyet eden dernekler, Beyoğlu'nda yıkılan pek çok tarihî caminin aslına uygun olarak yeniden inşa edilmesi için çalışma yürüttüklerini, eleştirilerin haksız olduğunu söylüyormuş.

YENİ İSTANBUL ANSİKLOPEDİSİ

SİLÜET

Fransızca "**silhouette**" bir şeyin yalnızca kenar çizgileriyle tek renk olarak beliren görüntüsü, gölge anlamında kullanılır. Daha çok dağların, belli yükseklikleri olan coğrafi elemanların panoramik görüntüsü için kullanılan bu kavram, son yıllarda İstanbul'da kentsel dokuya zarar veren inşaat projelerini ifade ediyor. Türkiye'yi sarsan imar yolsuzluklarıyla ilgili çok yakında başlayacak davalarda bu kavramı daha çok işiteceğiz.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Beyoğlu çöktü

Ertan Altan 17.01.2014

Çöküntü bölgelerini yeniden ayağa kaldırmak, kentsel miras alanlarını korumak için çıkartılan 5366 sayılı **Kentsel Dönüşüm Yasası** yürürlüğe girmeden önce, imar projelerinin üzerinde yargının büyük bir kontrol gücü vardı. Koruma kurulları, idare mahkemeleri, mevzuata aykırılık bulduğunda, projeleri derhal durduruyordu.

Hükümete muhalif olanlar, bu mekanizmayı yoğun bir şekilde kullandılar. **Galataport**'tan, **burgulu kulelere**, zevksizlik abidesi pek çok projeye engel oldular.

Bütün bunlar olurken, İstanbul'un göbeğinde, gerçekten de birer çöküntü bölgesi olan mahallelere çivi bile çakmak imkânsız hâle geldi.

Atılan temeller, durdurulan yürütmeler, iptal kararları derken bayındırlık işi kilitlendi.

Hükümete, dolayısıyla AK Parti'ye şehirlerde derebeyi yetkileri veren iş bu yasa böyle bir ortamda hayatımıza girdi.

İstanbul'daki ilk uygulama alanlarından biri de **Tarlabaşı** oldu. Zaten yasa daha Meclis'e geldiğinde, bazı iktidar milletvekilleri tarafından "**Tarlabaşı yasası**" olarak nitelenmişti.

Ve Tarlabaşı yasası hükmünü icra etmeye başladı. Dar gelirli vatandaşların mülkleri, yasa kuvvetiyle satın alındı. Yerlerine lüks konut ve alışveriş merkezi yapılması için faaliyete geçildi. Tarlabaşı'nın sakinlerine ise, "**Evleriniz karşılığında aldığınız paranın en az 50 katını fark olarak ödeyebilirsiniz mahallenizde, yeni konutunuzda kalabilirsiniz**" dediler. Yani "**Buradan defolup gidin**" dediler.

Ve **Tarlabaşı**lılar gitti. **Sulukule**liler gitti. **Balat**lılar gitti. **Ayvansaray**lılar gitti.

Sonra sıra **Taksim Meydanı**'na geldi. Meydandaki otobüs durakları dışında, göze batan bir sorunu olmayan, İstanbul'da kentli kültürün zirve noktası bir yerde, akıl dışı işlere giriştiler.

Metal perdelerin arkasında, kopkoyu bir kasvetle duran Tarlabası'nın bittiği yerden, yeni bir şantiye alanı başladı.

Dalış tünelleriyle, **Topçu Kışlası** kaosuyla, meyhanelere masa işkencesiyle **Beyoğlu**'nun huzurunu kaçırdılar.

Zaman zaman atılan gaz bombalarının sisi dağılınca ortaya iç burkan bir manzara çıktı: Üzerinde çıplak beton, altında trafik keşmekeşiyle zavallı bir **Taksim Meydanı**.

Kırılan parkeleri asfaltla yamayan utanç verici bir **İstiklal Caddesi** ve bütün sokaklara yayılan kitlesel bir hoşnutsuzluk. **Beyoğlu**'nda şimdi manzara bu.

Dün ajanslara birden bire **Beyoğlu Belediyesi'ne operasyon** haberi düştü. Alışageldiğimiz üzere polis, savcılığın talimatını yerine getirmede. İlk çıkan haberlere göre, büyük ölçüde **itfaiye teşkilatı**nı kapsayan bir yolsuzluk soruşturmasıymış.

Soruşturmanın detayları nasıl olsa ortaya çıkar.

Son suçlamalar bir yana, iktidarın Beyoğlu'ndaki kentsel dönüşüm faaliyetlerinin neredeyse tümü mahkemelik oldu. İdare Mahkemelerinden, Danıştay'dan beklenen pek çok karar var.

Türkiye'nin içinden geçtiği hukuk krizi nereye gider, süren projelerle ilgili mahkeme kararları ne olur bilemem ama açıkça görülüyor ki **Beyoğlu çöktü**.

Yaşam tarzı endişesi, totaliterliğe isyan ya da faiz lobisi... Ne dersiniz deyin, bugün yaşananlar Taksim'de başladı, orada çözülmeli.

Mahkeme kararı gereği yeniden hazırlanması gereken **Beyoğlu Nazım Planı** bunun için iyi bir başlangıç olabilir.

Beyoğlu'nda hukuk işlesin, mağduriyetler giderilsin, gasp edilen haklar iade edilsin. Herkesin katıldığı bir Beyoğlu ortaya çıksın. Türkiye bu örneğin arkasından gelir.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Narmanlı Han ne olacak

Ertan Altan 24.01.2014

İstiklal Caddesi'nin sembol binalarından biri olan Tünel'deki **Narmanlı Han** Erkul Kozmetik'in sahibi **Mehmet Erkul** ile Eteksan Tekstil'in sahibi **Tekin Esen**'e satıldı. Yaklaşık 15 yıldır kapısına kilit vurulmuş bir hâlde duran binanın ne olacağı meçhuldü. 2001 yılında binanın yüzde 15'ini satın alan **Yapı Kredi Koray**, tarihî hanı 1933 yılında satın alan Narmanlı ailesiyle anlaşmazlık yaşıyordu. Yıllara yayılan bu anlaşmazlık nedeniyle İstanbullular bu güzel handan mahrum kalıyordu.

2001 yılında, Yapı Kredi Koray GYO ile hanın diğer varisleri gayrimenkul hissesi karşılığında satış sözleşmesi anlaşması imzaladı. Plan, hanın üzerine üç kat ilave ederek bir alışveriş merkezine dönüştürülmesiydi. Han birinci dereceden sit alanı olmasına rağmen, artık aşına olduğumuz yöntemlerle imar izni alındı.

Verilen imar izni üzerine İstanbul'da sivil toplum ayağa kalktı. Büyükşehir Belediye Başkanı **Kadir Topbaş**'la defalarca görüşmeler yapıldı. Nihayet, ilgili koruma kurulları imar iznini iptal etti. Kuruldan dönen projeye göre hanın üzerine kat eklemenin dışında, üzeri de açılır kapanır bir sistemle kapatılacaktı. İçindeki asırlık ağaçların da kesilmesi öngörülüyordu.

Peki, şimdi **Narmanlı Han ne olacak?**

1983 yılında kurulan **Erkul Kozmetik**, bugün sektördeki en büyük beş firmadan biri. Son dönemde İstanbul'daki emlak yatırımlarıyla da adından söz ettiriyor. Şirket, iki yıl önce de **Tansu Çiller**'in Sarıyer'deki dört katlı apartmanı satın almıştı.

Beyoğlu'nda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarına gelen duyumlara göre, **Narmanlı Han**'da İstanbul'daki bilenen örnekler gibi olmasa da **alışveriş merkezi benzeri bir restorasyon projesi uygulanabilir**. Her ne kadar geçmişte koruma kurulu tarafından iptal edilse de **hanın üzerine yeni katlar ilave etmek için de girişimlerde bulunulabilir**.

Beyoğlu'nda kaderine terk edilen pek çok sembol yapı benzer bir kaderi paylaşıyor. Büyük şirketlere satılan binalar, daha fazla rant için özgün mimarisini kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalıyor. Şimdiki şehir yönetiminin rekabete ve katılıma kapalı anlayışı nedeniyle projeler de yandaş mimarlara paslanınca, itirazların doğal olarak ardı arkası kesilmiyor.

İstiklal Caddesi'nde şimdi sıra Narmanlı Han'a geldi. Ortada iptal edilen Beyoğlu Nazım Planı ve bir hukuk kaosu varken kuruldan ek kat izni çıkacağı sanmıyorum. Ancak tarih, kültür ve sermayenin bu projede de karşı karşıya gelmesi kaçınılmaz görünüyor. Sermaye doğal olarak kârını artırmak isteyecek, İstanbullular da doğal haklarını kullanarak bu girişimlere karşı direnecek.

Çözüm ise açık; kâr amacı gütmeyen kuruluşlar tarafından yapılacak restorasyon projeleri...

Yerel yönetim ve sivil toplum, tarihî yapılardaki dönüşüm için bir jüri oluşturacak, bir proje yarışması yapılacak. Kazanan proje hayata geçirilecek. Umarım Narmanlı'nın yeni sahipleri İstanbul'un başına gelen bunca imar felaketinden ders çıkarır, **Ahmet Hamdi Tanpınar**'ın **Huzur** romanını yazdığı bu güzel yapı, bir huzursuzluğa sebep olmaz.

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ya Erdoğan kazanacak ya yerellik

Ertan Altan 31.01.2014

Son altı yılda parça parça yapılan yasal değişikliklerle yerel yönetimlerin özerk yapısı ortadan kaldırılarak adeta bir **"Türkiye Belediyesi"** oluşturuldu. Görünüşte her il ve ilçe belediyesinin başına bir isim seçilse de aslında **Türkiye Belediyesi'nin başkanlığını fiilen Başbakan Erdoğan yürütüyor**.

Bu fiilî durum, 2012 kasımında kabul edilen **Büyükşehirler Yasası** ile birlikte resmiyet kazandı. Büyükşehirlerin sayısı 29'a çıkarıldı, bu illere bağlı bütün ilçe, belde ve köylerde yerel yönetimlerin tüzel varlığı ortadan kaldırıldı.

Büyükşehirler Yasası, bir zamanlar İzmit'te denenip başarılı bir şekilde uygulanan modelin Türkiye'ye yayılması olarak sunulmuştu. Aslında gelişmekte olan şehirlerde, sağlıklı bir büyüme için fırsatlar sunan bu model, iktidarın merkeziyetçilik hastalığı nedeniyle tartışmalı bir hâle geldi.

Bundan sonra büyükşehirlerde idare kabaca şöyle şekillenecek:

Valiliklere bağlı olarak kurulacak **"Yatırım izleme ve koordinasyon merkezleri"** il sınırları içinde yatırım ve hizmetleri yönlendirecek. Encümene başkanlık edecek valiler, illerdeki yatırımların piyasaya açılmasına nezaret edecek. Yani açıkça söylemek gerekirse, **şehirlerdeki ihaleler son günlerde internete düşen ses kayıtlarından öğrendiğimiz şekilde dağıtılacak**. AK Parti'nin kazandığı il ve ilçelerde belediye başkanları, kaybettiği yerlerde valiler bu çarkı koordine edecek.

AK Parti'nin, darbe palavrasıyla bir kader oylamasına çevirdiği yerel seçimler, Erdoğan'ın başkanlığındaki Türkiye Belediyesi için bu açıdan bir **güven oylaması** olacak.

Türkiye'de belediyeçiliğin fiilen başladığı 1921 yılından bu yana, yerel özerklik her zaman tartışmalı bir konu oldu. Merkez sağın doğduğu 50'li yıllara kadar belediye, tek parti yönetiminin kültür devrimine hizmet eden bir kurum olmaktan öteye gidemedi. Belediyeçiler için bürokrasiye yaranmanın dışında pek bir rantı da yoktu. Daha sonra yönetime gelen sağ partiler rant dağıtma sistemini büyük ölçüde yerleştirseler de ülkedeki en büyük derebeyi olan bürokrasinin çizdiği sınırların dışına çıkmak için ısrarcı olmadı.

Ancak bütün merkeziyetçiliğine rağmen cumhuriyet dönemi yönetimleri, şehirlerin imarı konusunda yerel özellikleri dikkate alan idare anlayışına bir ölçüde sahipti. Başta Ankara olmak üzere, İstanbul, Adana, İzmir gibi büyükşehirlerde imar planları yabancı uzmanlar tarafından yerel özellikler dikkate alınarak hazırlandı. Bu şehirlerde modern ve Batılı bir kent yaşamı genel hatlarıyla oluşturuldu. Elimizi vicdanımıza koyup söylersek, cumhuriyet dönemi şehirciliği, dört beş ille sınırlı da kalsa başarılı oldu.

Yerel yönetimler üzerinde Kemalist bürokrasinin sürdürdüğü merkeziyetçilik, yalnızca siyasi bir üst yapıyı ifade ediyordu. Ancak AK Parti'nin Türkiye Belediyesi, yaşam tarzlarına getirilen sınırlamalara üst yapıyı belirlerken imar projeleri ve dağıtılan rantla yerelliği tamamen ortadan kaldırıyor.

AK Parti, 30 Mart'ta Türkiye'nin bütün il ve ilçelerinde tek adayla seçime giriyor: Başbakan Erdoğan. Şehirler farklı farklı da olsa seçim vaatleri de birbirinin aynı.

Durum böyle olunca Erdoğan'ın 81 ildeki rakipleri de aslında tekliyor. Yani **30 Mart'ta seçim Erdoğan ve yerellik arasındaki olacak.**

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ayaklarımın altındaki toprak

Ertan Altan 07.02.2014

Salman Rushdie, "Ayaklarının Altındaki Toprak" adlı eşsiz romanını, Britanya Hindistan'ının Bombay'ında, saygıdeğer bir avukat olan Sir Darius Cama ve arkadaşlarının dramıyla başlatır. Hint milliyetçileri, İngilizleri ülkeden göndermiş, bütün Hindistan'dan Bombay'a göç akını başlamıştı. İktidara gelen milliyetçiler, Bombay'da, Britanya'dan kalan her şeye düşmandı. Tarihî binaların isimleri değiştirildi, görkemli davetler veren kulüpler birer ikişer kapandı. Bombay'ın merkezinde Londra mimarisini yansıtan Colaba bölgesinde, hayat giderek çekilmez bir hâle geldi.

Sir Darius Cama ve onun sınıfından olan İngiliz hayranı üst sınıf acı içinde şehirlerinin çöküşünü izlerken, Arap Denizi'nin tatlı meltemine karşı inşa edilmiş bahçe içindeki villaların yerini gökdelenler almış, İngiliz tarzı binaların arkasından birer ikişer başlarını göstermişti.

Sir Darius Cama gibiler, bir zamanlar dostları olan mimarların, işadamlarının da Bombay'ı yok eden milliyetçilerin arasına katıldığına şahit oldu. Yeni ismiyle Mumbai, Rushdie'nin bunalımlar ve intiharlarla yok oluşunu anlattığı bu insanların üzerinde yükseldi.

Rushdie'nin bu romanını üç yıl önce okudum. Başbakan, **Taksim Meydanı** ve **Topçu Kışlası**'nı yeni ilan etmişti. Bugün hakkında dava açılan **Taksim Dayanışması**, meydanın başına gelecek felaketle ilgili henüz harekete geçmişti. Umutsuzca toplanan imzalar, mahkemelere yapılan itirazlar, **Gezi Parkı**'nda yapılan pazar piknikleri, ağaçların üzerine isim yazmalar sürerken, İstanbul'un "**Harbiye**" tarafının sakinleri, yani kentli modernler, üzerlerine gelmekte olana karşı kendilerini son derece çaresiz hissediyorlardı. İzlediğim bütün basın açıklamalarında, panellerde, katıldığım bütün davetlerde İstanbul'daki sivil toplumun duyduğu kaygıya şahit oldum.

İstanbul modernlerin, sömürgecilerle işbirliği yapan Hintli elitlerle aynı duygulara sahip olduğunu anlattığım sanılmasın. Şehir merkezinde ortaya çıkan yaşam tarzıyla, çevreden gelen kalabalıkların çatışması dünyanın her yerinde ve her tarihte oldu. Ortaya da aynı gerginlikler, aynı mağlubiyetler, aynı burukluklar çıktı.

Sir Darius Cama ve arkadaşları İngiliz sömürgeciliğinin sorumlusu değildi. Ama sömürgeciliğin kurduğu ve gerçekten çok güzel olan Bombay'ın birer sakiniydi. Şehirlerine âşıklardı. Etrafı kuşatan kalabalıkların sorunlarına çare bulamamışlardı ama bunun suçu yalnızca onlara yüklenemezdi. Gelenler şehri onların başına yıktı.

Tıpkı İstanbul'da bugün yaşadığımız gibi...

"**Harbiye**" tarafı sakinlerinin, yani kentli laiklerin, ayaklarının altındaki toprak çekiliyor. Tek tek insanlardan söz ediyorum. Avukatlar, mimarlar, şehir plancıları, gazeteciler, sivil toplum örgütü üyeleri, sanatçılar, öğrenciler, her renkten beyaz yakalılar ve sosyalistler... Bir bütün olarak "**Taksim halkı**" cezalandırılıyor. Sayılarının hiç de az olmadığını **Gezi Parkı** eylemlerinde görmüştük.

İtirazlar dikkate alınmıyor, protesto gösterileri dağıtılıyor, karşı çıkanlar hakkında davalar açılıyor. Yeni projeler açıklanıyor, toplumun diğer yüzde ellisi yine dışında bırakılıyor.

Britanya Bombay'ı, Mumbai karşısında tutunamadı.

"**Habriye**" tarafı, kaygıyla başına gelecekleri bekliyor...

ertan.altan@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)